સામાયિક

સામાયિક અંગે સમજ

'સામાયિક' એટલે -

૧. સર્વ જીવોને પોતાના જેવા માની તેમની રક્ષા કરવી. સમભાવની સાધના અર્થાત્ રાગ-દ્વેષ જીતવાનો પુરુષાર્થ તે 'સામયિક'.

૨. શાંતિની આરાધના તે 'સામાયિક'.

૩. જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્રરૂપ મોક્ષમાર્ગનો લાભદાયક ભાવ ઉપજે તે 'સામાયિક'. અનંતા કાળચક્ર વ્યતીત કરતાં પણ જે લાભ ન થયો, તે બે ઘડી (૪૮ મિનિટ) ના વિશુદ્ધ સામાયિકથી થાય છે. માટે એક અહોરાત્રિની સાઠ ઘડીમાંથી ઓછામાં ઓછી માત્ર બે ઘડી બચાવીને મન, વચન, કાયાના પાપભાવને રોકી આપણે હંમેશાં સદ્ભાવથી વિધિપૂર્વક સામાયિક કરવું જોઈએ.

વિશુદ્ધ પરિણામથી લીધેલ સામાયિકમાં પણ મનના પુદ્ગલો તરંગી હોવાથી મન આકાશ-પાતાળના ઘાટ ઘડ્યા કરે છે, તેમજ ભૂલ-વિસ્મૃતિ-ઉન્માદ ઈત્યાદિથી મન, વચન અને કાયાના દોષો સામાયિકમાં લાગે છે. મનના દસ, વચનના દસ અને કાયાના બાર મળીને સામાયિકમાં બત્રીશ દોષ ઉત્પન્ન થાય છે. આ બત્રીસ દોષોથી સાવધાન રહી દૂષણ રહિત સામાયિક કરવું.

સામાયિકમાં ત્યાજ્ય ૩૨ દોષની સમજ

મનના દશ દોષ

૧. **અવિવેક દોષ** : સામાયિકના સમયમાં આત્મહિત હિત સિવાય અન્ય વિચારો કરવા તે.

૨. **યશઃકીર્તિ દોષ** : લોકો પ્રશંસા કરે એવી ઈચ્છાથી સામાયિક કરવું તે.

૩. **લાભ-વાંછા દોષ** : સામાયિક દ્વારા કોઈ પણ જાતના ધન લાભની ઈચ્છા રાખવી તે.

૪. **ગર્વ દોષ** : અન્ય લોકો કરતાં હું સારું સામાયિક કરું છું, તેથી હું બધા કરતાં ચડિયાતો છું, એવો વિચાર કરવો તે.

૫. **ભય દોષ** : 'સામાયિક નહિ કરું તો અન્ય લોકો શું કહેશે?' એવા ભયથી સામાયિક કરવું તે.

૬. **નિદાન દોષ** : સામાયિક કરીને ફળ તરીકે ધન, સ્ત્રી, પુત્ર-પરિવાર

કે અધિકારાદિની ઈચ્છા કરવી તે.

૭. **સંશય દોષ** : સામાયિકનું ફળ હશે કે નહિ હોય એવો વિચાર કરવો તે.

૮. **કષાય દોષ** : કોઈ પણ કારણથી ઉત્પન્ન થયેલા ક્રોધાદિમાં સામાયિક કરવા બેસી જાય, કિંવા પછી ક્રોધ, માન, માયા અને લોભમાં વૃત્તિ રાખે તે.

૯. **અવિનય દોષ** : જ્ઞાન, દર્શન, ચરિત્ર અને તેના ધારક સાધુ પ્રત્યે શ્રદ્ધા અને વિનય વગર સામાયિક કરવું તે.

૧૦. **અબહુમાન દોષ** : ભક્તિભાવ, બહુમાન અને ઉમંગપૂર્વક સામાયિક ન કરે તે.

વચનના દશ દોષ

૧. **કુવચન દોષ** : કડવું, અપ્રિય કે અસત્ય વચન સામાયિકમાં બોલવું તે.

૨. **સહસાત્કાર દોષ** : સામાયિકમાં વગર વિચાર્યે કે સાહસથી અવિચારપૂર્વક વચન બોલવું તે.

૩. **અસદારોપણ દોષ** : બીજાને ખોટો દોષ આપે, જેનામાં જે ન હોય તેનામાં તેનું આરોપણ કરે તે.

૪. **નિરપેક્ષ દોષ** : સામાયિકમાં શાસ્ત્રની દરકાર વિના વાક્ય બોલે તે.

૫. **સંક્ષેપ દોષ** : સામાયિક વિધિના પાઠો તથા સ્વાધ્યાયના અન્ય કોઈ સૂત્ર સિદ્ધાંતના પાઠો ટૂંકામાં બોલી જવા અને યથાર્થ સ્પષ્ટાર્થ બોલે નહિ તે.

૬. **ક્લેશ દોષ** : સામાયિકમાં કોઈની સાથે કંકાસ કરે, કલહકારી બોલે તે.

૭. **વિકથા દોષ** : સામાયિકમાં સ્ત્રીના રૂપ/લાવણ્ય સંબંધી, ખાનપાનના સ્વાદ સંબંધી, દેશ સંબંધી કે રાજ્ય સંબંધી વાતચીત કરવી, એ ચાર વિકથા કરવી તે.

૮. **હાસ્ય દોષ** : સામાયિકમાં કોઈની હાંસી/મશ્કરી કરવી કે હસવું તે.

૯. **અશુદ્ધ દોષ** : સામાયિકમાં સૂત્રપાઠો ન્યૂનાધિક અને અશુદ્ધ બોલે તે.

૧૦. **મુણમુણ દોષ** : ગડબડ ગોટાળાથી સામાયિક સૂત્રપાઠ બોલે અથવા સામાયિકમાં ગણગણ્યા કરવું જે પોતે પણ પૂરું માંડ સમજી શકે તે.

કાયાના બાર દોષ

૧. **અયોગ્ય આસન દોષ** : સામાયિકમાં પગ પર પગ ચઢાવીને બેસવું, તે શ્રી ગુરુ આદિ પ્રત્યે અવિનયરૂપ આસન તે.

૨. **ચલાસન દોષ** : સામાયિક કરવા ડગડગતે આસને બેસે અથવા વારંવાર જ્યાંથી ઊઠવું પડે તે આસને બેસી સામાયિક કરવું તે.

૩. **ચલદૃષ્ટિ દોષ** : સામાયિકમાં બેઠા છતાં ચારે બાજુ નજર ફેરવ્યા કરવી તે.

૪. **સાવદ્ય ક્રિયા દોષ** : સામાયિકમાં પાપ ક્રિયા કરે તેના માટે સંજ્ઞા

કે ઈશારો કરે તે.

૫. **આલંબન દોષ :** સામાયિકમાં ભીંત ઈત્યાદિનો ટેકો લઈ બેસે તેથી ત્યાં બેઠેલા જંતુ આદિનો નાશ થાય પીડા થાય, તેમ જ પોતાને પ્રમાદની પ્રવૃત્તિ થાય તે.

૬. **આકુંચન-પ્રસારણ દોષ :** સામાયિકમાં હાથ, પગ સંકોચે લાંબા કરે તે.

૭. **આળસ દોષ :** સામાયિકમાં આળસથી આળસથી અંગ મરડે, તે.

૮. **મોટન દોષ :** આંગળી ઈત્યાદિ વાંકી કરે, ટચાકા વગાડે તે.

૯. **મળ દોષ :** સામાયિકમાં શરીરનો મેલ ઉતારે, ખંખેરે તે.

૧૦. **વિમાસણ દોષ :** સામાયિકમાં ગળામાં કે કપાળ પર હાથ નાંખી એદીની પેઠે બેસી રહે તે.

૧૧. **નિદ્રા દોષ :** સામાયિકમાં ઊંઘે તે.

૧૨. **વસ્ત્ર સંકોચન દોષ :** સામાયિકમાં ટાઢ ઈત્યાદિના ભયે વસ્ત્રથી શરીર સંકોચે તે.

કાઉસ્સગ્ગના આગારો

(૧૨ + ૪) આગારો એટલે છૂટ - માફી. ***શરીરના કારણો*** : (૧) ઊંચો શ્વાસ લેવાથી, (૨) નીચો શ્વાસ મુકવાથી, (૩) ઉધરસ, (૪) છીંક, (૫) બગાસું, (૬) ઓડકાર, (૭) વાછુટ, (૮) ચક્કર, (૯) પિત્ત પ્રકોપથી, (૧૦) સૂક્ષ્મ રીતે શરીર હાલવાથી, (૧૧) કફ - થૂંક ગળવાથી, (૧૨) દૃષ્ટિ ફેરવવાથી વિ.

બાહ્ય કારણો : (૧) અગ્નિના ઉપદ્રવથી, (૨) કોઈ શરીરને છેદે, (૩) ચોર કે રાજા આદિના ભયથી, (૪) સર્પાદિક ઝેરી પ્રાણીના ઉપદ્રવથી શરીર હલે કે દૂર જાય તો કાઉસ્સગ્ગ ભાંગે નહીં.

કાયોત્સર્ગના ૧૯ દોષ

(૧) ઘોડાની જેમ પગ ઊંચો નીચો કરે, (૨) લતાની જેમ કંપે, (૩) થાંભલાને ટેકો દે, (૪) ભીંતને ટેકો દે, (૫) ભીલડીની જેમ ગુહ્ય સ્થાન આગળ હાથ રાખે, (૬) વહુની જેમ મુખ પર ઓઢે, (૭) બેડી પહેરેલાની જેમ બંને પગ ભેળા રાખે, (૮) ઉત્તરીય વસ્ત્ર લાંબુ રાખે, (૯) છાતીને ઢાંકે, (૧૦) ગાડાની ઉધની જેમ પગ લાંબા રાખે, (૧૧) સાધ્વીની જેમ હૃદયાદિક ઢાંકે, (૧૨) દિગંબરની જેમ ઊંચા હાથ રાખે, (૧૩) કાગડાની જેમ દૃષ્ટિ ફેરવ્યા કરે, (૧૪) કોઠની જેમ વસ્ત્ર સંકોચીને રાખે, (૧૫) ભૂત વળગ્યાની જેમ મસ્તક ધુણાવ્યા કરે, (૧૬) મૂંગાની જેમ ઊં ઊં કરે, (૧૭) હાથની આંગળીએ ગણતરી કરે, (૧૮) મદિરા પીનારની જેમ બડબડે, તથા (૧૯) તરસ્યા વાનરની જેમ હોઠ હલાવે.

સામાયિક વિધિ

સામાયિક માટે ઉપકરણ

સ્થાપનાજી, ઠવણી, નવકારવાળી - શ્રુતજ્ઞાનની ચોપડીઓ

અગરબત્તી, કટાસણું, ચરવળો, મુહપત્તિ, ઘડીયાળ (અચલગચ્છમાં ચરવળો, મુહપત્તિ ફરજીયાત નથી પરંતુ કટાસણું અને સ્થાપનાજી મૂકતાં પહેલાં એ જગ્યા ચોક્ખી કરવી. મુહપત્તિના બદલે સાડી / પછેડીના છેડાનો ઉપયોગ થાય છે.)

ચરવળો : જયણા સાચવવા માટે છે - જયણાએ ધમ્મો

મુહપત્તિ : અષ્ટ પ્રવચન માતા રૂપ છે અને અષ્ટ પ્રવચન માતા - ચારિત્રનું મુખ્ય અંગ છે. સામાયિક એ બે ઘડીનું ચારિત્ર છે. (ગમણાગમણેના પાઠમાં પાંચ સમિતિ - ત્રણ ગુપ્તિ એ પાઠ છે.) મુહપત્તિ જેવી ગડી રૂમાલની રહે નહીં. તેમજ રૂમાલ પણ ચોક્ખો જ હોય એવું બનતું નથી.

બહેસ કરવી નહીં પણ પોતે આ ચીજો વાપરવી હોય તો વાપરવી; નહીં તો અચલગચ્છમાં પ્રણાલી નથી એટલે ન વાપરો તો દોષ છે એવું પણ નથી.

સામાયિક લેવાની વિધિ

(દરેકને નવકાર અને ખમાસણાના બોલ તો આવડવા જ જોઈએ.)

હાથ જોડી અર્ધા નમીને - શ્રી નવકાર મંત્ર. પછી

ઊભા થઈ જમણો હાથ સ્થાપનાજી ઉપર, હથેળી ખૂલ્લી - નીચે તરફ, ડાબો હાથ મોં આગળ.

પંચિદિય સંવરણો, તહ નવવિહ બંભચેર ગુત્તિધરો; ચઉવિહ કસાય મુક્કો, ઈઅ અટ્ઠારસગુણેહિં સંજુત્તો (૧) પંચમહવ્વયજુત્તો પંચવિહાયારપાલણસમત્થો; પંચસમિઓ તિગુત્તો, છત્તીસગુણેહિં ગુરૂ મજ્જ

જો સાધુ / સાધ્વી - ગુરૂજી ઉપસ્થિત હોય તો; પડિલેહણ કરાયેલા સ્થાપનાચાર્ય હોય તો "પંચિદિય" બોલવા નહીં.)

પછી બે ખમાસમણ દઈ કહેવું.

ઈચ્છકાર! સુહ-રાઈ? (સુહ-દેવસિ?) સુખ-તપ?

શરીર નિરાબાધ? સુખ સંજમ જાત્રા નિર્વહો છો જી?

સ્વામી શાતા છેજી? મત્થએણ વંદામિ. (પદવીધારી હોય તો એક ખમાસમણું)

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અબ્ભુટ્ઠિઓમિ અબ્ભિંતર રાઈયં / દેવસિઅં

ખામેઉં? ઈચ્છં, ખામેમિ રાઈઅં / દેવસિઅં. જંકિંચિ અપત્તિઅં, પરપત્તિઅં, ભત્તે, પાણે, વિણએ, વેઆવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ, જંકિંચિ મજ્ઝ વિણય પરિહીણં, સુહુમં વા બાયરં વા, તુબ્ભે જાણહ, અહં ન જાણામિ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ખમાસમણું. ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! (સામાયિક ઠાવા) ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ? (ગુરૂ કહે "પડિક્કમેહ").

ઇરિયાંવહિયં

ઈચ્છં. ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં. ૧. ઈરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસા ઉત્તિંગ પણગ-દગ-મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા સંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઇંદિયા, તેઇંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા, ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં, સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭.

તસ્સ ઉત્તરી

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણં, પાયચ્છિત્તકરણેણં, વિસોહિકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં, પાવાણં કમ્માણં, નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ૮.

અન્નત્થ ઊસસિએણં (૧૨ આગાર)

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (એક લોગસ્સ ચંદેસુ નિમ્લયરા સુધીનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે ચાર નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી "નમો અરિહંતાણં" કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ :

લોગસ્સ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસ ંપિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઇં ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં

મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

પછી "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ગમણાગમણે આલોઉંજી?" ગુરૂજી "આલોવેહ" - શિષ્ય "ઈચ્છં."

અથગમણાગમણે

મારગને વિષે, જાતાં-આવતાં, પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેઉકાય, વાઉકાય, વનસ્પતિકાય, ત્રસકાય, નીલ, ફુલ, માટી, પાણી, કણ કપાસીયા, સ્ત્રી (પુરૂષ) આદિક તણો સંઘટ્ટ હુઓ હોય, પાંચ સમિતિ, ત્રણ ગુપ્તિ એ આઠ પ્રવચન માતા શ્રાવકતણે ધર્મે રૂડીપરે પાળી નહિ, ખંડન વિરાધના થઈ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક સંદિસાહું? ગુરૂ - સંદિસાવેહ. શિષ્ય - ઈચ્છં. કહીને ૧ ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છાકારણે સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક ઠાઉં? ગુરૂ ઠાવેહ. ઈચ્છં.

"ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક ઠાવા ત્રણ નવકાર ગણુંજી?" ગુરૂ - ગણેહ. શિષ્ય - ઈચ્છં. એમ કહી ઉભડક બેસીને ચરવળા કે કટાસણા પર હથેળી સ્થાપીને ત્રણ નવકાર ગણવા. તે ગણીને પછી ઊભા થઈને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! જીવરાશી ખમાવું જી?" ગુરૂજી "ખમાવેહ", શિષ્ય "ઈચ્છં."

જીવરાશી

સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપ્કાય, સાત લાખ તેઉકાય, સાત લાખ વઉકાય, દશ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, ચઉદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિકાય, બે લાખ બેઇંદ્રી, બે લાખ તેઇંદ્રી, બે લાખ ચૌરિન્દ્રી, ચાર લાખ દેવતા, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય, ચઉદ લાખ મનુષ્યના ભેદ, એવંકારે ચઉદ રાજ, ચોરાશી લક્ષ જીવાયોનિ માંહે માહરે જીવે જિકો કોઈ જીવ દુહવ્યો હોય, દુહવાવ્યો હોય, દુહતાં પ્રત્યે અનુમોદ્યો હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

ઉભા થકાં જ "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અઢાર પાપ સ્થાનક આલોવું જી?" ગુરૂજી "આલોવેહ." શિષ્ય "ઈચ્છં."

અઢાર પાપસ્થાનક

પહેલે પ્રાણાતિપાત, બીજે મૃષાવાદ, ત્રીજે અદત્તાદાન, ચોથે મૈથુન, પાંચમે પરિગ્રહ, છઠ્ઠે ક્રોધ, સાતમે માન, આઠમે માયા, નવમે લોભ, દશમે

રાગ, ઈગ્યારમે દ્વેષ, બારમે કલહ, તેરમે અભ્યાખ્યાન, ચૌદમે ચાડી, પંદરમેં રતિ-અરતિ, સોળમે પર-પરિવાદ, સત્તરમે માયા-મૃષાવાદ, અઢારમે મિથ્યાત્વશલ્ય એ અઢારે પાપસ્થાનક માંહે જિકો કોઈ પાપસ્થાનક મહારે જીવે સેવ્યાં હોય, સેવરાવ્યાં હોય, સેવતાં પ્રત્યે અનુમોદ્યાં હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

એ પ્રથમ ખમાસમણ થયું. પછી ખમાસમણપૂર્વક નીચે ઉભડક બેસીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલ, ભાવ, ધારૂજી?" ગુરૂજી "ધારેહ", શિષ્ય "ઈચ્છં."

દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાળ ભાવ

દ્રવ્ય થકી લુગડાં, લત્તાં, ઘરેણાં, ગાંઠાં, પાથરણું, નોકારવાલી, ધાર્યા પ્રમાણે મોકળાં છે. ક્ષેત્ર થકી ઉપાશરાના (ઘરનાં) બારણાની માહેલીકોરે, કારણે જયણા છે. કાળ થકી સામાયિક નીપજે તિહાં સુધી, ભાવ થકી, યથાશક્તિએ રાગદ્વેષ રહિત, વ્રતી સંઘાતે તથા, ગુરુઆદિક સંઘાતે બોલવાનો આગાર છે. અવ્રતી સંઘાતે બોલવાની જયણા (અથવા પચ્ચક્ખાણ) છે. એ રીતે છ કોટિએ કરી સામાયિક કરૂંજી. સામાયિક વ્રત ઉચ્ચાર કરવા ઊભા થઈને એક નવકાર ગણુંજી.

પછી ઊભા થઈને એક નવકાર ગણીયે. પછી વિનયપૂર્વક અર્ધું અંગ નમાવીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! પસાઓ કરી સામાયિક વ્રત ઉચ્ચરાવોજી." ગુરૂજી - "ઉચ્ચરાવેમિ" શિષ્ય - "ઈચ્છં."

વિધિ : કરેમિભંતે ગુરુ મુખે લેવું. ગુરૂના અભાવે પોતાથી પહેલા સામાયિક લીધું હોય તેના પાસેથી લેવું, તે ન હોય તો વડીલના મુખે લેવું. ને તે પણ ન હોય તો સ્વમુખે લઈ લેવું.

સામાયિકનું પચ્ચક્ખાણ

કરેમિભંત્તે સામાઈયં, સાવજ્જં જોગં પચ્ચક્ખામિ, જાવ નિયમં પજ્જુવાસામિ, દુવિહં, તિવિહેણં, મણેણં વાયાએ કાએણં, ન કરેમિ ન કારવેમિ તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ.

પછી - ઈચ્છામિ ખમાસમણપૂર્વક "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! બેસણે સંદિસાહું?" ગુરૂજી - "સંહિસાવેહ", શિષ્ય - "ઈચ્છં." ખમાસમણપૂર્વક ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ "બેસણે ઠાવું?" ગુરૂજી કહે "ઠાવેહ", શિષ્ય - "ઈચ્છં."

પછી ઈચ્છામિ ખમાસમણપૂર્વક "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સજ્ઝાય સંદિસાહું?", ગુરૂજી - "સંહિસાવેહ", શિષ્ય - "ઈચ્છં."

ખમાસમણપૂર્વક "સજ્ઝાય કરૂંજી?" ગુરૂજી કહે "કરેહ", શિષ્ય - "ઈચ્છં."

બે ઘડી સમતાભાવથી સામાયિક કરવું. પાપ વેપાર કે વ્યવહાર કરવો નહીં. છોકરા રમાડવા નહીં. સામાયિકમાં વ્યાખ્યાન સાંભળવું અથવા સ્વાધ્યાય કરવો અથવા નવકારવાળી ગણવી. એક સાથે ૩ સામાયિક (૬ ઘડી) લેવા હોય તો સામાયિકની

જગ્યાએ દેસાવગાસિઅં સંદિસાહું કહેવું. ફક્ત એક પછી બીજું લેવું હોય તો પારવાની ગાથા બોલ્યા વિના ૪૮ મિનિટ પછી ઈરિયાવહિયં બોલીને બીજું સામાયિક લેવું. અને બીજું સામાયિક પુરૂં થયા પછી પારવું.

સામાયિક પારવાની વિધિ

જો તમે વ્યાખ્યાન વખતે અથવા ગુરૂજીના સાંનિધ્યમાં સામાયિક લીધું હોય અને અધવચ્ચેથી ગુરૂ મહારાજ અને પડિલેહણ કરેલા સ્થાપનાચાર્યની ગેરહાજરીમાં તમારા સ્થાપનાચાર્ય સ્થાપીને - સામાયિક પારીને સ્થાપનાચાર્યનું ઉત્થાપન કરવું.

(સ્ત્રી / પુરૂષ આદિક સચિત્તના સંઘટ્ટો નિમિત્તે ઈરિયાવહી પડીક્કમવી)

પછી ખમાસમણપૂર્વક હેઠા બેસીને ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પારવા ત્રણ નવકાર ગણુંજી. "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ?" (ગુરૂ કહે પડિક્કમેહ)

ઈચ્છં. ઇચ્છામિ પડિક્કમિઉં. ૧. ઈરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસા ઉત્તિંગ પણગ-દગ-મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા સંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઇંદિયા, તેઇંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા, ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭.

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણં, પાયચ્છિત્તકરણેણં, વિસોહિકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં, પાવાણં કમ્માણં, નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ૮.

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. *(એક લોગસ્સનો ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધીનો કાઉસ્સગ્ગ. ન આવડે તે ચાર નવકાર)* અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી "નમો અરિહંતાણં, કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ -

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઇસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા

મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

ઈચ્છામિ ખમાસણાપૂર્વક - ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પારૂં? ગુરૂજી "પુણોવિ કાયવ્વં" ત્યારે 'યથાશક્તિ' કહી ખમાસમણ દઈ, ઊભા થઈ કહેવું, "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પાર્યું?" ગુરૂજી "આરાહિયં આયારો ન મુત્તવ્વો" - ત્યારે "તહત્તિ" કહી ખમાસમણું દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ "સામાયિક પારવા ૩ નવકાર ગણુંજી?" ગુરૂજી "ગણેહ" શિષ્ય - "ઈચ્છં." કહી ઉભડક બેસી ચરવળા કે કટાસણા પર હાથની મુઠ્ઠી થાપી ૩ નવકાર મનમાં ગણવા. પછી "નમો અરિહંતાણં" એ એક પદ પ્રગટ કરીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પારવા ગાથા ભણુંજી?", ગુરૂજી "ભણેહ", શિષ્ય - "ઈચ્છં" એમ કહી નીચે મુજબ ગાથા ભણવી.

સામાયિક પારવાની ગાથા

જં જં મણેણ બદ્ધં જં જં વાયાએ ભાસિયં પાવં; કાએણં વિ દુટ્ઠકયં, મિચ્છામિ દુક્કડં તસ્સ. ૧ સવ્વે જીવા કમ્મવસ, ચઉદહ રજ્જ ભમંત; તે મેં સવ્વ ખમાવિયા; મુજઝ વિ તેહ ખમંત. ૨ ખમી ખમાવી મેં ખમી, છવ્વિહ જિવ નિકાય; શુદ્ધ મને આલોવતાં, મુજ મન વેર ન થાય. ૩. દિવસે દિવસે લક્ખં, દેઈ સુવન્નસ્સ ખંડિયં એગો; એગો પુણ સામાઈયં, કરેઈ ન પહુપ્પએ તસ્સ. ૪. કુણે પમાએ બોલીઉં, હુઇ વિરૂદ્ધ બુદ્ધિ; જિણસાસણમેં બોલીયું, મિચ્છામિ દુક્કડં શુદ્ધિ. ૫. સામાઈયવયજુત્તો જાવ મણે હોઈ નિયમ-સંજુત્તો; છિન્નઈ અસુહં કમ્મં. સામાઈય જત્તિયા વારા. ૬. સામાઈયમ્મિ ઉ કએ, સમણો ઈવ સાવઓ હવઈ જમ્હા; એએણ કારણેણં, બહુસો સામાઇયં કુજ્જા. ૭.

સામાયિક વ્રત ફાસિયં, પાલિયં, પૂરિયં, તીરિયં, કિત્તિયં, આરાહિયં, વિધિએ લીધું, વિધિએ કીધું, વિધિએ પાલ્યું, વિધિ કરતાં, કિસી અવિધિ આશાતના હુઈ હોય, તે સવિ હું મને વચને કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૧. પાટી, પોથી, કવલી, ઠવણી, નોકારવાલી, કાગલે પગ લગાડ્યો હોય, ગુરુને આસને, બેસણે, ઉપકરણે પગ લગાડ્યો હોય, જ્ઞાનદ્રવ્યતણી આશાતના થઈ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. અઢી દ્વિપને વિષે સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકા, જે કોઈ પ્રભુ શ્રી વીતરાગદેવની આજ્ઞા પાલે, પલાવે, ભણે ભણાવે, અનુમોદે તેહને મારી ત્રિકાલવંદના હોજો. સીમંધર પ્રમુખ વીશ વિહરમાન જિનને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. અતીત ચોવીશી, અનાગત ચોવીશી, વર્તમાન ચોવીશીને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. ઋષભાનન,

ચંદ્રાનન, વર્ધમાન, વારિષેણ એ ચાર શાશ્વતા જિનને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. દશ મનના, દશ વચનના, બાર કાયાના એ બત્રીસ દોષ માંહેલો સામાયિક વ્રત માંહે જિકો કોઈ દોષ લાગ્યો હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુકક્ડં.

તમેવ સચ્ચં નિસ્સંકં, જં જં જિણેહિં પવેઈયં,
તં તં ધમ્મ સવ્વફલં મમ હોઈ,
સાચાની સદ્દહણા, જુઠ્ઠાનું મિચ્છામિ દુક્કડં.
સર્વ મંગલ માંગલ્યં સર્વકલ્યાણકારણં;
પ્રધાનં સર્વ ધર્માણાં જૈનં જયતિ શાસનં.

પછી ત્રણ નવકાર મનમાં ગણી, ગુરૂને શાતા પૂછી, બે ખમાસમણ દઈ, જયણાપૂર્વક ઉઠવું અને પુસ્તક વગેરેની સ્થાપના કરી હોય તે ઉત્થાપન કરવા માટે અર્ધા નમીને જમણા હાથની હથેળી ઉપર રાખી ડાબો હાથ મોં ઉપર રાખી ૧ નવકાર ગણવો.

જો ગુરૂ મહારાજ પાસે પ્રતિષ્ઠા કરેલા સ્થાપનાચાર્ય હોય તો ઉત્થાપન કરવાનું નથી.

સામાયિક અને પ્રતિક્રમણમાં ફરક

સામાયિક એટલે સમતા ભાવમાં સ્થિર થવું. એમાં સાવદ્યક્રિયાનો સંપૂર્ણ ત્યાગ કરવાનો હોય છે. ૨ ઘડીનું હોય છે. એમાં ૨ ઘડી સાધુ જીવનનો અનુભવ લેવાય છે. દિવસમાં થાય તેટલા વધારેમાં વધારે કરી શકાય છે. પ્રતિક્રમણ આવશ્યક ક્રિયા છે. એમાં ૬ આવશ્યકનો સમાવેશ છે.

દેવસિ પ્રતિક્રમણમાં ક્રમ : (૧) સામાયિક, (૨) ચઉવીસત્થો, (૩) વાંદણા, (૪) પ્રતિક્રમણ-પડિક્કણું, (૫) કાઉસ્સગ્ગ, - અને (૬) પચ્ચક્ખાણ.

રાઈ પ્રતિક્રમણમાં ક્રમ : (૧) સામાયિક, (૨) ચઉવીસત્થો, (૩) કાઉસ્સગ્ગ, (૪) વાંદણા, (૫) પ્રતિક્રમણ અને (૬) પચ્ચક્ખાણ.

રાઈ પ્રતિક્રમણમાં ૬માસનાં ઉપવાસથી કરીને નવકારશી સુધીનું પચ્ચક્ખાણ ધારી શકાય છે અને દેવસિ પ્રતિક્રમણમાં ચઉવિહારનું પચ્ચક્ખાણ હોય છે.

સામાયિકમાં ૨ ઘડી માટેનું સર્વ સાવદ્ય ક્રિયાનો મનસા. વાચા. કર્મણા ત્યાગ હોય છે. પ્રતિક્રમણમાં સૌ પ્રથમ સામાયિક લેવાય છે. એટલે કે એનો વિધિ અને સમયમર્યાદા તો ઓછામાં ઓછી ૨ ઘડી થવી જ જોઈએ એટલે કે ઉતાવળથી પ્રતિક્રમણ ૨ ઘડીથી વહેલું સામાયિક પારવું નહીં.

પ્રતિક્રમણ સંબંધી ઉપયોગી વિષયો

પ્રતિક્રમણની સમજ

[illegible] =પાછું; [illegible] =જવું. પ્રમાદને વશ થઈ પોતાના સ્થાનથી પરસ્થાને ગયેલાએ મૂળસ્થાને પાછા ફરવું - તેનું નામ 'પ્રતિક્રમણ'. પોતાનું સ્થાન એટલે સ્વભાવ અને પરસ્થાન એટલે તેમાંથી થયેલું વિચલિતપણું કે તેમાં લાગતો દોષ અર્થાત્ દૂષિત થયેલા આત્માને શુદ્ધ કરીને પુનઃ તેના સ્વભાવમાં લાવવો તે 'પ્રતિક્રમણ' કહેવાય છે.

આ આત્મા મન, વચન, કાયાના યોગથી અનેક પ્રકારનાં કર્મ બાંધે છે. તે કર્મબંધને રોકવા માટે દરરોજ પ્રતિક્રમણ કરવું જોઈએ. તેનાથી દિવસ-રાત્રિમાં થયેલા પાપનો પશ્ચાત્તાપ થઈ શકે છે. શુદ્ધ ભાવથી પશ્ચાત્તાપ કરવાથી લેશમાત્ર પણ પાપ થતાં આત્માને પરલોકભય અને અનુકંપા છૂટે તો તેથી આત્મા કોમળ થાય છે. ત્યાગવા યોગ્ય વસ્તુનો વિવેક આવતો જાય છે, અવજ્ઞા આદિ જે જે દોષ વિસ્મરણ થયા હોય તેનો ભગવત્ સાક્ષીએ પશ્ચાત્તાપ પણ થઈ શકે છે. આમ પ્રતિક્રમણ નિર્જરા કરવાનું ઉત્તમ સાધન છે. તે વડે આત્માની મલિનતા દૂર થાય છે, માટે પ્રતિક્રમણ અવશ્ય કરવા યોગ્ય છે.

૧. પ્રતિક્રમણનો સમય - દૈવસિક પ્રતિક્રમણનો આરંભ અર્ધ સૂર્ય દેખાતો હોય તે વખતે ૪થું આવશ્યક - અતિચાર (વંદિત્તું) કહેવું અને રાઈ પ્રતિક્રમણ કરતાં દશ પડિલેહણ થાય ત્યારે સૂર્યોદય થાય એવી રીતે તેનો આરંભ કરવો. કારણવશાત્ દૈવસિક પ્રતિક્રમણ દિવસના બાર વાગ્યાથી રાત્રિના બાર વાગ્યા સુધી અને રાઈ પ્રતિક્રમણ રાત્રિના બારથી સવારના બાર વાગ્યા સુધી થાય.

૨. રાઈ પ્રતિક્રમણ મંદ સ્વરે કરવું. ઊંચે સ્વરે બોલવાથી ગરોળી આદિ હિંસક જીવો હિંસા કરવામાં પ્રવર્તે છે.

૩. પ્રતિક્રમણ એક જણ ભણાવે અને બીજા માણસો તે સૂત્રો લક્ષ્યમાં રાખી સાંભળે અથવા મનમાં ભણે. તેમ કરવાથી અર્થનું ચિંતવન થઈ શકે છે તથા ઉપયોગ પણ રહી શકે છે.

૪. કાઉસ્સગ્ગ કરતી વખતે નાસિકાના અગ્ર ભાગ પર દ્રષ્ટિ રાખવી, તેમ ન બની શકે તો સ્થાપનાચાર્ય પર દ્રષ્ટિ રાખવી. અને મનને નવકાર કે લોગસ્સના શબ્દ, અર્થ અને ભાવ ઉપર સ્થિર કરવું અને અરિહંતાદિ પર બહુમાન વધારતા જવું.

૫. પ્રતિક્રમણની બધી ક્રિયા પ્રમાદ રહિતપણે કરવાની છે, બનતાં સુધી કાઉસ્સગ્ગ; વંદન વગેરે સર્વ આવશ્યક જયણાપૂર્વક ઊભા ઊભા કરવાનાં છે.

૬. શિષ્ય તથા શ્રાવકે સ્થાપનાચાર્યથી સાડા ત્રણ હાથ દૂર રહી ક્રિયા કરવી, તેમ કરવાથી જ ગુરૂનું બહુમાન સચવાય છે. સાધ્વી તથા શ્રાવિકાએ મોહ પ્રસંગ નિવારવા માટે ગુરૂથી તેર હાથ દૂર રહી ક્રિયા કરવી. તે જ પ્રમાણે સાધ્વીથી

અન્ય સાધ્વી અને શ્રાવિકાઓએ બહુમાનાર્થે સાડા ત્રણ હાથ તથા સાધ્વીથી સાધુ અને શ્રાવકને મોહપ્રસંગ નિવારવા માટે તેર હાથ દૂર રહેવાનું સમજવું. આ ઉત્કૃષ્ટ અવગ્રહ જાણવો.

૭. પ્રતિક્રમણ કેવી રીતે કરવું? કોઈ પણ સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક અને શ્રાવિકાએ તદ્રુપ ચિત્તવાળા થઈને, તન્મય થઈને, તદ્રુપ તીવ્ર અધ્યવસાયવંત થઈને, તેના અર્થમાં ઉપયોગ રાખી તેને જ પ્રિય માનીને તદ્ભાવનવત્ થઈને અન્યત્ર કોઈ પણ સ્થાને મનને ચંચળ નહીં કરતાં એક મનવાલા થઈને, ઉભયકાળ આવશ્યક પ્રતિક્રમણ કરવું. આ પ્રમાણે આવશ્યક કરતો ભવ્ય પ્રાણી સંસારસમુદ્રનો પાર પામે એ નિઃશંક છે.

૮. તમસ્કાય - પૌષધ કે પ્રતિક્રમણમાં લઘુશંકા કે વડીશંકા નિવારવા જનારા આરાધક આત્માઓ કામળી માથે નાખીને બહાર નીકળે છે. તેનો હેતુ એ છે કે, આકાશમાંથી અપ્કાયનાં જીવ વરસે છે. તેની રક્ષા થાય. આપણા આખા અંગના સ્પર્શથી તે જીવો હણાય છે, તેથી કામળી ઓઢીને જ બહાર નીકળવું જોઈએ. માત્ર કટાસણું માથે રાખવાથી ઘણા થોડા જ જીવોની જયણા થાય છે. તે જીવો જ્યારે એ જ કટાસણું પાથરી તેના પર બેસીએ ત્યારે પણ હણાય છે, તેથી આ બાબત પર પૂરતું ધ્યાન રાખવાની જરૂર છે કે, ઊનની કામળી વગેરે ઓઢીને જ બહાર નીકળવું જોઈએ અને તે કામળીને જયણાપૂર્વક એક બાજુએ ઊંચી મૂકી રાખવી.

૯. છીંક - પક્ખી, ચૌમાસી અને સંવત્સરી પ્રતિક્રમણમાં અતિચારની પહેલાં છીંક આવે તો ચૈત્યવંદનથી માંડીને પ્રતિક્રમણ ફરીથી કરવું અને અતિચાર બોલ્યા પછી છીંક આવે તો "દુક્ખક્ખય કમ્મક્ખય"નાં કાઉસગ્ગથી પ્રતિક્રમણ ફરીથી કરવું.

દૈવસિક પ્રતિક્રમણ કરતાં જરૂરી તપ : ચઉવિહારનું પચ્ચક્ખાણ,

રાઈ પ્રતિક્રમણ કરતાં જરૂરી તપ : નવકારશીનું પચ્ચક્ખાણ

પક્ખિ પ્રતિક્રણણ કરતાં જરૂરી તપ : ચઉભત્ત એક ઉપવાસ, બે આયંબિલ, ત્રણ નીવી, ચાર એકાસણા, આઠ બેઆસણાં, બે હજાર સજ્ઝાય યથાશક્તિ તપ કરી પહોંચાડવો. - ૨૦ બાંધી નવકારવાળી.

ચઉંમાસી પ્રતિક્રમણ કરતાં જરૂરી તપ : "છટ્ઠભત્ત બે ઉપવાસ, ચાર આયંબિલ, છ નીવી, આઠ એકાસણાં, સોળ બેઆસણાં, ચાર હજાર સજ્ઝાય" - ૪૦ બાંધી નવકારવાળી.

સંવત્સરી પ્રતિક્રમણ કરતાં જરૂરી તપ : "અઠ્ઠભત્તં, ત્રણ ઉપવાસ, છ આયંબિલ, નવ નીવી, બાર એકાસણાં, ચોવીસ બેઆસણાં અથવા છ હજાર સજ્ઝાય" - ૬૦ બાંધી નવકારવાળી.

પ્રતિક્રમણમાં સામાન્ય રીતે કાઉસ્સગ્ગમાં ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધીનો લોગસ્સ હોય છે. જ્યાં ફરક હશે ત્યાં જણાવવામાં આવશે.

દેવસિક પ્રતિક્રમણ

ટુંકમાં : ગુરૂ સ્થાપના - સામાયિક - ખમાસમણું - બીજા આવશ્યક ભણી ઈરિયાવહિયં - છેડાપડીલેહણ - ખમાસમણું - ત્રીજા આવશ્યક ભણી વાંદણા - ખમાસમણું - ચોથા આવશ્યક ભણી લઘુ અતિચાર - ખમાસમણું - ચૈત્યવંદન - અષ્ટોત્તરી અથવા ચાર સ્તવન - ઉવસગ્ગહરં - નમુત્થુણં - ખમાસમણું - ગુરૂ વંદના - ખમાસમણું - ધમ્મોમંગલની સજ્ઝાય - ખમાસમણું - દૈવસિક પ્રાયશ્ચિત વિશોધનાર્થ ચાર લોગસ્સનો ચંદેસુ નિમ્લયરા સુધીનો કાઉસ્સગ્ગ - ખમાસમણું - અભિભવઅશેષનો પાંચ સંપૂર્ણ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ખમાસમણું - છઠ્ઠા આવશ્યક ભણી પચ્ચક્ખાણ વાંદણા - ચૌવિહારનું પચ્ચક્ખાણ - સામાયિક પારવું.

જિનાવલીપુંગવમિંદ્રવંદ્યં, પ્રણમ્ય વીર જિતમારવીરં,
ઉપાસકાનામુપકારહેતો, - ર્વક્ષ્યામ્યનુજ્ઞાનવિધિં સુબોધિમ. ૧

સ્વચ્છ કપડાં ધારણ કરી ઉત્તરાસંગ કરી ચરવળો લઈ ભૂમિ પ્રમાર્જી કટાસણું બીછાવી પુસ્તક વગેરે જ્ઞાનની સ્થાપના સ્થાપી જમણો હાથ સ્થાપના સન્મુખ રાખી, હાથ જોડી અર્ધા નમીને એક નવકાર કહી નીચે મુજબ પંચિંદિય કહેવું.

પંચિદિય સંવરણો, તહ નવવિહ બંભચેર ગુત્તિધરો; ચઉવિહ કસાય મુક્કો, ઈઅ અઠ્ઠારસગુણેહિં સંજુત્તો (૧) પંચમહવ્વયજુત્તો પંચવિહાયારપાલણસમત્થો; પંચસમિઓ તિગુત્તો, છત્તીસગુણેહિં ગુરૂ મજ્જ (૨)

ગુરૂ મહારાજ વિદ્યમાન હોય અને પડિલેહણ કરેલા સ્થાપનાચાર્ય હોય તો ઉપર પ્રમાણે પંચિંદિયનો પાઠ ન કહેવો અને એમજ બે ખમાસમણ દઈ ગુરૂ વંદન કરવું.

ઈચ્છકાર! સુહ-દેવસિ? સુખ-તપ?
શરીર નિરાબાધ? સુખ સંજમ જાત્રા નિર્વહો છો જીં?
સ્વામી શાતા છેજી? મત્થએણ વંદામિ.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો! વંદિઉં જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ, મત્થએણ વંદામિ.

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અબ્ભુટ્ઠિઓમિ અબ્ભિંતર દેવસિઅં ખામેઉં? ઈચ્છં, ખામેમિ દેવસિઅં. જં કિંચિ અપત્તિઅં, પરપત્તિઅં, ભત્તે, પાણે, વિણએ, વેઆવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ, જં કિંચિ મજ્ઝ વિણય પરિહીણં, સુહુમં વા બાયરં વા, તુબ્ભે જાણહ, અહં ન જાણામિ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ખમાસમણું. ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! (સામાયિક ઠાવા) ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ? (ગુરૂ કહે "પડિક્કમેહ").

ઇરિયાંવહિયં

ઈચ્છં. ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં. ૧. ઈરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસા ઉત્તિંગ પણગ-દગ-મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા સંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઈંદિયા, તેઈંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા, ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં, સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭.

તસ્સ ઉત્તરી

તસ્સ ઉત્તારીકરણેણં, પાયચ્છિત્તકરણેણં, વિસોહિકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં, પાવાણં કમ્માણં, નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ૮.

અન્નત્થ ઊસસિએણં (૧૨ આગાર)

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે ચાર નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી "નમો અરિહંતાણં" કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ :

લોગસ્સ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-

મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

પછી "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન! ગમણાગમણે આલોઉંજી?" ગુરૂજી "આલોવેહ" - શિષ્ય "ઈચ્છં."

અથગમણાગમણે

મારગને વિષે, જાતાં-આવતાં, પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેઉકાય, વાઉકાય, વનસ્પતિકાય, ત્રસકાય, નીલ, ફુલ, માટી, પાણી, કણ કપાસીયા, સ્ત્રી (પુરૂષ) આદિક તણો સંઘટ્ટ હુઓ હોય, પાંચ સમિતિ, ત્રણ ગુપ્તિ એ આઠ પ્રવચન માતા શ્રાવકતણે ધર્મે રૂડીપરે પાળી નહિ, ખંડન વિરાધના થઈ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક સંદિસાહું? ગુરૂ - સંદિસાવેહ. શિષ્ય - ઈચ્છં. કહીને ૧ ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક ઠાઉં? ગુરૂ ઠાવેહ ઈચ્છં.

"ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક ઠાવા ત્રણ નવકાર ગણુંજી." એમ કહી ઉભડક બેસીને ચરવળા કે કટાસણા પર ચત્તો હાથ સ્થાપીને ત્રણ નવકાર ગણવા. તે ગણીને પછી ઊભા થઈને "ઈચ્છાકારણે સંદિસહ ભગવન્! જીવરાશી ખમાવું જી?" ગુરૂજી "ખમાવેહ", શિષ્ય "ઈચ્છં."

જીવરાશી

સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપ્કાય, સાત લાખ તેઉકાય, સાત લાખ વઉકાય, દશ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, ચઉદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિકાય, બે લાખ બેઇંદ્રી, બે લાખ તેઇંદ્રી, બે લાખ ચૌરિન્દ્રી, ચાર લાખ દેવતા, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય, ચઉદ લાખ મનુષ્યના ભેદ, એવંકારે ચઉદ રાજ, ચોરાશી લક્ષ જીવાયોનિ માંહે માહરે જીવે જિકો કોઈ જીવ દુહવ્યો હોય, દુહવાવ્યો હોય, દુહતાં પ્રત્યે અનુમોદ્યો હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

"ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અઢાર પાપ સ્થાનક આલોવું જી?" ગુરૂજી "આલોવેહ." શિષ્ય "ઈચ્છં."

અઢાર પાપસ્થાનક

પહેલે પ્રાણાતિપાત, બીજે મૃષાવાદ, ત્રીજે અદત્તાદાન, ચોથે મૈથુન, પાંચમે પરિગ્રહ, છઠ્ઠે ક્રોધ, સાતમે માન, આઠમે માયા, નવમે લોભ, દશમે રાગ, ઈગ્યારમે દ્વેષ, બારમે કલહ, તેરમે અભ્યાખ્યાન, ચૌદમે ચાડી, પંદરમેં રતિ-અરતિ, સોળમે પર-પરિવાદ, સત્તરમે માયા-મૃષાવાદ, અઢારમે મિથ્યાત્વશલ્ય એ અઢારે પાપસ્થાનક માંહે જિકો કોઈ પાપસ્થાનક મહારે જીવે સેવ્યાં હોય, સેવરાવ્યાં હોય, સેવતાં પ્રત્યે અનુમોદ્યાં હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

એ પ્રથમ ખમાસમણ થયું. પછી ખમાસમણપૂર્વક નીચે ઉભડક બેસીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલ, ભાવ, ધારૂંજી?" ગુરૂજી "ધારેહ", શિષ્ય "ઈચ્છં."

દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાળ ભાવ

દ્રવ્ય થકી લુગડાં, લત્તાં, ઘરેણાં, ગાંઠાં, પાથરણું, નોકારવાલી, ધાર્યા પ્રમાણે મોકળાં છે. ક્ષેત્ર થકી ઉપાશરાના (ઘરનાં) બારણાની માહેલીકોરે, કારણે જયણા છે. કાળ થકી સામાયિક નીપજે તિહાં સુધી, ભાવ થકી, યથાશક્તિએ રાગદ્વેષ રહિત, વ્રતી સંઘાતે તથા, ગુરુઆદિક સંઘાતે બોલવાનો આગાર છે. અવ્રતી સંઘાતે બોલવાની જયણા (અથવા પચ્ચક્ખાણ) છે. એ રીતે છ કોટિએ કરી સામાયિક કરૂંજી. સામાયિક વ્રત ઉચ્ચાર કરવા ઊભા થઈને એક નવકાર ગણુંજી.

પછી વિનયપૂર્વક અર્ધું અંગ નમાવીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! પસાઓ કરી સામાયિક વ્રત ઉચ્ચરાવોજી." ગુરૂજી - "ઉચ્ચરાવેમિ" શિષ્ય - "ઈચ્છં."

વિધિ : કરેમિભંતે ગુરુ મુખે લેવું. ગુરૂના અભાવે પોતાથી પહેલા સામાયિક લીધું હોય તેના પાસેથી લેવું, તે ન હોય તો વડીલના મુખે લેવું. ને તે પણ ન હોય તો સ્વમુખે લઈ લેવું.

સામાયિકનું પચ્ચક્ખાણ

કરેમિભંત્તે સામાઈયં, સાવજ્જં જોગં પચ્ચક્ખામિ, જાવ નિયમં પજ્જુવાસામિ, દુવિહં, તિવિહેણં, મણેણં વાયાએ કાએણં, ન કરેમિ ન કારવેમિ તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ.

સામાયિક કરતાં ચારિત્રાચાર શુદ્ધ થાય. એ પહેલું સામાયિક નામે આવશ્યક અને બીજું ખમાસમણ પુરૂં થયું. જો ચોવિહારનું પચ્ચક્ખાણ લેવું હોય તો પ્રતિક્રમણ કરવું. નહીંતો સાંભળવું. પછી.

ખમાસમણું. "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! બીજા આવશ્યક ભણી ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ?" ગુરૂજી - "પડિક્કમેહ".

ઈચ્છં. ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં. ૧. ઈરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસા ઉત્તિંગ પણગ-દગ-મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા સંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઇંદિયા, તેઇંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા, ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં, સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭.

તસ્સ ઉત્તારીકરણેણં, પાયચ્છિત્તકરણેણં, વિસોહિકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં, પાવાણં કમ્માણં, નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ૮.

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે ચાર નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી "નમો અરિહંતાણં" કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ :

લોગસ્સ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર

ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

ખમાસમણું. આસને ઉભડક બેસીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! છેડાનું પડિલેહણ કરૂંજી?", ગુરૂજી "કરેહ", શિષ્ય "ઈચ્છં"

એમ કહી દૃષ્ટિ પડિલેહણને અર્થે - પચ્ચાસ બોલો વડે કરીને ઉત્તરાસંગના છેડાથી પડિલેહણા કરવી. શ્રાવિકાએ પોતાના ઉત્તરીય વસ્ત્રના છેડા અથવા રૂમાલ વતી પડિલેહણા કરવી. બાઈઓને ૪૦ બોલોથી અને ભાઈઓએ ૫૦ બોલોથી. તે પચાસ બોલો નીચે પ્રમાણે જાણવા. (લીટી કરેલા શબ્દો બાઈઓએ છોડી દેવા.)

પચ્ચાસ બોલો

સુત્ત તત્થ દિટ્ઠિ હૃદયમાં ધરૂં ૧. સમક્તિમોહની ૨. મિશ્રમોહની ૩. મિથ્યાત્વમોહની પરિહરૂં ૪. કામરાગ ૫. સ્નેહરાગ ૬. દૃષ્ટિરાગ પરિહરૂં ૭. સુદેવ ૮. સુગુરુ ૯. સુધર્મ આદરૂં. ૧૦ કુદેવ ૧૧. કુગુરુ ૧૨. કુધર્મ પરિહરૂં ૧૩. જ્ઞાન. ૧૪. દર્શન ૧૫. ચારિત્ર આદરૂં ૧૬. જ્ઞાનવિરાધના ૧૭. દર્શન વિરાધના ૧૮. ચારિત્રવિરાધના પરિહરૂં ૧૯. મનોગુપ્તિ ૨૦. વચનગુપ્તિ ૨૧. કાયગુપ્તિ આદરૂં ૨૨. મનોદંડ ૨૩. વચનદંડ ૨૪. કાયદંડ પરિહરૂં ૨૫. હાસ્ય ૨૬. રતિ ૨૭. અરતિ પરિહરૂં ૨૮. શોક ૨૯. ભય ૩૦. દુગંચ્છા પરિહરૂં <u>૩૧. કૃષ્ણલેશ્યા ૩૨. નીલલેશ્યા ૩૩. કાપોતલેશ્યા પરિહરૂં</u> ૩૪. ઋદ્ધિગારવ ૩૫. રસગારવ ૩૬. સાતાગારવ પરિહરૂં <u>૩૭. માયાસલ્લ ૩૮. નિયાણસલ્લ ૩૯. મિથ્યાદંસણસલ્લ પરિહરૂં ૪૦. ક્રોધ ૪૧. માન પરિહરૂં ૪૨. માયા ૪૩. લોભ પરિહરૂં</u> ૪૪. પૃથ્વીકાય વિરાધના ૪૫ અપ્‌કાય વિરાધના ૪૬. તેઉકાયવિરાધના ૪૭. વાઉકાયવિરાધના ૪૮. વનસ્પતિકાય વિરાધના ૪૯. ત્રસકાય વિરાધના ૫૦. હુઈ હોય તે સવિ હું મને, વચને કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

પછી ખમાસમણું. "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ત્રીજા આવશ્યક ભણી વાંદણા દઉંજી?" ગુરૂ કહે, "દેહ" શિષ્ય "ઈચ્છં."

(લીટીવાળો આવસ્સિઆએ બીજી વખત ન બોલવો)

સદ્‌ગુરુ વાંદણાં

ઈચ્છામિ ખમાસમણો! વંદઉં જાવણિજ્જાએ, નિસીહિઆએ અણુજાણહ, મે મિઉગ્ગહં નિસીહિ. ૧ અહો, ૨. કાયં, ૩. કાય સંફાસં ખમણિજ્જો ભે કિલામો, અપ્પકિલંતાણં, બહુ સુભેણ ભે, દિવસો

વઈક્કંતો? ૪. જત્તા ભે? ૫ જવણિજ્જં ચ ભે? ૬. ખામેમિ ખમાસમણો! દેવસિયં વઈક્કમં આવસ્સિઆએ. પડિક્કમામિ ખમાસમણાણં, દેવાસિયાએ આસાયણાએ તિત્તીસન્નયરાએ, જં કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ, કાયદુક્કડાએ, કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોભાએ, સવ્વકાલિઆએ, સવ્વમિચ્છોવયારાએ, સવ્વધમ્માઈક્કમણાએ, આસાયણાએ, જો મે દેવસિઓ અઈઆરો કઓ, તસ્સ ખમાસમણો! પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ. ૭.

એમ ગુરૂ સમીપે વાંદણાં બે વાર દીજે. એ વાંદણાં દેતા જ્ઞાનાદિ ત્રણ નિર્મલ થાય. ઈહાં પોતાના મુખે ચઉવિહારનું પચ્ચકખાણ મનને ભાવે ધારવું. તેથી તપાચાર નિર્મલ થાય.

એ ત્રીજું વંદનકાવશ્યક અને ચોથું ખમાસમણ પૂરૂં થયું. ૩

ખમાસમણપૂર્વક "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ચોથા આવશ્યક ભણી અતિચાર આલોઉંજી?" ગુરૂ - આલોવેહ. શિષ્ય - ઈચ્છં.

એમ આદેશ માગીને ૧ જણ નવકાર બોલીને નીચે મુજબ અતિચાર બોલે અને બીજા બધા જણ જમણો ઢીંચણ ઊંચો રાખી બેસીને સાંભળે.

લઘુ અતિચાર

ઈચ્છં. અરિહંતદેવ, સુસાધુ ગુરુ, જિનપ્રણીતધર્મ ભાવતો સમક્તિ પ્રતિપાલું, દ્રવ્યતો લૌકિક, લોકોત્તર, દેવગત, ગુરુગત, પર્વગત, મિથ્યાત્વ વિષે જયણા કરૂં. એ શ્રી સમક્તિતણા પાંચ અતિચાર શોધું, શંકા, કંખા, વિતિગિચ્છા, પરપાખંડી પરશંસા, પરપાસંડીસંથુઓ એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

બારવ્રત માંહે પહેલું પ્રાણાતિપાતવિરમણવ્રત. સ્થૂલ બેંદ્રિયાદિક ત્રસ જીવ નિરપરાધ ઉપેતકરણ સંકલ્પી કરી હણવા નિયમ, આરંભે જયણા ॥ એ પહેલા પ્રાણાતિપાત વિરમણવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. બંધે, વહે, છવિચ્છેએ અઈભારે, ભત્તપાણવુચ્છેએ. એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૧

બીજું સ્થૂલમૃષાવાદ વિરમણવ્રત. પંચવિધ. કન્નાલીએ, ગોવાલીએ, ભૂમાલીએ, નાસાવહારે, કૂડસક્ખિજ્જે. એ પાંચ મોટકાં કૂડાં આપણને કાજે, સ્વજનને કાજે, ધર્મને કાજે મૂકી, પરકાજે કૂડૂં બોલવા નિયમ, સૂક્ષ્મ અલિક

તણી જયણા કરૂં. એ બીજા સ્થૂલમૃષાવાદ વિરમણવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. સહસ્સાભક્ખાણે, રહસ્સાભક્ખાણે, સદારામંતભેએ, મોસોવએસે, કૂડલેહકરણે. એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૨

ત્રીજું સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણવ્રત. સચિત્ત, અચિત્ત, રાજનિગ્રહ, કારીઉં, પિયારૂં, અણદીધું લેવા નિયમ. સૂક્ષ્મ તૃણ, ઈંધણ, પથિપતિત વ્યવહારનિયોગે, દાણચોરી જયણા. એ ત્રીજા સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. તેનાહડે, તક્કરપ્પઓગે, વિરૂદ્ધરજ્જાઈક્કમે, કૂડતુલકૂડમાણે, તપ્પડિરૂઅગવવહારે. એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરીએ મિચ્છામિ દુકક્ડં. ૩.

ચોથું શીલવ્રત. યથાશક્તે, સ્વદારાસંતોષ, પરદારાવિવર્જના રૂપ. એ ચોથા શીલવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. ઈતરપરિગ્ગહિયાગમણે, અપરપરિગ્ગહિયાગમણે. અનંગક્રીડા, પરવિવાહકરણે, કામભોગતિવ્વાભિલાસે. એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય તે સવિ હું મને, વચને કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૪.

પાંચમું પરિગ્રહ પરિમાણવ્રત. નવવિધ. ખિત્ત, ઘર, હટ્ટ, વાડિય, કુવિય, ધણ, ધન્ન, હિરણ્ણ, સુવણ્ણ, અઈપરિમાણ દુપ્પય ચઉપ્પયમિય, નવવિહ પરિગ્ગહ વયંતો. એ પાંચમા પરિગ્રહપરિમાણવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. ખિત્તવત્થુપમાણાઈક્કમે, હિરણ્ણસુવણ્ણપ્પમાણાઈક્કમે, ધણધન્નપમાણાઈક્કમે, દુપ્પયચઉપ્પયપમાણાઈક્કમે, કુવિયપ્પમાણાઈક્કમે. એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૫.

છઠ્ઠું દિશિવ્રત. ત્રિવિધે જાણવું. ઉઢ્ઢદિસિવએ, અહોદિસિવએ, તિરિયદિસિવએ. એ છઠ્ઠા દિશિવ્રત તણાં પાંચ અતિચાર શોધું. ઉઢ્ઢદિસિપમાણાઈક્કમે, અહોદિસિપમાણાઈક્કમે, તિરિયદિસિપમાણાઈક્કમે, ખિત્તવુઢ્ઢિ, સયંતરદ્ધા. એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૬.

સાતમું ભોગોપભોગવ્રત. દ્વિવિધ; ભોજનતઃ કર્મતશ્ચ. તત્ર ભોજનતઃ

સચિત્ત-દવ્વ-વિગઈ, ઉવાણ-તંબોલ-ચીર-કુસુમેસુઃ
વાહણ સયણ વિલેવણ, બંભ દિસિ ન્હાણ ભત્તેસુ ॥ ૧ ॥

એ સાતમા ભોગોપભોગોવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. સચિત્ત આહારે, સચિત્ત પડિબદ્ધઆહારે, અપ્પોસહિભક્ખયણા, દુપ્પોસહિભક્ખણયા, તુચ્છોસહિભક્ખણયા. એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭.

કર્મતો પન્નરે કર્માદાન, ઈંગાલકમ્મે, વણકમ્મે, સાડીકમ્મે, ભાડીકમ્મે, ફોડીકમ્મે, દંતવાણિજ્જે, લક્ખવાણિજ્જે, રસવાણિજ્જે, વિસવાણિજ્જે, કેસવાણિજ્જે, જંતપીલણકમ્મે, નિલંછણકમ્મે, દવગ્ગિદાવણયા, સર-દહ-તલાવસોસણયા, અસઈપોસણયા. એ પન્નર કર્માદાન સ્થૂલ નિયમ, સૂક્ષ્મતણી જયણા. એ પન્નર અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

આઠમું અનર્થદંડવિરમણવ્રત. ચતુર્વિધ. અવજ્ઝાણાયરિએ, પામાયાયરિએ, હિંસપ્પયાણે, પાવકમ્મોવએસે, એ આઠમા અનર્થ દંડ વિરમણવ્રતતણાં પાંચઅતિચાર શોધું. કંદપ્પે, કુક્કુઈએ, મુહરિએ, સંજુત્તાહિગરણે, ઉવભોગ-પરિભોગ-અઈરેગે. એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૮.

નવમા અતિચારથી સર્વેએ ઊભા થઈ સાંભળવા.

નવમું સામાયિકવ્રત. સામાઈય નામ સાવજ્જજોગ-પરિવજ્જણં, નિરવજ્જજોગઆસેવણં ચ. એ નવમા સામાયિકવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. મણદુપ્પણિહાણે, વયદુપ્પણિહાણે, કાયદુપ્પણિહાણે, સામાઈયસ્સ અકરણયા, સામાઈઅસ્સ અણવુટ્ઠિયસ્સ કરણયા. એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૯.

દશમું દેશાવગાશિકવ્રત. દિસિવયગહિયસ્સ, દિસાપરિમાણસ્સ, પઈદિણં પરિમાણકરણં. એ દશમા દેશાવગાશિકવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. આણવણપ્પઓગે, પેસવણપ્પઓગે, સદ્દાણુવાઈ, રૂવાણુવાઈ, બહિયાપુગ્ગલપક્ખેવે એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૧૦.

અગ્યારમું પૌષધવ્રત. ચિહું ભેદે જાણવું. આહારપોસહે, સરીરસક્કારપોસહે, બંભચેરપોસહે, અવ્વાવારપોસહે. એ અગ્યારમા

પૌષધવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. અપ્પડિલેહિય દુપ્પડિલેહિય સિજ્જાસંથારે, અપ્પમજ્જિય દુપ્પમજ્જિય સિજ્જાસંથારે, અપ્પડિલેહિય દુપ્પડિલેહિય ઉચ્ચારપાસવણભૂમિ, અપ્પમજ્જિઅ દુપ્પમજ્જિઅ ઉચ્ચારપાસવણભૂમિ, પોસહોવવાસસ્સ, સમ્મં અણણુપાલણયા. એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૧૧.

બારમું અતિથિસંવિભાગવ્રત. અતિથિસંવિભાગો નામ, નાયાગયાણં, કપ્પણિજ્જાણં, અન્નપાણાણં, દવ્વાણં, દેસ-કાલ-સદ્ધા-સક્કાર-કમ્મજોએ પરાઈભત્તિએ, આયાણુગ્ગહ-બુદ્ધિએ, સંજયાણં દાણં. એ બારમા અતિથિસંવિભાગવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. સચિત્ત નિક્ખેવણયા, સચ્ચિત્ત પિહણયા, કાલાઈ-કમ્મદાણે પરોવએસે, મચ્છરયા. એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૧૨.

સંલેષણાતણા પાંચ અતિચાર શોધું. ઈહ લોગાસંસપ્પઓગે, પરલોગાસંસપ્પઓગે, જીવિઆસંસપ્પઓગે, મરણાસંસપ્પઓગે, કામભોગાસંસપ્પઓગે. એ પાંચ અતિચાર માંહે દિવસ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

એવંકારે શ્રી સમક્તિ મૂલ બારવ્રત વિષે પંચ્યાશી અતિચાર માંહે, જિકો કોઈ અતિચાર, અનાચાર, અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, હુઓ હોય, તથા જાણતે, અજાણતે, સૂક્ષ્મ, બાદર, કાનો, માત્રા, મિંડી, પદ, અક્ષર, ઓછો, અધિકો, હળવો, ભારી, આગળ-પાછળ, કહ્યો, કહેવાણો હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

દેસાવગાસિઅં ઉવભોગં, પરિભોગં, પચ્ચક્ખામિ, અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં વોસિરામિ.

॥ ઈતિ લઘુ અતિચાર ॥

એ ચોથું પડિક્કમણનામે આવશ્યક અને પાંચમું ખમાસમણ પુરૂં થયું. ૪.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉ જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ મત્થએણ વંદામિ. હેઠા બેસીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ચૈત્યવંદન કરૂંજી?" ગુરૂ કહે "કરેહ" શિષ્ય - "ઈચ્છં."

ચૈત્યવંદન

ઈચ્છં, જય જય મહા પ્રભુ! દેવાધિદેવ! સર્વજ્ઞ શ્રી વીતરાગ દેવ! મુહ દીઠું પરમેસર, સુંદર સોમ સહાવ; ભુરિ ભવાંતર સંચિઓ, નઠ્ઠોસો સવિ પાવ. ૧ જે મેં પાપ કીયા બાલપણે; અહવા અન્નાણે, અન્ન ભવંતર સો સો ખંડ જ્યો પરમેસર. ૨. તુમ મુહ દીઠું સિરિ પાસ જિણેસર, પાસ પસી પસાય કરી, વિનતડી અવધાર; સંસારડો બીહામણો, સ્વામી આવાગમન નિવાર. ૩ હત્થડા તે સુલખ્ખણા,જે જિનવર પૂજંત; એકે પુણ્યે બાહિરા, સો પરઘર કામ કરંત ૪. કવણે વાડી વાવીઆં, કવણે ગૂથ્યાં ફૂલ; કવણે જિનવર ચઢાવીઆં, ભાવ સરીસા મૂલ. ૫ વાડી વેલો મહોરિયો, સોવન કૂંપલિએણ; પાસ જિણેસર પૂજીએ, પંચે અંગુલીએણ. ૬ દો ધોલા દો શામલા, દો રત્તોપલવન્ન; મરગયવન્ના દુન્નિ જિણ, સોલસ કંચવન. ૭ નિય નિય માન કરાવીઆ, ભરહેસ નયણાનંદ; તે મેં ભાવે વંદિયા, એ ચોવીસે જિણંદ. ૮

વત્થુ છંદ

કમ્મભૂમિહિં-કમ્મભૂમિહિં, પઢમ-સંઘયણિં. ઉક્કોસય સત્તરિસય જિણવરાણ, વિરહંત લબ્ભઈ, નવકોડિહિં કેવલિણ, કોડીસહસ્સ નવ સાહુ ગમ્મઈ, સંપઈ જિણવર વીસ મુણિ, બિહું કોડિહિં વરનાણ, સમણહ કોડી સહસ્સ દુઅ, થુણિસુ નિચ્ચ વિહાણ. ૯ જયઉ સામી! જયઉ સામી! રિસહ સિરિસત્તુંજિ! ઉજ્જિંત પહુ નેમિજિણ! જયઉ વીર! સચ્ચઉરિમંડણ, ભરૂઅચ્છેહિં મુણિ સુવ્વય, મુહરિપાસ! દુહ-દુરિય ખંડણ, અવરવિદેહિં તિથ્થયરા, ચિહું દિસિ વિદિસ જિં કેવિ. તીઅણાગય સંપઈય, વંદું જિણ સવ્વેવિ. ૧૦. સત્તાણવઈ સહસ્સા, લક્ખા છપન્ન અઠ્ઠકોડિયો પંચસયા ચઉત્તીસા, તિઅલોએ ચેઈએ વંદે. ૧૧

"ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સ્તવન ભણુંજી?" ગુરૂ કહે "ભણેહ", શિષ્ય - "ઈચ્છં." પછી ચાર સ્તવન / અષ્ટોત્તરીની તીર્થમાલા કહેવી. પછી ઊભા થઈને "ઉવગ્ગહરં" કહેવું. (પર્યુષણના સ્તવનો - સજ્ઝાયોની સમજ પાના નંબર ૨૨૮ ઉપર છે.)

ઉવસગ્ગહરં

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મઘણ-મુક્કં; વિસહર-વિસનિન્નાસં, મંગલ-કલ્લાણ-આવાસં. ૧ વિસહરફુલિંગમંતં, કંઠે ધારેઈ જો સયા મણુઓ; તસ્સ ગહ-રોગ મારી-દુઠ્ઠજરા જંતિ ઉવસામં. ૨ ચિઠ્ઠઉ દૂરે મંતો, તુજ્ઝ

પણામો વિ બહુફલો હોઈ; નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખ દોગચ્ચં. ૩ તુહ સમ્મત્તે લધ્ધે, ચિંતામણિકપ્પપાયવબ્ભહિએ; પાવંતિ અવિગ્ઘેણં, જીવા અયરામરં ઠાણં. ૪ ઈઅ સંથુઓ મહાયસ! ભત્તિબ્ભર-નિબ્ભરેણ હિઅએણ; તા દેવ! દિજ્જ બોહિં, ભવે ભવે પાસ-જિણચંદ! ૫

જં કિંચિ નામતિત્થં, સગ્ગે પાયાલિ તિરિયલોએમિ, જાઈ જિણબિંબાઈ, તાઈ સવ્વાઈ વંદામિ.

પછી નીચા બેસીને "નમોત્થુણં" કહેવું.

નમોત્થુણં-શક્રસ્તવ સૂત્ર

નમોત્થુણં, અરિહંતાણં ભગવંતાણં. ૧ આઈગરાણં, તિત્થયરાણં, સયંસંબુદ્ધાણં. ૨ પુરિસુત્તમાણં, પુરિસસીહાણં, પુરિસવરપુંડરીઆણં, પુરિસવર ગંધહત્થીણં. ૩ લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં, લોગપઈવાણં, લોગપજ્જોઅગરાણં. ૪ અભયદયાણં, ચક્ખુદયાણં, મગ્ગદયાણં, સરણદયાણં, બોહિદયાણં. ૫ ધમ્મદયાણં, ધમ્મદેસયાણં, ધમ્મનાયગાણં, ધમ્મસારહીણં, ધમ્મવરચાઉરંતચક્કવટ્ટીણં. ૬ અપ્પડિહયવરનાણ દંસણધરાણં, વિયટ્ટછઉમાણં. ૭ જિણાણં જાવયાણં, તિન્નાણં તારયાણં, બુદ્ધાણં બોહયાણં, મુત્તાણં મોઅગાણં. ૮ સવ્વન્નૂણં, સવ્વદરિસીણં, સિવ-મયલ-મરુઅ-મણંત-મક્ખયમવ્વાબાહ મપુણરાવિત્તિસિદ્ધિગઈ નામધેયં ઠાણં સંપત્તાણં. ૯ નમો જિણાણં જિઅભયાણં, જે અ અઈયા સિદ્ધા, જે અ ભવિસ્સંતિણાગએ કાલે; સંપઈ અ વટ્ટમાણા, સવ્વે તિવિહેણ વંદામિ. ૧૦

એ છઠ્ઠું ખમાસમણ પુરૂં થયું. પછી ખમાસમણું. (બંને ઢીંચણ ભૂમિ પર સ્થાપીને) ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ગુરૂવંદના કરૂંજી?" ગુરૂજી "કરેહ", શિષ્ય - "ઈચ્છં."

ગુરુ વંદના

અઢ્ઢાઈજ્જેસુ દીવ-સમુદ્દેસુ, પનરસસુ કમ્મભૂમીસુ, જાવંત કે વિ સાહૂ, રયહરણગુચ્છપડિગ્ગહધારા ૧. પંચમહવ્વયધારા, અઢ્ઢારસહસ્સસીલંગધારા; અક્ખયાયારચરિત્તા, તે સવ્વે સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. ૨. પહેલે પાટે સુધર્માસ્વામી, બીજે પાટે જંબૂસ્વામી, ત્રીજે પાટે પ્રભવસ્વામી, ચોથે પાટે સિજ્જંભવસૂરિ, પાંચમે પાટે યશોભદ્રસૂરિ, છઠ્ઠે પાટે સંભૂતિવિજયસૂરિ, સાતમે પાટે ભદ્રબાહુસ્વામી,

આઠમે પાટે સ્થૂલભદ્રસ્વામી. એવા પાટાનુપાટે સુડતાલીસમાં પટ્ટધર શ્રી વિધિપક્ષગચ્છ શણગાર જંગમ યુગ પ્રધાન.

પુજ્જસિરિ અજ્જરક્ખિય, ગુરૂણો તપ્પટ્ટે પુજ્જ જયસિંહા;
સૂરિ સિરિધમ્મઘોસા, મહિંદસિંહા તઓ ગુરૂણો. ૩
તપ્પય સિરિસિંહપહા, તેસિં પએ અજિયસિંહવરગુરૂણો;
દેવિંદસિંહ ગુરૂણો, તપ્પય સિરિધમ્મપહસૂરિ. ૪
સિરિસિંહતિલયસૂરિ, તપ્પય સિરિમહિંદપ્પહગુરૂણો;
સિરિમેરુતુંગગુરૂણો, તપ્પય જયકીત્તિગુરુરાઓ. ૫
સિરિજયકેસરિસૂરિ, તપ્પય સિદ્ધાંતસાયરો સુગુરુ;
સિરિભાવસાયર ગુરૂ, તપ્પય-સૂરિગુણ-નિહાણો. ૬
સિરિધમ્મમુત્તિસૂરિ, તપ્પય કલ્લાણસાયરમુણિંદો;
સિરિ અમરસાયરગુરૂ, કલ્લાણં કુણઉ સંઘસ્સ. ૭
તપ્પટ્ટે પુવ્વ પવ્વય-ભાણુ વિજ્જાસાયરં સૂરિ;
સિરિ-ઉદયસાગરસૂરિ, તપ્પયગુણમણિરૂહાણં. ૮

શ્રી કીર્તિસાગરસૂરિ, શ્રી પુણ્યસાગરસૂરિ, શ્રી રાજેન્દ્રસાગરસૂરિ, શ્રી મુક્તિસાગરસૂરિ, શ્રી રત્નસાગરસૂરિ, શ્રી વિવેકસાગરસૂરિ, શ્રી જિનેન્દ્રસાગરસૂરિયં વંદે. અચલગચ્છનાયકં વંદે, વિધિપક્ષગચ્છનાયકં વંદે. એવા પાટાનુપાટે છેલ્લા શ્રી દુપ્પસહ નામા આચાર્ય થાશે. તેમને મારી એકસોને આઠ વાર ત્રિકાળ વંદના હોજો.

એ સાતમું ખમાસમણ પુરૂં થયું પછી -

"ઈચ્છામિ ખમાસમણપૂર્વક ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સજ્ઝાય સંદિસાહું?" ગુરૂજી - "સંદિસાવેહ", શિષ્ય - "ઈચ્છં."

ખમાસમણપૂર્વક "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સજ્ઝાય કરૂંજી?" ગુરૂજી કહે "કરેહ", શિષ્ય - "ઈચ્છં." નવકાર.

કહી નીચે બેસી, જમણો ઢીંચણ ઊંચો કરી.

ધમ્મોમંગલની સજ્ઝાય

ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં, અહિંસા સંજમો તવો;
દેવાવિ તં નમંસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયા મણો. ૧
જહા દુમ્મસ્સ પુપ્ફેસુ, ભમરો આવિયઈ રસં;
ણ ય પુપ્ફં કિલામેઈ, સોય પીણેઈ અપ્પયં. ૨

એ મે એ સમણા મુત્તા, જે લોએ સંતિ સાહૂણો;
વિહંગમાવ પુપ્ફેસુ, દાણભત્તેસણે રયા. ૩
વયં ચ વિત્તિં લબ્ભામો, ન ય કોઈ ઉવહમ્મઈ;
અહાગડેસુ રીયંતે, પુપ્ફેસુ ભમરો જહા. ૪
મહુગારસમા બુદ્ધા, જે ભવંતિ અણિસ્સિયા;
નાણાપિંડચ્યા દત્તા, તેણ વુચ્ચંતિ સાહુણો ત્તિબેમિ. ૫

પછી એક નવકાર કહેવો. એ આઠમું ખમાસમણ થયું.

॥ ઈતિ પ્રથમ દ્રુમપુષ્પિકાધ્યયનં સંપૂર્ણમ્ ॥

પછી ઊભા થઈને ઈચ્છામિ ખમાસમણપૂર્વક "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! પાંચમાં આવશ્યક ભણી દૈવસિક પ્રાયશ્ચિત વિશોધનાર્થ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં"

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે ૧૬ નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી "નમો અરિહંતાણં" એ એક પદ કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહીયે. એ નવમું ખમાસમણ થયું.

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈં ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

ફરી ઈચ્છામિ ખમાસમણ પૂર્વક "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અભિભવ કાઉસ્સગ્ગ ઠાઉં?" ગુરૂ - 'ઠાવેહં', શિષ્ય 'ઈચ્છં'. અભિભવ અશેષ દુક્ખક્ખય નિમિત્તં કરેમિ કાઉસ્સગં.

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (પાંચ સંપૂર્ણ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે ૨૦ નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી "નમો અરિહંતાણં" એ એક પદ કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહીયે. એ નવમું ખમાસમણ થયું.

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસંપિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગર-વર-ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

કાઉસ્સગ્ગ નામનું પાંચમું આવશ્યક અને દસમું ખમાસમણ પુરૂં થયું.

પછી "ઈચ્છામિ ખમાસમણપૂર્વક ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! છટ્ઠા આવશ્યક ભણી પચ્ચક્ખાણ વાંદણા દઉંજી?" ગુરૂ - "દેહ", શિષ્ય "ઈચ્છં." પછી બે વાર વાંદણાં દીજે. બીજીવખત આવસ્સિઆએ બોલવું નહીં.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો! વંદઉં જાવણિજ્જાએ, નિસીહિઆએ અણુજાણહ, મે મિઉગ્ગહં નિસીહિ. ૧ અહો, ૨. કાયં, ૩. કાય સંફાસં ખમણિજ્જો ભે કિલામો, અપ્પકિલંતાણં, બહુ સુભેણ ભે, દિવસો વઈક્કંતો? ૪. જત્તા ભે? ૫ જવણિજ્જં ચ ભે? ૬. ખામેમિ ખમાસમણો! દેવસિયં વઈક્કમં આવસ્સિઆએ. પડિક્કમામિ ખમાસમણાણં, દેવાસિયાએ

આસાયણાએ તિત્તીસન્નયરાએ, જં કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ, કાયદુક્કડાએ, કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોભાએ, સવ્વકાલિઆએ, સવ્વમિચ્છોવયારાએ, સવ્વધમ્માઈક્કમણાએ, આસાયણાએ, જો મે દેવસિઓ અઈઆરો કઓ, તસ્સ ખમાસમણો! પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ. ૭.

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ પચ્ચક્ખાણ કરાવોજી.

ગુરૂ ભગવંત હોય તો તેમના શ્રીમુખે, નહીં તો જ્ઞાનવૃદ્ધ પાસેથી અથવા તેમના પણ અભાવમાં સ્વમુખે પચ્ચક્ખાણ કરવું. ૧૦ ખમાસમણ પૂરા થયા. પછી ચઉવિહારનું પચ્ચક્ખાણ કરીયે.

દિવસચરિમં પચ્ચક્ખાઈ; ચઉવ્વિહંપિ આહારં અસણંપાણં ખાઈમં સાઈમં અન્નત્થણા-ભોગેણં સહસાગારેણં મહત્તરાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં વોસિરઈ. ૯ વોસિરામિ.

એ છઠ્ઠું પચ્ચક્ખાણનામે આવશ્યક અને અગિયારમું ખમાસમણ પુરૂં થયું. ૬. પછી ઊભા થકાંજ કહેવું કે -

પહેલે સામાયિક, બીજે ચઉવિસત્થો, ત્રીજે વાંદણાં, ચોથે પડિક્કમણું, પાંચમે કાઉસ્સગ્ગ, છટ્ઠે પચ્ચકખાણ, એ છ આવશ્યક પૂરા થયાં.

પછી ઈચ્છામિ ખમાસમણપૂર્વક સ્ત્રી-પુરૂષ આદિક સચિત્તના સંગટ્ટા નિમિત્તે ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ? (ગુરૂ કહે "પડિક્કમેહ")

ઈચ્છં. ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં. ૧. ઈરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસા ઉત્તિંગ પણગ-દગ-મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા સંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઈંદિયા, તેઈંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા, ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં, સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭.

તસ્સ ઉત્તારીકરણેણં, પાયચ્છિત્તકરણેણં, વિસોહિકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં, પાવાણં કમ્માણં, નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ૮.

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (એક

લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે ચાર નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી "નમો અરિહંતાણં, કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ -

લોગસ્સ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

ઈચ્છામિ ખમાસણાપૂર્વક - ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પારું? ગુરૂજી "પુણોવિ કાયવ્વં" ત્યારે 'યથાશક્તિ' કહી ખમાસમણ દઈ, ઊભા થઈ કહેવું, "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પાર્યું? આરાહિયં આયારો ન મુત્તવ્વો - ત્યારે "તહત્તિ" કહી ખમાસમણ "સામાયિક પારવા ૩ નવકાર ગણુંજી?" ગુરૂજી "ગણેહ" શિષ્ય - "ઈચ્છં." કહી ઉભડક બેસી ચરવળા કે કટાસણા પર હાથની મુઠ્ઠી થાપી ૩ નવકાર મનમાં ગણવા. પછી "નમો અરિહંતાણં" એ એક પદ પ્રગટ કરીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પારવા ગાથા ભણુંજી?", ગુરૂજી "ભણેહ", શિષ્ય - "ઈચ્છં" એમ કહી નીચે મુજબ ગાથા ભણવી.

સામાયિક પારવાની ગાથા

જં જં મણેણ બદ્ધં જં જં વાયાએ ભાસિયં પાવં; કાએણં વિ દુટ્ઠકયં, મિચ્છામિ દુક્કડં તસ્સ. ૧ સવ્વે જીવા કમ્મવસ, ચઉદહ રજ્જ ભમંત; તે મેં સવ્વ ખમાવિયા; મુજ્ઝ વિ તેહ ખમંત. ૨ ખમી ખમાવી મેં ખમી, છવ્વિહ જિવ નિકાય; શુદ્ધ મને આલોવતાં, મુજ મન વેર ન થાય. ૩. દિવસે દિવસે લક્ખં, દેઈ સુવન્નસ્સ ખંડિયં એગો; એગો પુણ સામાઈયં, કરેઈ ન પહુપ્પએ તસ્સ. ૪. કુણે પમાએ બોલીઉં, હુઇ વિરૂદ્ધ બુદ્ધિ; જિણસાસણમેં બોલીયું, મિચ્છામિ દુક્કડં શુદ્ધિ. ૫. સામાઈયવયજુત્તો જાવ મણે હોઈ નિયમ-સંજુત્તો; છિન્નઈ અસુહં કમ્મં. સામાઈય જત્તિયા વારા.

૬. સામાઈયમ્મિ ઉ કએ, સમણો ઈવ સાવઓ હવઈ જમ્હા; એએણ કારણેણં, બહુસો સામાઇયં કુજ્જા. ૭.

સામાયિક વ્રત ફાસિયં, પાલિયં, પૂરિયં, તીરિયં, કિત્તિયં, આરાહિયં, વિધિએ લીધું, વિધિએ કીધું, વિધિએ પાલ્યું, વિધિ કરતાં, કિસી અવિધિ આશાતના હુઈ હોય, તે સવિ હું મને વચને કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૧. પાટી, પોથી, કવલી, ઠવણી, નોકારવાલી, કાગલે પગ લગાડ્યો હોય, ગુરુને આસને, બેસણે, ઉપકરણે પગ લગાડ્યો હોય, જ્ઞાનદ્રવ્યતણી આશાતના થઈ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. અઢી દ્વિપને વિષે સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકા, જે કોઈ પ્રભુ શ્રી વીતરાગદેવની આજ્ઞા પાલે, પલાવે, ભણે ભણાવે, અનુમોદે તેહને મારી ત્રિકાલવંદના હોજો. સીમંધર પ્રમુખ વીશ વિહરમાન જિનને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. અતીત ચોવીશી, અનાગત ચોવીશી, વર્તમાન ચોવીશીને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. ઋષભાનન, ચંદ્રાનન, વર્ધમાન, વારિષેણ એ ચાર શાશ્વતા જિનને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. દશ મનના, દશ વચનના, બાર કાયાના એ બત્રીસ દોષ માંહેલો સામાયિક વ્રત માંહે જિકો કોઈ દોષ લાગ્યો હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુકકડં.

તમેવ સચ્ચં નિસ્સંકં, જં જં જિણેહિં પવેઈયં,
તં તં ધમ્મ સવ્વફલં મમ હોઈ,
સાચાની સદ્દહણા, જુઠ્ઠાનું મિચ્છામિ દુક્કડં.
સર્વ મંગલ માંગલ્યં સર્વકલ્યાણકારણં;
પ્રધાનં સર્વ ધર્માણાં જૈનં જયતિ શાસનં.

પછી ત્રણ નવકાર મનમાં ગણી (૧૨મું ખમાસણણં પૂરું) બે ખમાસમણ દઈ, ગુરૂને શાતા પૂછવી. પછી જયણાપૂર્વક ઉઠવું અને પુસ્તક વગેરેની સ્થાપના કરી હોય તે ઉત્થાપન કરવા માટે અર્ધા નમી ને જમણા હાથની હથેળી ઉપર રાખી, ડાબો હાથ મોં પર રાખી ૧ નવકાર ગણીને લઈ લેવો. જો ગુરૂ મહારાજ પાસે પ્રતિજ્ઞા કરેલા સ્થાપનાચાર્ય હોય તો ઉત્થાપન કરવાનું નથી. (સીમંધર સ્વામીની ભક્તિ પાના નંબર ૨૫૪ ઉપર છે.)

॥ ઇતિ શ્રી દેવસિક પ્રતિક્રમણવિધી સમાપ્ત ॥

અથ શ્રાવકસ્ય રાઇપડિક્કમણ વિધિ

ટૂંકમાં : નવકાર - પંચિદિય - બે ખમાસમણા - ઈચ્છકાર - અબ્ભુટ્ઠિઓ - ખમાસમણું - ઈહિયાવહિયં - લોગસ્સ - ગમણાગમણે - સામાયિક સંદિસાહુ - ઈચ્છં - ખમાસમણ - ૩ નવકાર - જીવ રાશિ - પાપ સ્થાનક - ખમાસમણ - દ્રવ્ય ક્ષેત્રકાળ ભાવ - નવકાર - સામાયિક વ્રત ઉચ્ચરવું - ખમાસમણ - બીજા આવશ્યકની ઈરિયાવહિયં - લોગસ્સ - ખમાસમણું - ત્રીજા આવશ્યકના અભિભવઅશેષનો સંપૂર્ણ પાંચ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ખમાસમણું - કુસુમિણ દુસુમિણનો ચાર લોગસ્સનો સાગરવર ગંભીરા સુધીનો કાઉસ્સગ્ગ - ખમાસમણું - છેડા પડિલેહણ - ચોથા આવશ્યક ભણી આવશ્યક વાંદણા - ખમાસમણું - પાંચમાં આવશ્યક ભણી લઘુ અતિચાર - ચૈત્યવંદન - કેવલનાણી - ઉવસગ્ગહરં - નમુત્થુણં - ખમાસમણું - ગુરૂ વંદના - ખમાસમણું - ભરહેસરની સજ્ઝાય - ખમાસમણું - છટ્ઠા આવશ્યક ભણી પચ્ચક્ખાણ વાંદણા - જંબૂદ્વીપે - પચ્ચક્ખાણ કરવું.

સામાયિક પારવા : ઈરિયાવહિયં - સામાયિક પારવું.

વિધિ : સ્વચ્છ કપડાં ધારણ કરી ઉત્તરાસંગ કરી ચરવળો લઈ ભૂમિ પ્રમાર્જી કટાસણું બીછાવી પુસ્તક વગેરે સન્મુખ રાખી, પ્રથમ સ્થાપનાજી સ્થાપીને પંચિંદિય કહેવું.

પંચિદિય સંવરણો, તહ નવવિહ બંભચેર ગુત્તિધરો; ચઉવિહ કસાય મુક્કો, ઈઅ અટ્ઠારસગુણેહિં સંજુત્તો (૧) પંચમહવ્વયજુત્તો પંચવિહાયારપાલણસમત્થો; પંચસમિઓ તિગુત્તો, છત્તીસગુણેહિં ગુરૂ મજ્જ (૨)

ગુરૂ મહારાજ વિદ્યમાન હોય તો ઉપર પ્રમાણે પંચિંદિયનો પાઠ ન કહેવો અને એમજ બે ખમાસમણ દઈ ગુરૂવંદન કરવું.

ઈચ્છકાર! સુહ-રાઈ? સુખ-તપ?

શરીર નિરાબાધ? સુખ સંજમ જાત્રા નિર્વહો છો જીં?

સ્વામી શાતા છેજી? મત્થએણ વંદામિ.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો! વંદિઉં જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ, મત્થએણ વંદામિ.

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અબ્ભુટ્ઠિઓમિ અબ્ભિંતર રાઇઅં ખામેઉં? ઈચ્છં, ખામેમિ રાઇઅં. જં કિંચિ અપત્તિઅં, પરપત્તિઅં, ભત્તે, પાણે, વિણએ, વેઆવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ, જં કિંચિ મજ્ઝ વિણય પરિહીણં, સુહુમં

વા બાયરં વા, તુબ્ભે જાણહ, અહં ન જાણામિ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ખમાસમણું. ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! (સામાયિક ઠાવા) ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ? (ગુરૂ કહે "પડિક્કમેહ").

ઇરિયાંવહિયં

ઈચ્છં. ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં. ૧. ઈરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસા ઉત્તિંગ પણગ-દગ-મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા સંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઈંદિયા, તેઈંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા, ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં, સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭.

તસ્સ ઉત્તરી

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણં, પાયચ્છિત્તકરણેણં, વિસોહિકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં, પાવાણં કમ્માણં, નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ૮.

અન્નત્થ ઊસસિએણં (૧૨ આગાર)

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે ચાર નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી "નમો અરિહંતાણં" કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ :

લોગસ્સ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઇં ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩

કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

પછી "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન! ગમણાગમણે આલોઉંજી?" ગુરૂજી "આલોવેહ" - શિષ્ય "ઈચ્છં."

અથગમણાગમણે

મારગને વિષે, જાતાં-આવતાં, પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેઉકાય, વાઉકાય, વનસ્પતિકાય, ત્રસકાય, નીલ, ફુલ, માટી, પાણી, કણ કપાસીયા, સ્ત્રી (પુરૂષ) આદિક તણો સંઘટ્ટ હુઓ હોય, પાંચ સમિતિ, ત્રણ ગુપ્તિ એ આઠ પ્રવચન માતા શ્રાવકતણે ધર્મે રૂડીપરે પાળી નહિ, ખંડન વિરાધના થઈ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક સંદિસાહું? ગુરૂ - સંદિસાવેહ. શિષ્ય - ઈચ્છં. કહીને ૧ ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક ઠાઉં? ગુરૂ ઠાવેહ ઈચ્છં.

"ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક ઠાવા ત્રણ નવકાર ગણુંજી." એમ કહી ઉભડક બેસીને ચરવળા કે કટાસણા પર ચત્તો હાથ સ્થાપીને ત્રણ નવકાર ગણવા. તે ગણીને પછી ઊભા થઈને "ઈચ્છાકારણે સંદિસહ ભગવન્! જીવરાશી ખમાવું જી?" ગુરૂજી "ખમાવેહ", શિષ્ય "ઈચ્છં."

જીવરાશી

સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપ્કાય, સાત લાખ તેઉકાય, સાત લાખ વઉકાય, દશ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, ચઉદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિકાય, બે લાખ બેઇંદ્રી, બે લાખ તેઇંદ્રી, બે લાખ ચૌરિન્દ્રી, ચાર લાખ દેવતા, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય, ચઉદ લાખ મનુષ્યના ભેદ, એવંકારે ચઉદ રાજ, ચોરાશી લક્ષ જીવાયોનિ માંહે માહરે જીવે જિકો કોઈ જીવ દુહવ્યો હોય, દુહવાવ્યો હોય, દુહતાં પ્રત્યે અનુમોદ્યો હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

"ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અઢાર પાપ સ્થાનક આલોવું જી?" ગુરૂજી "આલોવેહ." શિષ્ય "ઈચ્છં."

અઢાર પાપસ્થાનક

પહેલે પ્રાણાતિપાત, બીજે મૃષાવાદ, ત્રીજે અદત્તાદાન, ચોથે મૈથુન, પાંચમે પરિગ્રહ, છઠ્ઠે ક્રોધ, સાતમે માન, આઠમે માયા, નવમે લોભ, દશમે રાગ, ઈગ્યારમે દ્વેષ, બારમે કલહ, તેરમે અભ્યાખ્યાન, ચૌદમે ચાડી, પંદરમેં રતિ-અરતિ, સોળમે પર-પરિવાદ, સત્તરમે માયા-મૃષાવાદ, અઢારમે મિથ્યાત્વશલ્ય એ અઢારે પાપસ્થાનક માંહે જિકો કોઈ પાપસ્થાનક મહારે જીવે સેવ્યાં હોય, સેવરાવ્યાં હોય, સેવતાં પ્રત્યે અનુમોદ્યાં હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

એ પ્રથમ ખમાસમણ થયું. પછી ખમાસમણપૂર્વક નીચે ઉભડક બેસીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલ, ભાવ, ધારૂજી?" ગુરૂજી "ધારેહ", શિષ્ય "ઈચ્છં."

દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાળ ભાવ

દ્રવ્ય થકી લુગડાં, લત્તાં, ઘરેણાં, ગાંઠાં, પાથરણું, નોકારવાલી, ધાર્યા પ્રમાણે મોકળાં છે. ક્ષેત્ર થકી ઉપાશરાના (ઘરનાં) બારણાની માહેલીકોરે, કારણે જયણા છે. કાળ થકી સામાયિક નીપજે તિહાં સુધી, ભાવ થકી, યથાશક્તિએ રાગદ્વેષ રહિત, વ્રતી સંઘાતે તથા, ગુરુઆદિક સંઘાતે બોલવાનો આગાર છે. અવ્રતી સંઘાતે બોલવાની જયણા (અથવા પચ્ચક્ખાણ) છે. એ રીતે છ કોટિએ કરી સામાયિક કરૂંજી. સામાયિક વ્રત ઉચ્ચાર કરવા ઊભા થઈને એક નવકાર ગણુંજી.

પછી વિનયપૂર્વક અર્ધું અંગ નમાવીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! પસાઓ કરી સામાયિક વ્રત ઉચ્ચરાવોજી." ગુરૂજી - "ઉચ્ચરાવેમિ" શિષ્ય - "ઈચ્છં."

વિધિ : કરેમિભંતે ગુરુ મુખે લેવું. ગુરૂના અભાવે પોતાથી પહેલા સામાયિક લીધું હોય તેના પાસેથી લેવું, તે ન હોય તો વડીલના મુખે લેવું. ને તે પણ ન હોય તો સ્વમુખે લઈ લેવું.

સામાયિકનું પચ્ચક્ખાણ

કરેમિભંત્તે સામાઈયં, સાવજ્જં જોગં પચ્ચક્ખામિ, જાવ નિયમં પજ્જુવાસામિ, દુવિહં, તિવિહેણં, મણેણં વાયાએ કાએણં, ન કરેમિ ન કારવેમિ તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ.

સામાયિક કરતાં ચારિત્રાચાર શુદ્ધ થાય. એ પહેલું સામાયિક નામે આવશ્યક અને બીજું ખમાસમણ પુરૂં થયું. જો ચોવિહારનું પચ્ચક્ખાણ લેવું હોય તો પ્રતિક્રમણ કરવું. નહીં તો સાંભળવું. પછી.

ખમાસમણું. "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! બીજા આવશ્યક ભણી ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ?" ગુરૂજી - "પડિક્કમેહ".

ઈચ્છં. ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં. ૧. ઈરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસા ઉત્તિંગ પણગ-દગ-મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા સંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઈંદિયા, તેઈંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા, ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં, સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭.

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણં, પાયચ્છિત્તકરણેણં, વિસોહિકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં, પાવાણં કમ્માણં, નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ૮.

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે ચાર નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી "નમો અરિહંતાણં" કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ :

લોગસ્સ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

ખમાસમણપૂર્વક "ઈચ્છાકારણે સંદિસહ ભગવન્ ત્રીજા આવશ્યક ભણી અભિભવ અશેષ દુક્ખક્ખય કમ્મક્ખય નિમિત્તં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં" ગુરૂ - "કરેહ" શિષ્ય - ઈચ્છં.

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (પાંચ સંપૂર્ણ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે ૨૦ નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી "નમો અરિહંતાણં" એ એક પદ કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહીયે.

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

ખમાસમણપૂર્વક "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! કુસુમિણ દુસુમિણ ઉડ્ડામણિ નિમિત્તે રાઈ પાયચ્છિત વિશોધનાર્થં કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં"

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (સાગરવર ગંભીરા સુધી ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે ૧૬ નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી 'નમો અરિહંતાણ' કહી, કાઉસ્સગ્ગ પારીને પ્રગટ લોગસ્સ કહીએ.

લોગસ્સ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

પછી ખમાસમણપૂર્વક આસને ઉભડક બેસીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! છેડાનું પડિલેહણ કરૂંજી?", ગુરૂજી "કરેહ", શિષ્ય "ઈચ્છં".

એમ કહી દૃષ્ટિ પડિલેહણને અર્થે - પચ્ચાસ બોલો વડે કરીને ઉત્તરાસંગના છેડાથી પડિલેહણા કરવી. શ્રાવિકાએ પોતાના ઉત્તરીય વસ્ત્રના છેડા અથવા રૂમાલ વતી પડિલેહણા કરવી. બાઈઓને ૪૦ બોલોથી અને ભાઈઓએ ૫૦ બોલોથી. તે પચાસ બોલો નીચે પ્રમાણે જાણવા. (લીટી કરેલા શબ્દો બાઈઓએ છોડી દેવા.)

પચ્ચાસ બોલો

સુત્ત તત્થ દિટ્ઠિ હૃદયમાં ધરૂં ૧. સમક્તિમોહની ૨. મિશ્રમોહની ૩. મિથ્યાત્વમોહની પરિહરૂં ૪. કામરાગ ૫. સ્નેહરાગ ૬. દૃષ્ટિરાગ પરિહરૂં ૭. સુદેવ ૮. સુગુરુ ૯. સુધર્મ આદરૂં. ૧૦ કુદેવ ૧૧. કુગુરુ ૧૨. કુધર્મ પરિહરૂં ૧૩. જ્ઞાન. ૧૪. દર્શન ૧૫. ચારિત્ર આદરૂં ૧૬. જ્ઞાનવિરાધના ૧૭. દર્શન વિરાધના ૧૮. ચારિત્રવિરાધના પરિહરૂં ૧૯. મનોગુપ્તિ ૨૦. વચનગુપ્તિ ૨૧. કાયગુપ્તિ આદરૂં ૨૨. મનોદંડ ૨૩. વચનદંડ ૨૪. કાયદંડ પરિહરૂં ૨૫. હાસ્ય ૨૬. રતિ ૨૭. અરતિ પરિહરૂં ૨૮. શોક ૨૯. ભય ૩૦. દુગંચ્છા પરિહરૂં ૩૧. કૃષ્ણલેશ્યા ૩૨. નીલલેશ્યા ૩૩. કાપોતલેશ્યા પરિહરૂં ૩૪. ઋદ્ધિગારવ ૩૫. રસગારવ ૩૬. સાતાગારવ પરિહરૂં ૩૭. માયાસલ્લ ૩૮. નિયાણસલ્લ ૩૯. મિથ્યાદંસણસલ્લ પરિહરૂં ૪૦. ક્રોધ ૪૧. માન પરિહરૂં ૪૨. માયા ૪૩. લોભ પરિહરૂં ૪૪. પૃથ્વીકાય વિરાધના ૪૫ અપ્‌કાય વિરાધના ૪૬.

તેઉકાયવિરાધના ૪૭. વાઉકાયવિરાધના ૪૮. વનસ્પતિકાય વિરાધના ૪૯. ત્રસકાય વિરાધના ૫૦. હુઈ હોય તે સવિ હું મને, વચને કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

પછી ખમાસમણપૂર્વક "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ચોથા આવશ્યક ભણી ગુરૂ વાંદણા દઉંજી?" ગુરૂ કહે, "દેહ" શિષ્ય "ઈચ્છં." (લીટીવાળો આવસ્સિઆએ બીજી વખત ન બોલવો)

સદગુરુ વાંદણાં

ઈચ્છામિ ખમાસમણો! વંદઉં જાવણિજ્જાએ, નિસીહિઆએ અણુજાણહ, મે મિઉગ્ગહં નિસીહિ. ૧ અહો, ૨. કાયં, ૩. કાય સંફાસં ખમણિજ્જો ભે કિલામો, અપ્પકિલંતાણં, બહુ સુભેણ ભે, રાઈઓ વઈક્કંતો? ૪. જત્તા ભે? ૫ જવણિજ્જં ચ ભે? ૬. ખામેમિ ખમાસમણો! રાઈયં વઈક્કમં આવસ્સિઆએ. પડિક્કમામિ ખમાસમણાણં, રાઈયાએ આસાયણાએ તિત્તીસન્નયરાએ, જં કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ, કાયદુક્કડાએ, કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોભાએ, સવ્વકાલિઆએ, સવ્વમિચ્છોવયારાએ, સવ્વધમ્માઈક્કમણાએ, આસાયણાએ, જો મે રાઈઓ અઈઆરો કઓ, તસ્સ ખમાસમણો! પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ. ૭.

એમ ગુરૂ સમીપે વાંદણાં બે વાર દીજે. એ વાંદણાં દેતા જ્ઞાનાદિ ત્રણ નિર્મલ થાય. ઈહાં પોતાના મુખે નવકારશીથી ૬ માસનાં ઉપવાસ સુધી યથાશક્તિ પચ્ચક્ખાણ મનને ભાવે ધારવું. તેથી તપાચાર નિર્મલ થાય.

ઈચ્છામિ ખમાસમણપૂર્વક "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! પાંચમા આવશ્યક ભણી લઘુ અતિચાર આલોઉંજી?" આલોવેહ-ઈચ્છં. નવકાર.

(એમ આદેશ માગીને ૧ જણ નવકાર બોલીને નીચે મુજબ અતિચાર બોલે અને બીજા બધા જણ જમણો ઢીંચણ ઊંચો રાખી બેસીને સાંભળે."

લઘુ અતિચાર

ઈચ્છં. અરિહંતદેવ, સુસાધુ ગુરુ, જિનપ્રણીતધર્મ ભાવતો સમક્તિ પ્રતિપાલું, દ્રવ્યતો લૌકિક, લોકોત્તર, દેવગત, ગુરુગત, પર્વગત, મિથ્યાત્વ વિષે જયણા કરૂં. એ શ્રી સમકિતતણા પાંચ અતિચાર શોધું, શંકા, કંખા, વિતિગિચ્છા, પરપાખંડી પરશંસા, પરપાસંડીસંથુઓ એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ

હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

બાર વ્રત માંહે પહેલું પ્રાણાતિપાતવિરમણવ્રત. સ્થૂલ બેંદ્રિયાદિક ત્રસ જીવ નિરપરાધ ઉપેતકરણ સંકલ્પી કરી હણવા નિયમ, આરંભે જયણા ॥ એ પહેલા પ્રાણાતિપાત વિરમણવ્રત તણાં પાંચ અતિચાર શોધું. બંધે, વહે, છવિચ્છેએ અઈભારે, ભત્તપાણવુચ્છેએ. એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૧

બીજું સ્થૂલમૃષાવાદ વિરમણવ્રત. પંચવિધ. કન્નાલીએ, ગોવાલીએ, ભૂમાલીએ, નાસાવહારે, કૂડસક્ખિજ્જે. એ પાંચ મોટકાં કૂડાં આપણને કાજે, સ્વજનને કાજે, ધર્મને કાજે મૂકી, પરકાજે કૂડું બોલવા નિયમ, સૂક્ષ્મ અલિક તણી જયણા કરૂં. એ બીજા સ્થૂલમૃષાવાદ વિરમણવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. સહસ્સાભક્ખાણે, રહસ્સાભક્ખાણે, સદારામંતભેએ, મોસોવએસે, કૂડલેહકરણે. એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૨

ત્રીજું સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણવ્રત. સચિત્ત, અચિત્ત, રાજનિગ્રહ, કારીઉં, પિયારૂં, અણદીધું લેવા નિયમ. સૂક્ષ્મ તૃણ, ઈંધણ, પથિપતિત વ્યવહારનિયોગે, દાણચોરી જયણા. એ ત્રીજા સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. તેનાહડે, તક્કરપ્પઓગે, વિરૂદ્ધરજ્જાઈક્કમે, કૂડતુલકૂડમાણે, તપ્પડિરૂઅગવવહારે. એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરીએ મિચ્છામિ દુકકડં. ૩.

ચોથું શીલવ્રત. યથાશક્તે, સ્વદારાસંતોષ, પરદારા વિવર્જના રૂપ. એ ચોથા શીલવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. ઈતરપરિગ્ગહિયાગમણે, અપરપરિગ્ગહિયાગમણે. અનંગક્રીડા, પરવિવાહકરણે, કામભોગતિવ્વાભિલાસે. એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય તે સવિ હું મને, વચને કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૪.

પાંચમું પરિગ્રહ પરિમાણવ્રત. નવવિધ. ખિત્ત, ઘર, હટ્ટ, વાડિય, કુવિય, ધણ, ધન્ન, હિરણ્ણ, સુવણ્ણ, અઈપરિમાણ દુપ્પય ચઉપ્પયમિય, નવવિહ પરિગ્ગહ વયંતો. એ પાંચમા પરિગ્રહપરિમાણવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. ખિત્તવત્થુપમાણાઈક્કમે, હિરણ્ણસુવણ્ણપ્પમાણાઈક્કમે, ધણધન્નપમાણાઈક્કમે, દુપ્પયચઉપ્પયપમાણાઈક્કમે, કુવિયપ્પમાણાઈક્કમે.

એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૫.

છઠ્ઠું દિશિવ્રત. ત્રિવિધે જાણવું. ઉઢ્ઢદિસિવએ, અહોદિસિવએ, તિરિયદિસિવએ. એ છઠ્ઠા દિશિવ્રત તણાં પાંચ અતિચાર શોધું. ઉઢ્ઢદિસિપમાણાઈક્કમે, અહોદિસિપમાણાઈક્કમે, તિરિયદિસિપમાણાઈક્કમે, ખિત્તવુઢ્ઢિ, સયંતરદ્ધા. એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૬.

સાતમું ભોગોપભોગવ્રત. દ્વિવિધ; ભોજનતઃ કર્મતશ્ચ. તત્ર ભોજનતઃ

સચિત્ત-દવ્વ-વિગઈ, ઉવાણ-તંબોલ-ચીર-કુસુમેસુઃ
વાહણ સયણ વિલેવણ, બંભ દિસિ ન્હાણ ભત્તેસુ ॥ ૧ ॥

એ સાતમા ભોગોપભોગોવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. સચિત્ત આહારે, સચિત્ત પડિબદ્ધઆહારે, અપ્પોસહિભક્ખયણા, દુપ્પોસહિભક્ખણયા, તુચ્છોસહિભક્ખણયા. એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭.

કર્મતો પન્નરે કર્માદાન, ઈંગાલકમ્મે, વણકમ્મે, સાડીકમ્મે, ભાડીકમ્મે, ફોડીકમ્મે, દંતવાણિજ્જે, લક્ખવાણિજ્જે, રસવાણિજ્જે, વિસવાણિજ્જે, કેસવાણિજ્જે, જંતપીલણકમ્મે, નિલંછણકમ્મે, દવગ્ગિદાવણયા, સર-દહ-તલાવસોસણયા, અસઈપોસણયા. એ પન્નર કર્માદાન સ્થૂલ નિયમ, સૂક્ષ્મતણી જયણા. એ પન્નર અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

આઠમું અનર્થદંડવિરમણવ્રત. ચતુર્વિધ. અવજ્ઝાણાયરિએ, પામાયાયરિએ, હિંસપ્પયાણે, પાવકમ્મોવએસે, એ આઠમા અનર્થ દંડ વિરમણવ્રતતણાં પાંચઅતિચાર શોધું. કંદપ્પે, કુક્કુઈએ, મુહરિએ, સંજુત્તાહિગરણે, ઉવભોગ-પરિભોગ-અઈરેગે. એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મન, વચન, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૮.

નવમા અતિચારથી સર્વેએ ઊભા થઈ સાંભળવા.

નવમું સામાયિકવ્રત. સામાઈય નામ સાવજ્જજોગ-પરિવજ્જણં, નિરવજ્જજોગઆસેવણં ચ. એ નવમા સામાયિકવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું.

મણદુપ્પણિહાણે, વયદુપ્પણિહાણે, કાયદુપ્પણિહાણે, સામાઈયસ્સ અકરણયા, સામાઈઅસ્સ અણવુઢ્ઢિયસ્સ કરણયા. એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૯.

દશમું દેશાવગાશિકવ્રત. દિસિવયગહિયસ્સ, દિસાપરિમાણસ્સ, પઈદિણં પરિમાણકરણં. એ દશમા દેશાવગાશિકવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. આણવણપ્પઓગે, પેસવણપ્પઓગે, સદ્દાણુવાઈ, રૂવાણુવાઈ, બહિયાપુગ્ગલપક્ખેવે. એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૧૦.

અગ્યારમું પૌષધવ્રત. ચિહું ભેદે જાણવું. આહારપોસહે, સરીરસક્કારપોસહે, બંભચેરપોસહે, અવ્વાવારપોસહે. એ અગ્યારમા પૌષધવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. અપ્પડિલેહિય દુપ્પડિલેહિય સિજ્જાસંથારે, અપ્પમજ્જિય દુપ્પમજ્જિય સિજ્જાસંથારે, અપ્પડિલેહિય દુપ્પડિલેહિય ઉચ્ચારપાસવણભૂમિ, અપ્પમજ્જિઅ દુપ્પમજ્જિઅ ઉચ્ચારપાસવણભૂમિ, પોસહોવવાસસ્સ, સમ્મં અણણુપાલણયા. એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૧૧.

બારમું અતિથિસંવિભાગવ્રત. અતિથિસંવિભાગો નામ, નાયાગયાણં, કપ્પણિજ્જાણં, અન્નપાણાણં, દવ્વાણં, દેસ-કાલ-સદ્ધા-સક્કાર-કમ્મજોએ પરાઈભત્તિએ, આયાણુગ્ગહ-બુદ્ધિએ, સંજયાણં દાણં. એ બારમા અતિથિસંવિભાગવ્રતતણાં પાંચ અતિચાર શોધું. સચિત્ત નિક્ખેવણયા, સચ્ચિત્ત પિહણયા, કાલાઈ-કમ્મદાણે પરોવએસે, મચ્છરયા. એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૧૨.

સંલેષણાતણા પાંચ અતિચાર શોધું. ઈહ લોગાસંસપ્પઓગે, પરલોગાસંસપ્પઓગે, જીવિઆસંસપ્પઓગે, મરણાસંસપ્પઓગે, કામભોગાસંસપ્પઓગે. એ પાંચ અતિચાર માંહે રાત્રિ સંબંધી જિકો કોઈ અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

એવંકારે શ્રી સમક્તિ મૂલ બારવ્રત વિષે પંચ્યાશી અતિચાર માંહે, જિકો કોઈ અતિચાર, અનાચાર, અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ, હુઓ હોય, તથા જાણતે, અજાણતે, સૂક્ષ્મ, બાદર, કાનો, માત્રા, મિંડી, પદ, અક્ષર,

ઓછો, અધિકો, હળવો, ભારી, આગળ-પાછળ, કહ્યો, કહેવાણો હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

॥ ઈતિ લઘુ અતિચાર ॥

દેસાવગાસિઅં ઉવભોગં, પરિભોગં, પચ્ચક્ખામિ, અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં વોસિરામિ.

પછી ખમાસમણપૂર્વક ચૈત્યવંદન કરવું.

ચૈત્યવંદન

જય જય મહાપ્રભુ! દેવાધિદેવ! સર્વજ્ઞ શ્રી વીતરાગ દેવ! મુહ દીઠું પરમેસર, સુંદર સોમ સહાવ; ભુરિ ભવાંતર સંચિઓ, નઠ્ઠોસો સવિ પાવ. ૧ જે મેં પાપ કીયા બાલપણે; અહવા અન્નાણે, અન્ન ભવંતર સો સો ખંડ જયો પરમેસર ૨. તુમ મુહ દીઠું સિરિ પાસ જિણેસર. પાસ પસી પસાય કરી, વિનતડી અવધાર; સંસારડો બીહામણો, સ્વામી આવાગમન નિવાર. ૩ હત્થડા તે સુલખ્ખણા,જે જિનવર પૂજંત; એકે પુણ્યે બાહિરા, સો પરઘર કામ કરંત ૪. કવણે વાડી વાવીઆં, કવણે ગૂથ્યાં ફૂલ; કવણે જિનવર ચઢાવીઆં, ભાવ સરીસા મૂલ. ૫ વાડી વેલો મહોરિયો, સોવન કૂંપલિએણ; પાસ જિણેસર પૂજીએ, પંચે અંગુલીએણ. ૬ દો ધોલા દો શામલા, દો રત્તોપલવન્ન; મરગયવન્ના દુન્નિ જિણ, સોલસ કંચવન. ૭ નિય નિય માન કરાવીઆ, ભરહેસ નયણાનંદ; તે મેં ભાવે વંદિયા, એ ચોવીસે જિણંદ. ૮

વત્થુ છંદ

કમ્મભૂમિહિં-કમ્મભૂમિહિં, પઢમ-સંઘયણિં. ઉક્કોસય સત્તરિસય જિણવરાણ, વિરહંત લબ્ભઈ, નવકોડિહિં કેવલિણ, કોડીસહસ્સ નવ સાહુ ગમ્મઈ, સંપઈ જિણવર વીસમુણિ, બિહું કોડિહિં વરનાણ, સમણહ કોડી સહસ્સ દુઅ, થુણિસું નિચ્ચ વિહાણ. ૯ જયઉ સામી! જયઉ સામી! રિસહ સિરિસત્તુંજિ! ઉજ્જિંત પહુ નેમિજિણ! જયઉ વીર! સચ્ચઉરિમંડણ, ભરૂઅચ્છેહિં મુણિ સુવ્વય, મુહરિપાસ! દુહ-દુરિય ખંડણ, અવરવિદેહિં તિથ્થયરા, ચિહું દિસિ વિદિસ જિં કેવિ. તીઅણાગય સંપઈય, વંદું જિણ સવ્વેવિ. ૧૦. સત્તાણવઈ સહસ્સા, લક્ખા છપન્ન અઠ્ઠકોડિયો પંચસયા ચઉત્તીસા, તિઅલોએ ચેઈએ વંદે. ૧૧

"ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ કેવલનાણી ભણુંજી?" ગુરૂજી "ભણેહ" શિષ્ય "ઈચ્છં."

કેવલનાણી

ઢાળ પહેલી

(જંગમ સ્થાવર શાશ્વત અશાશ્વત તીર્થવંદના)

કેવલનાણી શ્રી નિરવાણી, સાગર મહાજસ વિમલ તે જાણી, સર્વાનુભૂતિ શ્રીધર ગુણખાણી, દત્ત દામોદર વંદો પ્રાણી. (૧) સુતેજસ્વામી મુનિસુવ્રત જાણી, સુમતિ ને શિવગતિ પંચમનાણી, અસ્તાંગ નેમિસર અનિલ તે જાણી, જશોધર સેવો મનમાંહિ આણી (૨) કૃતારથ જપતાં નવી હોય હાણી, ધમીસર પામ્યા શિવપુરરાણી, શુદ્ધમતિ શિવકર સ્યંદન ઠાણી, સંપ્રતિના ગુણ ગાયે ઇંદ્રાણી (૩) વાચક મૂલા કહે ઉગતે ભાણી, સ્તવન ભણો જિમ થાઓ નાણી, એ ચોવીશી નિત્ય નિત્ય ગાણી, મુક્તિ તણાં સુખ જિમ લ્યો તાણી. (૪)

ઢાળ બીજી

આદિ અજિત જ રે, સંભવ અભિનંદન ભણું, શ્રી સુમતિ જ રે, પદ્મપ્રભુજીના ગુણ થુણું. શ્રી સુપારસ રે, ચંદ્રપ્રભુ જગ જિન જાણીએ, સુવિધિ શીતલ રે, શ્રેયાંસ હરખે વખાણીએ. ૧ ॥ ત્રુટક ॥ વખાણીએ શ્રી વાસુપૂજ્ય, વિમલ અનંત ધર્મ શાંતિ એ, કુંથુ અર મલ્લિ મુનિસુવ્રત, નમિ નેમિ ધ્યાઉં ચિત્ત એ, શૂર ધીર પાર્શ્વ વીર, વર્તમાને જિનવરા, કર જોડી વાચક ભણે મૂલા, સ્વામી સેવક સુખકરા. (૨)

ઢાળ ત્રીજી

પદ્મનાભ સુરદેવ, સુપાર્શ્વ સ્વયંપ્રભુ હોઇ, સર્વાનુભૂતિ દેવસુત, ઉદય પેઢાલ જ જોઇ. (૧) પોટિલ સત્‌કીર્તિ, મુનિસુવ્રત, અમમ, નિઃકષાય, નિપુલાયક, નિર્મમ, ચિત્રગુપ્તિ વંદું પાય. (૨) સમાધિ, સુસંવર, જશોધર, વિજય, મલ્લી દેવ, અનંતવીર જ ભદ્રકૃત, તેહની કીજે સેવ. (૩) અનાગત જિનવર, હોશે તેહનાં નામ, ભણે વાચક મૂલા, તેહને કરૂં પ્રણામ. (૪)

ઢાળ ચોથી

મહાવિદેહ પંચ મઝાર, પ્રત્યેકે જિન ચાર, સીમંધર જુગમંધર બાહુ સુબાહુ એ સુખકર. (૧) સુજાત સ્વયંપ્રભ સ્વામી, ઋષભાનન લેહું નામી, અનંતવીર દેવ, સુરપ્રભુ કરૂં ય સેવ. (૨) વિશાલ વજ્રંધર સાહુ, ચંદ્રાનન ચંદ્રબાહુ, ભુજંગ

ઈશ્વર ગાઉં, નેમિ પ્રભુ ચિત્ત એ લાઉં. (૩) વીરસેન મહાભદ્ર વંદું, દેવજસા દીઠે આનંદું, અજિતવીરિય વંદન, શાશ્વતા ઋષભા ચંદ્રાનન. ૯૪) વર્ધમાન વારિષેણ ઈશ, એ હુઆ જિન ચોવીશ, એવા છન્નું એ જિનવર, વાચક મૂલા કહે સુખકર. (૫)

ઢાળ પાંચમી

હવે પાયાલે લોક મજ્ઝ; જિહાં અસુરકુમાર, લાખ ચોસઠ જિનભવન અછે, તિહાં કરૂં જુહાર. (૧) નાગકુમારમાંહે કહ્યા, તિહાં લાખ ચોરાસી; એતા જિનહર તિહાં નમું, થાઉં સમકિતવાસી. (૨) સોવનકુમાર મજ્ઝ લાખ, બહુંતેર પ્રાસાદ; છન્નું લાખ વાયુ મજ્ઝ, સુણીએ સુરનાદ. (૩) દીપકુમાર દિશાકુમાર, વળી ઉદધિ કુમાર; વિદ્યુત સ્તનિત કુમાર અને વલી અગ્નિકુમાર. (૪) એ છએ સ્થાનક જાણીએ, પ્રત્યેકે જિનહર; છહુંતેર છહુંતેર લાખ તિહાં, ભવિઅણ જિન સુખકર. (૫) એવંકારે સવિ મળી, બહુંતેર તિહાં લાખ; સાત કોડી જિનહર નમું, શ્રી જિનવર ભાખ. (૬) લાખ સાઠ નેવ્યાસી કોડી, અને તેરસેં કોડી; જિનપડિમા શ્રી જિન તણી, વંદું બે કર જોડી. (૭) અસંખ્યા વ્યંતર જોઇસી, અસંખ્યા જિનહર; અસંખ્ય પડિમા જિન તણી, નમિયે, નહિં દુર્ગતિ ડર. (૮) વાચક મૂલા કહે દેવ, દીઓ સુમતિ સદા મુજ; જિનવચને હું લીન થઇ, ગાઉં જિનજી તુજ. (૯)

ઢાળ છઠ્ઠી

સોહમ ઈશાન સનતકુમાર એ, માહિંદ બંભ રે લાંતક સાર એ. ત્રુટક... સાર શુક્ર અને સહસ્રારહ, આનત પ્રાણત આરણા, અચ્યુત નવ ગ્રૈવેયક ત્રિક તિહાં, પંચ અનુત્તર તારણા; અનુક્રમે પ્રાસાદ કહીયે, લાખ સહસ સત સંખયા, બત્તીસ અઠ્ઠાવીસ બારહ, અઠ્ઠ ચઉલક્ખ અક્ખયા (૧). ચાલ... પન્નાસ ચાલીસ છ સહસ જિનહરા, દો દો દોઢજ દોઢજ સત્તવરા. ત્રુટક... વરા સતવરા ઇગ્યારોત્તર સત્તોતેરસો જાણીએ, એકસો ઉપર પંચ અનુત્તર, અનુક્રમે વખાણીયે; સર્વે મળી જિનહર જિનહર, લાખ ચોરાસી સાખ એ, સહસ સત્તાણું આગલા તિહાં, વીશ ને ત્રણ દાખ એ. (૨). ચાલ... એકસો કોડી રે, બાવન કોડી એ, લાખ ચોરાણું રે, સંખ્યા જોડીએ. ત્રુટક... જોડીએ ચોસઠ્ઠ સહસ એકસો, ચાલીશે તિહાં આગલી, જિનપ્રસાદ એકસો અસિખ લેખે, વંદું પ્રતિમા ઉજળી; ચૈત્ય સંખ્યા ઉર્ધ્વલોકે, વીર વચન વિખ્યાત એ, વાચક મૂલા કહે ભણજો, સ્તવન એ પ્રભાત એ. (૩)

ઢાળ સાતમી

વેયઢગિરિ સિત્તરિસો જિનહર, વૃષધરના તિહાં ત્રીશજી; કુરુદ્રુમના દશ જિનહર બોલ્યા, ગજદંતે તિહાં વીશજી. (૧) અસિઅ તે જિનહર કુરુદ્રુમ પરિઘેં, અસિઅ વખારે જાણુંજી; મેરૂતણા પંચાસી જિનહર, ઇક્ખુકારે ચાર વખાણુંજી. (૨) માનુષોત્તર પર્વત તિહાં ચારજ, નંદીસરના વીશજી; કુંડલરૂચક તિહાં ચાર ચાર જિનહર, ઋષભાદિક તિહાં ઇશજી. (૩) પંચ સયા ઇગ્યારે અધિકા, જિનહર તિર્ચ્છે લોકેજી; પડિમા એકસઠ સહસ ચારસેં, બોલી સઘળેં થોકેજી. (૪) અધો ઉર્ધ્વ ને તિર્ચ્છે લોકે, સવે મળી કોડી આઠેજી; લાખ છપ્પન્ન ને સહસ સત્તાણું, પણસય ચોત્રીશ પાઠેજી. (૫) જિનપડિમા પન્નરસેં કોડી, બેંતાલીશ વળી કોડીજી; લાખ પંચાવન સહસ પણવીસ, પણસય ચાલીસ જોડીજી. (૬) એતા સ્તવન ભણે જે ભાવે, પ્રહ ઉગમતે સૂરેજી; વાચક મૂલા કહે ગુણ ગાતાં, દુર્ગતિ નાસે દૂરેજી. (૭)

ઢાળ આઠમી

અટ્ઠાવય સમેતશિખર ગિરિ સા જિનજિઅ, રેવતગિરિ સેત્તુંજ; ગજપદ ધમ્મચક્ક કહું, સા... વૈભારગિરિ ઉત્તુંગ. (૧) રહાવતે કુંજરાવતે, સા... તિહુઅણગિરિ ગ્વાલિએર; કાશી અવંતી જાણીયે, સા... નાગોર જેસલમેર. (૨) સોરિપુર હત્થિણાઉ રે, સા... અલવ ઇરાવણ પાસ; પીરોજપુરે ભૂઅડ ભલો, સા... ફલવૃદ્ધિ પૂરે આશ. (૩) બિકાનેર ને મેડતે, સા... સિરોહી આબુશૃંગ; રાણકપુર ને સાદડી, સા... વરકાણે મનરંગ. (૪) ભીન્નમાલ ને કોટડે, સા... બાહડમેર મઝાર; રાયધણપુર રળિઆમણું, સા... શાંતિનાથ દયોદ્ર જુહાર. (૫) સાચોર જાલોર રાડદ્રે, સા... ગોડીપુરવર પાસ; પાટણ અમદાવાદ વળી, સા... સંખેસર દીજે ભાસ. (૬) અમીઝરે નવ પલ્લવે, સા... નવખંડ થરાદ્રે ઠામ; તારંગે બુરહાનપુરે સા... વંદું માણક શામ. (૭) ખંભાયત ને તારાપુરે સા... માતર ને ગંધાર; લોઢણ ચિંતામણિ વરુ, સા... સુરત ડભોઇ જુહાર. (૮) દેવકપાટણ દેવગિરિ, સા... નવેનગર વંદી જોય; દીવાદિક સવિ બંદરે, સા... અંતરિક સિરિપુર હોય. (૯) વડનગર ને ડુંગરપુરે, સા... ઇડર માલવદેશ; કલ્યાણક જિહાં જિન તણાં, સા... મન સુધે પ્રણમેશ. (૧૦) ગામ નગર પુર પાટણે, સા... જિનમૂરતિ જિહાં હોય; વાચક મૂલા કહે મુજ, સા... વંદતાં શિવસુખ હોય. (૧૧)

કળશ

છન્નુએ જિનવર છન્નુએ જિનવર, અધો ઊર્ધ્વ ને લોક તીર્ચ્છે જાણુએ. સાસય અસાસય જિન પડિમા, તે સવ્વે વખાણુંએ. ગચ્છ વિધિ પક્ષ પૂજ્ય પ્રગટ શ્રીધર્મમૂર્તિસુરીંદુએ. વાચક મૂલા કહે ભણતાં, ઋધ્ધિ વૃધ્ધિ આણદું એ. (૧)

॥ ઇતિ તીર્થમાલા સંપૂર્ણ ॥

પછી ઊભા થઈને

ઉવસગ્ગહરં

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મઘણ-મુક્કં; વિસહર-વિસનિન્નાસં, મંગલ-કલ્લાણ-આવાસં. ૧ વિસહરફુલિંગમંતં, કંઠે ધારેઈ જો સયા મણુઓ; તસ્સ ગહ-રોગ મારી-દુઠ્ઠજરા જંતિ ઉવસામં. ૨ ચિટ્ઠઉ દૂરે મંતો, તુજ્ઝ પણામો વિ બહુફલો હોઈ; નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખ દોગચ્ચં. ૩ તુહ સમ્મત્તે લધ્ધે, ચિંતામણિકપ્પપાયવબ્ભહિએ; પાવંતિ અવિગ્ઘેણં, જીવા અયરામરં ઠાણં. ૪ ઈઅ સંથુઓ મહાયસ! ભત્તિબ્ભર-નિબ્ભરેણ હિઅએણ; તા દેવ! દિજ્જ બોહિં, ભવે ભવે પાસ જિણચંદ! ૫

જં કિંચિ નામતિત્થં, સગ્ગે પાયાલિ તિરિયલોએમિ, જાઇં જિણબિંબાઈં, તાઇં સવ્વાઇં વંદામિ.

પછી નીચા બેસીને "નમોત્થુણં" કહેવું.

નમોત્થુણં-શક્રસ્તવ સૂત્ર

નમોત્થુણં, અરિહંતાણં ભગવંતાણં. ૧ આઈગરાણં, તિત્થયરાણં, સયંસંબુદ્ધાણં. ૨ પુરિસુત્તમાણં, પુરિસસીહાણં, પુરિસવરપુંડરીઆણં, પુરિસવરગંધહત્થીણં. ૩ લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં, લોગપઈવાણં, લોગપજ્જોઅગરાણં. ૪ અભયદયાણં, ચક્ખુદયાણં, મગ્ગદયાણં, સરણદયાણં, બોહિદયાણં. ૫ ધમ્મદયાણં, ધમ્મદેસયાણં, ધમ્મનાયગાણં, ધમ્મસારહીણં, ધમ્મવરચાઉરંતચક્કવટ્ટીણં. ૬ અપ્પડિહયવરનાણ દંસણધરાણં, વિયટ્ટછઉમાણં. ૭ જિણાણં જાવયાણં, તિન્નાણં તારયાણં, બુદ્ધાણં બોહયાણં, મુત્તાણં મોઅગાણં. ૮ સવ્વન્નૂણં, સવ્વદરિસીણં, સિવ-મયલ-મરુઅ-મણંત-મક્ખયમવ્વાબાહ મપુણરાવિત્તિસિદ્ધિગઈ નામધેયં ઠાણં સંપત્તાણં. ૯ નમો જિણાણં જિઅભયાણં, જે અ અઈયા સિદ્ધા, જે અ ભવિસ્સંતિણાગએ કાલે; સંપઈ

અ વટ્ટમાણા, સવ્વે તિવિહેણ વંદામિ. ૧૦

ખમાસમણપૂર્વક બંને ઢીંચણ ભૂમિ પર સ્થાપીને

"ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ગુરૂવંદના કરૂંજી?" ગુરૂજી "કરેહ", શિષ્ય "ઈચ્છં"

ગુરુ વંદના

અઢાઈજ્જેસુ દીવ-સમુદ્દેસુ, પનરસસુ કમ્મભૂમિસુ, જાવંત કે વિ સાહૂ, રયહરણગુચ્છપડિગ્ગહધારા ૧. પંચમહવ્વયધારા, અઢારસહસ્સસીલંગધારા; અક્ખયાયારચરિત્તા, તે સવ્વે સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. ૨. પહેલે પાટે સુધર્માસ્વામી, બીજે પાટે જંબૂસ્વામી, ત્રીજે પાટે પ્રભવસ્વામી, ચોથે પાટે સિજ્જંભવસૂરિ, પાંચમે પાટે યશોભદ્રસૂરિ, છઠ્ઠે પાટે સંભૂતિવિજયસૂરિ, સાતમે પાટે ભદ્રબાહુસ્વામી, આઠમે પાટે સ્થૂલભદ્રસ્વામી. એવા પાટાનુપાટે છેલ્લા શ્રી દુપ્પસહ નામે આચાર્ય થાશે. તેમને મારી એકસોને આઠ વાર ત્રિકાળ વંદના હોજો.

"ખમાસમણપૂર્વક ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સજ્ઝાય સંદિસાહું?" ગુરૂજી "સંદિસાવેહ." શિષ્ય - "ઈચ્છં." ખમાસણપૂર્વક ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સજ્ઝાય કરૂંજી? ગુરૂ "કરેહ". શિષ્ય "ઈચ્છં." નવકાર.

શ્રી ભરહેસરની સજ્ઝાય

ભરહેસર બાહુબલી, અભયકુમારો અ ઢંઢણકુમારો; સિરિઓ અણિઆઉત્તો, અઈમુત્તો નાગદત્તોય. ૧ મેઅજ્જ થૂલિભદ્દો વયરરિસી, નંદિસેણ સિંહગિરિ; કયવન્નો અ સુકોસલ, પુંડરિઓ કેસિ કરકુંડુ. ૨ હલ્લવિહલ્લ સુદંસણ, સાલ મહાસાલ સાલિભદ્દો અ; ભદ્દો દસન્નભદ્દો, પસન્નચંદો અ જસભદ્દો. ૩ જંબુપહુ વંકચૂલો, ગયસુકુમાલો અવંતિસુકુમાલો; ધન્નો ઈલાઈપુત્તો, ચિલાઈપુત્તો અ બાહુમુણી. ૪ અજ્જગિરિ અજ્જરક્ખિઅ અજ્જસુહત્થી ઉદાયગો મણગો; કાલયસૂરિ સંબો પજ્જુન્નો મૂલદેવો અ ૫ પભવો વિન્હુકુમારો, અદ્દકુમારો દઢપ્પહારી અ; સિજ્જંસ કુરગડૂ અ, સિજ્જંભવ મેહકુમારો અ ૬ એમાઇ મહાસત્તા, દિંતુ સુહં ગુણગણેહિં સંજુત્તા; જેસિં નામગ્ગહણે, પાવપબંધા વિલય જંતિ. ૭

સુલસા ચંદનબાલા, મણોરમા મયણરેહા દમયંતી; નમયાસુંદરી સીયા, નંદા ભદ્દા સુભદ્દા ય. ૮ રાઈમઈ રિસિદત્તા, પઉમાવઈ અંજણા

સિરિદેવી; જિટ્ઠ સુજિટ્ઠ મિગાવઈ, પભાવઈ ચિલ્લણાદેવી. ૯ બંભી સુંદરી રૂપ્પિણી, રેવઈ કુંતી સિવા જયંતી ય; દેવઈ દોવઈ ધારણી, કલાવઈ પુપ્ફચૂલા ય. ૧૦ પઉમાવઈ ય ગોરી, ગાંધારી લક્ખમણા સુસીમા ય; જંબૂવઈ સચ્ચભામા રૂપ્પિણિ કણ્હટ્ઠ મહિસીઓ. ૧૧ જક્ખાય જક્ખદિન્ના ભૂઆ તહ ચેવ ભૂઅદિન્ના ય; સેણા વેણા રેણા, ભયણીઓ થૂલિભદ્દસ્સ. ૧૨ ઈચ્ચાઈ મહાસઈઓ, જયંતિ અકલંક-સીલકલિઆઓ; અજ્જવિ વજ્જઈ જાસિં, જસ પડહો તિહુઅણે સયલે. ૧૩.

પછી "છઠ્ઠા આવશ્યક ભણી પચ્ચક્ખાણ વાંદણાં દેઉંજી?" ગુરૂજી "દેહ" શિષ્ય "ઈચ્છં".

એમ બે વાર વાંદણાં દેવા.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો! વંદઉં જાવણિજ્જાએ, નિસીહિઆએ અણુજાણહ, મે મિઉગ્ગહં નિસીહિ. ૧ અહો, ૨. કાયં, ૩. કાય સંફાસં ખમણિજ્જો ભે કિલામો, અપ્પકિલંતાણં, બહુ સુભેણ ભે, રાઈઓ વઈક્કંતો? ૪. જત્તા ભે? ૫ જવણિજ્જં ચ ભે? ૬. ખામેમિ ખમાસમણો! રાઈયં વઈક્કમં આવસ્સિઆએ. પડિક્કમામિ ખમાસમણાણં,રાઈયાએ આસાયણાએ તિત્તીસન્નયરાએ, જં કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ, કાયદુક્કડાએ, કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોભાએ, સવ્વકાલિઆએ, સવ્વમિચ્છોવયારાએ, સવ્વધમ્માઈક્કમણાએ, આસાયણાએ, જો મે રાઈઓ અઈઆરો કઓ, તસ્સ ખમાસમણો! પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ. ૭.

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ પચ્ચક્ખાણ કરાવોજી.

સૂરે ઉગ્ગએ નમુક્કાર સહિઅં પચ્ચક્ખાઈ. ચઉવ્વિહં-પિ આહારં અસણં પાણં ખાઈમં સાઈમં અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં વોસિરઈ (વોસિરામિ).

છ માસી ઉપવાસ કરવાની શક્યતા હોય તો એનું પચ્ચક્ખાણ લેવું. ન હોય તો ૧-૧ દિવસ ઓછા કરતા જવું. છેવટે ૧ દિવસના ઉપવાસનું પચ્ચક્ખાણ. એ પણ ન થાય એમ હોય તો આયંબીલ, એકાસણું, બ્યાસણું છેવટે નવકારશીનું પચ્ચક્ખાણ લેવું. ગુરૂ ભગવંત હોય તો તેમના શ્રીમુખે, નહીં તો જ્ઞાનવૃદ્ધ પાસેથી અથવા તેમના પણ અભાવમાં સ્વમુખે પચ્ચક્ખાણ કરવું. ખમાસમણું. પછી ઊભા થકાં જ

ૐ નમો જંબૂદ્વીપે

ૐ નમો જંબૂદ્વીપે, દ્વીપે યે તીર્થંકરાશ્ચ ધાતકીખંડે;
યે ચાપિ પુષ્કરાર્ધે તાન્, સર્વાન્ પ્રાંજલિર્વંદે ૧
ખ્યાતોઽષ્ટાપદપર્વતો, ગજપદઃ સમ્મેતશૈલાભિધ;,
શ્રીમાન્ રૈવતકઃ પ્રસિદ્ધ, મહિમા શત્રુંજયઃ પાવકઃ,
વૈભારો વિપુલોઽર્બુદો ગિરિવરઃ, શ્રી ચિત્રકૂટાભિધ
સ્તત્ર શ્રી ઋષભાદયો જિનવરાઃ, કુર્વન્તુ વો મંગલમ્. ૨

આબુ, અષ્ટાપદ, સમ્મેતશિખર, ગિરનાર, શેત્રુંજો, તારંગો, અમીઝરો, નવપલ્લવો, સંખેસરો, ગોડિપાર્શ્વનાથાય નમો નમઃ, અમીઝરા પાર્શ્વનાથાય નમો નમઃ, નવખંડા પાર્શ્વનાથાય નમો નમઃ, નવસારી પાર્શ્વ૦ ભાભા પાર્શ્વ૦ પલ્લવી પાર્શ્વ૦ અંતરીક્ષ પાર્શ્વ૦ અવંતી પાર્શ્વ૦ કલિકુંડ પાર્શ્વ૦ મનમોહન પાર્શ્વ૦ જગવલ્લભ પાર્શ્વ૦ ગાડરી પાર્શ્વ૦ ભીડભંજન પાર્શ્વ૦ સહસ્રફણા પાર્શ્વ૦ અલ્લોપી પાર્શ્વ૦ કોકા પાર્શ્વ૦ થંભણા પાર્શ્વ. ચિંતામણિ પાર્શ્વ૦ ઘૃતકલ્લોલ પાર્શ્વ૦ સકલ પાર્શ્વનાથાય નમો નમઃ, સકલ જૈનતીર્થેભ્યો નમો નમઃ.

શ્રી અતીત ચોવીશી, અનાગત ચોવીશી, વર્તમાન ચોવીશીને મારી ત્રિકાલવંદના હોજો. અનંતા સિદ્ધ ભગવાનને મારી ત્રિકાલવંદના હોજો. સીમંધર પ્રમુખ વીશ વિહરમાન સ્વામી જ્યાં વિચરતા હોય તેમના ચરણકમળને વિષે મારી ત્રિકાલવંદના હોજો. શાશ્વતી અશાશ્વતી જિનપ્રતિમાને મારી ત્રિકાલવંદના હોજો.

શ્રી વિધિપક્ષગચ્છશૃંગારહાર જંગમ યુગપ્રધાન દાદાશ્રી આર્યરક્ષિતસૂરિગુરુભ્યો નમઃ, શ્રી વિધિપક્ષગચ્છશૃંગારહાર જંગમ યુગપ્રધાન દાદાશ્રી કલ્યાણસાગરસૂરિગુરુસભ્યો નમો નમઃ, સર્વ સુવિહિત આચાર્ય મહારાજોને, સર્વ સુવિહિત ઉપાધ્યાય મહારાજોને, સર્વ સુવિહિત-સાધુ-સાધ્વી-શ્રાવક-શ્રાવિકારૂપ ચતુર્વિધ સંઘ તથા સમક્તિ દૃષ્ટિવંત સર્વ જીવોને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો.

મંગલં ભગવાન્ વીરો, મંગલં ગૌતમપ્રભુ; મંગલં સ્થૂલભદ્રાદ્યા, જૈનો ધર્મોઽસ્તુ મંગલં. ૧ એક જંબૂ જગ જાણીયે, બીજા નેમકુમાર; ત્રીજા વયર વખાણીયે, ચોથા ગૌતમસ્વામ. ૨ અંગૂઠે અમૃત વસે, લબ્ધિતણો ભંડાર; તે ગુરુ ગૌતમ સમરીએ, વાંછિત ફલ દાતાર. ૩ ગામતણે

પેસારણે, ગોયમ ગુરુ સમરંત; ઈચ્છા ભોજન ઘર કુશલ, લચ્છી લીલ કરંત, ૪ સર્વ-મંગલ-માંગલ્યં, સર્વ-કલ્યાણ-કારણમ્; પ્રધાનં સર્વ ધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્ ૫

પહેલે સામાયિક, બીજે ચઉવિવસત્થો, ત્રીજે કાઉસ્સગ્ગ, ચોથે વાંદણાં, પાંચમે પડિક્કમણું, છઠ્ઠે પચ્ચક્ખાણ એ છ આવશ્યક પૂરા થયાં. ખમાસમણું.

૧૨મું ખમાસમણું પુરૂં થયું.

સામાયિક પારવા - ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ?(ગુરૂ કહે "પડિક્કમેહ")

ઈચ્છં. ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં. ૧. ઈરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસા ઉત્તિંગ પણગ-દગ-મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા સંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઈંદિયા, તેઈંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા, ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭.

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણં, પાયચ્છિત્તકરણેણં, વિસોહિકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં, પાવાણં કમ્માણં, નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ૮.

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. *(એક લોગસ્સનો ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધીનો કાઉસ્સગ્ગ. ન આવડે તે ચાર નવકાર)* અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી "નમો અરિહંતાણં, કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ -

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩

કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

ઈચ્છામિ ખમાસણાપૂર્વક - ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પારૂં? ગુરૂજી "પુણોવિ કાયવ્વં" ત્યારે 'યથાશક્તિ' કહી ખમાસમણ દઈ, ઊભા થઈ કહેવું, "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પાર્યું?" ગુરૂજી "આરાહિયં આયારો ન મુત્તવ્વો" - ત્યારે "તહત્તિ" કહી ખમાસમણું દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ "સામાયિક પારવા ૩ નવકાર ગણુંજી?" ગુરૂજી "ગણેહ" શિષ્ય - "ઈચ્છં." કહી ઉભડક બેસી ચરવળા કે કટાસણા પર હાથની મુઠ્ઠી થાપી ૩ નવકાર મનમાં ગણવા. પછી "નમો અરિહંતાણં" એ એક પદ પ્રગટ કરીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પારવા ગાથા ભણુંજી?", ગુરૂજી "ભણેહ", શિષ્ય - "ઈચ્છં" એમ કહી નીચે મુજબ ગાથા ભણવી.

સામાયિક પારવાની ગાથા

જં જં મણેણ બદ્ધં જં જં વાયાએ ભાસિયં પાવં; કાએણં વિ દુટ્ઠકયં, મિચ્છામિ દુક્કડં તસ્સ. ૧ સવ્વે જીવા કમ્મવસ, ચઉદહ રજ્જ ભમંત; તે મેં સવ્વ ખમાવિયા; મુજ્ઝ વિ તેહ ખમંત. ૨ ખમી ખમાવી મેં ખમી, છવ્વિહ જિવ નિકાય; શુદ્ધ મને આલોવતાં, મુજ મન વેર ન થાય. ૩. દિવસે દિવસે લક્ખં, દેઈ સુવન્નસ્સ ખંડિયં એગો; એગો પુણ સામાઈયં, કરેઈ ન પહુપ્પએ તસ્સ. ૪. કુણે પમાએ બોલીઉં, હુઇ વિરૂદ્ધ બુદ્ધિ; જિણસાસણમેં બોલીયું, મિચ્છામિ દુક્કડં શુદ્ધિ. ૫. સામાઈયવયજુત્તો જાવ મણે હોઈ નિયમ-સંજુત્તો; છિન્નઈ અસુહં કમ્મં. સામાઈય જત્તિયા વારા. ૬. સામાઈયમ્મિ ઉ કએ, સમણો ઈવ સાવઓ હવઈ જમ્હા; એએણ કારણેણં, બહુસો સામાઇયં કુજ્જા. ૭.

સામાયિક વ્રત ફાસિયં, પાલિયં, પૂરિયં, તીરિયં, કિત્તિયં, આરાહિયં, વિધિએ લીધું, વિધિએ કીધું, વિધિએ પાલ્યું, વિધિ કરતાં, કિસી અવિધિ આશાતના હુઈ હોય, તે સવિ હું મને વચને કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૧. પાટી, પોથી, કવલી, ઠવણી, નોકારવાલી, કાગલે પગ લગાડ્યો હોય,

ગુરુને આસને, બેસણે, ઉપકરણે પગ લગાડ્યો હોય, જ્ઞાનદ્રવ્યતણી આશાતના થઈ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. અઢી દ્વિપને વિષે સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકા, જે કોઈ પ્રભુ શ્રી વીતરાગદેવની આજ્ઞા પાલે, પલાવે, ભણે ભણાવે, અનુમોદે તેહને મારી ત્રિકાલવંદના હોજો. સીમંધર પ્રમુખ વીશ વિહરમાન જિનને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. અતીત ચોવીશી, અનાગત ચોવીશી, વર્તમાન ચોવીશીને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. ઋષભાનન, ચંદ્રાનન, વર્ધમાન, વારિષેણ એ ચાર શાશ્વતા જિનને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. દશ મનના, દશ વચનના, બાર કાયાના એ બત્રીસ દોષ માંહેલો સામાયિક વ્રત માંહે જિકો કોઈ દોષ લાગ્યો હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુકક્ડં.

તમેવ સચ્ચં નિસ્સંકં, જં જં જિણેહિં પવેઈયં,
તં તં ધમ્મ સવ્વફલં મમ હોઈ,
સાચાની સદ્દહણા, જુઠ્ઠાનું મિચ્છામિ દુક્કડં.
સર્વ મંગલ માંગલ્યં સર્વકલ્યાણકારણં;
પ્રધાનં સર્વ ધર્માણાં જૈનં જયતિ શાસનં.

પછી ત્રણ નવકાર મનમાં ગણવા. પછી ખમાસમણપૂર્વક, જયણાપૂર્વક ઉઠવું અને પુસ્તક વગેરેની સ્થાપના કરી હોય તે અર્ધા નમીને જમણા હાથની હથેળી ઉપર રાખી, ડાબો હાથ મોં પર રાખી ૧ નવકાર ગણીને લઈ લેવા. (સીમંધર સ્વામીની ભક્તિ : પાના નંબર ૨૫૪ ઉપર જુઓ)

॥ ઈતિ રાઈ પ્રતિક્રમણ વિધિ ॥

પાક્ષિક-ચાર્તુમાસિક-સાંવત્સરિક-પ્રતિક્રમણ વિધિ

સ્વચ્છ કપડાં ધારણ કરી ઉત્તરાસંગ કરી ચરવળો લઈ ભૂમિ પ્રમાર્જી કટાસણું બીછાવી પુસ્તક વગેરે જ્ઞાનની સ્થાપના સ્થાપી જમણો હાથ સ્થાપના સન્મુખ રાખી, હાથ જોડી અર્ધા નમીને એક નવકાર કહી નીચે મુજબ પંચિંદિય કહેવું.

પંચિદિય સંવરણો, તહ નવવિહ બંભચેર ગુત્તિધરો; ચઉવિહ કસાય મુક્કો, ઈઅ અઢ્ઢારસગુણેહિં સંજુત્તો (૧) પંચમહવ્વયજુત્તો પંચવિહાયારપાલણસમત્થો; પંચસમિઓ તિગુત્તો, છત્તીસગુણેહિં ગુરૂ મજ્જ (૨)

ગુરૂ મહારાજ વિદ્યમાન હોય અને પડિલેહણ કરેલા સ્થાપનાચાર્ય હોય તો ઉપર પ્રમાણે પંચિંદિયનો પાઠ ન કહેવો અને એમજ બે ખમાસમણ દઈ ગુરૂ વંદન કરવું.

ઈચ્છકાર! સુહ-દેવસિ? સુખ-તપ?
શરીર નિરાબાધ? સુખ સંજમ જાત્રા નિર્વહો છો જીં?
સ્વામી શાતા છેજી? મત્થએણ વંદામિ.

ઈચ્છામિ ખમાસમણો! વંદિઉં જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ, મત્થએણ વંદામિ.

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અબ્ભુઢ્ઢિઓમિ અબ્ભિંતર દેવસિઅં ખામેઉં? ઈચ્છં, ખામેમિ દેવસિઅં. જં કિંચિ અપત્તિઅં, પરપત્તિઅં, ભત્તે, પાણે, વિણએ, વેઆવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ, જં કિંચિ મજ્ઝ વિણય પરિહીણં, સુહુમં વા બાયરં વા, તુબ્ભે જાણહ, અહં ન જાણામિ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ખમાસમણું. ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! (સામાયિક ઠાવા) ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ? (ગુરૂ કહે "પડિક્કમેહ").

ઇરિયાંવહિયં

ઇચ્છં. ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં. ૧. ઇરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસા ઉત્તિંગ પણગ-દગ-મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા સંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઇંદિયા, તેઇંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા, ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં, સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭.

તસ્સ ઉત્તરી

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણં, પાયચ્છિત્તકરણેણં, વિસોહિકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં, પાવાણં કમ્માણં, નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ૮.

અન્નત્થ ઊસસિએણં (૧૨ આગાર)

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિઢ્ઢિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે ચાર નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી "નમો અરિહંતાણં" કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ :

લોગસ્સ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઇસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઇં ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિઢ્ઢનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

પછી "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન! ગમણાગમણે આલોઉંજી?" ગુરૂજી "આલોવેહ" - શિષ્ય "ઈચ્છં."

અથગમણાગમણે

મારગને વિષે, જાતાં-આવતાં, પૃથ્વીકાય, અપકાય, તેઉકાય, વાઉકાય, વનસ્પતિકાય, ત્રસકાય, નીલ, ફુલ, માટી, પાણી, કણ કપાસીયા, સ્ત્રી (પુરૂષ) આદિક તણો સંઘટ્ટ હુઓ હોય, પાંચ સમિતિ, ત્રણ

ગુપ્તિ એ આઠ પ્રવચન માતા શ્રાવકતણે ધર્મે રૂડીપરે પાળી નહિ, ખંડન વિરાધના થઈ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક સંદિસાહું? ગુરૂ - સંદિસાવેહ. શિષ્ય - ઈચ્છં. કહીને ૧ ખમાસમણ દઈ, ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક ઠાઉં? ગુરૂ ઠાવેહ ઈચ્છં.

"ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સામાયિક ઠાવા ત્રણ નવકાર ગણુંજી." એમ કહી ઉભડક બેસીને ચરવળા કે કટાસણા પર ચત્તો હાથ સ્થાપીને ત્રણ નવકાર ગણવા. તે ગણીને પછી ઊભા થઈને "ઈચ્છાકારણે સંદિસહ ભગવન્! જીવરાશી ખમાવું જી?" ગુરૂજી "ખમાવેહ", શિષ્ય "ઈચ્છં."

જીવરાશી

સાત લાખ પૃથ્વીકાય, સાત લાખ અપ્કાય, સાત લાખ તેઉકાય, સાત લાખ વઉકાય, દશ લાખ પ્રત્યેક વનસ્પતિકાય, ચઉદ લાખ સાધારણ વનસ્પતિકાય, બે લાખ બેઇંદ્રી, બે લાખ તેઇંદ્રી, બે લાખ ચૌરિન્દ્રી, ચાર લાખ દેવતા, ચાર લાખ નારકી, ચાર લાખ તિર્યંચ પંચેન્દ્રિય, ચઉદ લાખ મનુષ્યના ભેદ, એવંકારે ચઉદ રાજ, ચોરાશી લક્ષ જીવાયોનિ માંહે માહરે જીવે જિકો કોઈ જીવ દુહવ્યો હોય, દુહવાવ્યો હોય, દુહતાં પ્રત્યે અનુમોદ્યો હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

"ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અઢાર પાપ સ્થાનક આલોવું જી?" ગુરૂજી "આલોવેહ." શિષ્ય "ઈચ્છં."

અઢાર પાપસ્થાનક

પહેલે પ્રાણાતિપાત, બીજે મૃષાવાદ, ત્રીજે અદત્તાદાન, ચોથે મૈથુન, પાંચમે પરિગ્રહ, છઠ્ઠે ક્રોધ, સાતમે માન, આઠમે માયા, નવમે લોભ, દશમે રાગ, ઈગ્યારમે દ્વેષ, બારમે કલહ, તેરમે અભ્યાખ્યાન, ચૌદમે ચાડી, પંદરમેં રતિ-અરતિ, સોળમે પર-પરિવાદ, સત્તરમે માયા-મૃષાવાદ, અઢારમે મિથ્યાત્વશલ્ય એ અઢારે પાપસ્થાનક માંહે જિકો કોઈ પાપસ્થાનક મહારે જીવે સેવ્યાં હોય, સેવરાવ્યાં હોય, સેવતાં પ્રત્યે અનુમોદ્યાં હોય તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

એ પ્રથમ ખમાસમણ થયું. પછી ખમાસમણપૂર્વક નીચે ઉભડક બેસીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! દ્રવ્ય, ક્ષેત્ર, કાલ, ભાવ, ધારૂજી?" ગુરૂજી "ધારેહ", શિષ્ય "ઈચ્છં."

દ્રવ્ય ક્ષેત્ર કાળ ભાવ

દ્રવ્ય થકી લુગડાં, લત્તાં, ઘરેણાં, ગાંઠાં, પાથરણું, નોકારવાલી, ધાર્યા પ્રમાણે મોકળાં છે. ક્ષેત્ર થકી ઉપાશરાના (ઘરનાં) બારણાની માહેલીકોરે, કારણે જયણા છે. કાળ થકી સામાયિક નીપજે તિહાં સુધી, ભાવ થકી, યથાશક્તિએ રાગદ્વેષ રહિત, વ્રતી સંઘાતે તથા, ગુરુઆદિક સંઘાતે બોલવાનો આગાર છે. અવ્રતી સંઘાતે બોલવાની જયણા (અથવા પચ્ચક્ખાણ) છે. એ રીતે છ કોટિએ કરી સામાયિક કરૂંજી. સામાયિક વ્રત ઉચ્ચાર કરવા ઊભા થઈને એક નવકાર ગણુંજી.

પછી વિનયપૂર્વક અર્ધું અંગ નમાવીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! પસાઓ કરી સામાયિક વ્રત ઉચ્ચરાવોજી." ગુરૂજી - "ઉચ્ચરાવેમિ" શિષ્ય - "ઈચ્છં."

વિધિ : કરેમિભંતે ગુરુ મુખે લેવું. ગુરૂના અભાવે પોતાથી પહેલા સામાયિક લીધું હોય તેના પાસેથી લેવું, તે ન હોય તો વડીલના મુખે લેવું. ને તે પણ ન હોય તો સ્વમુખે લઈ લેવું.

સામાયિકનું પચ્ચક્ખાણ

કરેમિભંત્તે સામાઈયં, સાવજ્જં જોગં પચ્ચક્ખામિ, જાવ નિયમં પજ્જુવાસામિ, દુવિહં, તિવિહેણં, મણેણં વાયાએ કાએણં, ન કરેમિ ન કારવેમિ તસ્સ ભંતે પડિક્કમામિ નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ.

સામાયિક કરતાં ચારિત્રાચાર શુદ્ધ થાય. એ પહેલું સામાયિક નામે આવશ્યક અને બીજું ખમાસમણ પુરૂં થયું. જો ચોવિહારનું પચ્ચક્ખાણ લેવું હોય તો પ્રતિક્રમણ કરવું. નહીં તો સાંભળવું. પછી.

ખમાસમણું. "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! બીજા આવશ્યક ભણી ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ?" ગુરૂજી - "પડિક્કમેહ".

ઈચ્છં. ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં. ૧. ઈરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસા ઉત્તિંગ પણગ-દગ-મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા સંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઇંદિયા, તેઇંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા, ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં, સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭.

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણં, પાયચ્છિત્તકરણેણં, વિસોહિકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં, પાવાણં કમ્માણં, નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ૮.

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (એક લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે ચાર નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી "નમો અરિહંતાણં" કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ :

લોગસ્સ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

ખમાસમણું. આસને ઉભડક બેસીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! છેડાનું પડિલેહણ કરૂંજી?", ગુરૂજી "કરેહ", શિષ્ય "ઈચ્છં"

એમ કહી દૃષ્ટિ પડિલેહણને અર્થે - પચ્ચાસ બોલો વડે કરીને ઉત્તરાસંગના છેડાથી પડિલેહણા કરવી. શ્રાવિકાએ પોતાના ઉત્તરીય વસ્ત્રના છેડા અથવા રૂમાલ વતી પડિલેહણા કરવી. બાઈઓને ૪૦ બોલોથી અને ભાઈઓએ ૫૦ બોલોથી. તે પચાસ બોલો નીચે પ્રમાણે જાણવા. (લીટી કરેલા શબ્દો બાઈઓએ છોડી દેવા.)

પચ્ચાસ બોલો

સુત્ત તત્થ દિટ્ઠિ હૃદયમાં ધરૂં ૧. સમક્તિમોહની ૨. મિશ્રમોહની ૩. મિથ્યાત્વમોહની પરિહરૂં ૪. કામરાગ ૫. સ્નેહરાગ ૬. દૃષ્ટિરાગ પરિહરૂં ૭. સુદેવ ૮. સુગુરુ ૯. સુધર્મ આદરૂં. ૧૦ કુદેવ ૧૧. કુગુરુ ૧૨. કુધર્મ પરિહરૂં ૧૩. જ્ઞાન. ૧૪. દર્શન ૧૫. ચારિત્ર આદરૂં ૧૬.

જ્ઞાનવિરાધના ૧૭. દર્શન વિરાધના ૧૮. ચારિત્રવિરાધના પરિહરૂં ૧૯. મનોગુપ્તિ ૨૦. વચનગુપ્તિ ૨૧. કાયગુપ્તિ આદરૂં ૨૨. મનોદંડ ૨૩. વચનદંડ ૨૪. કાયદંડ પરિહરૂં ૨૫. હાસ્ય ૨૬. રતિ ૨૭. અરતિ પરિહરૂં ૨૮. શોક ૨૯. ભય ૩૦. દુગંચ્છા પરિહરૂં <u>૩૧. કૃષ્ણલેશ્યા ૩૨. નીલલેશ્યા ૩૩. કાપોતલેશ્યા પરિહરૂં</u> ૩૪. ઋદ્ધિગારવ ૩૫. રસગારવ ૨૬. સાતાગારવ પરિહરૂં <u>૩૭. માયાસલ્લ ૩૮. નિયાણસલ્લ ૩૯. મિથ્યાદંસણસલ્લ પરિહરૂં ૪૦. ક્રોધ ૪૧. માન પરિહરૂં ૪૨. માયા ૪૩. લોભ પરિહરૂં</u> ૪૪. પૃથ્વીકાય વિરાધના ૪૫ અપ્કાય વિરાધના ૪૬. તેઉકાયવિરાધના ૪૭. વાઉકાયવિરાધના ૪૮. વનસ્પતિકાય વિરાધના ૪૯. ત્રસકાય વિરાધના ૫૦. હુઈ હોય તે સવિ હું મને, વચને કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

પછી ખમાસમણું. "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ત્રીજા આવશ્યક ભણી વાંદણા દઉંજી?" ગુરૂ કહે, "દેહ" શિષ્ય "ઈચ્છં."

(લીટીવાળો આવસ્સિઆએ શબ્દ બીજી વખત ન બોલવો)

સદ્‌ગુરુ વાંદણાં

ઈચ્છામિ ખમાસમણો! વંદઉં જાવણિજ્જાએ, નિસીહિઆએ અણુજાણહ, મે મિઉગ્ગહં નિસીહિ. ૧ અહો, ૨. કાયં, ૩. કાય સંફાસં ખમણિજ્જો ભે કિલામો, અપ્પકિલંતાણં, બહુ સુભેણ ભે, દિવસો વઈક્કંતો? ૪. જત્તા ભે? ૫ જવણિજ્જં ચ ભે? ૬. ખામેમિ ખમાસમણો! દેવસિયં વઈક્કમં <u>આવસ્સિઆએ</u>. પડિક્કમામિ ખમાસમણાણં, દેવાસિયાએ આસાયણાએ તિત્તીસન્નયરાએ, જં કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ, કાયદુક્કડાએ, કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોભાએ, સવ્વકાલિઆએ, સવ્વમિચ્છોવયારાએ, સવ્વધમ્માઈક્કમણાએ, આસાયણાએ, જો મે દેવસિઓ અઈઆરો કઓ, તસ્સ ખમાસમણો! પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ. ૭.

એમ ગુરૂ સમીપે વાંદણાં બે વાર દીજે. એ વાંદણાં દેતા જ્ઞાનાદિ ત્રણ નિર્મલ થાય. ઈહાં પોતાના મુખે ચઉવિહારનું પચ્ચક્ખાણ મનને ભાવે ધારવું. તેથી તપાચાર નિર્મલ થાય. એ ત્રીજું વંદનકાવશ્યક અને ચોથું ખમાસમણ પૂરૂં થયું. ૩

ખમાસમણપૂર્વક "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! ચોથા આવશ્યક ભણી બૃહદ્ અતિચાર આલોઉંજી?" ગુરૂ - આલોવેહ. શિષ્ય - ઈચ્છં.

એમ આદેશ માગીને ૧ જણ નવકાર બોલીને નીચે મુજબ અતિચાર બોલે અને

બીજા બધા જણ જમણો ઢીંચણ ઊંચો રાખી બેસીને સાંભળે.

''ઇચ્છાકારેણ સંદિસ્સહ ભગવન્ ગુરુ પર્વ ભણી પાખી/ચૌમાસી / ***સંવત્સરી સવિશેષ બૃહદ અતિચાર આલોઉંજી?'' ત્યારે ગુરૂ કહે ''આલોવેહ'' ત્યારે શિષ્ય કહે ''ઇચ્છં'' નવકાર.***

એમ કહી, પછી બીજા સર્વ બેસી સાંભળે અને એક જણ ઊભો થઇ એક નવકાર સંપૂર્ણ કહી બૃહદ્ અતિચાર કહે તે નીચે પ્રમાણે -

॥ શ્રાવકના બાર વ્રતના બૃહદ્તિચાર ॥

ઈચ્છં. શ્રાવક તણે ધર્મે શ્રી સમ્યક્ત્વ મૂલ બાર વ્રત ભણીએ ॥ ઇચ્છં. ॥ અરિહંતદેવ, સુસાધુ ગુરુ, જિનપ્રણીત ધર્મ, ભાવતો સમક્તિ પ્રતિપાલું, દ્રવ્યતો લૌકિક-લોકોત્તર દેવગત, ગુરુગત, પર્વગત, મિથ્યાત્વ ચતુર્વિધ ભણીએ. હરિ, હર, બ્રહ્મા, સૂર્ય, ઇંદ્ર, ચંદ્ર, ગ્રહ, ગોત્રજ, ગણેશ, દિક્પાલ, ક્ષેત્રપાલ, સ્કંદ, કપિલ, બુદ્ધ, હનુમંત, યક્ષ, રાક્ષસ, ભુક્તિ, મુક્તિદાયક ભણી આરાધીયે. તે લૌકિક દેવગત મિથ્યાત્વ. ચરક, પરિવ્રાજક, કૌલ, કાપાલિક, દ્વિજ, તાપસ સંસારતારક ભણી માનીયે તે લૌકિક ગુરુગત મિથ્યાત્વ. અપરપરિગૃહિત જિનબિંબ વૈરોટ્યા બ્રહ્મ શાંતિ પ્રમુખ જૈન દેવ દેવીતણું જે દેવબુદ્ધે પૂજન તે લોકોત્તર દેવગત મિથ્યાત્વ. પાસત્થા, ઉસન્ના, કુશીલ, સંસક્ત, અહાછંદ, નિન્હવ, બોટિક, દ્રવ્યલિંગીતણે વિષે જે ગુરુબુદ્ધિ પૂજન તે લોકોત્તર ગુરૂગત મિથ્યાત્વ. એ ચતુર્વિધ મિથ્યાત્વ યથાશક્તેં પરિહરું.

એ શ્રી સમકીતતણા પાંચ અતિચાર શોધું. શંકા, કંખા, વિતિગિચ્છા, પરપાસંડિપરસંસા, પરપાસંડિસંથુઓ. શંકા-જીવાજીવાદિક નવતત્ત્વમાંહે એકે તત્ત્વતણો મન સંદેહ ધર્યો હોય, અથવા દેવ, ગુરુ, ધર્મ સિદ્ધાંત તણો મન સંદેહ ધર્યો હોય, કાંક્ષા-અપર ધર્મતણો અભિલાષ ધર્યો હોય, અથવા સર્વ ધર્મ સરખા લેખવ્યા હોય. વિતિગિચ્છા-ધર્મતણા ફલ પ્રત્યે મન સંદેહ ધર્યો હોય, અથવા મલમલીન ગાત્ર તપોધન. તપોધના દેખી દુગંછા કીધી હોય, પરપાસંડિપરસંસા - પરદર્શની તણી અતિશય વિદ્યાખ્યાતિ દેખી પ્રશંસા કીધી હોય, પરપાસંડિસંથુઓ-પરદર્શનીશું સંસ્તવ પરિચય ઇષ્ટ ગોષ્ટ અંતરંગ પ્રીતિ ભક્તિ, દાન આલાપાદિક કીધાં / કરાવ્યાં હોય. પરતીર્થે સ્વવશપણે ગયા હોઇયે. સ્નાન, દાન, હોમ, મહોત્સવ કીધાં / કરાવ્યા હોય તથા સંક્રાંતિ ગ્રહણસ્નાન દાનાદિક કર્મ સમાચર્યાં હોય, હોલી, પડલી પૂજી હોય, પીપલ, તુલસી, પાણી ઘાલ્યાં

હોય, નદી, કુંડ, પ્રમુખ લૌકિક તીર્થે ધર્મ બુદ્ધે સ્નાન કીધું હોય, આદિત્યવારે, એકાદશી ભણી તપ કીધું હોય, લોકપ્રવાહે દેવદેવી ભણી યાત્રા / ઉજાણી માની હોય, કન્યાહલ લીધું હોય, નીલ, તુલસી પરણાવ્યા હોય, શ્રાદ્ધ સંવત્સરી જમ્યા હોઈએ. અજાપડવો, બલેવ, ભાઇબીજ, અખાત્રીજ, વિણાયગચોથ, નાગપાંચમ, જીલણાછટ્ઠ, શીલસાતમ, ધ્રુઆઠમ, માહીનોમ, અહવદશમી, વિજ્યાદશમી, ભીમએકાદશી, વચ્છબારશી, ધનતેરશી, શિવચતુર્દશી, પૈતૃકી અમાવસ્યા માહીપૂનમ તથા સંક્રાંતિ, ગ્રહણ, વ્યતિપાત, વૈધૃત પ્રમુખ લૌકિકપર્વ અને અષ્ટમી, ચતુર્દશી, પૂર્ણિમા, અમાવાસ્યા તથા પર્યુષણાપર્વતણી ત્રીજ, ચોથ, પાંચમ ટાલી અનેરે દિવસે પર્વ બુદ્ધે તપ કીધું હોય, અનેરૂં જે કાંઇ જિનવચન વિરાધ્યું હોય. અનેરા સમ્યક્ત્વ વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** - દિવસમાંહે જિકો કોઇ સૂક્ષ્મ, બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

૧. બાર વ્રતમાંહે પહેલું પ્રાણાતિપાત વિરમણવ્રત. સ્થૂલ બેંદ્રિયાદિક ત્રસ જીવ નિરપરાધ ઉપેતકરણ સંકલ્પી કરી હણવા નિયમ. આરંભે જયણા. એ પહેલા પ્રાણાતિપાતવિરમણવ્રતતણા પાંચ અતિચાર શોધું.

બંધે, વહે, છવિચ્છેએ, અઇભારે, ભત્તપાણવુચ્છેએ.

દ્વિપદ, ચતુષ્પદપ્રત્યે નિબિડબંધ બાંધ્યા હોય, રીસવશેં ઢોર, શ્વાન, માંજાર, દાસ, કુમાર, છોરૂં, વાછરૂ પ્રત્યે ગાઢો પ્રહાર કીધો હોય. છવિચ્છેદઃ કર્ણ કંબલાદિક તણો છેદ કીધો હોય, ચઉકડી કુંડલી પડાવી હોય, બલિવર્દ નથાવ્યા હોય, અતિ ભાર આરોપણ-પોઠિયા, વહીત્રા, ઊંટ, બલદ, ખર, વેસરને અતિભાર આરોપ્યો હોય. ભક્તપાનવ્યવચ્છેદ-કુટુંબનાયક હું તે ભૂખ્યાં, તરસ્યાં, ગ્લાન, વૃદ્ધ, છોરું, વાછરુતણી સારસંભાળ કીધી ન હોય. લહેણેદેવે અજિમવો સોંહ દીધો હોય, લાંઘણ પાડી હોય, ખાલ વાહ્યા હોય, સડ્યાં ધાન દલાવ્યા / ભરડાવ્યા હોય, ગલણું વહેલું આપ્યું ન હોય, નીલફૂલની જયણા કીધી ન હોય, ધાબા માંડ્યા હોય, કોઉ ઘાતી હોય, પૂંજે આગ દીધી હોય, વરાસે દીવો ઉઘાડો મૂક્યો હોય, વાશીગારેં લીંપણું કીધું / કરાવ્યું હોય, વરસાલે ખાત્ર ચલાવ્યું હોય, તડકે માંકડ પખોડ્યા હોય, રાત્રે સ્નાન / અંઘોલ કીધું હોય, આખું ફોફલ દાંતે ભાંગ્યું હોય, ઘરના માણસને જયણા વિષે શિખામણ દીધી ન હોય.

અનેરૂં એ પહેલા પ્રાણાતિપાતવિરમણવ્રત વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* -

સંવત્સરી-દિવસમાંહે જિકો કોઇ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

૨. બીજુ સ્થૂલ મૃષાવાદ વિરમણ વ્રત. પંચવિધ. કન્નાલીએ, ગોવાલીએ, ભૂમાલીએ, નાસાવહારે, કુડસક્ખિજજે. એ પાંચ મોટકાં કૂડાં આપણને કાજે, સ્વજનને કાજે, ધર્મને કાજે મૂકી, પરકાજે, કૂડું બોલવા નિયમ. સૂક્ષ્મ અલિકતણી જયણા. એ બીજા સ્થૂલ મૃષાવાદવિરમવ્રતતણા પાંચ અતિચાર શોધું.

સહસ્સાભક્ખાણે, રહસ્સાભક્ખાણે, સદારામંતભેએ, મોસાવએસે, કૂડલેહકરણે,

સહસાત્કારે-હારતે, ફીટતે, કુણહપ્રત્યે, કૂંડું આલ કીધું હોય. ''એ અમુકાતણું કામ અમુકેંજ કીધું'' ઇસ્યું ભણ્યું હોય. રહસ્સાભક્ખાણે-બેજણ એકાંતે મંત્ર મંત્રતા દેખી, ''મેં જાણ્યું, તુમે અમુકું રાજવિરુદ્ધ આલોચો છો,'' ઈસ્યું બોલ્યું હોય. સ્વકીય કલત્ર મિત્રતણો મંત્ર અનેરા આગલે પ્રકાશ્યો હોય. મૃષા-કૂડા સિદ્ધાંતતણો ઉપદેશ પરપ્રત્યે દીધો હોય, અથવા અનેરા પાસે કૂડું બોલાવ્યું હોય, કૂડા લેખ લખાવ્યા હોય, મષીભેદ કીધો હોય, કૂડી હુંડી, કૂડી મુદ્રા સંચારી હોય, તથા કુણહશું કૂડો ઝગડો માંડ્યો હોય. ''હું જાણું છું તુજને નિધાન લાધું છે. તુજ કને અમુકા અમુકતણું દ્રવ્ય રહ્યું છે.'' ઇસ્યું બોલ્યું હોય.

અનેરૂં એ બીજા સ્થૂલ મૃષાવાદવિરમણ વ્રત વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** -દિવસમાંહે જિકો કોઇ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦ ૨.

૩. ત્રીજું સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણવ્રત. સચિત્ત અચિત્ત રાજનિગ્રહ કારિઉં, પિયારૂં અણદીધું લેવા નિયમ. સૂક્ષ્મ તૃણ, ઇંધણ, પથિ પતિત વ્યવહારનિઓગે, દાણચોરી જયણા. એ ત્રીજા સ્થૂલ અદત્તાદાનવિરમણ વ્રતતણા પાંચ અતિચાર શોધું.

તેનાહડે, તક્કરપ્પઓગે, વિરૂદ્ધરજ્જાઇક્કમ્મે, કૂડતુલ્લ / કૂડમાણે તપ્પડિરૂવગવવહારે.

સ્તેનાહૃત-જાણી કરી ચોરાઇ વસ્તુ લીધી હોય. તસ્કરપ્રયોગ-ચોરને સંબલ આપ્યું હોય; પગરણ દીધું હોય, આગળ થઈ ચોરાઈ વસ્તુ વેચી / વેચાવી હોય. વિરૂધ્ધ રજ્જાઈક્કમ્મે - વિરૂધ્ધ રાજ્ય જઈ વ્યવસાય કીધો હોય. કુડતુલ્લ / કૂડમાણે - કુડા તોલાં કૂડા માપાં કીધાં હોય. અનેરે દીધું

અનેરે લીધું હોય, લહક ત્રહક કીધું હોય, કાટલાં કૂડાં કીધાં હોય, ઉસિસી દીધી હોય. તત્પ્રતિ રૂપકવ્યવહાર- સફરી વસ્તુમાંહે નફરી વસ્તુ ઘાલી સફરીને મૂલ્યે વેચી હોય. ઘી, તેલ, સાહિલી, કઉચી ભેલસંભેલ કીધી હોય, નવી વાનકી દેખાડી જુની વસ્તુ આપી હોય, તથા કૂડો કરહો કાઢ્યો હોય. વંચ દ્રોહ, વિશ્વાસઘાત કીધો હોય, લેખે કોઇ વરાશ્યું હોય, કૂડી મુદ્રા સંચારી હોય, સિસીસી જુવાર, ફલ્યા ચણા ઉપાડ્યા હોય, કુણહનું દ્રવ્ય વ્યવસાય કરતાં આપણપાં કને રહ્યું હોય, નાણા-પલટો કીધો હોય.

અનેરૂં એ ત્રીજા સ્થૂલ અદત્તાદાન વિરમણ વ્રત વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** -દિવસમાંહે જિકો કોઇ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦ ૩.

૪. ચોથું શીલવ્રત. યથાશક્તે સ્વદારાસંતોષ; પરદારાવિવર્જનારૂપ. એ ચોથા શીલવ્રતતણા પાંચ અતિચાર શોધું.

ઈતરપરિગ્ગહિયાગમણે, અપરપરિગ્ગહિયાગમણે, અનંગક્રીડા, પરવિવાહકરણે, કામભોગ-તિવ્વાભિલાસે.

ઇત્વરઃ થોડે કાલેં દ્રવ્યાદિકે પરિગૃહીત પરસ્ત્રીતણું ગમન કીધું હોય, અપરપરિગૃહીત-વિધવા કુમારિકા તણું ગમન કીધું હોય, અનંગક્રીડા અત્યાસક્તે સ્વદેહ પરદેહ કામ કુચેષ્ટા કીધી હોય, પરાયા વિવાહનાં જોડાવાડા કીધા હોય. કામભોગતણે વિષે રાત્રિ-દિવસ તચ્ચિત થઇ તીવ્રાભિલાષ ધર્યો હોય. પર્વતિથિયે વિસ્મૃતલગેં શીલભંગ હુઓ હોય. પરસ્ત્રીશું અશ્લીલ વચન હાસ્ય કીધાં હોય. સ્ત્રીતણાં અવયવભણી સરાગદષ્ટિ કીધી હોય. વેશ્યા વાહિગદર્શનીભણી દુષ્ટ મનસા કીધી હોય, સ્વપ્નાંતરે શીલભંગ હુઓ હોય.

અનેરૂં એ ચોથા **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** -દિવસમાંહે જિકો કોઇ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦ ૪.

૫. પાંચમું પરિગ્રહપરિમાણ વ્રત. નવવિધ.

ખિત્ત ઘર, હટ્ટ, વાડિય, કુવિય, ધણ, ધન્ન, હિરણ્ણ, સુવ્વણ, અઇ પરિમાણ, દુપ્પય-ચઉપ્પયમ્મિય, નવવિહ પરિગ્ગહવયંતો. એ પાંચમા પરિગ્રહ પરિમાણવ્રતતાણા પાંચ અતિચાર શોધું.

ખિત્તવત્થુપ્પમાણાઇક્કમે, હિરણ્ણસુવણ્ણપ્પમાણાઇક્કમે, ધણધન્નપ્પ માણાઇક્કમે. દુપ્પય-ચઉપ્પયપ્પમાણાઇક્કમે, કુવિયપ્પમાણાઇક્કમે.

ક્ષેત્ર, વાસ્તુ, હિરણ્ણ, સુવણ્ણ, ધન, ધાન્ય, દ્વિપદ, ચતુષ્પદ, રાછપીછતણો પ્રમાણાતિક્રમ કીધો હોય, અથવા પરિગ્રહતણે કારણે મોટા આરંભ કઠમર્દ માંડ્યા હોય, આહટ્ટ દોહટ્ટ ધર્યો હોય, આપણો પરિગ્રહ પુત્ર-પૌત્રાદિકતણો કરી આપણે કાજે અણાવ્યો હોય, પરિગ્રહપ્રમાણ લીધું ન હોય, લેઇને પઢિઉં ન હોય, પઢિને વિસાર્યું હોય, વિસારીને સંભાર્યુ ન હોય.

અનેરૂં એ પાંચમા પરિગ્રહ પરિમાણવ્રત વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** -દિવસમાંહે જિકો કોઇ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦ ૫.

એટલે એ પાંચ અણુવ્રત હુઆ, હવે ત્રણ ગુણવ્રત કહે છે.

૬. છઠ્ઠું દિસિવ્રત ત્રિવિધેં જાણવું. ઉઢ્ઢદિસિવએ, અહોદિસિવએ, તિરિયદિસિવએ, એ છઠ્ઠા દિસિવ્રતતણા પાંચ અતિચાર શોધું.

ઉઢ્ઢદિસિપ્પમાણાઇક્કમે, અહોદિસિપ્પમાણાઇક્કમે, તિરિયદિસિપ્પમાણાઇક્કમે, ખિત્તવુઢ્ઢી, સંયતરદ્ધા.

ઉર્ધ્વદિસિ, અધોદિસિ, તિર્યગદિસિ-વિસ્મૃત કરી સહસાત્કારે ગમનપ્રમાણ તણો અતિક્રમ કીધો હોય, ક્ષેત્રવૃદ્ધિ-એક પખા ભૂમિકા ઓછી કરી બીજી પખા વધારી હોય, સ્મૃતિ અંતર્ધ્યાન-દિસિવ્રતતણું પ્રમાણ કરી વિસાર્યું હોય, વડ સફર કીધાં હોય, લોભલગેં અતિ વિષમપંથ વાહ્યાં હોય.

અનેરૂં અને છઠ્ઠા દિસિવ્રત વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** - દિવસમંહે જિકો કોઇ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦૬.

૭. સાતમું ભોગોપભોગવ્રત દ્વિવિધ-ભોજનતઃ કર્મતશ્ચ.

તત્ર ભોજનતઃ ઇણે વ્રતે -

"પંચુબરિ મહાવિગઇ, હિમ વિસ કરગે ય સવ્વ મટ્ટી ય; રાઇભોયણગં ચિય, બહુબીય, અણંતસંધાણં. **।૧।**

ધોલવડા વાયંગણ, અમુણિયનામાણિ ફુલફલયાણિ; તુચ્છફલં ચલિયરસં, વજ્જ ય ભુજ્જાઈ બાવીસં." **।૨।** એ બાવીસ અભક્ષ્ય.

"સવ્વાઓ કંદજાઇ, સૂરણકંદો ય વજ્જકંદો ય; અદ્દહલિદ્દા ય તહા, અદ્દં તહ અલ્લકચ્ચૂરો, ।૧। સત્તાવારી વિરાલી, કુંઆરિ તહ થોહરી ગલોઇ ય; લહસણ વંસકરિલ્લા, ગજ્જર તહ લૂણઓ લોઢો. ।૨। ગિરિકણિ કિસલિપત્તો, ખિરિસુઆ થેગ અલ્લમુત્થા ય; તહ લુણરૂક્ખછલ્લી, ખિલ્લુહડો અમયવલ્લી ય. ।૩। મૂલા તહ ભૂમિરુહા, વિરૂહાઇ ઢક્ક વત્થુલો પઢમો; સૂઅરવલ્લો ય તહા પલ્લંકો કોમલંબિલિયા. ।૪। આલૂ તહ પિંડાલૂ, બત્તીસં જાણિઊ ણંતાઈ; એયાઈ બુદ્ધિમયા, પરિહરિયવ્વા પયત્તેણં." ।૫। એ બત્રીશ અનંતકાય યથાશક્તે રોગ દુર્ભિક્ષાદિક મૂકી પરિહરૂં.

એ સાતમા ભોજન વ્રતતણા પાંચ અતિચાર શોધું :

સચિત્ત આહારે, સચિત્ત પડિબદ્ધઆહારે, અપ્પોસહિભક્ખણયા દુપ્પોસહિભક્ખણયા તુચ્છોસહિભક્ખણયા.

સચિત્તતણો નિયમ લીધે અજાણતાં અધિકું સચિત્ત લીધું હોય. સચિત્ત પ્રતિબદ્ધ-રાયણ મુહ ઘાલી નિકોલી હોય, વૃક્ષતણો ગુંદ ઉખેડી તત્કાલ અચિત્તબુદ્ધે આહાર્યો હોય, અપ્પોષધિ-પોલીમાંહેલો કણ ભખ્યો હોય, દુપ્પોષધિ-ઓલા, પહોંક અચિત્ત બુદ્ધે આહાર્યા હોય, તુચ્છોષધિ-કૂંઅલી આંબલી, કુંઅલાં વાગરડા, મોહરી, કુંપલી, સૂક્ષ્મ કેરીતણું ભક્ષણ કીધું હોય, અને રાત્રે ભોજન કીધું હોય, લગભગ વેલાયેં જિમ્યા હોઇએ. જિમવા અંધારે બેઠા હોઇએ, ગુલલે પાણી પીધું હોય, "સચિત્તદવ્વ વિગઇ૦" એ ચૌદ નિયમ દિવસગત, રાત્રિગત ચિંતવ્યા ન હોય, વર્ષાકાલે જૂનું ટોપરૂં, ખારેક, ખજુર, આહાર્યા હોય, આમણ, બોર, જાંબૂ, પીલૂ, આખી વાલ્હોલી લીધી હોય; પહોંક સ્વહસ્તે કીધાં હોય; કાચું લૂણ, વાશી વડાં, વાશી પોલી, સોળ પહોર ઉપરાંત દહીં વાવર્યું હોય, સંસક્ત ફુલ, ફલ ઉપજીવ્યાં હોય, અણગલ પાણી પીધું હોય.

અનેરૂં એ સાતમા ભોગોપભોગ વ્રત વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** -દિવસમાંહે જિકો કોઇ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦ ૭.

કર્મતો તલાર, ગુપ્તપાલ પ્રમુખ ખરકર્મ અને આજીવિકા અર્થે કુવ્યવસાય પરિહરૂં. કર્મતો એ વ્રતતણા પંદર અતિચાર શોધું. ઈંગાલકમ્મે, વણકમ્મે, સાડીકમ્મે, ભાડીકમ્મે, ફોડીકમ્મે; દંત વાણિજ્જે, લક્ખવાણિજ્જે, રસવાણિજ્જે, વિસવાણિજ્જે, કેસવાણિજ્જે, જંતપિલણકમ્મે, નિલ્લંછણકમ્મે, દવગ્ગિદાવણયા, સરદહતલાવસોસણયા, અસઇપોસણયા.

૧. ઈંગાલકમ્મે-લાભાર્થે રાંગણ, લીહાલા, સોનારા, કંસારા, ઠંઠારા, ભાડભુંજા, ઈંટવાહ, નીમાહ, ધાતુધમનાદિક અગ્નિકર્મ કીધાં હોય. **૨** વણકમ્મે-કણ, કપાશીયા, ફુલ, ફલ, પાનતણો વિક્રય કીધો હોય, દલાવણું, લોઢાવણું મંડાવ્યું હોય. વાંસ, વલી, કાઠ વઢાવ્યા / ફડાવ્યા હોય. **૩** શકટકમ્મે-ગાડાવાહિની, ધરી, ઊંધી પઇતણો વિક્રય કીધો હોય.

૪ ભાટકકમ્મે-પોઠીયા, વહીત્રા, ઊંટ, બલદ, ખર, વેસર, શકટતણું ભાડું કીધું હોય. **૫** ફોડીકમ્મે-આજીવિકાર્થે ખાણ, પાષાણ, માટી, મુરડ, ખણાવ્યા હોય, કરસણ કીધું હોય.

૬. દંતવાણિજ્જે-આગળ જઇ ગજદંત, ચમર, કસ્તૂરી,, નખ, રોમ, ચર્મ, લીધાં હોય. **૭** લક્ખવાણિજ્જે-લાખ, ગલી, મણસિલ, ધાઉડી, મહુડા, સાજી, તૂરી, સાકરોડ, ભાંગ, સાબૂ, કંદાદિક વહોર્યા હોય. **૮** રસવાણિજ્જે-રસ, મદ્ય, મદ્યાંગ, મધુ, માખણ, વેશણ તણો વિક્રય કીધો હોય. **૯** વિસવાણિજ્જે-વિષ, હલ, હથીયાર, લોહયંત્ર હરિયાલ, કાંકસી પ્રમુખ જીવઘાતક વસ્તુ વેચી વેચાવી હોય. **૧૦** કેસવાણિજ્જે-દ્વિપદ, ચતુષ્પદતણો વિક્રય કીધો હોય.

૧૧ યંત્રપીલણકમ્મે-અરહટ્ટ, પાવટ્ટ, કોલ્હું, લોઢણ, ઊખલ, મૂશળ, ઘંટી, ઘાણી વાહ્યાં હોય. **૧૨** નિલ્લંછણકમ્મે-દ્વિપદ, ચતુષ્પદ પ્રત્યે આંક, ડાંભ, પાછણાં, કર્ણ, કંબલ, મુષ્કછેદ, પૃષ્ટિગાલન, નાસાવેધાદિક કીધાં / કરાવ્યાં હોય. **૧૩** દવગ્ગિદાવણયા-ખડ, અન્ન તણી ઘણી નિષ્પત્તિ ભણી દવ દીધા / દેવરાવ્યા હોય.**૧૪** સરદહતલાવસોસણયા-સર શોષાવ્યા હોય. ખિલ્લ ખેડાવ્યા હોય, ક્યારા ગહરાવ્યા હોય, દ્રહ, તલાવ ફોડાવ્યા હોય. **૧૫** અસઈપોસણયા-શ્વાન, બિડાલ, સૂડા, સાલહિ, મોર, કુર્કુટ; દુરાચાર, દાસ-દાસરૂ પોષ્યાં હોય, અનેરાં બહુ પાપવ્યાપાર વ્યવસાય કીધાં હોય. એ પન્નરે કર્માદાન વિષે સ્થૂલનિયમ, સૂક્ષ્મ તણી જયણા.

એ પન્નર અતિચાર માંહે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** -દિવસમાંહે જિકો કોઇ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦

૮ આઠમું અનર્થદંડવિરમણવ્રત. ચતુર્વિધ.

અવજ્ઝાણાયરિએ, પમાયાયરિએ, હિંસપ્પયાણે, પાવકમ્મોવએસે.

૧ આર્તધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન, અંતર્મુહૂર્ત ઉપરાંત ધર્યું હોય, અને વયર, કલહ, વાદ, વેઢિ, અબોલા, રૂસણાં, સરાપ, ગાલ, કર્કશવચનતણું ધ્યાન તે અપધ્યાનાચરિત. ૨ તથા જીલણું, છાંટણું, હીંચવું, દ્યૂત, હોડ, વાદ, વિકથાદિ હાસ્યરસ, પુણ્યપ્રભાવનાંગ ટાલી નાટક, ગીત, ફાગ, ચાચર, ખેલવાડી વેશ કરાવવા અને મલ્લ, મહિષ, શ્વાન, કુર્કુટ ઝુઝાડવા. રોગ, શ્રમ મૂકી સર્વ રાત્રે સૂઇ રહેવું. આલેં ફુલ, ફલ, પાનતણું તોડવું. દેહરે, પોશાલે, તાંબૂલાદિક દશ આશાતનાતણું કરવું, તે પ્રમાદાચરિત. ૩ તથા

દાક્ષિણપાખે કોશ, કોદાલો, પાવડો, ધનુષ, ખડ્ગ, આગ આપીયેં, તે હિંસાપ્રદાન. ૪ તથા ''ઘોડા, કલ્હોડાં સમરાવ, ખેત્ર ખેડ, ગાડું વાહ, હાટ માંડ'', ઈસ્યું જે બોલીયેં, તે પાપોપદેશ કહીયેં.

એ અનર્થદંડ ચતુર્વિધ જે પરિહરિયેં. તે આઠમા અનર્થદંડ વિરમણવ્રત તણા પાંચ અતિચાર શોધું.

કંદપ્પે કુક્કુઈએ, મુહરિએ, સંજુત્તા અહિગરણે, ઉપભોગ-પરિભોગ- અઈરેગે.

કંદર્પલગેં-સવિકાર વચન બોલ્યાં હોય. કૌકુચ્ય-ભાંડચેષ્ટા, મુખ નયન વિકાર કરી લોક હસાવ્યા હોય, મૌખર્ય-વાચાલપણે પીયારી, તાંતી, રાડિ, મર્મ, મોસો બોલ્યો હોય. સંયુક્તાધિકરણં-ઉખલ, મુશલ, ઘંટી, ઘાણી, નિસાહ, લોઢું, ધનુષ, બાણ, જોત્ર, પરાણો મેલી મેહલ્યાં હોય. સ્નાને, ભોજને, પહેરવે, ઓઢવે, અત્યાસક્તિ હોય. નિઃકર્કશવચન-અસત્ય વચન બોલ્યા હોય.

અનેરૂં એ આઠમા અનર્થદંડવિરમણ-વ્રત વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી**-દિવસમાંહે જિકો કોઇ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦ ૮

એટલે ત્રણ ગુણવ્રત હુઆ. હવે ચાર શિક્ષાવ્રત કહે છે.

નવમા અતિચારથી સર્વેએ ઊભા થઈને સાંભળવા.

૯ નવમું સામાયિક વ્રત. સમો-રાગદ્વેષ રહિત ભાવ કીજે, તે સામાયિક કહીયે. એ નવમા સામાયિક વ્રતતણા પાંચ અતિચાર શોધું.

મણદુપ્પણિહાણે, વયદુપ્પણિહાણે, કાયદુપ્પણિહાણે, સામાઇયસ્સ અકરણયા, સામાઇયસ્સ અણવુટ્ઠિયસ્સ કરણયા.

સામાયિક કીધે આર્તધ્યાન, રૌદ્રધ્યાન, આહટ્ટ, દોહટ્ટ, ચિંતવી મનદુઃપ્રણિધાન કીધું હોય, વચને કરી 'જા, આવ, લે, દે, આણ, મૂક', ઈસ્યું સાવદ્ય વચન બોલ્યું હોય, ઉઘાડે મુખે વાત કીધી હોય. કાયાએ કરી પડિલેહ્યા-પ્રમાજર્યા પાખે ખમાસમણ, વાંદણાં દીધાં હોય. હાથ, પગ, આસણ, હલાવ્યાં હોય, છતી વેલાએ સામાયિક કીધું ન હોય, કરીને વિસ્મૃત કીધું હોય, અનવસ્થિત સામાયિક કરતાં વેલા, અવેલા જોઇ ન હોય. બે ઘડી પૂગી પાખે પાર્યુ હોય. કરીને અરહું, પરહું પરિભ્રમણ કીધું હોય. કણ, કપાશીયા, ફુલ, ફલ, માટી, પાણી, સ્ત્રી આદિકતણો સંઘટ્ટ (સ્ત્રીઓ કહે-પુરુષાદિકતણો સંઘટ્ટ) હુઓ હોય, નિદ્રા વિકથાદિક પ્રમાદ કીધા હોય, સચિત્તને સંઘટ્ટે ઈરિયાવહિ પડિક્કમી ન હોય.

અનેરૂં એ નવમા સામાયિક વ્રત વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** -

દિવસમાંહે જિકો કોઈ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦ ૯.

૧૦ દશમું દેશાવગાશિકવ્રત. છઠ્ઠે દિશિવ્રતે જે દિશિતણું પ્રમાણ કીધું હોય, તે પ્રતિ દિવસે સંકોડીએ, અનેરાએ સર્વવ્રતતણા નિયમ સંક્ષેપીએં, તે દેશાવગાશિક વ્રત કહીયે. એ દશમા દેશાવગાશિક વ્રતતણા પાંચ અતિચાર શોધું.

આણવણપ્પઓગે, પેસવણપ્પઓગે, સદ્દાણુવાઈ, રૂવાણુવાઈ, બહિયા પુગ્ગલપક્ખેવે.

દેશાવગાશિક કીધે નિયમી ભૂમિકા બાહેર હું તી જણપાહે વસ્તુ અણાવી હોય અથવા કોઈ પાહે વસ્તુ મોકલાવી હોય, સાદ કરી ખાંસી હૂંકારો કરી ગાઢે ગુણે રૂપ દેખાડી કાંકરી નાખી આપણપું છતું જણાવ્યું હોય.

અનેરૂં એ દશમા દેશાવગાશિકવ્રત વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** -દિવસમાંહે જિકો કોઈ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦

૧૧ અગ્યારમું પૌષધવ્રત ચઉભેદે જાણવું. ચતુર્વિધ. આહારપોસહે- ચતુર્વિધ આહારતણો પરિહાર. સરીર સક્કાર પોસહે - સર્વથા સ્નાનાદિક શરીર શુશ્રુષાતણો પરિહાર. બંભચેર પોસહે-સર્વથા ઔદારિક વૈક્રિય મૈથુનતણો પરિહાર. અવ્વાવાર પોસહે-સર્વથા સાવદ્ય વ્યાપારતણો પરિહાર. એ અગ્યારમા પૌષધ વ્રતતણા પાંચ અતિચાર શોધું

અપ્પડિલેહિય દુપ્પડિલેહિય સિજ્જાસંથારે, અપ્પમજ્જિય દુપ્પમજ્જિય સિજ્જાસંથારે, અપ્પડિલેહિય દુપ્પડિલેહિય ઉચ્ચારપાસવણભૂમિ, અપ્પમજ્જિય દુપ્પમજ્જિય ઉચ્ચારપાસવણભૂમિ, પોસહોવવાસસ્સ સમ્મં અણણુપાલણયા.

પોસહ કીધે શય્યા-ઉપાશ્રય, સંથારો, સંથારાતણી ભૂમિકા અને મલ- મૂત્રતણાં થંડિલ, થંડિલતણી ભૂમિકા, દિવસે છતે પડિલેહ્યાં / દૃષ્ટે જોયાં ન હોય, અને વસ્ત્રાંચલે, દંડાસણે કરી પડિલેહ્યાં / પ્રમાજર્યા ન હોય, અથવા વિરૂઈપરે પડિલેહ્યાં / પ્રમાજર્યા હોય. પોસહતણો ઉપવાસ સમ્યક્ સાચવ્યો ન હોય. ચતુર્વિધ આહારમાં એકે આહાર વાંછ્યો હોય અને સ્નાનાદિક શરીરસત્કાર, અબ્રહ્મસેવા, વાણિજ્યાદિક ગૃહવ્યાપાર વાંછ્યા હોય, પાછલાં સમર્યાં હોય. અનાગત પ્રાર્થ્યાં હોય, શરીર છાંટ્યા હોય, આલોટા દીધા હોય, પોસહથકે પારણાની સૂત્રણા કીધી હોય, દિવસે લાંબે પગે સંથાર્યું હોય, શ્લેષ્માદિ ઉઘાડો મૂક્યો હોય, ઉપાશ્રયથી નિકલતાં

'આવસ્સહી' પેસતાં 'નિસીહિ' કહી ન હોય, પોરિસી ભણ્યા પાખે રાત્રે સંથાર્યું હોય, ઉજ્જેઈ સંઘટ્ટ હુઓ હોય.

અનેરૂં એ અગ્યારમા પૌષધવ્રત વિષે **પક્ષ**-ચૌમાસી-**સંવત્સરી**- દિવસમાંહે જિકો કોઈ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦ ૧૧.

૧૨ બારમું અતિથિસંવિભાગ વ્રત. જં પર્વતણે પારણે સાધુને શુદ્ધમાન, દાન, દઈ આપણપું ઉપજીવિએ. તે અતિથિ સંવિભાગ વ્રત કહિયે. એ બારમા અતિથિસંવિભાગવ્રતતણા પાંચ અતિચાર શોધું.

સચિત્તનિક્ખેવણયા, સચિત્તપિહણયા, કાલાઈક્કમદાણે, પરોવએસે, મચ્છરયા.

સૂજતું અન્ન-પાનાદિક અણદેવાની બુદ્ધે સચિત્ત ઉપરે મૂક્યું હોય અથવા સચિત્તે ઢાંક્યું હોય. કાલાતિક્રમ-વેલા ટાલી અન્નપાનતણી નિમંત્રણા કીધી હોય. પરવ્યપદેશ-આપણી વસ્તુ પીયારી કહી હોય. મચ્છરલગેં-અનેરાતણું દાન દેખી તેની સ્પર્ધાયે દાન દીધું હોય અથવા દાન તણી વેલાયે ''મહાત્મા! તુમ્હે અમારૂં કાંહી લેશો, તો તુમશું અમારૂં રૂસણું છે'' એમ કહી કલહ માંડ્યો હોય, તથા ગ્લાનાદિક કારણ પાખે અસૂજતું દીધું હોય; સૂજતું કૃપણપણે દીધું ન હોય.

અનેરૂં એ બારમા અતિથિસંવિભાગ વ્રત વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** -દિવસમાંહે જિકો કોઈ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦ ૧૨.

અપશ્ચિમ મરણાંતિક સંલેષણાતણા પાંચ અતિચાર શોધું, ઈહલોગાસંસપ્પઓગે, પરલોગાસસંપ્પઓગે, જીવિયાસંસપ્પઓગે, મરણાસંસપ્પઓગે, કામભોગાસંસપ્પઓગે.

ઈહલોક આશ્રી રૂદ્ધિ, વૃદ્ધિતણી આશંસા વાંછા કીધી હોય, પરલોક આશ્રી ઈંદ્ર ચક્રવર્તી તણી આશંસા વાંછા કીધી હોય, જીવિતવ્ય અને મરણતણી આશંસા વાંછા કીધી હોય. કામભોગ તણી આશંસા કીધી હોય.

અનેરૂં એ સંલેષણા વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** -દિવસમાંહે જિકો કોઈ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦

એવંકારે સમ્યક્ત્વમૂલ બારવ્રત વિષે પંચ્યાશી અતિચાર માંહે જિકો કોઈ અતિચાર, અનાચાર, અતિક્રમ, વ્યતિક્રમ હુઓ હોય, તથા જાણતાં- અજાણતાં સૂક્ષ્મ, બાદર, કાનો, માત્રા, મીંડી, પદ, અક્ષર, ઓછો,

અધિકો, હલવો, ભારી, આગલ-પાછલ, કહ્યો, કહેવાણો હોય, તે સવિ હુ મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

૧ તથા જ્ઞાનાચારે જ્ઞાનરહિ આશાતના કીધી હોય, પઢતાં, ગુણતાં, અંતરાય કીધો હોય, મચ્છર ધર્યો હોય, અક્ષરને થૂંક લગાડ્યો હોય, પાટી, પોથી, કવલી, ઠવણી, નોકારવાલી, કાગલે પગ લગાડ્યો હોય. ખમાસમણ પાખે પરિવાડી લીધી હોય, જ્ઞાનદ્રવ્યતણી સાર-સંભાલ કીધી ન હોય.

અનેરૂં એ જ્ઞાનાચાર વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** -દિવસમાંહે જિકો કોઈ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦ ૧.

૨. તથા દર્શનાચારે સમ્યક્ત્વ વિરાધિઉં હોય, દેવ ગુરુ નમસ્કાર કર્યા પાખેં ભોજન કીધું હોય, દેવ પૂજતાં ધોતી શુદ્ધ કીધી ન હોય, મુખકોશ કીધો ન હોય, આધડવિચે દેવ પૂજ્યા હોય, ગુરુને આસણે, બેસણે, ઉપગરણે પગ લગાડ્યો હોય, ગુરુ વચન દ્વેષ લગે વાલ્યું હોય, બિંબ હાથ થકી વિછુટ્યું હોય, બિંબનું વૈયાવચ્ચ કીધું ન હોય, દેવદ્રવ્ય આપણે વ્યવસાયે ઘાલ્યું હોય, દેવદ્રવ્ય વિણસતું ઉવેખ્યું હોય.

અનેરૂં એ દર્શનાચાર વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** -દિવસમાંહે જિકો કોઈ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦ ૨.

૩ તપાચારે છતી શક્તે પચ્ક્ક્ખાણ કીધું ન હોય, કરીને ભાંગ્યુ હોય, પચ્ચક્ખાણ પાલ્યું ન હોય, નિયમ-અભિગ્રહ લેઈ ભાંગ્યા હોય. છ ભેદ અભ્યંતર, છ ભેદ બાહ્ય તપ, અવસરે સાચવ્યા ન હોય.

અનેરૂં એ તપાચાર વિષે **પક્ષ** - *ચૌમાસી* - **સંવત્સરી** -દિવસમાંહે જિકો કોઈ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦ ૩.

૪ વીર્યાચારે છતી શક્તેં છ આવશ્યક સમ્યક્ સાચવ્યાં ન હોય, છતી વેલાયેં પોસહ સામાયિક કીધું ન હોય, બેઠાં વાંદણાં દીધાં હોય, કાઉસ્સગ્ગ અધિકા અધિકો વધાર્યો ન હોય, છતી શક્તેં તપ કીધું ન હોય; દ્વેષ કરતો કોઈ વાર્યો ન હોય, નવું પઢતાં, આગલું ગણતાં, અર્થવિચાર પૂછતાં, કહેતાં આલસ કીધો હોય, છતી સામગ્રીએ દાન દીધું ન હોય, દેવયાત્રા, ગુરુયાત્રા કીધી ન હોય, સાહમ્મી તણી ભક્તિ સાચવી ન હોય, ધર્મવંતની આપદા ભાંગી ન હોય.

અનેરૂં એ વીર્યાચાર વિષે **પક્ષ**-ચૌમાસી-**સંવત્સરી**-દિવસમાંહે જિકો કોઈ સૂક્ષ્મ બાદર અતિચાર હુઓ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૦

અનેરૂં જે કાંઈ જિનવચન વિરૂદ્ધ મન, વચન, કાયાએ, કરણ, કરાવણ, અનુમતિએ કરી સમાચર્યું હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં.

''પડિસિદ્ધાણં કરણે, કિચ્ચાણમકરણે પડિક્કમણં;
અસદ્દહણે ય તહા, વિવરીયપરૂવણાએ ય.''

બૃહદ્તિચાર કહી રહ્યા પછી ''દેસાવગાસિયં''નું પચ્ચક્ખાણ લહિયે.

દેસાવગાસિં ઉપભોગં, પરિભોગં, પચ્ચક્ખામિ અન્નત્થણાભોગેણં, સહસાગારેણં, મહત્તરાગારેણં, સવ્વસમાહિવત્તિયાગારેણં વોસિરામિ.

॥ ઈતિ શ્રીમદ્વિધિપક્ષગચ્છાલંકાર
પૂજ્ય શ્રી જયશેખર - સૂરિવિરચિતં શ્રાવકસ્ય બૃહદતિચાર સૂત્રમં ॥

પછી ખમાસમણ દઈ -

ચૈત્યવંદન

જય જય મહાપ્રભુ! દેવાધિદેવ! સર્વજ્ઞ શ્રી વીતરાગ દેવ! મુહ દીઠું પરમેસર, સુંદર સોમ સહાવ; ભુરિ ભવાંતર સંચિઓ, નઠ્ઠોસો સવિ પાવ. ૧ જે મેં પાપ કીયા બાલપણે; અહવા અન્નાણે, અન્ન ભવંતર સો સો ખંડ જયો પરમેસર ૨. તુમ મુહ દીઠું સિરિ પાસ જિણેસર. પાસ પસી પસાય કરી, વિનતડી અવધાર; સંસારડો બીહામણો, સ્વામી આવાગમન નિવાર. ૩ હત્થડા તે સુલખ્ખણા,જે જિનવર પૂજંત; એકે પુણ્યે બાહિરા, સો પરઘર કામ કરંત ૪. કવણે વાડી વાવીઆં, કવણે ગૂથ્યાં ફૂલ; કવણે જિનવર ચઢાવીઆં, ભાવ સરીસા મૂલ. ૫ વાડી વેલો મહોરિયો, સોવન કૂંપલિએણ; પાસ જિણેસર પૂજીએ, પંચે અંગુલીએણ. ૬ દો ધોલા દો શામલા, દો રત્તોપલવન્ન; મરગયવન્ના દુન્નિ જિણ, સોલસ કંચવન. ૭ નિય નિય માન કરાવીઆ, ભરહેસ નયણાનંદ; તે મેં ભાવે વંદિયા, એ ચોવીસે જિણંદ. ૮

વત્થુ છંદ

કમ્મભૂમિહિં-કમ્મભૂમિહિં, પઢમ-સંઘયણિં. ઉક્કોસય સત્તરિસય જિણવરાણ, વિરહંત લબ્ભઈ, નવકોડિહિં કેવલિણ, કોડીસહસ્સ નવ સાહુ ગમ્મઈ, સંપઈ જિણવર વીસમુણિ, બિહું કોડિહિં વરનાણ, સમણહ કોડી

સહસ્સ દુઅ, થુણિસું નિચ્ચ વિહાણ. ૯ જયઉ સામી! જયઉ સામી! રિસહ સિરિસત્તુંજિ! ઉજ્જિંત પહુ નેમિજિણ! જયઉ વીર! સચ્ચઉરિમંડણ, ભરૂઅચ્છેહિં મુણિ સુવ્વય, મુહરિપાસ! દુહ-દુરિય ખંડણ, અવરવિદેહિં તિથ્યરા, ચિહું દિસિ વિદિસ જિં કેવિ. તીઅણાગય સંપઈય, વંદું જિણ સવ્વેવિ. ૧૦. સત્તાણવઈ સહસ્સા, લક્ખા છપન્ન અટ્ઠકોડિયો પંચસયા ચઉત્તીસા, તિઅલોએ ચેઈએ વંદે. ૧૧

''ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અષ્ટોતરી તીર્થમાલા ભણુંજી?'' ત્યારે ગુરુ કહે ''ભણેહ'' ત્યારે શિષ્ય કહે ''ઇચ્છં''. નવકાર.

એમ કહી નીચે મુજબ અષ્ટોત્તરી તીર્થમાલા કહેવી.

શ્રી અચલગચ્છેશ્વર શ્રી મહેંદ્રસિંહસૂરિ વિરચિત

શ્રી અષ્ટોત્તરી તીર્થમાલા

અરિહંત ભગવંતં, સવ્વન્નું સવ્વદંસિ તિત્થયરં; સિદ્ધં બુદ્ધં નિચ્ચં, પરમપયત્થં જિણં થુણિમો. ૧ જય જય તિહુઅણમંગલ-ભટ્ટારય સામિસાલ ભયચત્ત; દેવાહિદેવ જગપહુ પરમેસર પરમકારૂણિય. ૨ જય જય જગિક્કબંધવ, ભવજલહિદીવ તિહુઅણપઈવ; જય જય જગચિંતામણિ, તિહુઅણચૂડામણિ જિણિંદ. ૩ જય જય સિવપહસંદણ, અસરણ-જણ-સરણ દીન ઉદ્ધરણ; જય જય ભવભય ભંજણ જણરંજણ છિન્નજરમરણ ૪ જય કમ્મજલહિ-તારણ-તરંડ, ગુણ-રયણ-ધારણ-કરંડ; જય વિસમબાણવારણવરંડ, મુણિસુમણ-વણસંડ. ૫ ધન્નોહં પુણ્ણોહં, સહલો મહ એસ માણુસો જમ્મો; જં જિણ તુહ પયપંકય-પસાયપાસાયમભિરૂઢો. ૬ ધન્નો એસો દિવસો, જામ મુહુત્તોવિ એસ સુપવિત્તો; જંમિ તુમં તિજગગુરૂ. ભવમરૂપહ-સુરતરુ પત્તો. ૭ અજ્જં મહ ચિંતામણિ, સુરતરૂ સુરગાવિ ભદ્દકુંભાઈ; સયલં સુલહં જં પહુ, અલદ્ધપુવ્વો તુ મં લદ્ધો. ૮ નરયભવ તિરિય નર સુર, વર સમુદય નમિય ચલણકમલદુગં; તિહુઅણ જણ સુરતરૂસમ, મહનિસમવિ નમહ તિજગપહું. ૯ અટ્ઠદસ-દોસ-રહિએ, સહિએ ચઉતીસ-અઈસયવરેહિં; હયકોહે કયસોહે, અટ્ઠ-મહા પાડિહેરેહિં. ૧૦ જિયરાગે જિયદોસે, જિયમોહે અટ્ઠકમ્મનિમ્મહણે; સિવપુરપહસત્થાહે, ગયબાહે થોમિ જિણનાહે. ૧૧ ભરહંમિ તીય કાલે, પઢમં વંદામિ

કેવલીજિણિંદં; નિવ્વાણી જિણ સાયર, મહાજસં ચેવ વિમલજિણં. ૧૨ સવ્વાણુભૂઇ સિરિહર, દત્તં દામોયરં સુતેયં ચ; સામિ જિણં મુણિસુવ્વય, સુમઇ સિવગઇ તહત્થાહં. ૧૩ નમિમો નમીસરજિણં, અનિલં જસોહરં કયત્થં ચ; ધમ્મીસર સુદ્ધમઈં, સિવકરજિણ સંદણજિણિંદ. ૧૪ સંપઇ નામં વંદે, ચઉવીસઇમં જિણં સિવં પત્તં; અહુણાઉ વટ્ટમાણે, કમેણ થુણિમો જિણવરિંદે. ૧૫ નમિમો રિસહ જિણિંદ, અજિયજિણં સંભવ ચ તિત્થયરં; અભિણંદણ જિણચંદં, સુમઈ પઉમપ્પહં સુપાસં. ૧૬ ચંદપ્પહં ચ સુવિહિં, સીયલનામં જિણં ચ સિજ્જંસં; વાસુપુજ્જં વિમલં તહ, અણંત ધમ્મં જિણં સંતિં. ૧૭ કુંથુજિણં અરનાહં, મલ્લિ મુણિસુવ્વયં ચ નમિનાહં; નેમિં પાસં વંદે, ચઉવીસઇમં ચ વીરજિણં. ૧૮ સિરિપઉમનાહનાહં, વંદામિ સુરદેવ તિત્થયરં; તઈયં સુપાસ નામં, સયંપહજિણં તહા તુરિયં. ૧૯ સવ્વાણુભૂઇ દેવં, દેવસુયં ઉદયસામિ પેઢાલં; પોટિલ સયકિત્તિજિણં, મુણિસુવ્વય અમમસામિં ચ. ૨૦ પણમામિ નિક્કસાયં, નિપુલાયં ચ નિમ્મમંત્તં ચ; સિરિચિત્તગુત્તસામી, સમાહિજિણ સંવરજિણિંદ. ૨૧ જસહર વિજયં મલ્લિ, દેવુવ્વાયં અણંતવિરિયં ચ; ચઉવીસઇમં ભદ્દં, ઇય ભાવિ જિણે નમંસામિ. ૨૨ વંદે વેયઢ્ઢેસુ, સાસયજિણ-ચેઇયાણિ સિતરિસયં; તીસં વાસહરેસુ, વીસં ગયદંત-સેલેસુ, ૨૩ દસ કુરૂતરૂ-સિહરેસુ, તેસિં પરિહીવણેસુ તહ અસિઇ; વક્ખારગિરિસુ અસિઇ, પણસીઇ મેરુપણગંમિ. ૨૪ ઉસુયાર ગિરિસુ ચઉરો, ચત્તારિ નમામિ મણુઅસેલંમિ; નંદીસરંમિ વીસં, કુંડલ-રૂઅગેસુ ચઉ ચઉરો. ૨૫ એવં ગિરિકુડેસુ, ગિરિણઇ તરુસુ તરૂણ કૂડેસુ; ઈક્કારાહિય પણસય, સાસય જિણભવણ મહિવલએ. ૨૬ બાવત્તરિ લક્ખાહિય, કોડી સત્તેવ ભવણ ભવણેસુ; જિણભવણેઉઅસંખે, વંતરનયરેસુ પણમામિ. ૨૭ વણચેઈય સંખગુણે, જોઇસિએસુ તહા વિમાણેસુ; તેવીસાહિય સહસા, સગનઉઇ લક્ખ ચુલસીઈ. ૨૮ સુરઠાણેસુ સવ્વહિં, સભપણગે સઢ્ઢિ હોઇ પડિમાણં. ચેઇય મજ્ઝઢ્ઢસયં, ચેઇયદારેસુ બારસગં. ૨૯ મિલિયં સયં અસીયં,ચઉવીસસયં તુ નંદીસરદીવે; પઇચેઇય સેસેસુ, વીસસયં પડિમ તિરિયલોએ. ૩૦ ભવણવઈ ભવણેસુ, કપ્પાઇવિમાણ તહય મહિવલએ; સાસયપડિમા પનરસ, કોડીસય બિચત્ત કોડીઓ. ૩૧ પણપન્નલક્ખ પણવીસ, સહસ્સ પંચસયાઉ ચાલીસા; તહ વણ-જોઇ-સુરેસુ, સાસય-પડિમા પુણ અસંખા. ૩૨ ઉસભા ચંદાણણ વદ્ધમાણ તહયસિરિ વારિસેણાય; સવ્વા સાસય-પડિમા, પુણપુણરવિ

એયસ ચઉ નામા. ૩૩ જંબૂ ધાયઇ પુક્ખર, દીવે વિજયાણ સત્તરિસયંમિ; ભવિએ ભુવિ બોહંતે, વિહરંતે જુગવમરિહંતે. ૩૪ નમિમો ઉક્કોસપએ, સતરિસયં તહ જહન્નઓવીસં; કણગકલહોય વિદ્રુમ, મરગય-વર-રિટ્ઠરયણ નિભે. ૩૫ જંબૂદીવે ધાયઇ-સંડે, તહ ચેવ પુક્ખરદ્ધેય; સીમંધર જુગમંધર, બાહુ-સુબાહૂ સુજાઓ અ ૩૬ છટ્ઠો સયંપહપહૂ, ઉસભાણણ તહ અણંતવિરિઓ અ; સૂરપ્પહો વિસાલો, વજ્જધરો તહ ઇગારસમો. ૩૭ ચંદાણણો સિરિચંદ, બાહૂદેવો ભુજંગ ઇસરઓ; નેમિપહ વીરસેણો, મહભદ્દો દેવજસ સામી. ૩૮ સિરિઅજિય વીરિયજિણો, ઇય એએ સંપયં વિહરમાણે; વંદે વીસ જિણિંદે, તિહુયણવંદે સુકયકંદે. ૩૯ ઇયતીય અણાગય, વટ્ટમાણયા સાસયા ય વિહરંતા; થુણિઆ જિણિંદચંદા, પયપંકય પણય માહિંદા. ૪૦ અટ્ઠાવયમુજ્જંતે ગયઅગ્ગપએ અ ધમ્મચક્કે ય; પાસ રહાવત્તણયં, ચમરુપ્પાયં ચ વંદામિ. ૪૧ અટ્ઠાવય ગિરિરાએ, પણમેમિ થુણેમિ તહય ઝાએમિ; ધમ્મધુર ધરણ વસભં, ઉસભં પણમંત સુરવસભં. ૪૨ અજિયાઇણોવિ સેસે, વરઅઇસેસે જિણેઉઇ તેવીસં; તહ સાસય ચઉનામા, સોલસ પડિમાઉ થુભેસુ. ૪૩ ઉસભસ્સ સમોસરણા, પયપંકય અંકણાઉ સિવગમણા; તવલધ્ધિ રોહગસિદ્ધિ, ઉય અટ્ઠાવયંમિ થુણે ઉસભં. ૪૪ સુર અસુર ખયર નરવર, સુરિંદ વંદિજ્જમાણ જિણભવણં; અટ્ઠાવય ગિરિતિત્થં, નંદઉ જા વીરજિણતિત્થં. ૪૫ જાયવકુલસિરિતિલઓ, નેમી વયગહણ નાણ નિવ્વાણે; જહિં પત્તો સો નંદઉ, ઉજ્જંતો તિગુણમિહ તિત્થં. ૪૬ તં રેવઇગિરિસિહરં, તિલોયસારં તિલોયજણમહિયં; ઠાણે તિલોય-તિલઓ, તિલોયપહુ નેમિ જહિં પત્તો. ૪૭ રેવયગિરિમ્મિ ભવજલહિં, પોયભૂયંમિ નેમિનિજ્જામો; દુહિયં દુત્થિયવગ્ગં, સગ્ગપવગ્ગં લહું નેઇ. ૪૮ સેલે દસન્નકુડે, દસન્નભદ્દસ્સ ગવ્વહરણટ્ઠા; સક્કો દેવાહિવઇ, નિયઇઢ્ઢિં દંસએ એવં. ૪૯ ચઉસટ્ઠિ કરિસહસ્સા, સવ્વે ચઉસટ્ઠિ અટ્ઠમુહજુત્તા; પઇ મુહદંતા અટ્ઠઉ, પઇદંતં અટ્ઠ વાવીઓ. ૫૦ પઇવાવિ અટ્ઠ કમલા, પઇકમલં લક્ખપત્ત પઇપત્તં; બત્તીસવિહં નાડ્ય, પઇકણિઅ રયણપાસાઓ. ૫૧ પઇપાસાયં અટ્ઠઉ, ભદ્દાસણયાઇં રયણચિત્તાઇં; સીહાસણમેગેગં, સપાયપીઢં રયણમયચિત્તં. ૫૨ પઇસિંહાસણમિંદો, પઇભદ્દાસણગ-મગ્ગમહિસીઓ; ઇય તિપયાહિણપુવ્વં, ગયઅગ્ગપયાણિ ભુવિ દોવિ. ૫૩ પડિબિંબિયતો સક્કો, વંદઇ વીરં તઓ દસણભદ્દો; વિમ્હિયમણસો હરિચોયણેણ વિલઉય પવ્વઇઓ. ૫૪ તો

સુરવઇ મુણિચલણે, ખામિય ઉવબૂહિયં દિવં પત્તો; ગયઅગ્ગપઓ એવં, જાઓ તહિં થુણહ વીરજિણં. ૫૫ તક્ખસિલાએ ઉસભો, વિઆલિઆગમ્મ પડિમ ઉજ્ઝાણે; જા બાહુબલિ પભાએ, એઇ તા વિહરિઓ ભયવં. ૫૬ તો તહિયં તો કારઇ, જિણપયઠાણંમિ રયણમયપીઢં; તદુવરિ જોયણમાણં, મણિરયણ-વિણમ્મિઅં દંડં. ૫૭ તસ્સોવરિ રયણમયં, જોયણપરિમંડલં પવરચક્કં; તં ધમ્મચક્કતિત્થં, ભવજલનિહિ-પવર-બોહિત્થં. ૫૮ સિવનયરી કુસુગ્ગવણે, પાસો પડિમંઠિઓ ય ધરણિંદો; ઉવરિ તિરત્તં છત્તં, ધરિસુ કાસીઅ વરમહિમં. ૫૯ તં હેઉં સા નયરી, અહિછત્તા નામઓ જણે જાયા; તહિયં નમિમો પાસં, વિગ્ઘવિણાસં ગુણાવાસં. ૬૦ પડિમાએ ઠિયં પાસં, કમઠો હરિ-કરિ-પિસાય-પમુહેહિં; ઉસગ્ગિયત્તો વરિસઇ, અખંડજુગમુસલધારાહિં. ૬૧ ઉદગં જિણનાસગ્ગં, પત્તંતો લહુ કરેઇ ધરણિંદો; જિણ ઉવરિ ફણાછત્તં. ભોગેણય દેહબહિપરિહિં. ૬૨ ચરણાહો ગુરુનાલં, કમલંતો કમઠુ ખામિઉં નટ્ઠો; ધરણો ગઓ સવાસં, જિય-ઉવસગ્ગં નમહ પાસં. ૬૩ સિરિ વયરસામિ પઢમા, રૂહિએ સેલંમિ તેસિં ખુડ્ડેણ; પઢમં કયમારાહણ, લોગપાલા તઓ ચઉરો. ૬૪ રહરૂઢા પાયાહિણ, કાઉં મહિમં કરિંસુ ખુડસ્સ; તં હેઉં તયં તિત્થં, રહઆવત્તંતિ તં નમિમો. ૬૫ સિરિ વયરસામિરાહણ, ગિરિમ્મિ સક્કો રહેણ અહ કરિણા; પાયાહિણ તો સોવિય, રહાવત્તો કુંજરાવત્તો. ૬૬ જત્થ ય વજ્જ પલાણો, ચમરો વીરપયંતરે નિલુક્કો; હરિણા મુક્કો તત્તો, જિણપુરઓ દંસએ નટ્ટં. ૬૭ તો તહિં તિત્થં જાયં, ચમરુપ્પાયં ચ સુસુમારપુરે; સોમવણે તહિં વીરં, તિહુઅણજણવચ્છલં નમિમો. ૬૮ ઇય બહુવિહ અચ્છેરય, નિહીસુ અટ્ઠાવયાઇઠાણેસુ; પણમહ જિણવર ચંદે, સુભત્તિભરનમિરમાહિંદે. ૬૯ માસં પાઓવગયા, વગ્ઘારિય પાણિણો જિણા વીસં; સિદ્ધિગયા જત્થ તયં, નમિમો સમેયગિરિસિહરં. ૭૦ જં સંમેએ સંઘા, અજિયણિંદા પરંપિ આઇંસુ; તેણ ય સો મહાતિત્થં, તિલોયજણ-તારણ-સમત્થં. ૭૧ જત્થ ય પઢમં સિદ્ધો, પુંડરિઓણેગમુણિ સહસ્સજુઓ; તક્કાલા જા જંબૂ, અસંખકોડિઓ તા સિદ્ધા. ૭૨ જત્થ ય સિદ્ધા પંડવ, પજ્જુન્ન સંબાઇ જાયવા બહવે; તં વિમલં વિમલગિરિં, થુણિમો અઇવિમલપયહેઉં. ૭૩ જત્થ ય નેમિં મુત્તું, નૂણં ઉસભાઇણો જિણા રૂહિયા; કહમન્નહ તેવીસં, જિણ-પય-જૂયલાણ પડિબિંબા. ૭૪ તહિયં સિરિ સેત્તુંજે, સુરનરપુજ્જે, અણેગરવરચુજ્જે; પણમહ જિણવર વસભં, વસભંકં વસભસુમિણં ચ. ૭૫

તચ્ચં નિયાણવાએ, સેયપડાગા નિસાઇ જહિં જાયા, ખવગપભાવા તં થુણિ, મહુરાઇ સુપાસજિણથૂભં. ૭૬ ભરૂઅચ્છે કોરંટગ, સુવ્વય જિયસત્તુ તુરગ જાઇસરો; અણસણ સુર આગંતુ જિણમહિમમકાસિ તો તહિયં. ૭૭ અસ્સાવબોપહતિત્થં, જાયં તં નામ પુણવિ બીયમિણં; સિરિસમલિયાવિહારો, સિંહલધુય કારિ ઉદ્ધારો. ૭૮ જિયસત્તુ આસ સમલી, પાસ સુપાસા સુંદસણા દેવી; નિય નિય મુત્તિહિં અજ્જવિ, સેવંતે સુવ્વયં તહિયં. ૭૯ ઇકકાર લક્ખ ચુલસી, સહસ્સ કિંચૂણ વરિસ જસ્સ તહિં; જીવંતસામિ તિત્થે, ભરૂઅચ્છે સુવ્વયં નમિમો. ૮૦ સન્નિહિય પાડિહેરં, પાસં વંદામિ થંભણપુરંમિ; પાવયગિરિવરસિહરે, દુહદવનીરં થુણે વીરં. ૮૧ કન્નઉજ્જ નિવનિવેસિય, વરજિણભવણંમિ પાડલા ગામે; અઇચિરમુત્તિં નેમિં, થુણિ તહ સંખેસરે પાસં. ૮૨ પારકરદેસમંડણ, ભુએ ગુડ્ડરગિરિમ્મિ ઉસભજિણો; નંદઉ તિલોયતિલઓ, અવલોયણમિત્ત દત્તફલો. ૮૩ સૂરા ચંદે દુન્નિય, દુન્નિય છેવટ્ટણંમિ જિણભવણે; ચઉરો બાહડમેરે, પાસં ચ થુણામિ રાડદહે. ૮૪ સિરિ કન્નઉજ્જ નરવઇ, કારિય ભવણંમિ કીરદારૂમએ; તેરસ વચ્છર સઇએ, વીરજિણો જયઉ સચ્ચઉરે.૮૫ બહુવિહ અચ્છરિય નિહી, રહો ય પડહો ય પયડસાદિવ્વો; બલ્લભિચ્ચ ગાઇ દુન્નિવિ, જાલઉરે વીરજિણભવણે. ૮૬ નવનવઇ લક્ખ ધણવઇ, અલદ્ધવાસે સુવન્નગિરિસિહરે; નાહડનિવકાલીણં, થુણિ વીરં જક્ખવસહીએ. ૮૭ તહ ચિરભવણે બીએ, વંદે ચંદપ્પહં તઓ તઇએ; પણયજણપુરિયાસં, કુમરવિહારમ્મિ સિરિપાસં. ૮૮ બંભેવિ પલ્લિનાણય, દેવાણંદીસુ વીરનાહસ્સ; પયપઉમજુઅલ અંકિય, થૂભજુએ ચેઇએ વંદે. ૮૯ મેવાડદેસગામે, થુણેમિ ભત્તીઇ નંદિસમનામે; સકડાલમંતિકારિય, જિણભવણે નાયકુલતિલયં. ૯૦ સુક્કોસલમુણિ સુચરિય, પવિત્તસિહરંમિ મુગ્ગલગિરિંમિ; સંપઇ ચિત્તઉડક્ખે, ચિરતરબહુ ચેઇએ થુણિમો. ૯૧ અબ્બુઅ-ગિરિવર-સિહરે, જિણભવણં વિમલઠાવિયં વિમલં; વિમલપિયરેહિં દસહિં, ગયંદરૂઢેહિં કયમહિમં. ૯૨ અઇરમ્મ મઇવિસાલં. મહિઢ્ઢિયં સુરકયં વ પડિહાઇ; વરજિણભવણં બીઅં,તત્થ સિરિવત્થુપાલકયં. ૯૩ ધોયકલધોયનિમ્મિય,પયંડધયદંડમંડિયં ઉભયં; વરસાયકુંભગયદંભ, કુંભ સોભંત થૂભગ્ગં. ૯૪ પઢમજિણભવણજલનિહિ, ગબ્ભે ચિંતામણિં થુણે ઉસભં; અવરવરભવણ સુરગિરિ, તડિઅમરતરૂવ્વ નેમિજિણં.૯૫ નયણદુગંવ્વસુતારં, સિરિધર જુઅલં વ રયણ પડિપુણ્ણં; રેહઇ

જિણભવણદુગં, અબ્બુઅ-ગિરિવર-નરિંદસ્સ.૯૬ અબ્બુઅગિરિવરમૂલે, મુંડથલે નંદિરૂક્ખ અહભાગે; છઉમત્થકાલી વીરો, અચલસરીરો ઠિઓ પડિમં.૯૭ તો પુન્નરાયનામા. કોઇ મહપ્પા જિણસ્સ ભત્તિએ; કારઇ પડિમં વરિસે, સગતીસે વીરજમ્માઓ.૯૮ કિંચૂણા અટ્ઠારસ, વાસસયાએય પવરતિત્થસ્સ; તો મિચ્છ-ઘણસમીરં, થુણેમિ મુંડત્થલે વીરં.૯૯ મહઇ મહાલય અઇસય, નિમ્મલ અચ્છેરભૂય વરમુત્તી; અજિયજિણો તારણગિરિ, કુમારનિવઠાવિઓ જયઉ. ૧૦૦ વાયડનયરે મુણિસુવ્વયસ્સ, જીવંતસામિ પડિમમહં; વંદે તહ વીરજિણં,સત્તર સંવચ્છર સયા જસ્સ. ૧૦૧ તહ સિરિમાલા રાસણ, બંભાણાણંદ સિદ્ધિપુર-પમુહે; કાસદ્દહ અજ્જાહર, પુરેસુ ચિરચેઇએ થુણિમો. ૧૦૨ ગુજ્જર માલવ કુંકણ, મહરટ્ઠ સોરટ્ઠ કચ્છ પંચાલે; મરૂસંભરિ મહુરાઉરિ, હત્થિણપુર સોરિયપુરાઇ. ૧૦૩ તિહુઅણગિરિ ગોવગિરિ, કાસી અવંતિ મેવાડમાઇસુ; દેસેસુ જિણે થુણિમો, દિટ્ઠ-અદિટ્ઠે સુએ અસુએ. ૧૦૪ ***(ઉભા થઈને)*** તહ જંબૂદીવ ધાયઇ, પુક્ખરદીવદ્ધ વિજય સતરિસએ; જે કેઇ ગામાગર, નગ નગરાઇય તહિયં તુ. ૧૦૫ જાણિ ગિહચેઇયાણિ ય, જાણિય જિણભવણ તેસુ જા પડિમા; ગુરુઆ જા પણધણુસય, લહુઆ અંગુટ્ઠ પવ્વસમા. ૧૦૬ સુરનરકય મણિકંચણ, રીરી રૂપ્પાઇ જાવ લિપ્પમયા; છઉમત્થેહિં અમુણિય, સંખાઉ નમામિ તા સવ્વા. ૧૦૭ જે અઇયા તિત્થયરા, જે અ ભવિસ્સા અણાગએ કાલે; જે આવિ વટ્ટમાણા, તે સવ્વે ભાવઓ, નમિમો. ૧૦૮ સુરકયમણુયકયં વા, ભુવણતિગે સાસયં ચ જં તિત્થં; તં સયલમિહટ્ઠિઓ વિ હુ, મણવયણતણુહિં પણમામિ. ૧૦૯ જત્થ જિણાણં જમ્મો, દિક્ખાનાણં નિસીહિયા આસી; જાયં ચ સમોસરણં, તાઓ ભૂમિઓ વંદામિ. ૧૧૦ એવમસાસય સાસય, પડિમા થુણિયા જિણિંદચંદાણં. સિરિમંમહિદં ભવણિંદ, ચંદ-મુણિવંદ-થુઅમહિઆ. ૧૧૧

ઈતિ શ્રીમદ્ અચલગચ્છેશ્વર શ્રીમન્મહેન્દ્રસિંહસૂરિ વિરચિતા શ્રી અષ્ટોતરી તીર્થમાલા.

પછી ઊભા થઈ ''ઉવસગ્ગહરં'' કહેવું.

ઉવસગ્ગહરં

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મઘણ-મુક્કં; વિસહર-વિસનિન્નાસં, મંગલ-કલ્લાણ-આવાસં. ૧ વિસહરફુલિંગમંતં, કંઠે ધારેઈ જો સયા મણુઓ; તસ્સ ગહ-રોગ મારી-દુટ્ઠજરા જંતિ ઉવસામં. ૨ ચિટ્ઠઉ દૂરે મંતો, તુજ્ઝ પણામો વિ બહુફલો હોઈ; નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખ દોગચ્ચં. ૩ તુહ સમ્મત્તે લધ્ધે, ચિંતામણિકપ્પપાયવબ્ભહિએ; પાવંતિ અવિગ્ઘેણં, જીવા અયરામરં ઠાણં. ૪ ઈઅ સંથુઓ મહાયસ! ભત્તિબ્ભર-નિબ્ભરેણ હિઅએણ; તા દેવ! દિજ્જ બોહિં, ભવે ભવે પાસ જિણચંદ! ૫

પછી ''જંકિંચિ'' કહી, હેઠા બેસી ''નમોત્થુણ'' કહેવું.

જંકિં ચિ નામતિત્થં, સગ્ગે પાયાલિ તિરિય લોએમિ, જાઇં જિણબિંબાઈં, તાઇં સવ્વાઇં વંદામિ.

નમોત્થુણં-શક્રસ્તવ સૂત્ર

નમોત્થુણં, અરિહંતાણં ભગવંતાણં. ૧ આઈગરાણં, તિત્થયરાણં, સયંસંબુદ્ધાણં. ૨ પુરિસુત્તમાણં, પુરિસસીહાણં, પુરિસવરપુંડરીઆણં, પુરિસવરગંધહત્થીણં. ૩ લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં, લોગપઈવાણં, લોગપજ્જોઅગરાણં. ૪ અભયદયાણં, ચક્ખુદયાણં, મગ્ગદયાણં, સરણદયાણં, બોહિદયાણં. ૫ ધમ્મદયાણં, ધમ્મદેસયાણં, ધમ્મનાયગાણં, ધમ્મસારહીણં, ધમ્મવરચાઉરંતચક્કવટ્ટીણં. ૬ અપ્પડિહયવરનાણ દંસણધરાણં, વિયટ્ટછઉમાણં. ૭ જિણાણં જાવયાણં, તિન્નાણં તારયાણં, બુદ્ધાણં બોહયાણં, મુત્તાણં મોઅગાણં. ૮ સવ્વન્નૂણં, સવ્વદરિસીણં, સિવ-મયલ-મરુઅ-મણંત-મક્ખયમવ્વાબાહ મપુણરાવિત્તિસિદ્ધિગઈ નામધેયં ઠાણં સંપત્તાણં. ૯ નમો જિણાણં જિઅભયાણં, જે અ અઈયા સિદ્ધા, જે અ ભવિસ્સંતિણાગએ કાલે; સંપઈ અ વટ્ટમાણા, સવ્વે તિવિહેણ વંદામિ. ૧૦

(પછી ઉભા થઈ) કહેવું''ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! **પાક્ષિક** *- ચૌમાસીક -* **સાંવત્સરીક** *પ્રતિક્રમણ સંબંધી* ***બાર લોગસ્સ (૪૮ નવકાર)****/વીસ લોગસ્સ (૮૧ નવકાર)* ***/ ચાલીસ લોગસ્સ (૧૬૧ નવકાર)****નો કાઉસ્સગ્ગ કરું?'' ત્યારે ગુરૂ કહે ''કરેહ''.*

તસ્સ ઉત્તરી

તસ્સ ઉત્તારીકરણેણં, પાયચ્છિત્તકરણેણં, વિસોહિકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં, પાવાણં કમ્માણં, નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ૮.

અન્નત્થ ઉસસિએણં

અન્નત્થ ઉસસિએણં, નિસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલિએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (૧૨/૨૦/૪૦ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ ન આવડે તે ૪૮/૬૧/૧૬૧ નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

ઈહાં ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પછી ''નમો અરિહંતાણં'', કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ -

લોગસ્સ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસંપિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈં ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદવહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જસં-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસંપિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગર-વર-ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

પછી એક ખમાસમણપૂર્વક ''ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ ગુરૂવંદના કરૂંજી?'' ગુરૂજી ''કરેહ''. શિષ્ય ''ઈચ્છં''. ***બન્ને ઢીંચણ ભૂમિ પર સ્થાપીને.***

ગુરુ વંદના

અઢ્ઢાઈજ્જેસુ દીવ-સમુદ્દેસુ, પનરસસુ કમ્મભૂમીસુ, જાવંત કે વિ સાહૂ, રયહરણગુચ્છપડિગ્ગહધારા ૧. પંચમહવ્વયધારા, અઢ્ઢારસહસ્સસીલંગધારા; અક્ખયાયારચરિત્તા, તે સવ્વે સિરસા મણસા મત્થએણ વંદામિ. ૨. પહેલે પાટે સુધર્માસ્વામી, બીજે પાટે જંબૂસ્વામી, ત્રીજે પાટે પ્રભવસ્વામી, ચોથે પાટે સિજ્જંભવસૂરિ, પાંચમે પાટે

યશોભદ્રસૂરિ, છઠ્ઠે પાટે સંભૂતિવિજયસૂરિ, સાતમે પાટે ભદ્રબાહુસ્વામી, આઠમે પાટે સ્થૂલભદ્રસ્વામી. એવા પાટાનુપાટે સુડતાલીસમાં પટ્ટધર શ્રી વિધિપક્ષગચ્છ શણગાર જંગમ યુગ પ્રધાન.

પુજ્જસિરિ અજ્જરક્ખિય, ગુરૂણો તપ્પટ્ટે પુજ્જ જયસિંહા;
સૂરિ સિરિધમ્મઘોસા, મહિંદસિંહા તઓ ગુરૂણો. ૩
તપ્પય સિરિસિંહપહા, તેસિં પએ અજિયસિંહવરગુરૂણો;
દેવિંદસિંહ ગુરૂણો, તપ્પય સિરિધમ્મપહસૂરિ. ૪
સિરિસિંહતિલયસૂરિ, તપ્પય સિરિમહિંદપ્પહગુરૂણો;
સિરિમેરુતુંગગુરૂણો, તપ્પય જયકીત્તિગુરુરાઓ. ૫
સિરિજયકેસરિસૂરિ, તપ્પય સિદ્ધાંતસાયરો સુગુરુ;
સિરિભાવસાયર ગુરૂ, તપ્પય-સૂરિગુણ-નિહાણો. ૬
સિરિધમ્મમુત્તિસૂરિ, તપ્પય કલ્લાણસાયરમુણિંદો;
સિરિ અમરસાયરગુરૂ, કલ્લાણં કુણઉ સંઘસ્સ. ૭
તપ્પટ્ટે પુવ્વ પવ્વય-ભાણુ વિજ્જાસાયરં સૂરિ;
સિરિ-ઉદયસાગરસૂરિ, તપ્પયગુણમણિરૂહાણં. ૮

શ્રી કીર્તિસાગરસૂરિ, શ્રી પુણ્યસાગરસૂરિ, શ્રી રાજેન્દ્રસાગરસૂરિ, શ્રી મુક્તિસાગરસૂરિ, શ્રી રત્નસાગરસૂરિ, શ્રી વિવેકસાગરસૂરિ, શ્રી જિનેન્દ્રસાગરસૂરિયં વંદે. અચલગચ્છનાયકં વંદે, વિધિપક્ષગચ્છનાયકં વંદે. એવા પાટાનુપાટે છેલ્લા શ્રી દુપ્પસહ નામા આચાર્ય થાશે. તેમને મારી એકસોને આઠ વાર ત્રિકાળ વંદના હોજો.

એ સાતમુ ખમાસમણ પુરૂં થયું. પછી -

ઇચ્છામિ ખમાસમણપૂર્વક ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સજ્ઝાય સંદિસાહું?'', ગુરૂજી - ''સંહિસાવેહ'', શિષ્ય - ''ઇચ્છં.''

ખમાસમણપૂર્વક ''ઇચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સજ્ઝાય કરૂં?'' ગુરૂજી કહે ''કરેહ'', શિષ્ય- ''ઇચ્છં.'' નવકાર.

અહીં નવકાર કહીને સજ્ઝાય કહેવી.

શ્રી નંદીસૂત્રની પ્રથમ સજ્ઝાય

જયઇ જગજીવ જોણી, વિયાણઓ જગગુરૂ જગાણંદો; જગનાહો જગબંધુ, જયઇ જયપ્પિયામહો ભયવં. ૧ જયઇ સુયાણં પભવો, તિત્થયરાણં અપચ્છિમો જયઇ; જયઇ, ગુરુ લોગાણં, જયઇ મહપ્પા મહાવીરો, ૨ ભદ્દં સવ્વજગુજ્જો-યગસ્સ ભદ્દં જિણસ્સ વીરસ્સ; ભદ્દં સુરાસુર-નમંસિયસ્સ ભદ્દં ધૂયરયસ્સ. ૩ ગુણભવણ ગહણ સુયરયણ, ભરિય દંસણ વિસુદ્ધ રત્થાગા; સંઘનયર ભદ્દં તે, અખંડચરિત્તપાગારા. ૪ સંજમ તવ તુંબારગસ્સ, નમો સમ્મત પારિયલ્લસ્સ; અપ્પડિચક્કસ્સ જઓ, હોઇ સયા સંઘચક્કસ્સ. ૫ ભદ્દં સીલપડાગુસિયસ્સ, તપ-નિયમ તુરયજુત્તસ્સ; સંઘરહસ્સ ભગવઓ, સિજ્ઝાય સુ નંદિઘોસસ્સ. ૬ કમ્મરયજલોહ વિણિગ્ગયસ્સ, સુયરયણદીહનાલસ્સ; પંચમહવ્વય થિરકણ્ણિયસ્સ ગુણકેસરાલસ્સ. ૭ સાવગજણ મહુઅરિ પરિવુડસ્સ જિણસૂર તેયબુદ્ધસ્સ; સંઘપઉમસ્સ ભદ્દં, સમણગણ સહસ્સપત્તસ્સ. ૮ તવસંજમમિયલંછણ, અકિરિય રાહુમુહ દુદ્ધરિસ નિચ્ચં; જય સંઘ ચંદ નિમ્મલ, સમ્મત્ત-વિસુદ્ધ-જુણ્હાગા. ૯ પરિતિત્થિય ગહપહનાસગસ્સ તવ તેઅ દિત્ત લેસસ્સ; નાણુજ્ઝોયસ્સ જએ, ભદ્દં દમસંઘસૂરસ્સ. ૧૦ ભદ્દં ધિઇવેલા પરિગયસ્સ સજ્ઝાયજોગ મગરસ્સ; અક્ખોહસ્સ ભગવઓ, સંઘસમુદ્દસ્સ રૂંદસ્સ. ૧૧ સમ્મદંસણ વર વઇર, દઢરુઢ ગાઢાવગાઢ પીઢસ્સ; ધમ્મવર રયણમંડિઅ, ચામીયરમેહલાગસ્સ. ૧૨ નિયમૂસિય કણયસિલાયલુજ્જલ જલંત ચિત્તકૂડસ્સ; નંદણવણ મણહર સુરભિસીલ ગંધુધ્ધુમાયસ્સ. ૧૩ જીવદયા સુંદરકંદરુ દરિયમુણિવર મઇંદઇણસ્સ; હેઉસય ધાઉ પગલંત, રયણ દિત્તોસહિ ગુહસ્સ. ૧૪ સંવરવરજલ પગલિય, ઉજ્ઝર પવિરાયમાણહારસ્સ; સાગજણ પઉરરવંત, મોર નચ્ચંત કુહરસ્સ. ૧૫ વિણયણય પવરમુણિવર, ફુરંતવિજ્જુજ્જલંતસિહરસ્સ; વિવિહગુણકપ્પરૂક્ખગ, ફલભર-કુસુમાઉલવણસ્સ. ૧૬ નાણવર રયણ દિપ્પંત કંત, વેરૂલિય વિમલ ચૂલસ્સ; વંદામિ વિણયપણઓ, સંઘમહામંદરગિરિસ્સ. ૧૭ ગુણરયણુજ્જલકડયં, સીલસુગંધિ તવમંડિઉદ્દેસં; સુયબારસંગસિહરં, સંઘમહામંદરં વંદે. ૧૮ નયરરહ ચક્કપઉમે, ચંદે સૂરે સમુદ્દ મેરૂમ્મિ; જો ઉવમિજ્જઇ સયયં, તં સંઘગુણાયરં વંદે. ૧૯ વંદે ઉસભં અજિયં, સંભવમભિણંદણ સુમઇ પઉમપ્પહ સુપાસ; સસિ પુપ્ફદંત સીયલં,

સિજ્ઝંસં વાસુપુજ્જં ચ. ૨૦ વિમલમણંતં ચ ધમ્મં, સંતિ કુંથું અરં ચ મલ્લિં ચ; મુણિસુવ્વય નમિ નેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૨૧ પઢમિત્થ ઇંદભૂઇ, બીએ પુણ હોઇ અગ્ગિભૂઇત્તિ; તઇએ ય વાઉભૂઇ, તઓ વિયત્તે સુહમ્મે ય. મંડિય મોરિયપુત્તે, એકંપિએ ચેવ અયલભાયા ય; મેયજ્જે ય પહાસે, ગણહરા હુંતિ વીરસ્સ. ૨૩ નિવ્વુઇપહ સાસણયં, જયઇ સયા સવ્વભાવ દેસયણયં; કુસમય મયણાસણયં, જિણિંદવર વીર સાસણયં. ૨૪

// ઈતિ શ્રી નંદીસૂત્રની પ્રથમ સજ્ઝાય //

શ્રી નંદીસૂત્રની બીજી સજ્ઝાય

સુહમ્મં અગ્ગિવેસાણં, જંબૂનામં ચ કાસવં; પભવં કચ્ચાયણં વંદે, વચ્છં સિજ્ઝંભવં તહા. ૧ જસભદ્દં તુંગિયં વંદે, સંભૂયં ચેવ માઢરં; ભદ્દબાહું ચ પાઈન્નં, થૂલભદ્દં ચ ગોયમં. ૨ એલાવચ્ચસગુત્તં, વંદામિ મહાગિરિં સુહત્થિં ચ; તત્તો કોસિય ગુત્તં, બહુલસ્સ સિરિવયં વંદે. ૩ હારિયગુત્તં સાઇં ચ, વંદિમો હારિયં ચ સામજ્જં; વંદે કોસિયગુત્તં, સંડિલં અજ્જજીયધરં. ૪ તિસમુદ્દ ખાયકિત્તિં, દીવ-સમુદ્દેસુ ગહિયપેયાલં; વંદે અજ્જસમુદ્દં, અક્ખુબ્ભિય સમુદ્દ ગંભીર. ૫ ભણગં કરગં જઝરગં, પભાવગં ણાણ-દંસણ-ગુણાણં; વંદામિ અજ્જમંગું, સુયસાગરપારગં ધીરં. ૬ વંદામિ અજ્જધમ્મં, વંદે તત્તો ય ભદ્દગુતં ચ; તત્તો ય અજ્જવઇરં, તવ નિયમ ગુણેહિં વઇરસમં. ૭ વંદામિ અજ્જરક્ખિય, ખમણે, રક્ખિય ચરિત્ત સવ્વસ્સે; રયણ કરંડગભૂઓ, અણુઓગો રક્ખિઓ જેહિં. ૮ નાણમ્મિ દંસણમ્મિ અ, તવ વિણએ નિચ્ચ કાલમુજ્જુત્તં; અજ્જણંદિલખમણં, સિરસા વંદે પસન્નમણં. ૯ વઢ્ઢઉ વાયગવંસો, જસ વંસો અજ્ઝનાગહત્થીણં; વાગરણ કરણભંગિય, કમ્મપયડીપહાણાણં. ૧૦ જચ્ચંજણધાઉસમ, પ્પહાણ મદ્દિય કુવલયનિહાણં; વઢ્ઢઉ વાયગવંસો, રેવઇનક્ખત્તનામાણં. ૧૧ અયલપુરાણિક્ખંતે, કાલિયસુય અણુઓગિએ ધીરે; બંભદ્દીવગસીહે, વાયગપયમુત્તમં પત્તે. ૧૨ જેસિં ઇમો અણુઓગો, પયરઇ અજ્જાવિ અઢ્ઢભરહંમિ; બહુનયર નિગ્ગયજસે, તં વંદે ખંદિલાયરિએ. ૧૩ તત્તો હિમવંત મહંત્ત, વિક્કમે ધીઈપરક્કમમણંતે; સજ્ઝાયમણંતધરે, હિમવંતે વંદિમો સિરસા. ૧૪ કાલિયસુય અણુયોગસ્સ ધારએ ધારએ ય પુવ્વાણં; હિમવંત ખમાસમણે, વંદે નાગજ્જુણાયરિએ. ૧૫ મિઉ મદ્દવ સંપન્ને, અણુપુવ્વિં વાયગત્તણં પત્તે; ઓહસુય સમાયારે,

નાગજ્જુણવાયએ વંદે. ૧૬ ગોવિંદાણંપિ નમો, અણુઓગો વિઉલ ધારિણિંદાણં, નિચ્ચં ખંતિદયાણં, પરૂવણે દુલ્લભિંદાણં. ૧૭ તત્તો ય ભૂયદિન્નં, નિચ્ચં તવ સંજમે અનિવ્વિણ્ણં; પંડિઅ-જણ-સામણ્ણં, વંદામિ ય સંયમવિહિન્નું. ૧૮ વરકણગ તવિય ચંપગ, વિમલવર કમલગબ્ભ સિરિવણ્ણે; ભવિયજણ હિયયદઇએ, દયાગુણવિસારએ ધીરે. ૧૯ અઢ્ઢભરહપ્પહાણે, બહુવિહ સિજ્ઝાય સુમુણિયપ્પહાણે; અણુઓગિયવરવસહે, નાઇલકુલવંસનંદિકરે. ૨૦ ભૂયહિય અપ્પગબ્ભે, વંદેહં ભૂયદિન્નમાયરિએ; ભવભયવુચ્છેયકરે, સીસે નાગજ્જુણરિસીણં. ૨૧ સુમુણિય નિચ્ચાનિચ્ચં, સુમુણિય સુત્તત્થ ધારએ નિચ્ચં; વંદેહં લોહિચ્ચં સબ્ભાવુબ્ભાવણા તચ્ચં. ૨૨ અત્થમહત્થખાણિં, સુસમણ વક્ખાણ કહણ નિવ્વાણિં; પયઇય મહુરવાણિં, પયઓ પણમામિ દુસગણિં. ૨૩ તવ નિયમ સચ્ચ સંયમ, વિણયજ્જવ ખંતિ મદ્દવ રયાણં; સીલગુણગદ્દિયાણં, અણુઓગજુગપ્પહાણાણં. ૨૪ સુકુમાલ-કોમલતલે તેસિં, પણમામિ લક્ખણપસત્થે; પાએ પાવયણીણં, પડિચ્છગસએહિં પણિવઈએ. ૨૫ જે અન્ને ભગવંતે, કાલિયસુય અણુઓગિએ ધીરે; તે પણમિઊણ સિરસા, નાણસ્સ પરૂવણં લુચ્છં. ૨૬ થેરાવલીયા સમ્મત્તા

આભિણિબોહિયનાણં, સુયનાણં ચેવ ઓહિનાણં ચ; તહ મણપજ્જવનાણં, કેવલનાણં ચ પંચમયં. ૨૭

// ઈતિ શ્રી નંદીસૂત્રની દ્વિતીય વૃદ્ધ સ્વાધ્યાયઃ //

પછી નવકાર કહેવું.

પછી ઊભા થઈને ઈચ્છામિ ખમાસમણપૂર્વક ''ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! પાંચમાં આવશ્યક ભણી દૈવસિક પ્રાયશ્ચિત વિશોધનાર્થ કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં''

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (ચાર લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે સોળ નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

ઈહાં ચંદેસુ નિમ્મલયરા સુધી કાઉસ્સગ્ગ કરવો. પછી ''નમો અરિહંતાણં'', કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ -

લોગસ્સ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

એ નવમું ખમાસમણ થયું. ફરી ઈચ્છામિ ખમાસમણપૂર્વક ''ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અભિભવ કાઉસ્સગ્ગ ઠાઉં? ગુરૂ કહે "ઠાવેહ". શિષ્ય "ઈચ્છં" અભિભવ અશેષ દુક્ખક્ખય કમ્મક્ખય નિમિત્તે કરેમિ કાઉસ્સગ્ગં.

અન્નત્થ

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવંતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (પાંચ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે વીસ નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી ''નમો અરિહંતાણં'', કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ -

લોગસ્સ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઈસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઈ ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં

તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

એ પાંચમું કાઉસ્સગ્ગ નામે આવશ્યક અને દશમું ખમાસણ પૂરૂં થયું.

પછી ખમાસમણપૂર્વક ઊભા થઈ કહેવું કે "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! નવ સ્મરણ ભણુંજી" ત્યારે ગુરુ કહે "ભણેહ", ત્યારે શિષ્ય કહે ''ઈચ્છં''. નવકાર.

નવ સ્મરણ

બૃહન્નમસ્કાર : (અનુષ્ટુપ્‌વૃતં) પ્રથમ સ્મરણમ્

પરમેષ્ઠિનમસ્કારં, સારં નવપદાત્મકં; આત્મરક્ષાકરં, વજ્ર, પંજરાભં સ્મરામ્યહમ્. ૧ ૐ નમો અરિહંતાણં, શિરસ્કં શિરસિ સ્થિતમ્; ૐ નમો સિદ્ધાણં, મુખે મુખ પટં વરમ્ ૨. ૐ નમો આયરિયાણં, અંગરક્ષાતિશાયિની; ૐ નમો ઉવજ્ઝાયાણં, આયુધં હસ્તયોર્દઢમ્. ૩ ૐ નમો લોએ સવ્વસાહૂણં, મોચકે પાદયોઃ શુભે; એસો પંચ-નમુક્કારો, શિલા વજ્રમયી તલે. ૪ સવ્વપાવપ્પણાસણો, વપ્રો વજ્રમયો બહિઃ; મંગલાણં ચ સવ્વેસિં, ખાદિરાંગારખાતિકા. ૫ સ્વાહાંતં ચ પદં જ્ઞેયં, પઢમં હોઇ મંગલમ્; વપ્રોપરિ વજ્રમયં, પિધાનં દેહરક્ષણે. ૬ મહાપ્રભાવા રક્ષેયં, ક્ષુદ્રોપદ્રવનાશિની; પરમેષ્ઠિપદોદ્‌ભૂતા, કથિતા પૂર્વસૂરિભિઃ. ૭ યશ્ચૈવં કુરુતે રક્ષા, પરમેષ્ઠિપદૈઃ સદા; તસ્ય ન સ્યાદ્ ભયં વ્યાધિ, રાધિશ્ચાપિ કદાચન. ૮

॥ ઈતિ શ્રી બૃહન્નમસ્કારઃ પ્રથમ સ્મરણમ્ ॥

શ્રી અજિતશાંતિસ્તવ દ્વિતીય સ્મરણમ્

અજિઅં જિઅસવ્વભયં, સંતિં ચ પસંત-સવ્વગયપાવં;
જયગુરૂ સંતિ ગુણકરે, દોવિ જિણવરે પણિવયામિ. **૧ ગાહા.**
વવગયમંગુલભાવે, તેહં વિઉલ-તવ-નિમ્મલસહાવે;
નિરુવમ-મહપ્પભાવે, થોસામિ સુદિટ્ઠ-સબ્ભાવે. **૨ ગાહા.**
સવ્વદુક્ખપ્પસંતીણં, સવ્વપાવપ્પસંતિણં;
સયા અજિયસંતિણં, નમો અજિયસંતિણં. **૩ સિલોગો.**

અજિય-જિણ સુપ્પવત્તણં, તવ પુરિસુત્તમ નામકિત્તણં;
તહ ય ધિઈ-મઈપ્પવત્તણં, તવ ય જિણુત્તમ સંતિ કિત્તણં. **૪ માગહિયા.**
કિરિઆવિહિ સંચિઅ કમ્મ કિલેસ વિમુક્ખયરં;
અજિયં નિચિયં ચ ગુણેહિં મહા-મુણિ-સિદ્ધિગયં.
અજિયસ્સ ય સંતિ- મહામુણિણોવિ અ સંતિકરં,
સયયં નિવ્વુઈકારણયં ચ નમંસણયં. **૫ આલિંગણયં.**
પુરિસા જઈ દુક્ખવારણં, જઈ અ વિમગ્ગહ સુખકારણં;
અજિયં સંતિ ચ ભાવઓ, અભયકરે સરણં પવજ્જહ. **૬ માગહિયા.**
અરઈ-રઈ-તિમિર-વિરહિય-મુવરય-જરમરણં,
સુર-અસુર-ગરુલ-ભુયગવઈ-પયય-પણિવઈઅં;
અજિઅમહમવિ ય સુનય નયનિઉણભયકરં,
સરણમુવસરિઅ ભુવિ-દિવિજ-મહિયં સયય-મુવણમે. **૭ સંગયયં.**
તં ચ જિણુત્તમ-મુત્તમ-નિત્તમ-સત્તધરં, અજ્જવ-મદ્દવ-ખંતિ-વિમુત્તિ-સમાહિનિહિં; સંતિકરં પણમામિ દમુત્તમ-તિત્થયરં, સંતિમુણી મમ સંતિ-સમાહિવરં દિસઉ. **૮ સોવાણયં.**
સાવત્થિપુવ્વપત્થિવં ચ, વરહત્થિમત્થય
પસત્થ વિચિછિન્નસંથિઅં થિરસરિચ્છવચ્છં, મયગલલીલાયમાણ
વરગંધહત્થિ પત્થાણપત્થિઅં, સંથવારિહં, હત્થિહત્થબાહું, ધંતકણગરુઅગ નિરુંવહયપિંજરં, પવર લક્ખણોવચિય સોમચારુરૂવં; સુઈસુહ મણાભિરામ પરમ રમણિજ્જ વરદેવ દુંદુહિનિનાયમહુરયરસુહગિરં. **૯ વેઢ્ઢઓ.**
અજિઅં જિઆરિગણં. જિઅસવ્વભયં ભવોહરિઉં;
પણમામિ અહં પયઓ, પાવં પસમેઉ મે ભયવં. **૧૦ રસાલુદ્ધઓ યુગ્મં.**
કુરુજણવય હત્થિણાઉર નરી સરો પઢમં તઓ મહાચક્કવટ્ટિભોએ મહપ્પભાવો જો બાવત્તરિ પુરવર સહસ્સવરનગર નિગમ જણવયવઈ બત્તીસાઅજ્જવ મદ્દવ ખંતિ વિમુત્તિ સમાહિનિહિં; રાયવર સહસ્સાણુયાયમગ્ગો, ચઉદ્દસ વર રયણ નવ મહાનિહિ ચઉસટ્ઠિ સહસ્સ પવર જુવઈણ સુંદરવઈ, ચુલસી હય ગય રહસય સહસ્સ સામી, છન્નવઈ ગામ કોડીસામી આસિ જો ભારહંમિ ભયવં. **૧૧ વેઢ્ઢઓ.**
તં સંતિ સંતિકરં, સંતિણ્ણં સવ્વયા;

સંતિં થુણામિ જિણં, સંતિં વિહેઉ મે. **૧૨ રાસાનંદિઅયં યુગ્મં.**
ઈક્ખાગ-વિદેહ-નરીસર, નરવસહા, મુણિવસહા; નવસારયસસિ સકલાણણ, વિગયતમા વિહુયરયા; અજિઉત્તમ તેઅગુણેહિં મહામુણિ અમિઅબલા વિઉલકુલા, પણમામિ તે ભવભયમૂરણ, જગસરણા મમ સરણં. **૧૩ ચિત્તલેહા.**
દેવદાણવિંદ ચંદ સૂરવંદ હટ્ઠ તુટ્ઠ જિટ્ઠ પરમ, લટ્ઠરૂવ ધંતરૂપ્પ પટ્ટસેય સુદ્ધ નિદ્ધ ધવલ; દંતપંતિ સંતિ સત્તિ-કિત્તિ-મુત્તિ-જુત્તિ-ગુત્તિ-પવર, દિત્તતેઅ-વંદધેય સવ્વલોઅ ભાવિઅપ્પભાવણેઅ પઈસમે સમાહિં. **૧૪ નારાયઓ.**
વિમલ-સસિકલાઈરેઅસોમં, વિતિમિરસૂરકરાઈરેઅતેઅં;
તિઅસવઈ ગણાઈરેઅરૂવં, ધરણિધરપ્પવરાઈરેઅ-સારં. **૧૫ કુસુમલયા.**
સત્તે અ સયા અજિઅં, સારીરે અ બલે અજિઅં;
તવસંજમેઅ અજિઅં, એસ અહં થુણામિ જિણં અજિઅં. **૧૬ ભુઅગપરિરિંગિઅં.**
સોમગુણેહિં પાવઈ ન તં નવસરયસસી, તેયગુણેહિં પાવઈ ન તં નવસરયરવી; રૂવગુણેહિં પાવઈ ન તં તિઅસગણવઈ, સારગુણેહિં પાવઈ ન તં ધરણીધરવઈ. **૧૭ ખિજ્જિઅયં.**
તિત્થવરપવત્તયં તમરયરહિયં, ધીરજણથુઅચ્ચિઅં ચુઅકલિકલુસં; સંતિ-સુહપવત્તયં તિગરણપયઓ, સંતિમહં મહામુણિ સરણમુવણમે. **૧૮ લલિઅયં**
વિણઓણયસિરિરઈ-અંજલિ-રિસિગણ-સંથુઅં થિમિઅં,
વિબુ-હાહિવ-ધણવઈ-નરવઈ-થુઅમહિઅચ્ચઅં બહુસો;
અઈરુગ્ગય-સરય-દિવાયર-સમહિઅ-સપ્પભં તવસા,
ગયણંગણ-વિયરણ-સમુઈઅ-ચારણવંદિઅં સિરસા. **૧૯ કિસલયમાલા.**
અસુર-ગુરુલ-પરિવંદિઅં, કિન્નરોરગણમંસિઅં;
દેવકોડિ-સય-સંથુઅં, સમણસંઘપરિવંદિઅ. **૨૦ સુમુહં.**
અભયં અણહં અરયં અરુયં,
અજિયં અજિયં પયઓ પણમે. **૨૧ વિજ્જુવિલસિઅં.**
આગયા વરવિમાણ-દિવ્વ-કણગ-રહ-તુરગ-પહકર-સએહિં હુલિયં, સસંભમોઅરણ-ખુભિઅ-લુલિઅ-ચલકુંડલં ગયતિરીડ સોહંત મઉલિમાલા. **૨૨ વેઢ્ઢઓ.**
જં સુરસંધા સાસુરસંધા, વેરવિઉત્તા, ભત્તિસુજુત્તા,

આયરભૂસિઅ-સંભમપિંડિઅ-સુટ્ઠુસુવિમ્હિઅ-સવ્વબલોઘા;
ઉત્તમકંચણ રયણપરૂવિઅ ભાસુરભૂસણ ભાસુરિઅંગા,
ગાયસમોણય-ભત્તિવસાગય-પંજલિપેસિઅ-સીસપણામા. **૨૩ રયણમાલા.**
વંદિઊંણ થોઊણ તો જિણં, તિગુણમેવ ય પુણો પયાહિણં,
પણ મિઊણ ય જિણં સુરાસુરા, પમુઈઆ સભવણાઈ તો ગયા. **૨૪ ખિત્તયં.**
તં મહામુણિમહંપિપંજલી, રાગ-દોસ-ભય-મોહ-વજ્જિઅં;
દેવ-દાણવ-નરિંદ વંદિયં, સંતિમુત્તમં મહાતવં નમે. **૨૫ ખિત્તયં.**
અંબરંતર વિયારણિઆહિં, લલિઅહંસવહુ ગામિણિઆહિં;
પીણસોણિથણ સાલિણિઆહિં, સકલકલમદલ લોઅણિઆહિં. **૨૬ દીવયં.**
પીણ-નિરંતર-થણભર-વિણમિઅ-ગાયલઆહિં, મણિકંચણ-પસિઢિલ-મેહલ-સોહિઅ-સોણિતડાહિ; વરખિંખિણિનેઉર સતિલય-વલય-વિભૂસણિઆહિં, રઈકર-ચઉર-મણોહર-સુંદર-દંસણિઆહિં. **૨૭ ચિત્તક્ખરા.**
દેવસુંદરીહિં પાયવંદિઆહિં વંદિયા ય; જસ્સ, તે સુવિક્કમા કમા, અપ્પણોનિડાલએહિં મંડણોડ્ડણ પ્પગારએહિં કેહિં કેહિં વિ; અવંગ-તિલય પત્તલેહ નામએહિં ચિલ્લએહિં સંગયં ગયાહિં, ભિત્તસંનિવિટ્ઠ વંદણાગયાહિ હુંતિ; તે વંદિયા પુણો પુણો. **૨૮ નારાયઓ.**
તમહં જિણચંદ, અજિઅં જિઅમોહં,
ધુયસવ્વકિલેસં પયઓ પણમામિ. **૨૯ નંદિઅયં.**
થુઅવંદિઅસ્સા રિસિગણ-દેવગણેહિં, તો દેવવહૂહિં પયઓ પણમિઅસ્સા;
જસ્સ જગુત્તમ-સાસણયસ્સા, ભત્તિવસાગય-પિંડિઅયાહિં, દેવવરચ્છર સાબહુઆહિં, સુરવર-રઈગુણ-પંડિયઆહિં. **૩૦ ભાસુરયં.**
વંસ-સદ્દ-તંતિ-તાલ-મેલિએ, તિઉક્ખરાભિરામ-સદ્દમીસએ કએઅ; સુઈસમાણણે અ સુદ્ધ-સજ્જ-ગીય-પાય-જાલ-ઘંટિઆહિં, વલય-મેહલા-કલાવ-નેઉરાભિરામ-સદ્દ-મીસએ કએઅ, દેવ-નટ્ટિઆહિં હાવભાવ વિબ્ભમપ્પગારએહિં, નચ્ચિઊણ અંગહારએહિં, વંદિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્કમા કમા, તયં તિલોય-સવ્વ-સત્ત-સંતિકારયં પસંત-સવ્વપાવ દોસમેસહં નમામિ સંતિમુત્તમં જિણં. **૩૧ નારાયઓ.**
છત્ત-ચામર-પડગ-જૂવ-જવ-મંડિઆ, ઝયવર-મગર-તુરય-સિરિવચ્છ-સુલંછણા; દીવ-સમુદ્દ-મંદર-દિસાગય-સોહિઆ, સત્થિય-વસહ-સીહ-રહચક્ક-વરંકિયા. પાઠાંતર-સિરિ વચ્છ સુલંછણા. **૩૨ લલિઅયં.**
સહાવલટ્ઠા, સમપ્પઈટ્ઠા, અદોસદુટ્ઠા ગુણહિં જિટ્ઠા;

પસાય - સિટ્ઠા તવેણ પુટ્ઠા, સિરીહિં ઈટ્ઠા રિસીહિં જુટ્ઠા. **૩૩ વાણવાસિયા.**
તે તવેણ ધુય-સવ્વપાવયા, સવ્વલોઅહિય મૂલપાવયા;
સંથુઆ અજિઅસંતિપાયયા, હુંતુ મે સિવ-સુહાણ દાયયા. **૩૪ અપરાંતિકા.**
એવંતવ-બલ-વિઉલં, થુઅં મએ અજિઅસંતિ-જિણ-જુઅલં;
વવગય-કમ્મરયમલં, ગઈ ગયં સાસયં વિઉલં. **૩૫ ગાહા.**
તં બહુગુણપ્પસાયં, મુક્ખસુહેણ પરમેણ અવિસાયં;
નાસેઉ મે વિસાયં, કુણઉ અ પરિસાવિઅ-પસાયં. **૩૬ ગાહા.**
તં મોએઉ અ નંદિ, પાવેઉ અ નંદિ સેણમભિનંદિ;
પરિસાવિ ય સુહનંદિ, મમ ય દિસઉ સંજમે નંદિ. **૩૭ ગાહા.**
પક્ખિઅ-ચાઉમ્માસે. સંવચ્છરિએ અવસ્સ ભણિઅવ્વો;
સોઅવ્વો સવ્વેહિં, ઉવસગ્ગનિવારણો એસો. **૩૮ ગાહા.**
જો પઢઈ જો અ નિસુણઈ, ઉભયો કાલંપિ અજિઅસંતિથયં;
ન હુ હુંતિ તસ્સ રોગા, પુવ્વુપ્પન્ના વિ નાસંતિ. **૩૯ ગાહા.**
વવગય-કલિકલુસાણં, વવગય-નિદ્ધંતરાગ-દોસાણં;
વવગય-પુણપ્ભવાણં, નમોત્થું દેવાહિદેવાણં. **૪૦ ગાહા.**
સવ્વં પસમઈ પાવં, પુન્નં વઢ્ઢઈ નમંસમાણસ્સ;
સંપુન્ન-ચંદવયણસ્સ, કિત્તણં અજિઅસંતિસ્સ. ૪૧
જઈ ઈચ્છહ પરમપયં, અહવા કિત્તિં સુવિત્થડં ભુવણે;
તા તિઅલોગુદ્ધરણે, જિણવયણે આયરં કુણહ. **૪૨ શ્લોક**
સર્વમંગલમાગંલ્યં, સર્વ કલ્યાણકારણમ્;
પ્રધાનં સર્વધર્માણાં. જૈનં જયતિ શાસનમ્. **૪૩**
ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાંતિ, છિદ્યંતે વિઘ્નવલ્લયઃ;
મનઃ પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે. **૪૪ આર્યાવૃત્તમ્.**
શિવમસ્તુ સર્વ-જગતઃ પરિહિતનિરતા ભવંતુ ભૂતગણાઃ;
દોષાઃ પ્રયાંતુ નાશં, સર્વત્ર સુખી ભવતુ લોકઃ. **૪૫**
સ્મરણં યસ્ય સત્વાનાં, તીવ્રતાપોપશાંતયેઃ
ઉત્કૃષ્ટ-ગુણરૂપાય, તસ્મૈ શ્રીશાંતયે નમઃ. **૪૬**

ઈતિ શ્રી નંદિષેણસૂરિવિરચિતં અજિત શાંતિ સ્તવનં દ્વિતીય સ્મરણં સંપૂર્ણમ્.

શ્રી વીરસ્તવનં તૃતીયં સ્મરણમ્

જયઇ નવનલિણ-કુવલય, વિઅસિઅ-સય-વત્તપત્તલદલચ્છો; વીરો ગયંદ-મયગલ, -સુલલિઅ-ગઈવિક્કમો ભયવં. ૧ અજ્જવિ વહઈ સુતિત્થં, અખંડિઅં જસ્સ ભરહવાસંમિ; સો વદ્ધમાણસામી, તિઅલુક્ક દિવાયરો જયઉં. ૨ ગાહાજુઅલેણ જિણં, મય-મોહ-વિવજ્જિઅં જિઅકસાયં; થોસામિ તિજઝાગં, તં નિસ્સંગં મહાવીરં. ૩ સુકુમાલ-ધીર-સોમા, રત્ત-કિસન્ન પંડુરા સિરિનિકેયા; સીઅંકુસગહભીરૂ, જલથલનહમંડણા તિન્નિ. ૪ ન ચયંતિ વીરલીલં, હાઉં જે સુરહિમત્ત પડિપુન્ના; પંકય-ગયંદ-ચંદા-લોઅણ-ચક્કમિય-મુહાણં. ૫ એવં વીરજિણિંદો, અચ્છર-ગણ-સંઘ-સંથુઓ ભયવં; પાલિત્તય મયમહિઓ, દિસઉ ખયં સવ્વદુરિયાણં. ૬

ઈતિ શ્રી પાદલિપ્તસૂરિવિરચિતં વીરસ્તવનં તૃતીય સ્મરણં સંપૂર્ણમ્.

શ્રી ઉપસર્ગહરસ્તોત્ર ચતુર્થ સ્મરણમ્

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મઘણ-મુક્કં; વિસહર-વિસનિન્નાસં, મંગલ-કલ્લાણ-આવાસં. ૧ વિસહરફુલિંગમંત, કંઠે ધારેઇ જો સયા મણુઓ; તસ્સ ગહ - રોગમારી - દુટ્ટજરા જંતિ ઉવસામં. ૨ ચિટ્ઠઉ દૂરે મંતો, તુજઝ પણામો વિ બહુફલો હોઇ; નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખ-દોગચ્ચં. ૩ તુહ સમ્મત્તે, લધ્ધે ચિંતામણિકપ્પપાયવબ્ભહિએ; પાવંતિ અવિગ્ધેણં, જીવા અયરામરં ઠાણં. ૪ ઈઅ સંથુઓ મહાયસ! ભત્તિબ્ભર-નિબ્ભરેણ હિઅએણ; તા દેવ! દિજ્જ બોહિં, ભવે ભવે પાસ - જિણચંદ! ૫

ઈતિ શ્રી ભદ્રબાહુસ્વામી વિરચિતં ઉપસર્ગહરસ્તોત્રં ચતુર્થ સ્મરણં સંપૂર્ણમ્.

શ્રી નમિઊણ ભયહરસ્તોત્ર, પંચમં સ્મરણમ્

નમિઊણ પણય-સુરગણ, ચુડામણિ-કિરણ-રંજિઅં મુણિણો; ચલણજુઅલં મહાભય, પણાસણં સંથવં વુચ્છં. ૧ સડિય-કર-ચરણ-નહ-મુહ, નિવુડ્ડ-નાસા વિવન્ન-લાયન્ના; કુટ્ઠ-મહારોગનલ ફુલિંગ-નિદ્દઢ્ઢ-સવ્વંગા. ૨ તે તુહ ચલણા-રાહણ, -સલિલંજલિસેય-વુઢ્ઢિઉચ્છાહા; વણ-દવ-દઢ્ઢાગિરિપા, યવવ્વ પત્તા પુણોવિ લિચ્છં. ૩ દુવ્વાય-ખુભિઅ-જલનિહિ, -ઉબ્ભડ-કલ્લોલ-ભીસણારાવે; સંભંત-ભય-વિસંઠુલ-નિજ્ઝામય-મુક્કવાવારે. ૪ અવિદલિય-જાણવત્તા, ખણેણ પાવંતિ ઈચ્છિયં કૂલં; પાસજિણ-ચલણજુઅલં, નિચ્ચં ચિઅ જે નમંતિ નરા. ૫ ખર-

પવણુધ્ધુઅ-વણદવ-જાલાવલિ-મિલિઅ-સયલદુમ-ગહણે; ડજ્ઝંતમુદ્ધ-મયવહુ, ભીસણરવ ભીસણંમિ વણે. ૬ જગગુરૂણો, કમજુઅલં, નિવ્વાવિઅ-સયલ-તિહુયણાભોઅં; જે સંભરંતિ મણુઆ, ન કુણઇ જલણો ભયં તેસિં. ૭ વિલસંત-ભોગ-ભીસણ, ફુરિઆરુણ, નયણ-તરલ જીહાલં; ઉગ્ગભુઅંગં નવજલય-સત્થહં ભીસણાયારં. ૮ મન્નંતિ કીડસરિસં, દુર-પરિચ્છુઢ-વિસમ-વિસવેગા; તુહનામક્ખર-ફૂડસિદ્ધ-મંત-ગુરુઆ નરા લોએ. ૯ અડવીસુ ભિલ્લ-તક્કર, પુલિંદ્-સદ્દુલ-સદ્-ભીમાસુ; ભય-વિહુર-વુન્ન કાયર, ઉલ્લુરિય-પહિઅસત્થાસુ. ૧૦ અવિલુત્ત-વિહવસારા, તુહ નાહ પણામમત્તવાવારા; વવગયવિગ્ધા સિગ્ઘં, પત્તા હિય-ઈચ્છિઅં ઠાણં. ૧૧ પજ્જલિયાનલયણં, દૂર વિઆરિઅ મુહં મહાકાયં; નહ કુલિસ ઘાય વિયલિય, ગઈંદ-કુંભત્થલાભોઅં. ૧૨ પણય-સસંભમપત્થિવ, નહમણિમાણિક્ક પડિઅ પડિમસ્સ; તુહ વયણ-પહરણધરા, સીહં કુદ્ધંપિ ન ગણંતિ. ૧૩ સસિ-ધવલ-દંતમુસલં, દીહકરુલ્લાલવુઢ્ઢિઉચ્છાહં; મહુપિંગ નયણજુઅલં, સસલિલ-નવજલહરારાવં. ૧૪ ભીમં મહાગઈંદ, અચ્ચાસન્નંપિ તે નવિ ગણંતિ; જે તુમ્હ ચલણજુઅલં, મુણિવઈ તુંગં સમલ્લીણાં. ૧૫ સમરંમિ તિક્ખખગ્ગા, - ભિધાયપવિધ્ધુધ્ધુય-કબંધે; કુંત વિણિભિન્ન-કરિકલહ, મુક્ક-સિક્કાર-પઉરંમિ. ૧૬ નિજ્જિય-દપ્પુદ્ધરરિઉ, નરિંદનિવહા ભડા જસં ધવલં; ''પાવંતિ પાવપસમિણ, પાસજિણ તુહ પ્પભાવેણં.'' ૧૭ રોગ જલ જલણ વિસહર, ચોરારિમઈંદ ગય રણભયાઈ પાસજિણ-નામ-સંકિ-ત્તણેણ પસમંતિ સવ્વાઈ. ૧૮ એવં મહાભયહરં, પાસજિણિંદસ્સ સંથવમુઆરં; ભવિયજણાણંદયરં, કલ્લાણ પરંપર નિહાણં. ૧૯ રાયભય, જક્ખ, રક્ખસ, કુસુમિણ-દુસ્સઉણ-રિક્ખ-પીડાસુ; સંજ્ઝાસુ દોસુ પંથે ઉવસગ્ગે તહ ય રયણીસુ. ૨૦ જો પઢઈ જો અ નિસુણઈ, તાણં કઈણોય માણતુંગસ્સ; પાસો પાવં પસમેઉ, સયલ-ભુવણચ્ચિઅ-ચલણો. ૨૧ ઉવસગ્ગંતે કમઠાસુરમ્મિ જ્ઝાણાઓ જો ન સંચલિઓ; સુર-નર-કિન્નર-જુવઈહિં, સંથુઓ જયઉ પાસજિણો. ૨૨ એયસ્સ મજ્ઝયારે, અટ્ઠારસ-અક્ખરેહિં જો મંતો; જો જાણઈ સો જ્ઝાયઈ, પાસં પરમેસરં પયડં. ૨૩ તં નમહ પાસનાહં, ધરણિંદ-નમંસિઅં ભયવિણાસં; જસ્સપ્પભાવેણ સયા, નાસંતિ ઉવદ્દવા સવ્વે. ૨૪ જં સમરંતાણ મણે, ન હોઈ વાહી ન તં મહાદુક્ખં; નામંપિ ય મંતસમં, ઈય નાહ થુણામિ ભત્તીએ. ૨૫

ઈતિ શ્રી માનતુંગસૂરિવિરચિતં ભયહરસ્તોત્રનામકં પંચમં સ્મરણં સંપૂર્ણમ્

શ્રી જીરાપલ્લી પાર્શ્વસ્તવ-નામકં ષષ્ઠં સ્મરણમ્

ૐ નમો દેવદેવાય, નિત્યં ભગવતેડર્હતે; શ્રીમતે પાર્શ્વનાથાય, સર્વ-કલ્યાણકારિણે. ૧ હ્રીં રૂપાય ધરણીંદ્ર, - પદ્માવત્યર્ચિતાંઘ્રયે; શુદ્ધાતિશયકોટિભિઃ; સહિતાય મહાત્મને. ૨ અટ્ટે મટ્ટે પુરો દુષ્ટ, વિઘટ્ટે વર્ણપંકિતવત્; દુષ્ટાન્, પ્રેતપિશાચાદિન્ પ્રણાશયતિ તેડભિધા. ૩ સ્તંભય સ્તંભય સ્વાહાશન, કોટિનમસ્કૃત; અધિમથ્ કર્મણાં, દૂરાદાપતંતીર્વિડંબનાઃ. ૪ નાભિદેશોદ્ભવન્નાલે, બ્રહ્મરંધ્રપ્રતિષ્ઠિતે; ધ્યાતમષ્ટદલે પદ્મે. તત્વમેતફલપ્રદમ્. ૫ તત્વમત્ર ચતુર્વર્ણી, ચતુર્વર્ણવિમિશ્રિતા; પંચવર્ણક્રમધ્યાતા. સર્વ-કાર્યકરી ભવેત્. ૬ ક્ષિપ ૐ સ્વાહેતિ વર્ણૈઃ, કૃતપંચાંગરક્ષણ, યોડભિધ્યાયેદિદં તત્ત્વં, વશ્યાસ્તસ્યાખિલશ્રિયઃ. ૭ પુરુષં બાધતે બાઢં, તાવત્કલેશપરંપરાઃ યાવન્ન મંત્રરાજોડ્યં, હૃદિ જાગર્તિ મૂર્તિમાન્. ૮ વ્યાધિબંધ વધ વ્યાલાનલાંભ સંભવં ભયમ્; ક્ષયં પ્રયાતિ શ્રીપાર્શ્વ નામસ્મરણ માત્રતઃ. ૯ યથા નાદમયો યોગી, તથા ચેત્તન્મયો ભવેત્; તદા ન દુષ્કરં કિંચિત્, કથ્યતેડનુભવાદિદમ્. ૧૦ ઈતિ શ્રી જીરિકાપલ્લી સ્વામી પાર્શ્વજિનઃ સ્તુતઃ; શ્રી મેરુતુંગસૂરેઃ સ્યાત્, સર્વસિદ્ધિપ્રદાયકઃ. ૧૧ જીરાપલ્લીપ્રભુંપાર્શ્વં, પાર્શ્વયક્ષેણ સેવિતમ્ઃ અર્ચિતં ધરણેદ્રેણ, પદ્માવત્યા પ્રપૂજિતમ્. ૧૨ સર્વ મંત્રમયં સર્વ કાર્યસિદ્ધિકરં પરમ્; ધ્યાયામિ હૃદયાંભોજે ભૂતપ્રેતપ્રણાશકમ્. ૧૩ શ્રી મેરુતુંગસૂરીંદ્રઃ, શ્રીમત્પાર્શ્વપ્રભોઃ પુરઃ; ધ્યાનસ્થિતં હૃદિ ધ્યાયન્, સર્વસિદ્ધિં લભે ધ્રુવમ્. ૧૪

ઈતિ શ્રી મેરુતુંગસૂરિ-વિરચિતં જીરાપલ્લી-પાર્શ્વસ્તનામકં ષષ્ઠં સ્મરણં સમાપ્તમ્ ૬

''જં કિંચિ નામ તિત્થં'' ઊભા થઈને કહેવું.

''જં કિચિ નામતિત્થં સગ્ગે પાયાલિ તિરિયલોએમિ; જાંઈ જિણબિંબાઈ, તાઈ સવ્વાઈ વંદામિ. ૧ (જમણો પગ જમીન પર સ્થાપી ડાબો પગ ઉંચો રાખી)

નમોત્થુણં-શક્રસ્તવ સૂત્ર-સપ્તમં સ્મરણમ્

નમોત્થુણં, અરિહંતાણં ભગવંતાણં. ૧ આઈગરાણં, તિત્થયરાણં, સયંસંબુદ્ધાણં. ૨ પુરિસુત્તમાણં, પુરિસસીહાણં, પુરિસવરપુંડરીઆણં, પુરિસવર ગંધહત્થીણં. ૩ લોગુત્તમાણં, લોગનાહાણં, લોગહિઆણં, લોગપઈવાણં, લોગપજ્જોઅગરાણં. ૪ અભયદયાણં, ચક્ખુદયાણં, મગ્ગદયાણં, સરણદયાણં,

બોહિદયાણં. ૫ ધમ્મદયાણં, ધમ્મદેસયાણં, ધમ્મનાયગાણં, ધમ્મસારહીણં, ધમ્મવરચાઉરંતચક્કવટ્ટીણં. ૬ અપ્પડિહયવરનાણદંસણધરાણં, વિયટ્ટછઉમાણં. ૭ જિણાણં જાવયાણં, તિન્નાણં તારયાણં, બુદ્ધાણં બોહયાણં, મુત્તાણં મોઅગાણં. ૮ સવ્વન્નૂણં, સવ્વદરિસીણં, સિવ-મયલ-મરુઅ-મણંત-મક્ખયમવ્વાબાહ મપુણરાવિત્તિ, સિદ્ધિગઈનામધેયં ઠાણં સંપત્તાણં, નમો જિણાણં જિઅભયાણં. ૯ જે અ અઈયા સિદ્ધા, જે અ ભવિસ્સંતિણાગએ કાલે; સંપઈ અ વટ્ટમાણા, સવ્વે તિવિહેણ વંદામિ. ૧૦

ઈતિ શ્રી શક્રસ્તવનામકં સપ્તમં સ્મરણમ્

શ્રી લઘુઅજિતશાંતિ-સ્તવનમ્-અષ્ટં સ્મરણમ્

ગબ્ભઅવયાર સોહમ્મ સુરસામિઓ, જણણી જે ય સંથુણઈ ભત્તિભરભાવિઓ; તિ જિણ ઈક્ખાગકુરુ વંસ ભૂસણધરા, અજિઅ સંતિ અ નદંતુ મંગલકરા. ૧ જમ્મકાલંમિ જે અસુરસુરભાસુરે, ન્હવિય બત્તીસ ઈંદેહિં સુરગિરિસિરે; ખયર નર અમર આણંદ વદ્ધારયા. જયઉ જગિ અજિઅસંતિય ભટ્ટારયા. ૨ ખવિય રિઉવગ્ગ વરરજ્જસુહ માણિઉં , પવરદાણેણ જગ સયલ સમ્માણિઉં; જેહિં મુક્ખંકરી દિક્ખ કંખીકયા, તાહિ થુણિ અજિઅસંતીઅ પયપંક્યા. ૩ ઘોર તવ ચરણ ઉવસગ્ગુ અહિયાસિઉં, દુજ્જય ઘાઈકમ્માઈ નિન્નાસિઉં; જેહિં નાણં સમુપ્પાડિઅં વિમલયં, દુઈય સોલસમ જિણ તિજણમહ સુવિણયં. ૪ પવર દેસણય તિહુઅણવિ પડિબોહિયં, ભવોવગ્ગાહિ કમ્માઈ મસમૂરિઅં; પવર સુહ પરમ નિવ્વાણપુરી જે ગયા, હક્ક તે નમહ જિણ અજિઅ સંતી સયા. ૫ કુવિઅ રિઉવગ્ગ હરિ સરહ ગઈ જોયણી, ભૂય વેયાલ અહિ રક્ખસી ડાયણી; તાસુ ઉવસગ્ગ કીરેઈ નાસેસયં, હિયઈ જો એહુ સમરેઈ જિણ જુઅલયં. ૬ જઈ ન અહિલસહ દાલિદ્દ દોહગ્ગયં, તુમ્હ અહિલસહ જઈ લચ્છિ સોહગ્ગયં; ભવહ જઈ ભીઅ જઈ સિવ સુહા સત્તયા, હવહ એયસ્સ જિણદુગઈતો ભત્તયા. ૭ એય સંવચ્છરિય પક્ખિય ચઉમાસિએ, અજિઅ સંતિત્થયં ભણઈ જો નિસુણઈ; કહઈ કવિવીરગણિ ભવિઅજણ અગ્ગએ, અસુહ તસુ જાઈ સુહ સયલ સંપજ્જએ. ૮

ઈતિ શ્રી વીરગણિકૃત લઘુ અજિતશાંતિ સ્તવનં અષ્ટં સ્મરણમ્ સંપૂર્ણમ્

શ્રી બૃહદ્ અજિતશાંતિ સ્તવનમ્ - નવમં સ્મરણં

સકલસુખનિવહદાનાય સુરપાદપં, પાદપંકજનતાનેકનાકાધિપં; અચલશિવનિલયમપ્રલયગુણશોભિતં, નૌમિ જિનમજિતમહમજિતમુદિતોદિતમ્. ૧ શાંતિમુપશાંતભવ ભૂરિભય પરિભવં, ભુવનવનસુઘનઘન વારિ વરવૈભવમ્; પરમશમમિંદુસમમસમમહિમોદધે, ર્નં તુમીહામનંતામહં સંદધે. ૨ પુણ્યરથસુપથનયનાય વૃષભક્ષમૌ, વિપુલસંસારસરિદોઘ પુલિનોપમૌ; સિદ્ધિ સીમંતિની શ્રુતિવતંસાયિતૌ. સંપદે જિનપતી અજિતશાંતિ યુતૌ. ૩ યઃ સમૂહો મુદામજનિ જનકાંબયો, સ્તારમવતારમવગમ્ય સમ્યગ્યયોઃ; ગજવૃષપ્રમુખ સુસ્વપ્રસંદર્શનાત્, તમલમવગં તુમન્યે ન મન્યે જનાઃ. ૪ જનનસમયે યયોરસુરસુરનાયકા, નવનવાનેક નેપથ્ય પરિધાયકાઃ; વિધ્ધુરુત્સવમતુચ્છં ગિરૌ મંદરે, વાસયે તૌ જિનૌ નિજમનોમંદિરે. ૫ કોશલા-પુરવરે પૂતવિજયોદરં, ભૂપજિતશત્રુ કુલકમલવન દિનકરં; દ્વિગુણ નવશત કરપ્રમિત વર ભૂઘનં, નૌમિ કનકાભમિભચિહ્નમજિતં જિનમ્. ૬ ગજપુરે વિશ્વસેનેશ કુલભૂષણં, રુચિરમચિરાંગ રુહ્મ્ અનઘમૃગલક્ષણં; ષષ્ટ્યધિક હસ્તશત વપુષમુત્તમસુખં, શાંતિનાથં ચ ગાંગેય ગેયત્વિષમ્. ૭ જલધિરસનાવની વિતતવરશાસનં, ચિંતિતોપસ્થિત દ્વિરદતુરગાસનમ્; લલિતલલનાજનાબદ્ધ બહુબર્કરં, યૌ ચિરં રાજ્યમવતઃ સ્મ વિસ્મયકરમ્. ૮ તદનુ દનુજાહિતપ્રથિત મહિમોદયં, વર્ષદાનેન પરિતુષ્ટ જનસમુદયમ્, જગૃહતુઃ સ્વહિતકામાવકામવ્રતં, તૌ નમસ્કૃત તોષં ભજેઽનવરતમ્. ૯ તમસિ જિને યયોરખિલદોષોદિતે, નિપુણનીરજવને નિબિડમામોદિતે; ઉદિતવતિ કેવલજ્ઞાનભાનૌ દ્રુતં, દિવસપતિનાપિ ખદ્યોતપોતાયિતમ્. ૧૦ યત્પદાંભોજ ભજનાય જાતત્વરૈઃ, સંઘસંઘટ્ટઘનઘૃષ્ટ ભૂષણભરૈઃ, વ્યૂઢમપિ રૂચિર ચિરરૂઢ રસનિર્ભરૈઃ, પાણિતલમાનમભવન્નભો નિર્જરૈઃ; ૧૧. ભરિત ભવદુરિતદવ દહનપરિતાપિતાઃ, સદસિ યદ્વાચમતિ પુણ્ય બુધ્યાપિતાઃ, સત્યસંધા; સુધાસારસેકં નરેઃ, શામરેશા મુદા સર્વદા મેનિરે. ૧૨ આતપત્રત્રયં ચારવશ્ચામરાઃ, કોટિસંખ્યા ભજંતેઽભિતશ્ચામરાઃ; અનુપહત દુંદુભિ ધ્વનિતમચ્યુતપદે, યદતિશયરાજિરેષા ન કેષાં મુદે. ૧૩ બોધયિત્વાથ તત્ત્વાનિ ધીરં જનં; યોગતો યૌ ગતૌ ધામ નીરંજનં; તમહમજિતં ચ શાંતિ ચ ચંચદ્દ્યુતિં, સુચિરમર્ચામિ પંચેષુવિજયોદ્યતમ્. ૧૪ દ્વિપ રિપુ વ્યાલ

વેતાલરોગાનલા, નીરચૌરાદયોઽન્યેઽપિ સકલાઃ ખલાઃ; તં ન લુંપંતિ કંચુકિન ઈવ વંજુલં, નમતિ યો વિમદમિદમેવ જિનયામલમ્. ૧૫ પાક્ષિકે કિલ ચતુર્માસિકે, વાર્ષિકે, પર્વણિ પ્રકૃતવરપુણ્યનરનાયકે; યોઽમુમતિસોમમતિ રજિતશાંતિસ્તવં, પઠતિ નિશૃણોતિ લભતે સુખં સ ધ્રુવમ્. ૧૬

[illegible]
[illegible] ૧૭

ઈતિ શ્રી જયશેખરસૂરિકૃત બૃહદ્ અજિતશાંતિસ્તવનામકં નવમં સ્મરણં સંપૂર્ણમ્.

પછી એક ખમાસમણ દઈને ઉભા થઈને કહેવું કે ''ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! પક્ખી/ચૌમાસી/સંવત્સરી- ખામણા નિમિત્તે વાંદણાં દઉંજી?'' એમ આદેશ માગીને ''ઈચ્છં'' કહી બે વાંદણાં દેવાં, એમ બે વાંદણાં દીધા પછી ગુરુને અબ્ભુટ્ઠિઓ ખમાવવો.

પાખી ખામણા

૧ પાખી ખામેઉં?ઈચ્છં ખામેમિ પક્ખીયં. ઈચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉ જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ અણુજાણહ મે મિઉગ્ગહં નિસીહિ ૧ અહો ૨ કાયં ૩ કાયસંફાસં ખમણિજ્જો ભે કિલામો અપ્પકિલંતાણં, બહુસુભેણભે, પક્ખિઓ વઈક્કંતો ૪ જત્તાભે. ૫ જવણિજ્જં ચ ભે. ૬ ખામેમિખમાસમણો પક્ખિયં વઈક્કમં આવસ્સિઆએ પડિક્કમામિ ખમાસમણાણં, પક્ખિઆએ આસાયણાએ તિત્તીસન્નયરાએ જંકિંચિ મિચ્છાએ મણદુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ, કાયદુક્કડાએ, કોહાએ, માણાએ, લોહાએ, સવ્વકાલિયાએ, સવ્વમિચ્છોવયારાએ, સવ્વધમ્માઈક્કમણાએ, આસાયણાએ, જો મે પક્ખિઓ અઈરાઓ કઓ તસ્સ ખમાસમણો પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ. ૭

ઈચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉ જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ મત્થએણ વંદામિ-૨

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન! અબ્ભુટ્ઠિઓમિ અબ્ભિંતર પક્ખીઓ ખામેઉં? ઈચ્છં, ખામેમિ પક્ખીઅં એક પક્ખાણં પન્નરસ દિવસાણં પન્નરસ રાઈયાણં જંકિંચ અપત્તિઅં, પરપત્તિઅં, ભત્તે, પાણે, વિણએ, વેઆવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ, જંકિંચિ મજ્ઝ વિણય પરિહીણં. સુહુમં વા બાયરં વા, તુબ્ભે જાણહ, અહં ન જાણામિ, તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં.

ચોમાસી ખામણા

૨ ચઉમાસી ખામેઉં? ઈચ્છં ખામેમિ ચઉમાસીયં, ઈચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉં જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ અણુજાણહ મે મિઉગ્ગહં નિસસીહી ૧ અહો ૨ કાયં ૩ કાયસંફાસં ખમણિજ્જો ભે કિલામો અપ્પકિલંતાણં, બહુસુભેણભે ચઉમાસી વઈક્કંતો ૪ જત્તાભે ૫ જંવણિં જજંચભે ૬ ખામેમિ ખમાસમણો ચઉમાસીયં વઈક્કમં આવસ્સિઆએ પડિક્કમામિ ખમાસમણાણં ચઉમાસીઆએ આસાયણાએ તિત્તીસન્નયરાએ જંકિચિ મિચ્છાએ મણદુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ, કાયદુક્કડાએ, કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોહાએ, સવ્વ કાલિયાએ સવ્વમિચ્છોવયરાએ સવ્વધમ્માઈકમ્મણાએ આસાયણાએ જો મે ચઉમાસીઓ અઈઆરોકઓ તસ્સ ખમાસમણો પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. ૭

ઈચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉ જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ મત્થએણ વંદામિ-૨

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન! અબ્ભુઢ્ઢિઓમિ અબ્ભિંતર ખામેઉં? ઈચ્છં, ખામેમિ ચોમાસીઓ. ચાર માસાણં આઠ પક્ખાણં એકસોવીસ દિવસાણં એકસોવીસ રાઈયાણં જંકિંચિ અપત્તિઅં, પરપત્તિઅં, ભત્તે, પાણે, વિણએ, વેઆવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાએ,, ઉવરિભાસાએ, જંકિંચિ મજ્ઝ વિણય પરિહીણં, સુહુમં વા બાયરં વા, તુબ્ભે જાણહ, અહં ન જાણામિ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

સંવચ્છરિ ખામણા

૩ સંવચ્છરિ ખામેઉં? ઈચ્છં ખામેમિ સંવચ્છરિયં. ઈચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉં જાવણિજ્જાએ નિસીહિઆએ અણુજાણહ મે મિઉગ્ગહં નિસીહી ૧ અહો ૨ કાયં ૩ કાયસંફાસં ખમણિજ્જો ભે કિલામો અપ્પકિલંતાણં, બહુસુભેણભે સંવચ્છરિઓ વઈક્કંતો ૪ જત્તાભે ૫ જંવણિં જજંચભે ૬ ખામેમિ ખમાસમણો સંવચ્છરીયં વઈક્કમં આવસ્સિઆએ પડિક્કમામિ ખમાસમણાણં સંવચ્છરિઆએ આસાયણાએ તિત્તીસન્નયરાએ જંકિચિ મિચ્છાએ મણદુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ, કાયદુક્કડાએ, કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોહાએ, સવ્વ કાલિયાએ સવ્વમિચ્છોવયરાએ સવ્વધમ્માઈકમ્મણાએ આસાયણાએ જો મે સંવચ્છરિઓ અઈઆરોકઓ તસ્સ ખમાસમણો પડિક્કમામિ નિંદામિ ગરિહામિ અપ્પાણં વોસિરામિ. ૭

ઈચ્છામિ ખમાસમણો વંદિઉ જાવણિજ્જાએ નિસીહીઆએ મત્થએણ વંદામિ-૨

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! અબ્ભુઢ્ઢિઓમિ અબ્ભિંતર સંવચ્છરિઓ ખામેઉ? ઈચ્છં, ખામેમિ સંવચ્છરિઅં.બારમાસાણં ચોવીસ પક્ખાણં ત્રણસો સાઈઠ દિવસાણં ત્રણસો સાઈઠ રાઈયાણં જંકિંચિ અપત્તિઅં, પરપત્તિઅં, ભત્તે, પાણે, વિણએ, વેઆવચ્ચે, આલાવે, સંલાવે, ઉચ્ચાસણે, સમાસણે, અંતરભાસાએ, ઉવરિભાસાએ, જં કિંચિ મજ્ઝ વિણય પરિહીણં, સુહુમં વા બાયરં વા, તુબ્ભે જાણહ, અહં ન જાણામિ, તસ્સ મિચ્છા મિ દુક્કડં.

પછી ખમાસમણું. "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ છઠ્ઠા આવશ્યક ભણી પચ્ચકખાણ વાંદણા દેઉંજી?" ગુરૂજી "દેહ". શિષ્ય "ઈચ્છં."

સદ્‌ગુરુ વાંદણાં

ઈચ્છામિ ખમાસમણો! વંદઉં જાવણિજ્જાએ, નિસીહિઆએ અણુજાણહ, મે મિઉગ્ગહં નિસીહિ. ૧ અહો, ૨. કાયં, ૩. કાય સંફાસં ખમણિજ્જો ભે કિલામો, અપ્પકિલંતાણં, બહુ સુભેણ ભે, દિવસો વઈક્કંતો? ૪. જત્તા ભે? ૫ જવણિજ્જં ચ ભે? ૬. ખામેમિ ખમાસમણો! દેવસિયં વઈક્કમં આવસ્સિઆએ. પડિક્કમામિ ખમાસમણાણં, દેવાસિયાએ આસાયણાએ તિત્તીસન્નયરાએ, જં કિંચિ મિચ્છાએ, મણદુક્કડાએ, વયદુક્કડાએ, કાયદુક્કડાએ, કોહાએ, માણાએ, માયાએ, લોભાએ, સવ્વકાલિઆએ, સવ્વમિચ્છોવયારાએ, સવ્વધમ્માઈક્કમણાએ, આસાયણાએ, જો મે દેવસિઓ અઈઆરો કઓ, તસ્સ ખમાસમણો! પડિક્કમામિ, નિંદામિ, ગરિહામિ, અપ્પાણં વોસિરામિ. ૭.

પહેલે સામાયિક, બીજે ચઉવિસત્થો, ત્રીજે વાંદણાં, ચોથે પડિક્કમણું, પાંચમે કાઉસ્સગ્ગ, છઠ્ઠે પચ્ચકખાણ, એ છ આવશ્યક પૂરા થયાં.

ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! પચ્ચક્ખાણ કરાવોજી.

ચઉવિહારનું પચ્ચક્ખાણ

દિવસચરિમં પચ્ચકખાઈ; ચઉવિવહંપિ આહારં અસણંપાણં ખાઈમં સાઈમં અન્નત્થણાભોગેણં સહસાગારેણં મહત્તારાગારેણં સવ્વસમાહિવત્તિઆગારેણં (વોસિરઈ). વોસિરામિ. ૯

ખમાસમણું.

પછી સર્વ સંઘને પોતાથી થયેલ અપરાધ ખમાવવો. પછી "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ સચિત્તનાં સંઘટ્ટે ઈરિયાવહિયં પડિક્કમામિ? ગુરૂ - "પડિક્કમેહ".

ઇરિયાંવહિયં

ઈચ્છં. ઈચ્છામિ પડિક્કમિઉં. ૧. ઈરિયાવહિયાએ વિરાહણાએ. ૨. ગમણાગમણે. ૩. પાણક્કમણે, બીયક્કમણે, હરિયક્કમણે, ઓસા ઉત્તિંગ પણગ-દગ-મટ્ટી-મક્કડા-સંતાણા સંકમણે. ૪. જે મે જીવા વિરાહિયા. ૫. એગિંદિયા, બેઇંદિયા, તેઇંદિયા, ચઉરિંદિયા, પંચિંદિયા, ૬. અભિહયા, વત્તિયા, લેસિયા, સંઘાઈયા, સંઘટ્ટિયા, પરિયાવિયા, કિલામિયા, ઉદ્દવિયા, ઠાણાઓ ઠાણં, સંકામિયા, જીવિયાઓ વવરોવિયા તસ્સ મિચ્છામિ દુક્કડં. ૭.

તસ્સ ઉત્તરીકરણેણં, પાયચ્છિત્તકરણેણં, વિસોહિકરણેણં, વિસલ્લીકરણેણં, પાવાણં કમ્માણં, નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ, ઠામિ કાઉસ્સગ્ગં ૮.

અન્નત્થ ઊસસિએણં, નીસસિએણં, ખાસિએણં, છીએણં, જંભાઈએણં, ઉડ્ડુએણં, વાયનિસગ્ગેણં, ભમલીએ પિત્તમુચ્છાએ. ૧ સુહુમેહિં અંગસંચાલેહિં, સુહુમેહિં ખેલસંચાલેહિં, સુહુમેહિં દિટ્ઠિસંચાલેહિં, ૨ એવમાઈએહિં, આગારેહિં, અભગ્ગો અવિરાહિઓ, હુજ્જ મે કાઉસ્સગ્ગો. ૩ જાવ અરિહંતાણં ભગવતાણં નમુક્કારેણં ન પારેમિ. તાવ કાયં, ઠાણેણં, મોણેણં, ઝાણેણં. (૧ લોગસ્સનો કાઉસ્સગ્ગ - ન આવડે તે ચાર નવકાર) અપ્પાણં વોસિરામિ. ૫.

પછી ''નમો અરિહંતાણં'', કહીને કાઉસ્સગ્ગ પારવો. પછી લોગસ્સ પ્રગટ કહેવો. તે નીચે મુજબ -

લોગસ્સ

લોગસ્સ ઉજ્જોઅગરે, ધમ્મતિત્થયરે જિણે; અરિહંતે કિત્તઇસ્સં, ચઉવીસં પિ કેવલી, ઉસભમજિયં ચ વંદે, સંભવમભિણંદણં ચ સુમઇં ચ; પઉમપ્પહં સુપાસં જિણં ચ ચંદપ્પહં વંદે. ૨ સુવિહિં ચ પુપ્ફદંતં, સીઅલ-સિજ્જંસ-વાસુપુજ્જં ચ; વિમલમણં તં ચ જિણં, ધમ્મં સંતિં ચ વંદામિ. ૩ કુંથુ અરં ચ મલ્લિં, વંદે મુણિસુવ્વયં નમિજિણં ચ; વંદામિ રિટ્ઠનેમિં, પાસં તહ વદ્ધમાણં ચ. ૪ એવં મએ અભિથુઆ, વિહુય-રયમલા પહીણ-જર-મરણા; ચઉવીસં પિ જિણવરા, તિત્થયરા મે પસીયંતુ. ૫ કિત્તિય વંદિય મહિયા, જે એ લોગસ્સ ઉત્તમા સિદ્ધા; આરુગ્ગ બોહિલાભં, સમાહિરમુત્તમં દિંતુ. ૬ ચંદેસુ નિમ્મલયરા, આઈચ્ચેસુ અહિયં પયાસયરા; સાગરવર ગંભીરા, સિદ્ધા સિદ્ધિં મમ દિસંતુ. ૭

ઈચ્છામિ ખમાસણાપૂર્વક - ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પારૂં? ગુરૂજી "પુણોવિ કાયવ્વં" ત્યારે 'યથાશક્તિ' કહી ખમાસમણ દઈ, ઊભા થઈ કહેવું, "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પાર્યું?" ગુરૂજી "આરાહિયં આયારો ન મુત્તવ્વો" - ત્યારે "તહત્તિ" કહી ખમાસમણું દઈ ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્ "સામાયિક પારવા ૩ નવકાર ગણુંજી?" ગુરૂજી "ગણેહ" શિષ્ય - "ઈચ્છં." કહી ઉભડક બેસી ચરવળા કે કટાસણા પર હાથની મુઠ્ઠી થાપી ૩ નવકાર મનમાં ગણવા. પછી "નમો અરિહંતાણં" એ એક પદ પ્રગટ કરીને "ઈચ્છાકારેણ સંદિસહ ભગવન્! સામાયિક પારવા ગાથા ભણુંજી?", ગુરૂજી "ભણેહ", શિષ્ય - "ઈચ્છં" એમ કહી નીચે મુજબ ગાથા ભણવી.

સામાયિક પારવાની ગાથા

જં જં મણેણ બદ્ધં જં જં વાયાએ ભાસિયં પાવં; કાએણં વિ દુટ્ઠકયં, મિચ્છામિ દુક્કડં તસ્સ. ૧ સવ્વે જીવા કમ્મવસ, ચઉદહ રજ્જ ભમંત; તે મેં સવ્વ ખમાવિયા; મુજ્ઝ વિ તેહ ખમંત. ૨ ખમી ખમાવી મેં ખમી, છવ્વિહ જિવ નિકાય; શુદ્ધ મને આલોવતાં, મુજ મન વેર ન થાય. ૩. દિવસે દિવસે લક્ખં, દેઈ સુવન્નસ્સ ખંડિયં એગો; એગો પુણ સામાઈયં, કરેઈ ન પહુપ્પએ તસ્સ. ૪. કુણે પમાએ બોલીઉં, હુઇ વિરૂદ્ધ બુદ્ધિ; જિણસાસણમેં બોલીયું, મિચ્છામિ દુક્કડં શુદ્ધિ. ૫. સામાઈયવયજુત્તો જાવ મણે હોઈ નિયમ-સંજુત્તો; છિન્નઈ અસુહં કમ્મં. સામાઈય જત્તિયા વારા. ૬. સામાઈયમ્મિ ઉ કએ, સમણો ઈવ સાવઓ હવઈ જમ્હા; એએણ કારણેણં, બહુસો સામાઈયં કુજ્જા. ૭.

સામાયિક વ્રત ફાસિયં, પાલિયં, પૂરિયં, તીરિયં, કિત્તિયં, આરાહિયં, વિધિએ લીધું, વિધિએ કીધું, વિધિએ પાલ્યું, વિધિ કરતાં, કિસી અવિધિ આશાતના હુઈ હોય, તે સવિ હું મને વચને કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. ૧. પાટી, પોથી, કવલી, ઠવણી, નોકારવાલી, કાગલે પગ લગાડ્યો હોય, ગુરુને આસને, બેસણે, ઉપકરણે પગ લગાડ્યો હોય, જ્ઞાનદ્રવ્યતણી આશાતના થઈ હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુક્કડં. અઢી દ્વિપને વિષે સાધુ, સાધ્વી, શ્રાવક, શ્રાવિકા, જે કોઈ પ્રભુ શ્રી વીતરાગદેવની આજ્ઞા પાલે, પલાવે, ભણે ભણાવે, અનુમોદે તેહને મારી ત્રિકાલવંદના હોજો. સીમંધર પ્રમુખ વીશ વિહરમાન જિનને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. અતીત ચોવીશી, અનાગત ચોવીશી, વર્તમાન ચોવીશીને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. ઋષભાનન, ચંદ્રાનન, વર્ધમાન, વારિષેણ એ ચાર

શાશ્વતા જિનને મારી ત્રિકાલ વંદના હોજો. દશ મનના, દશ વચનના, બાર કાયાના એ બત્રીસ દોષ માંહેલો સામાયિક વ્રત માંહે જિકો કોઈ દોષ લાગ્યો હોય, તે સવિ હું મને, વચને, કાયાએ કરી મિચ્છામિ દુકક્ડં.

તમેવ સચ્ચં નિસ્સંકં, જં જં જિણેહિં પવેઈયં,
તં તં ધમ્મ સવ્વફલં મમ હોઈ,
સાચાની સદ્દહણા, જુઠ્ઠાનું મિચ્છામિ દુક્કડં.
સર્વ મંગલ માંગલ્યં સર્વકલ્યાણકારણં;
પ્રધાનં સર્વ ધર્માણાં જૈનં જયતિ શાસનં.

ત્રણ નવકાર મનમાં ગણવા. ખમાસમણું. એ ૧૨મું ખમાસમણું પુરૂં થયું. નવકાર ગણીને સ્થાપનાજી લઈ લેવા.

ઈતિ શ્રી વિધિપક્ષયગચ્છીય શ્રાવકસ્ય ગુરૂ પર્વભણી પાંખી પ્રતિક્રમણ.

પછી ખામણાં કહેવા, તે નીચે પ્રમાણે -

શ્રી પક્ખી ખામણાં.

અરિહંતજીને ખમાવીયે રે, જેહના ગુણ છે બાર, ખમો ભવિ ખામણાં રે;
સર્વે સિદ્ધને ખમાવીયે રે, ગુણ આઠોયે મનોહાર. ખમો ભવિ૦ ૧
આચારજને ખમાવીયે રે, જેહના ગુણ છત્રીશ, ખમો ભવિ ૦
ઉપાધ્યાયજીને ખમાવીયે રે, જેહના ગુણ પચ્ચીસ, ખમો ભવિ૦ ૨
સાધુ સર્વેને ખમાવીયે રે, શોભે ગુણ સત્તાવીશ, ખમો ભવિ૦
શ્રાવક-શ્રાવિકાને ખમાવીયે રે, જેહના ગુણ એકવીશ. ખમો ભવિ૦ ૩
આઠમ પાંખી ખમાવીયે રે, ચોમાસું ત્રણ વાર, ખમો ભવિ૦
સંવત્સરી શુદ્ધ ખમાવીયે રે, ખમાવીયે વારંવાર. ખમો ભવિ૦ ૪
રૂઠડો સંઘ મનાવીયે રે, મનાવીયે વારંવાર. ખમો ભવિ૦
આર્યરક્ષિતસૂરિને ખમાવીયે રે, વિધિપક્ષગચ્છ શણગાર, ખમો ભવિ૦ ૫
ચોમાસી ગુરુને ખમાવીયે રે, (વર્તમાન ગુરુને ખમાવીયે રે,)
વાંચે સૂત્ર સિદ્ધાંત, ખમો ભવિ ખામણાં રે;

આના પછી વિહરમાન ભગવાન સીમંધર સ્વામીની સ્તુતિ કરવી હોય તો કરાય વધારાનું જે કાંઈ બોલવું હોય તે બોલી શકાય. (પાના -------)

પર્યુષણ પર્વના આઠ દિવસમાં કહેવાતા અતિચાર સ્તવનો સજ્ઝાયની સમજ

		અતિચાર	સ્તવન	સજ્ઝાય
તેરસ	દિવસ-૧	લઘુ	મહાવીર સ્વામીના ચોઢાળીયા	ધમ્મોમંગલની
ચૌદસ	દિવસ-૨	લઘુ	અષ્ટોતરી	નંદીસૂત્ર-૧
અમાસ	દિવસ-૩	બૃહદ્-પક્ખી	અષ્ટોતરી	નંદીસૂત્ર-૧-૨
એકમ	દિવસ-૪	લઘુ	આદેશ્વર ભગવાનના-૪	ગજસુકુમાલ
બીજ	દિવસ-૫	લઘુ	મહાવીર સ્વામીના હાલરડાં-પારણાં	મેતારજમુનિ
ત્રીજ	દિવસ-૬	લઘુ	ગૌતમવિલાપ-૨ શાંતિનાથ-૨	અરણિકમુનિ
ચોથ	દિવસ-૭	લઘુ	નેમિનાથ-૨ પાર્શ્વનાથ-૨	ચંદનબાળા
પાંચમ	દિવસ-૮	બૃહદ્-સંવત્સરી	અષ્ટોતરી	નંદીસૂત્ર-૧-૨

(અન્ય સજ્ઝાયો : પાના -૨૪૭ થી ૨૫૩)

પર્યુષણ દિવસ : ૧ - શ્રાવણ વદ તેરસ

શ્રી મહાવીર સ્વામીનું પંચકલ્યાણકનું ચોઢાળીયું

દોહા

પ્રેમે પ્રણમું સરસ્વતી, માગું અવિરલ વાણી;
વીર તણા ગુણ ગાઈશું, પંચ કલ્યાણક જાણી. ૧
ગુણ ગાતાં જિનજી તણા લહીએ ભવનો પાર;
સુખ સમાધિ હોય જીવને, સુણજો સહુ નર-નાર. ૨

ઢાળ ૧ લી. (ચાલો ગરબો રમીએ રૂડા રામશું જો - એ દેશી)

જંબૂદ્વીપના ભરતમાં જો, રૂડું માહણકુંડ છે ગામ જો; ઋષભદત્ત માહણ તિહાં વસે જો, તસ નારી દેવાનંદા નામ જો. ચરિત્ર સુણો જિનજી તણાં જો. **એ. આંકણી.** જેમ સમક્તિ નિર્મલ થાય જો, અષ્ટ મહાસિદ્ધિ સંપજે જો. વલી પાતક દૂર પલાય જો. ચરિત્ર• (૨) ઉજલી છઠ આષાઢની જો, યોગે ઉત્તરાફાલ્ગુની સાર જો; પુષ્પોતર સુવિમાનથી જો, ચવી કુંખે લીયો અવતાર જો. ચરિત્ર• (૩) દેવાનંદા તેણી રયણીયે જો, સૂતાં સુપન લહ્યાં દશ ચાર જો; ફલ પૂછે નિજ કંથને જો, કહે ઋષભદત્ત મન ધારજો. ચરિત્ર•

(૪) ભોગ અરથ સુખ પામશું જો, તમે લહેશો પુત્ર રતન જો; દેવાનંદા તે સાંભલી જો, કીધું મનમાં તહત્તિ વચન જો ચરિત્ર• (૫) સાંસારિક સુખ ભોગવે જો, સુણો અચરજ હુઓ તેણીવાર જો; સુધર્મ ઇંદ્ર તિહાં કણે જો, જોઇ અવધિ તણે અનુસાર જો. ચરિત્ર• (૬) ચરમ જિણેસર ઉપના જો, દેખી હરખ્યો ઇંદ્ર મહારાજ જો; સાત આઠ પગ સામો જઇ જો, એમ વંદન કરે શુભ સાજ જો. ચરિત્ર• (૭) શક્રસ્તવ વિધિશું કરી જો, ફરી બેઠો, સિંહાસન જામ જો; મન વિસામણમાં પડ્યું જો, ચિત્ત ચિંતવે સુરપતિ તામ જો. ચરિત્ર• (૮) જિન ચક્રી હરિ રામજી જો, અંત પંત માહણકુલે જોય જો; આવ્યા નહીં નહીં આવશે જો, એ તો ઉગ્ર ભોગ રાજકુલે હોય જો. ચરિત્ર• (૯). અંતિમ જિણેસર આવિયા જો, એ તો માહણકુલમાં જેણ જો[1]; એ તો અછેરાભૂત છે જો, થયું હુંડા અવસર્પિણી તેણ જો. ચરિત્ર• (૧૦) કાલ અનંત જાતે થકે જો, એહવાં દશ અછેરાં થાય જો; ઇણ અવસર્પિણીમાં થયા જો, તે કહીયે જે ચિત્ત લાય જો. ચરિત્ર• (૧૧). ગર્ભ હરણ ઉપસર્ગનો[2] જો, મૂલ રૂપે આવ્યા રવિચંદ[3] જો; નિષ્ફલ દેશના[4] જે થઇ જો, ગયો સૌધર્મે ચમરેંદ્ર[5] જો. ચરિત્ર• (૧૨) એ શ્રી વીરની વારમાં જો, કૃષ્ણ અમરકકંકા ગયા[6] જાણ જો; નેમનાથને વારે સહી જો, સ્ત્રી તીર્થ મલ્લિ[7] ગુણખાણ જો. ચરિત્ર• (૧૩) એકસો અઠ્ઠ સિધ્યા[8] ઋષભને જો, વારે સુવિધિને અસંયતિ[9] જો; શીતલનાથ વારે થયું જો, કુલ હરિવંશની ઉત્પતિ[10] જો. ચરિત્ર• (૧૪) એમ વિચાર કરે ઇંદલો જો, પ્રભુ નીચ કુલે અવતાર જો; તેહનું કારણ શું હશે જો, ઇમ ચિંતવે હૃદય મોઝાર જો. ચરિત્ર• (૧૫)

ઢાળ બીજી

(આસો માસે શરદ પૂનમની રાત જો - એ દેશી)

ભવ મહોટા કહીએ પ્રભુના સત્તાવીશ જો, મરિચિ ત્રિદંડી તે માંહે ત્રીજે ભવે રે જો; તિહાં ભરત ચક્રીશ્વર વાંદે આવી જોય જો, કુલનો મદ કરી નીચ ગોત્ર બાંધ્યું તેહવે રે જો. (૧) એ તો માહણકુલમાં આવ્યા જિનવર દેવ જો, અતિ અણજુગતું એહ થયું થાશે નહીં રે જો; છે જિનવર ચક્રી નીચકુલ માંહે જો, છે મહારો આચાર ધરૂં ઉત્તમ કુલે સહી રે જો. (૨) એમ ચિંતવી તેડ્યો હરિણગમેષી દેવ જો, કહે મોહણકુંડે જઇને એ કારજ કરો રે જો; છે દેવાનંદાની કુંખે ચરમ જિણંદ જો, હર્ષ ધરીને પ્રભુને તિહાંથી

સંહરો રે જો. (૩) નયર ક્ષત્રિયકુંડ રાય સિદ્ધારથ ગેહ જો, ત્રિશલા રાણી તેહની છે રૂપે ભલી રે જો; તસ કુંખે જઇ સંક્રમાવો પ્રભુને આજ જો, ત્રિશલાનો જે ગર્ભ અછે તે માહણકુલે રે જો. (૪) જેમ ઇંદ્રે કહ્યું તેમ કીધું તત્ક્ષણ તેણ જો, બ્યાશી રાતને અંતરે પ્રભુને સંહર્યા રે જો; માહણી સુપનાં જાણે ત્રિશલા હરીને લીધ જો, ત્રિશલા દેખી ચૌદ સુપન મનમાં ધર્યા રે જો. (૫) ગજ, વૃષભ અને સિંહ, લક્ષ્મી, ફૂલની માલ જો, ચંદો, સૂરજ, ધ્વજ, કુંભ, પદ્મસરોવરૂ રે જો; સાગર ને દેવવિમાન જ રત્નની રાશિ જો, ચૌદમે સુપને દેખી અગ્નિ મનોહરૂં રે જો. (૬) શુભ સુહણા દેખી હરખી ત્રિશલા નાર જો, પરભાતે ઉઠીને પીયુ આગલ કહે રે જો; તે સાંભલી દિલમાં રાય સિદ્ધારથ નેહ જો, સુપન પાઠક તેડીને પૂછે ફલ લહે રે જો. (૭) તુમ હોશે રાજ અરથ ને સુત સુખ ભોગ જો, સુણી ત્રિશલા દેવી સુખે ગર્ભ પોષણ કરે રે જો; તવ માતા હેતે પ્રભુજી રહ્યા સંલીન જો; તે જાણીને ત્રિશલા દુઃખ દિલમાં ધરે રે જો. (૮) મેં કીધાં પાપ અઘોર ભવોભવ જેહ જો, દૈવ અટારો દોષી દેખી નવિ શકે રે જો, મુજ ગર્ભ હર્યો જે કેમ પામું હવે તેહ જો? રાંક તણે ઘર રત્નચિંતામણિ કિમ ટકે રે જો.? (૯) પ્રભુજીએ જાણી તત્ક્ષણ દુઃખની વાત જો, મોહ વિડંબન જાલીમ જગમાં જે લહું રે જો; જુઓ દીઠા વિણ પણ એવડો જાગે મોહ જો, નજરે બાંધ્યા પ્રેમનું કારણ શું કહું રે જો.? (૧૦) પ્રભુ ગર્ભ થકી હવે અભિગ્રહ લીધો એહ જો, માત-પિતા જીવતાં સંયમ લેશું નહીં રે જો; એમ કરૂણા આણી તુરત હલાવ્યું અંગ જો, માતાને મન ઉપન્યો હર્ષ ઘણો સહી રે જો. (૧૧) અહો ભાગ્ય અમારૂં જાગ્યું સહિયર આજ જો, ગર્ભ અમારો હાલ્યો સહુ ચિંતા ગઇ રે જો; એમ સુખભર રહેતાં પૂરણ હુવા નવ માસ જો, તે ઉપર વલી સાડી સાત રયણી થઇ રે જો. (૧૨) તવ ચૈત્ર તણી શુદિ તેરસ ઉત્તરા રિક્ખ જો, જન્મ્યા શ્રી જિન વીર હુઇ વધામણી રે જો, સહુ ધરણી વિકસી જગમાં થયો પ્રકાશ જો, સુર નરપતિ ઘર વૃષ્ટિ કરે સોવનતણી રે જો (૧૩)

ઢાળ ૩જી

(માહરી સહી રે સમાણી રે - એ દેશી)

જનમ સમય શ્રી વીરનો જાણી, આવી છપ્પન કુમારી રે; જગજીવન જિનજી, જનમ મહોત્સવ કરી ગીત જ ગાવે, પ્રભુજીની જાઉં બલિહારી રે. જગ• (૧) તત્ક્ષણ ઇંદ્ર સિંહાસન હાલ્યું, સુઘોષા ઘંટા વજડાવી રે; જગ•

મળિયા કોટી સુરાસુર દેવા, મેરૂ પર્વતે આવી રે. જગ• (૨) ઇંદો પંચ રૂપે પ્રભુજીને, સુરગિરિ ઉપર લાવે રે, જગ• યત્ન કરી હિયડામાં રાખે, પ્રભુને શિષ નમાવે રે. જગ• (૩) એક કોડી સાઠ લાખ કલશલા, નિર્મલ નીરે ભરિયા રે; જગ• નહાનો બાલક એ કેમ સહેશે, ઈંદ્રે સંશય ધરિયા રે. જગ• (૪) અતુલી બલ જિન અવધે જોઈ, મેરૂ અંગુઠે ચંપ્યો રે; જગ• પૃથિવી હાલકડોલ થઇ તવ, ધરણીધર તિહાં કંપ્યો રે. જગ• (૫) જિનનું બલ દેખીને સુરપતિ, ભક્તિ કરીને ખમાવે રે; જગ• ચાર વૃષભનાં રૂપ ધરીને જિનવરને નવરાવે રે. જગ• (૬) અમૃત અંગુઠે થાપીને, માતા પાસે મેલે રે; જગ• દેવ સહુ નંદીસર જાયે, આવતા પાતક ઠેલે રે. જગ• (૭) હવે પ્રભાતે સિદ્ધારથ રાજા, અતિ ઘણાં ઉચ્છવ મંડાવે રે, જગ• ચકલે ચકલે નાચ કરાવે, જગતનાં દાણ છંડાવે રે. જગ• (૮) બારમે દિવસ સજ્જન સંતોષી, નામ દીધું વર્ધમાન રે; જગ• અનુક્રમે વધતા આઠ વરસના, હુઆ શ્રી ભગવાન રે. જગ• (૯) એક દિન પ્રભુજી રમવા ચાલ્યા, તેવ-તેવડા સંઘાતી રે; જગ• ઈંદ્ર મુખે પ્રશંસા નિસુણી, આવ્યો સુર મિથ્યાતી રે. જગ• (૧૦) પન્નગરૂપે ઝાડે વળગ્યો, પ્રભુએ નાંખ્યો ઝાલી રે; જગ• તાડ સમાન વલી રૂપ જ કીધું, મુઠીએ નાંખ્યો ઉછાલી રે. જગ• (૧૧) ચરણે નમીને ખમાવે તે સુર, નામ ધરે મહાવીર રે; જગ• જેહવા તુમને ઈંદ્રે વખાણ્યા, તેહવા છો પ્રભુ ધીર રે. જગ• (૧૨) માતા પિતા નિશાલે ભણવા, મૂકે બાલક જાણી રે; જગ• ઈંદ્ર આવી તિહાં પ્રશ્ન જ પૂછે, પ્રભુ કહે અર્થ વખાણી રે. જગ• (૧૩) જોવન વય જાણી પ્રભુ પરણ્યા, નારી જસોદા નામે રે; જગ• અઢ્ઢાવીશ વરસે પ્રભુના માત પિતા સ્વર્ગ પામે રે. જગ• (૧૪) ભાઈજીનો આગ્રહ જાણી, દોય વરસ ઘરવાસી રે. જગ• તેહવે લોકાંતિક સુર બોલે, પ્રભુ કહો ધર્મ પ્રકાશી રે. જગ• (૧૫)

ઢાળ ચોથી

(તારે માથે પંચરંગા પાઘ, સોનારો છોગલો મારૂજી - એ દેશી)

પ્રભુ આપી વરસીદાન ભલું રવિ ઉગતો જિનવરજી, એક કોટી ને આઠ લાખ સોનઈયા દિન પ્રતે; જિન• માગસર વદિ દશમી ઉત્તરા યોગે મન ધરી, જિન• ભાઈજીની અનુમતિ માગીને દીક્ષા વરી. જિન• (૧) તેહ દિવસ થકી ચઉનાણી પ્રભુજી થયા, જિન• સાધિક એક વરસ તે ચીવર ધારી પ્રભુ રહ્યા, જિન• પછી દીધું બંભણને બે વાર ખંડો ખંડ કરી, જિન•પ્રભુ વિહાર કરે એકાકી અભિગ્રહ ચિત્ત ધરી. જિન• (૨) સાડા બાર વર્ષમાં ઘોર પરિસહ જે સહ્યા, જિન• શૂલપાણી ને સંગમ દેવ ગોશાલાના કહ્યા; જિન• ચંડકોશીને

ગોવાલે ખીર રાંધી પગ ઉપરે, જિન• કાને ખીલા ખોસ્યા તે દુષ્ટ સહુ પ્રભુ ઉદ્ધરે. જિન• (૩) લઈ અડદના બાકળા ચંદનબાલા તારિયા. જિન• પ્રભુ પરઉપકારી સુખ-દુઃખ સમ ધારીયા; જિન• છ માસી બે ને નવ ચોમાસી કહીયે રે, જિન• અઢી માસ ત્રિમાસ દોઢ માસ એ બે બે લહીયેરે. જિન• (૪) ખટ કીધા બે બે માસ પ્રભુ સોહામણા, જિન• બાર માસ ને પખ બહોંતર તે રળીયામણા; જિન• છઠ્ઠ બસેં ઓગણત્રીશ બાર અઠ્ઠમ વખાણીયે, જિન• ભદ્રાદિક પ્રતિમા દિન બે ચૌદશ જાણીયે. જિન• (૫) સાડા બાર વરષ તપ કીધું વિણ પાણીયે, જિન• પારણાં ત્રણસેં ઓગણપચાસ તે જાણીયે; જિન• તવ કર્મ ખપાવી ધ્યાન શુક્લ મન ધ્યાવતા, જિન• વૈશાખ શુદિ દશમી ઉત્તરા જોગે સોહાવતા. જિન• (૬) શાલિવૃક્ષ તલે પ્રભુ પામ્યા કેવલનાણ રે. જિન• લોકાલોક તણાં પ્રકાશી થયા પ્રભુ જાણ રે; જિન• ઈંદ્રભૂતિ પ્રમુખ પ્રતિબોધી ગણધર કીધ રે, જિન• સંઘ સ્થાપના કરીને ધર્મની દેશના દીધ રે. જિન• (૭) ચૌદ સહસ્ર ભલા અણગાર પ્રભુને શોભતા, જિન• વલી સાધવી સહસ છત્રીશ કહી નિર્લોભતા; જિન• ઓગણસાઠ સહસ એક લાખ તે શ્રાવક સંપદા, જિન• તિન લાખ ને સહસ અઢાર તે શ્રાવિકા સમુદાય. જિન• (૮) ચૌદ પૂર્વધારી ત્રણસે સંખ્યા જાણીયે, જિન• તેરસેં ઓહિનાણી સાતસેં કેવલી વખાણીયે; જિન• લબ્ધિધારી સાતસેં વિપુલમતિ વલી પાચસેં, જિન• વલી ચારસેં વાદી તે પ્રભુજી પાસે વસે. જિન• (૯) શિષ્ય સાતસેં ને વલી ચૌદશે સાધવી સિદ્ધ થયા, જિન• એ પ્રભુજીનો પરિવાર કહેતાં મન ગહગહ્યાં; જિન• પ્રભુજીને ત્રીશ વરસ ઘર વાસે ભોગવ્યાં, જિન• છદ્મસ્થપણામાં બાર વરસ તે જોગવ્યાં. જિન• (૧૦) ત્રીશ વરસ કેવલ બહેંતાલીશ વરસ સંયમપણું, જિન• સંપૂર્ણ બહોંતરે વરસ આયુ શ્રી વીરતણું; જિન• દીવાલી દિવસે સ્વાતિ નક્ષત્ર સોહંકરૂં. જિન• મધ્યરાતે મુક્તિ પહોતા પ્રભુજી મનોહરૂં, જિન• (૧૧) એ પાંચ કલ્યાણક ચૌવીશમા જિનવરતણા, જિન• તે ભણતાં ગણતાં હરખ હોય મનમાં ઘણા, જિન• જિન શાસન નાયક ત્રિશલાસુત ચિત્ત રંજણો, જિન• ભવિયણને શિવસુખકારી ભવભય ભંજણો. જિન• (૧૨)

કળશ

જય વીર જિનવર સંઘ સુખકર, થુણ્યો અતિ ઉત્સુક ધરી,
સંવત સત્તર એકયાશીયે, સુરત ચોમાસું કરી;
શ્રી સહજસુંદરતણો સેવક, ભક્તિ શું એણી પરે કહે,
પ્રભુજીશું પૂરણ પૂરણ પ્રેમ પામ્યો, નિત્ય લાભ વંછિત લહે. ૧૩

ધમ્મોમંગલની સજ્ઝાય

ધમ્મો મંગલમુક્કિટ્ઠં, અહિંસા સંજમો તવો;
દેવાવિ તં નમંસંતિ, જસ્સ ધમ્મે સયા મણો. ૧
જહા દુમ્મસ્સ પુપ્ફેસુ, ભમરો આવિયઈ રસં;
ણ ય પુપ્ફં કિલામેઈ, સોય પીણેઈ અપ્પયં. ૨
એ મે એ સમણા મુત્તા, જે લોએ સંતિ સાહૂણો;
વિહંગમાવ પુપ્ફેસુ, દાણભત્તેસણે રયા. ૩
વયં ચ વિત્તિં લબ્ભામો, ન ય કોઈ ઉવહમ્મઈ;
અહાગડેસુ રીયંતે, પુપ્ફેસુ ભમરો જહા. ૪
મહુગારસમા બુદ્ધા, જે ભવંતિ અણિસ્સિયા;
નાણાપિંડચ્યા દત્તા, તેણ વુચ્ચંતિ સાહુણો ત્તિબેમિ. ૫

॥ *ઈતિ પ્રથમ દ્રુમપુષ્પિકાધ્યયનં સંપૂર્ણમં.* ॥

દિવસ - ૨ - શ્રાવણ વદ ૧૪

અષ્ટોત્તરી / નંદીસૂત્ર સજ્ઝાય-૧

દિવસ : ૩ - શ્રાવણ વદ અમાસ

અષ્ટોત્તરી / નંદીસૂત્ર સજ્ઝાય ૧-૨

દિવસ : ૪ - ભાદરવા સુદ ૧

આદિનાથ પ્રભુના સ્તવન

૧

બાલપણે આપણ સસનેહી, રમતા નવ નવ વેશે; આજ તુમે પામ્યા પ્રભુતાઈ, અમે તો સંસારને વેષે, હો પ્રભુજી! ઓલંભડે મત ખીજો ૧ જો તુમ ધ્યાતા શિવસુખ લહીએ, તો તુમને કેઈ ધ્યાવે; પણ ભવસ્થિતિ પરિપાક થયા વિણ, કોઈ ન મુગતિ જાવે. હો પ્રભુજી• (૨) સિદ્ધ નિવાસ લહે ભવિ સિદ્ધિ, તેમાં શ્યો પાડ તુમારો; તો ઉપગાર તુમારો વહિએ, અભવ્ય સિદ્ધને તારો. હો પ્રભુજી• (૩) નાણરયણ પામી, એકાંતે થઈ

બેઠા મેવાશી; તે માંહેલો એક અંશ જો આપો, તે વાતે શાબાશી. હો પ્રભુજી• (૪) અક્ષયપદ દેતાં ભવિજનને, સંકીર્ણતા નવી થાય, શિવપદ દેવા જો સમરથ છો, તો જસ લેતાં શું જાય? હો પ્રભુજી• (૫) સેવા ગુણ રંજ્યો ભવિજનને, જો તુમે કરો વડભાગી, તો તુમે સ્વામી કેમ કહાવો, નિર્મમ ને નીરાગી. હો પ્રભુજી• (૬) નાભિનંદન જગવંદન પ્યારો, જગગુરુ જગ હિતકારી; રૂપ વિબુધનો મોહન પભણે, વૃષભ લંછન બલિહારી. હો પ્રભુજી• (૭)

૨

ભરતજી કહે સુણો માવડી, પ્રગટ્યાં નવ નિધાન રે, નિત નિત દેતાં ઓલંભડા, હવે જુઓ પુત્રનાં માન રે. ઋષભની શોભા હું શી કહું? (૧) અઢાર કોડાકોડી સાગરે, વસીયો નયર અનુપમ રે; ચાર જોયણનું માન છે, ચાલો જોવાને ચુપ રે. ઋ• (૨) પહેલો રૂપાનો કોટ છે, કાંગરા કંચન વાન રે; બીજો કનકનો કોટ છે; કાંગરાં રત્ન સમાન રે. ઋ• (૩) ત્રીજો રતનનો કોટ છે, કાંગરા મણિમય જાણ રે; તેમાં મધ્ય સિંહાસને, હુકમ કરે પ્રમાણ રે. ઋ• (૪) પૂરવ દિશાની સંખ્યા સુણો, પગથિયાં વીશ હજાર રે; એણી પેરે ગણતાં ચારે દિશા, પગથિયાં એંસી હજાર રે. ઋ• (૫) શિર પર ત્રણ છત્ર જળહળે, તેહથી ત્રિભુવન રાય રે; ત્રણ ભુવનનો રે બાદશાહ કેવલજ્ઞાન સોહાય રે. ઋ• (૬) વીશ બત્રીશ દશ સુરપતિ, વળી દોય ચંદ્ર ને સૂર્ય રે; દોય કરજોડી ઊભા ખડા, તુમ સુત ઋષભ હજૂર રે. ઋ• (૭) ચામર જોડી ચૌદિશ છે, ભામંડલ ઝળકંત રે, ગાજે ગગને રે દુંદુભિ ફૂલ પગરવ સંત રે. ઋ• (૮) બાર ગુણો પ્રભુ દેહથી, અશોક વૃક્ષ શ્રીકાર રે; મેઘ સમાણી દે દેશના, અમૃતવાણી જયકાર રે. ઋ• (૯) પ્રતિહાર જ આઠથી, તુમ સુત દીપે દેદાર રે; ચાલો જોવાને માવડી, ગયવર ખંધે અસવાર રે. ઋ• (૧૦) દૂરથી વાજાં સાંભળી, જોતા હરખ ન માય રે; હરખના આંસુથી ફાટીયાં, પડલ તે દૂર પલાય રે. ઋ• (૧૧) ગયવર ખંધેથી દેખીયો, નિરુપમ પુત્ર દેદાર રે; આદર દીધો નહિ માયને, માય મન ખેદ અપાર રે. ઋ• (૧૨) કોના છોરૂ ને માવડી, એ તો છે વીતરાગ રે; એણીપરે ભાવના ભાવતાં, કેવલ પામ્યા મહા ભાગ રે ઋ• (૧૩) ગયવર ખંધે મુગતે ગયા, અંતગડ કેવલી એહ રે; વંદો પુત્ર ને માવડી, આણી અધીકો સ્નેહ રે. ઋ• (૧૪) ઋષભની શોભા

મેં વરણવી, સમક્તિ પુર મોઝાર રે, સિદ્ધગિરિ માહાત્મ્ય સાંભળો, સંઘને જયજયકાર રે. ઋ• (૧૫) સંવત અઢાર અંસીયે, માગસર માસ કહાય રે; દીપવિજય કવિરાયનો, મંગળ માળ સોહાય રે. ઋ• (૧૬)

૩

ઘરે આવોને વિનીતા રાય, વદન મુખ જોઈશું; મારા હૈડાં ટાઢેરાં થાય, વિરહ દુઃખ દોહીલો, સહસ્ત્ર વર્ષ પુરાં થયાં, ને તું કાં ગયો પરદેશ; વિછુઆ ન ધરીએ માડી તણાં, આસંગરો નહી લવલેશ. ઋષભ ઘરે આવશે• (૧) ક્ષણ-વીછુઓ નવી છોડતાં ને, જબ રે હોતા નાના બાળ; આંખ જ થઈ અલખામણી, તેની શિદરે કરૂં રે સંભાળ. ઋષભ• (૨) સંદેશોનવી મુક્યોરે, નવી રે લખ્યો એકે લેખ; મેં રે પાળીને મોટા કીધાં, હવે સુખ દીધાં તે દેખ. ઋષભ• (૩) મંદિર દીઠા નવી ગમે ને, અન્ન ઉદક ન સોહાય; રીખવ રીખવ કરી હું ભમું; મારા દિન તે દોહિલા જાય. ઋષભ• (૪) વન રે પુછે વનપાલને જી, એ સર્વે તમારી પસાય; શીએ રે ગુણે શીએ અવગુણે, મુજને મન થકી મેલી માય. ઋષભ• (૫) ભક્તિ કરૂં તુજ બેટડા રે, ઘણીયે કરૂં રે સંભાળ; તો એ તારા દર્શન વિના, મુજને લાગી છે આલપંપાળ. ઋષભ• (૬) આવે સૈયરૂં દયા મળીને, પુછીએ નિમિત્ત વિચાર; રિખવ કુવંર આવે ઘરે રે, તેને લાખ કરૂં રે પસાય. ઋષભ• (૭) ભરતાદિક સુત છે ઘણા ને, તું કાં ગયો પરદેશ; લોભ ન કરીએ બાલુડા, તારે ઘરે છે ઘણી રે જગીશ. ઋષભ• (૮) હંસ લવે કોયલ લવે ને, લવતે દેવ ગયા દૂર; અલવેશ્વર આવે ઘરે, ઓલો કાગ લવે મોરે નેહ. ઋષભ• (૯) રતને જડાવું તુજ પાંખડીને, ઉડ તું કાગ સુજાણ; રિખવ કુંવર આવે ઘરે, તેની ઘણી રે કરૂં ગુણ ખાણ. ઋષભ• (૧૦) ભરતે તે દીધી વધામણી ને, સત્ય દેખાડું મોરી માય; સમવસરણ દેવે રચ્યું, આવી બેઠા ત્રિભુવન રાય. ઋષભ• (૧૧) ગજ અંબાડી બેસાડીઆ ને, આવ્યા ભરતેશ્વર રાય. દુર્લભ દીઠા પુત્ર તણાં, ત્યારે હરખ્યા મરૂદેવી માય. ઋષભ• (૧૨) હરખના આંખુ આવ્યા ને, નયણે તે નીર ઝરંત; પરસદા સર્વે સુણી સુણી, ત્યારે હૈડામાં હરખ ન માય. ઋષભ• (૧૩) સમવસરણ આવી કરીને, તું વચ્છ નીલ કાયવાન; જગમાં કોઇ કોનો નહિ, હવે સગપણ શ્યોરે સ્નેહ. ઋષભ• (૧૪) એમ જપતાં મુગતે ગયા ને, ઉપનું તે કેવલજ્ઞાન, હંસવિજય કુલચંદલો, તેની ભક્તિ કરૂં દિનરાત, ઋષભ• (૧૫)

૪

પ્રથમ જિનેશ્વર પ્રણમીએ, જાસ સુગંધી રે કાય; કલ્પવૃક્ષ પરે તાસ ઈન્દ્રાણી નયન જે, ભૃંગ પરે લપટાય. । ૧ । રોગ ઉરગ તુજ નવિ નડે, અમૃત જે આસ્વાદ; તેહથી પ્રતિહત તેહ માનું કોઇ નવી કરે, જગમાં તુમશું રે વાદ ।૨। વગર ધોઇ તુજ નિરમળી, કાયા કંચન વાન; નહીં પ્રસ્વેદ લગાર, તારે તું તેહને, જે ધરે તાહરૂં ધ્યાન. । ૩ । રાગ ગયો તુજ મન થકી, તેહમાં ચિત્ર ન કોય; રૂધિર આમિષથી રોગ ગયો, તુજ જન્મથી, દુધ સહોદર હોય. ।૪। શ્વાસોશ્વાસ કમલ સમો, તુજ લોકોત્તર વાત; દેખે ન આહાર નિહાર ચર્મ ચક્ષુ ધણી, એહવા તુજ અવદાત. । ૫ । ચાર અતિશય મૂળથી, ઓગણીશ દેવના કીધ; કર્મ ખપ્યાથી અગ્યાર ચોત્રીશ ઈમ અતિશયા, સમવાયાંગે પ્રસિદ્ધ. ।૬। જિન ઉત્તમ ગુણ ગાવતાં, ગુણ આવે નિજ અંગ; પદ્મવિજય કહે એહ સમય પ્રભુ પાળજો, જેમ થાઉં અક્ષય અભંગ. । ૭ । પ્રથમ

શ્રી ગજસુકુમાલની સજ્ઝાય

સોના કેરા કાંગરા ને રૂપા કેરો ગઢ રે, કૃષ્ણજીની દ્વારિકામાં જોયાની લાગી રઢ રે; ચિરંજીવી કુંવર તમે ગજસુકુમાલ રે, પુરા પુન્યે પામીયારે. (૧) નેમિજિણંદ આવ્યા, વંદન આવ્યા ભાઈ રે, ગજસુકુમાલ વીરા સાથે બોલાઇ રે. ચિરંજીવો• (૨) વાણી સુણી વૈરાગ્ય ઉપન્યો, મન મોહ્યું એમાં રે, શ્રી જૈનધર્મ વિના, સાર છે શેમાં રે. ચિરંજીવો• (૩) ઘેર આવી એમ કહે, રજા દિયોમાતા રે; સંયમ સુખે લહું, જેથી પામું સુખશાતા રે. ચિરંજીવો• (૪) કુંવરની વાણી સુણી, મૂર્ચ્છાણી માડી રે; કુંવર કુંવર કેતા આણી, માતા આંખે પાણી રે. ચિરંજીવો• (૫) હૈડાનો હાર વીરા, તજ્યો નવિ જાય રે; દેવનો દીધેલો તુજ વિના, સુખ નવિ થાય રે. ચિરંજીવો• (૬) સોના સરિખા વાળ તારા, કંચનવરણી કાયા રે; એવી કાયા એક દિન, થાશે ધુળધાણી રે. ચિરંજીવો• (૭) સંજમ ખાંડા ધાર તેમાં, નથી જરા સુખ રે; બાવીશ પરિસહ જીતવા, એ છે અતિ દુક્કર રે. ચિરંજીવો• (૮) દુઃખથી ભરેલો દેખું, સંસાર અટારો રે; કાયાની માયા જાણી, પાણીનો પરપોટો રે. ચિરંજીવો• (૯) જાદવ કૃષ્ણ કહે, રાજ્ય કરો રે; હજારો હજાર ઉભા સેવક, છત્ર તુમને ધરે રે. ચિરંજીવો• (૧૦) સોનાની થેલી કાઢો, ભંડારી બોલાવો રે; ઓઘા પાતરા વીરા લાવો, દીક્ષા દીયો ભાઈ રે.

ચિરંજીવો• (૧૧) રાજ્યપાટ વીરા હવે, સુખે તમે કરો રે; દીક્ષા આપો મને ને, છત્ર તુમે ધરો રે. ચિરંજીવો• (૧૨) આજ્ઞા આપી ઓચ્છવ કરે, દીક્ષા દીયે આપે રે; દેવકી કહે વીરા, સંજમે ચિત્ત સ્થાપો રે. ચિરંજીવો• (૧૩) મુજને તજીને વીરા, અવર માતા કીજે રે; કર્મ ખપાવી ઇહ સર્વ, વેલી મુક્તિ લેજે રે. ચિરંજીવો• (૧૪) કુંવર અંતેઉર મેલી, સાધુ વેષ લીધો રે; ગુરૂઆજ્ઞા લઇને, સ્મશાને કાઉસ્સગ્ગ કીધો રે. ચિરજીવો• (૧૫) જંગલમાં જમાઇ જોઇને, સોમિલ સસરો કોપ્યો રે; ખેરના અંગારા લઇને મસ્તકે ઠવ્યા રે. ચિરંજીવો• (૧૬) મોક્ષ પાઘ બંધાવી, સસરાને દોષ નવિ દીધો રે; વેદના અનંત સહી, સમતા રસ પીધો રે. ચિરંજીવો• (૧૭) ધન્ય જન્મ ધર્યો તુમે, ગજસુકુમાલ રે; કર્મ ખપાવી તુમે, હઇડે ધરી હામ રે. ચિરંજીવો• (૧૮) વિનયવિજય કહે, એવા મુનિને ધન્ય રે; કર્મનું બીજ બાળી, જીતી લીધું મન રે. ચિરંજીવો• (૧૯)

દિવસ : ૫ - ભાદરવા સુદ ૨

શ્રી મહાવીર સ્વામીના પારણાં -હાલરડાં

૧ - પારણું

માતા ત્રિસલાયે પુત્રરત્ન જાઇયો, ચોસઠ ઇંદ્રના આસન કંપે સાર; અવધિજ્ઞાને જોઇ ધાયો શ્રી જિનવરને, આવે ક્ષત્રિયકુંડ નયર મઝાર.(૧) વીર પ્રતિબિંબ મુકી માતા કને, અવસર્પિણી નિદ્રા દીએ સાર;એમ મેરુશિખરે જિનને લાવે ભકિત શું; હરિ પંચરૂપ કરી મનોહાર.(૨) એમ અસંખ્ય કોટાકોટી મળી દેવતા, પ્રભુને ઓચ્છવ મંડપે લઇ જાય;પાંડુકવન શિલાયે જિનને લાવે ભકિતશું, હરિ અંગે થાપે ઇંદ્ર ઘણું ઉચ્છાય.(૩)એક કોડી સાઠ લાખ કળશે કરી, વીરનો સ્નાત્ર મહોચ્છવ કરે સાર; અનુક્રમે વીરકુવંરને લાવે જનની મંદિરે, દાસી પ્રિયંવદા જાએ તેણીવાર (૪) રાજા સિદ્ધારથને દીધી વધામણી, દાસીને દાન ને માન દીએ મનોહાર;ક્ષત્રિય કુંડમાંહે ઓચ્છવ મંડાવીઓ, પ્રજા લોકને હરખ અપાર.(૫) ઘરઘર શ્રીફળ તોરણ ત્રાટજ બાંધીયા, ગોરી ગાવે મંગલ ગીત રસાળ; રાજા સિદ્ધારથ જન્મ મહોત્સવ કરીઓ, માતા ત્રિશલા થઇ ઉજમાળ.(૬) માતા ત્રિશલા ઝુલાવે પુત્ર પારણે, ઝુલે લાડકડા પ્રભુજી આનંદ ભેર; હરખી નીરખીને ઈંદ્રાણીઓ જાવે વારણે, આજ આનંદ શ્રી વીરકુંવરને ઘેર. (૭)વીરના

મુખડા ઉપર વારૂ કોડિ ચંદ્રમા, પંકજ લોચન સુંદર વિશાલ કપોલ; શુકચંચુ સરિખી દીસે નિર્મળ નાસિકા, કોમળ અધર અરૂણ રંગ રોલ.(૮) ઔષધી સોવન મઢી રે શોભે હાલરે, નાજુક આભરણ સઘળાં કંચન મોતીહાર; કર અંગુઠો ધાવે વીરકુંવર હર્ષે કરી, કાંઇ બોલાવતા કરે કિલકિલાકાર. (૯) વીરને નિલાડે કીધો છે કુંકુમ ચાંદલો, શોભે જડિત મરકત મણિમાં દીસે લાલ; ત્રિશલાયે જુગતે આંજી અણીયાળી બેહુ આંખડી, સુંદર કસ્તુરીનું ટપકું કીધું ગાલ.(૧૦) કંચન સોલ જાતના રત્ને જડિયું પારણું, ઝુલાવતી વેળા થાયે ઘુઘરનો ઘમકાર; ત્રિશલા વિવિધ વચને હરખી ગાવે હાલરૂં, ખેંચે ફુમતીયાળી કંચનદોરી સાર. (૧૧) મારો લાડકવાયો સખા સંઘે રમવા જાશે,મનોહર સુખડલી હું આપીશ એને હાથ; ભોજન વેળા રૂમઝુમ રૂમઝુમ કરતો આવશે, હું તો ધાઇને ભિડાવીશ હૃદયા સાથ. (૧૨) હંસ કારંડવ કોકિલ ને પોપટ પારેવડાં, માંહિ બપૈયા ને સારસ ચકોર; મેના મોર મેલ્યા છે રમકડાં રમવાં તણાં, ઘમઘમ ઘુઘરા બજાવે ત્રિશલા કિશોર.(૧૩) મારો વીરકુમાર નિશાળે ભણવા જાશે, સાથે સજ્જન કુટુમ્બ પરિવાર; હાથી રથ ઘોડા પાળાયે ભલું શોભતું, કરીશ નિશાળે ગરણું અતિ મનોહર. (૧૪) મારા વીર સમાણી કન્યા સારી લાવશું, મારા કુંવરને પરણાવીશ મ્હોટે ઘેર; મારો લાડકડો વરરાજા ઘોડે બેસશે, મારો વીર કરશે સદાય લીલાલહેર. (૧૫) માતા ત્રિશલા ગાવે વીરકુમરનું હાલરૂં, મારો નંદન જીવજો કોડાકોડી વરસ;એવો રાજરાજેશ્વર થાશે ભલો દીપતો, મારા મનનાં મનોરથ પૂરજે જગીશ. (૧૬) ધન્ય ધન્ય ક્ષત્રિયકુંડ ગામ મનોહરૂં, જિહાં વીર કુમરનો જન્મ ગવાય;રાજા સિદ્ધારથના કુલમાંહે દીનમણિ, ધન્ય ધન્ય ત્રિશલારાણી જેહની માય. (૧૭) એમ સૈયર ટોળી ભોળી ગાવે હાલરૂં, થાશે મનના મનોરથ તેહના ઘેર; અનુક્રમે મહાદેવ પદવી રૂપવિજય પદ પામશે, ગાયે અમિયવિજય કહે થાશે લીલાલ્હેર. મા•(૧૮)

૨ - હાલરીઉં

માતા ત્રિશલા ઝુલાવે પુત્ર પાલણે,ગાવે હાલો હાલો હાલરૂવાનાં ગીત;સોના રૂપા ને વળી રત્ને જડિયું પાલણું, રેશમ ગોરી ઘૂઘરી વાગે છુમ છુમ રીત. હાલો હાલો હાલો હાલો મારા નંદને. (૧) જિનજી પાસ પ્રભુથી વરસ અઢીસેં આંતરે, હોશે ચોવીશમાં તીર્થંકર જિન પરમાણ;કેશીસ્વામી મુખથી એવી વાણી સાંભળી, સાચી હુઇ તે મારે

અમૃત વાણ. હાલો•(૨) ચૌદે સ્વપ્ને હોવે ચક્રી કે જિનરાજ, વીત્યા બારે ચક્રી નહિ હવે ચક્રીરાજ;જિનજી પાસ પ્રભુના શ્રી કેશી ગણધાર, તેહના વચને જાણ્યા ચોવીશમા જિનરાજ; મારી કૂખે આવ્યા તારણ તરણ જહાજ, મારી કૂખે આવ્યા ત્રણ ભુવન શિતરાજ; મારી કૂખે આવ્યા સંઘ તીરથની લાજ,હું તો પુણ્ય પનોતી ઈંદ્રાણી થઈ આજ. હાલો•(૩) મુજને દોહલો ઉપન્યો બેસું ગજ અંબાડીએ, સિંહાસન પર બેસું ચામર છત્ર ધરાય;એ સહુ લક્ષણ મુજને નંદન!તાહરા તેજનાં, તે દિન સંભારૂં ને આનંદ અંગ ન માય.હાલો• (૪)કરતલ પગતલ લક્ષણ એક હજાર ને આઠ છે, તેહથી નિશ્ચય જાણ્યા જિનવર શ્રી જગદીશ; નંદન! જમણી જંઘે લંછન સિંહ વિરાજતો, મેં તો પહેલે સુપને દીઠો વિસવાવીશ. હાલો• (૫) નંદન! નવલા બંધવ નંદિવર્ધનના તમે, નંદન! ભોજાઈઓના દીયર છો સુકુમાલ; હસશે ભોજાઈઓ કહી દીયર મહારા લાડકા, હસશે રમશે ને વળી ચુંટી ખણશે ગાલ, હસશે રમશે ને વળી ઠુંસા દેશે ગાલ. હાલો• (૬) નંદન! નવલા ચેડારાજાના ભાણેજ છો નંદન! નવલા પાંચસેં મામીના ભાણેજ છો, નંદન! મામલીયાના ભાણેજા સુકુમાલ;હસશે હાથે ઉછાળી કહીને ન્હાના ભાણેજ, આંખો આંજી ને વળી ટપકું કરશે ગાલ. હાલો• (૭) નંદન!મામા મામી લાવશે ટોપી આંગલાં, રતને જડીયાં ઝાલર મોતી કસબી કોર;નીલાં પીલાં ને વળી રાતાં સરવે જાતિનાં, પહેરાવશે મામી મહારા નંદકિશોર! હાલો• (૮) નંદન!મામા મામી સુખલડી સહુ લાવશે, ગજવે ભરશે લાડુ મોતીચૂર; નંદન! મુખડાં જોઈ લેશે મામી ભામણા, નંદન! મામી કહેશે જીવો સુખ ભરપુર. હાલો• (૯) નંદન!નવલા ચેડા મામાની સાતે સતી, મારી ભત્રીજીને બેન તમારી નંદ!તે પણ ગુંજે ભરવા લાખણસાઈ લાવશે, તુમને જોઈ જોઈ હોંશે અધિકો પરમાનંદ. હાલો• (૧૦) રમવા કાજે લાવશે લાખ ટકાનો ઘૂઘરો, વળી સૂડા મેના પોપટ ને ગજરાજ;સારસ હંસ કોયલ તીતર ને વળી મોરજી, મામી લાવશે રમવા નંદ!તમારે કાજ. હાલો• (૧૧) છપ્પન કુમરી અમરી જલકલશે નવરાવિયા, નંદન!તમને અમને કેલી-ઘરની માંહે; ફૂલની વૃષ્ટિ કીધી યોજન એકને માંડલે, બહુ ચિરંજીવો આશિષ દીધી તુમને ત્યાંહિ હાલો• (૧૨) તમને મેરુગિરિ પર સુરપતિએ નવરાવિયા; નિરખી હરખી સુકૃત લાભ કમાય; મુખડાં ઉપર વારૂ કોટિ કોટિ ચંદ્રમા, વલી તન પર વારૂ ગ્રહ-ગણનો સમુદાય. હાલો• (૧૩) નંદન! નવલા ભણવા નિશાળે પણ

મૂકશું, ગજ પર અંબાડી બેસાડી મહોટે સાજ; પસલી ભરશું શ્રીફળ ફોફળ નાગરવેલશું, સુખડલી લેશું નિશાળીયાને કાજ. હાલો• (૧૪) નંદન! નવલા મહોટા થાશો ને પરણાવશું, વહુવર સરખી જોડી લાવશું રાજકુમાર; સરખા વેવાઈ વેવાણુંને પધરાવશું, વર વહુ પોંખી લેશું જોઈ જોઈને દેદાર. હાલો• (૧૫) પીયર સાસરા માહરાં બેહુ પખ નંદન! ઉજળા, મહારી કૂખે આવ્યા નાત પનોતા નંદ;મહારે આંગણે વૂઠા અમૃત દૂધે મેહૂલા, મહારે આંગણે ફળીયા સુરતરુ સુખના કંદ. હાલો• (૧૬) ઈણિ પેરે ગાયું માતા ત્રિશલાસુતનું પારણું, જે કોઈ ગાશે લેશે પુત્ર તણા સામ્રાજ, બીલીમોરા નગરે વર્ણવ્યું વીરનું હાલરૂં, જય જય મંગલ હોજો દીપવિજય કવિરાજ. હાલો• (૧૭)

૩ - પારણું (આવો આવો દેવ -દેશી)

ઝુલો ઝુલો વીર મારા પારણિયામાં ઝુલો રૂડા પારણિયામાં ઝુલો...
સોના કેરું પારણું ને ઉપર જડિયા હીરા
રેશમ દોરે માતા હિંચોળે (૨), ઝુલો મારા વીરા...રૂડા
ઈંદ્ર ઈંદ્રાણી મળી ઝુલાવે સુર નર નારી ગાવે,
મધુર કંઠે ગાવે હાલરડા (૨) ઝુલો મારા વીરા...રૂડા
ઝીકે ભરિયું અંગરખું ને ધરવી ટોપી માથે
લાવ્યા રમકડા રમવા કાજે (૨) મેવા મિઠાઇ સાથે...રૂડા
માતા ત્રિશલા હળવે હળવે મુખથી એમ વદંતી
મોટો થાજે ભણવા જાજે (૨) આશિષ ઉરથી દેતી...રૂડા
જૈન શાસનમાં તું એક પ્રગટ્યો આંગણ મારે દીવો
કર્મને કાપી ધર્મ સ્થાપી (૨) અમૃતરસને પીવો...રૂડા
ધર્મ દેશના આપી જગને ઉગારજે જગ પ્રાણી
આત્મ સાધના સાધી કરજે (૨) વિજય શિવપટરાણી...રૂડા

૪

વીર કુંવરની વાતડી કેને કહીએ, હાંરે કેને કહીએ રે કેને કહીયે, નવ મંદિરે બેસી રહીએ, હાંરે સુકુમાર શરીર. વી• (૧) બાલપણાથી લાડકો નૃપ ભાવ્યો, મળી ચોસઠ ઈંદ્ર મલાવ્યો, ઈંદ્રાણી મળી હુલરાવ્યો. ગયો રમવા કાજ. વી• (૨) છોરૂ ઉછાંછલાં લોકનાં કેમ રહીએ, એની માવડીને શું કહીએ. કહીએ તો અદેખાં થઈએ, નાશી આવ્યા બાળ. વી• (૩) આમલકી ક્રીડા

વિષે વીંટાણો, મોટો ભોરિંગ રોષે ભરાણો,વીરે હાથે ઝાલીને તાણ્યો, કાઢી નાખ્યો દૂર. વી• (૪) રૂપ પિશાચનું દેવતા કરી ચલિયો, મુજ પુત્રને લેઇ ઉછાળીયો, વીર મુષ્ટી પ્રહારે વળીઓ, સાંભળીએ એમ. વી• (૫) ત્રિશલા માતા મોજમાં એમ કહેતી, સખીઓને ઓલંભા દેતી,ક્ષણ ક્ષણ પ્રભુ નામજ લેતી, તેડાવે બાળ. વી• (૬) વાટ જોવંતા વીરજી ઘેર આવ્યા, માતા ત્રિશલાએ નવરાવ્યા, ખોળે બેસી હુલરાવ્યા, આલિંગન દેત. વી• (૭) યૌવનવય પ્રભુ પામતાં પરણાવે, પછી સંજમ શું દીલ લાવે, ઉપસર્ગની ફોજ હઠાવે, લીધું કેવળ નાણ. વી• (૮) કર્મસુદન તપ ભાખીયું જિનરાજે, ત્રણ લોકની ઠકુરાઇ છાજે, ફલ પૂજા કરી શિવ કાજે, ભાવિને ઉપગાર. વી• (૯) શાતા અશાતા વેદની ક્ષય કીધું, આપે અક્ષય પદ લીધું, શુભ વીરનું કારજ સિધું, ભાગે સાદિ અનંત. વી• (૧૦)

શ્રી મેતારજ મુનિની સજઝાય

(જીવ રે તું શિયળ તણોકર સંગ -એ દેશી)

સમ દમ ગુણના આગરુજી, પંચ મહાવ્રત ધાર,માસખમણને પારણેજી, રાજગૃહી નગરી મોઝાર; મેતારજ મુનિવર, ધન ધન તુમ અવતાર. આંકણી (૧) સોનીને ઘેર આવીયા જી, મેતારજ ઋષિરાજ; જવલાં ઘડતો ઉઠીયો જી, વંદે મુનિના પાય.મેતારજ• (૨) આજ ફળ્યો ઘર આંગણે જી, વિણ કાળે સહકાર; લ્યો ભિક્ષા છે, સુઝતી જી, મોદકતણો એ આહાર. મેતારજ• (૩) ક્રૌંચ જીવ જવલા ચણ્યોજી, વહોરી વળ્યા ઋષિરાય; સોની મન શંકા થઇ જી, સાધુ તણાં એ કામ. મેતારજ• (૪) રીસ કરી ઋષિને કહે જી, દ્યો જવલા મુજ આજ; વાધર શીશે વીંટીયું જી, તડકે રાખ્યા મુનિરાજ. મેતારજ• (૫) ફટ ફટ ફુટે હાંડકાં જી, તડ તડ ત્રુટે છે ચામ; સોનીડે પરિષહ દીધો જી, મુનિ રાખ્યો મનઠામ. મેતારજ• (૬) એહવા પણ મ્હોટા યતિ જી, મન ન આણે રે રોષ, આતમ નિંદે આપણો જી, સોનીનો શો દોષ. મેતારજ• (૭) ગજસુકુમાર સંતાપીયા જી, બાંધી માટીની પાળ; ખેર અંગારા શિર ધર્યા જી, મુગતે ગયા તત્કાળ. મેતારજ• (૮) વાઘણે શરીર વલૂરીયું જી, સાધુ સુકોશલ સાર; કેવળ લઇ મુગતે ગયા જી, ઇમ અરણિક અણગાર. મેતારજ• (૯) પાલક પાપી પીલિયા જી, ખંધકસૂરિના શિષ્ય; અંબડ ચેલા સાતસેં જી, નમો નમો તે નિશદિન. મેતારજ• (૧૦) એહવા ઋષિ સંભારતાં જી,

મેતારજ ઋષિરાય; અંતગડ હુવા કેવળી જી, વંદે મુનિના પાય. મેતારજ• (૧૧) ભારી કાષ્ટની સ્ત્રીએ તિહાંજી, લાવી નાખી તિણિવાર; ધબકે પંખી જાગીયો જી. જવલા કાઢ્યા તિણે સાર. મેતારજ• (૧૨) દેખી જવલા વિષ્ટામાં જી, મન લાજ્યો સોનાર; ઓઘો મુહપત્તિ સાધુના જી, લેઇ થયો અણગાર. મેતારજ• (૧૩) આતમ તાર્યો આપણો જી, થિર કરી મનવચ કાય; રાજવિજય રંગે ભણે જી, સાધુ તણી એ સજઝાય. મેતારજ• (૧૪)

દિવસ : ૬ - ભાદરવા સુદ ૩

શ્રી ગૌતમવિલાપ અને શાંતિનાથ પ્રભુના સ્તવન

૧

વીર વહેલા આવો રે, ગૌતમ કહી બોલાવો રે. દરિસણ વહેલા દીજીયે હોજી,
પ્રભુ તું નિઃસ્નેહી હું સસ્નેહી અજાણ, વીર... **એ આંકણી.**

સાખી

ગૌતમ ભણે ભો નાથ તેં, વિશ્વાસ આપી છેતર્યો; પરગામ મુજને મોકલી,
તું મુક્તિરમણીને વર્યો. પ્રભુજી તારા, ગુપ્ત ભેદોથી અજાણ. વીર• (૧)

સાખી

શિવનગર થયું શું સાંકડું કે, હતી નહિ મુજ યોગ્યતા; કહ્યું હોત જો મુજને,
તો કોણ કોઇને રોકતા, પ્રભુજી હું શું, માગત ભાગ સુજાણ. વીર• (૨)

સાખી

મમ પ્રશ્નનાં ઉત્તર દઇ, ગૌતમ કહી કોણ બોલાવશે? કોણ સાર કરશે સંઘની?
શંકા બિચારી ક્યાં જશે? પુણ્ય કથા કહી, પાવન કરો મુજ કાન. વીર• (૩)

સાખી

જિન ભાણ અસ્ત થતાં, તિમિર મિથ્યાત્વ સઘળે જાગશે; કુમતિ કૌશિક જાગશે,
વળી ચોર ચુગલ વધી જશે. ત્રિગડે બેસી, દેશના દીયો જિનભાણ. વીર• (૪)

સાખી

મુનિ ચૌદ સહસ્ત્ર છે તાહરે, વીર માહરે તું એક છે; રડવડતો મ્હને મુકી ગયા,
પ્રભુ ક્યાં તમારી ટેક છે. સ્વપ્રાંતરમાં અંતર ન ધર્યો સુજાણ. વીર• (૫)

સાખી

પણ હું અજ્ઞ વાટ ચાલ્યો, ન મળે કોઇ અવસર રે; હું રાગ વશ રખડું નિરાગી,
વીર શિવપુર સંચરે. હું વીર વીર કહું, વીર ન ધરે કાંઇ ધ્યાન. વીર• (૬)

સાખી

કોણ વીર ને કોણ ગૌતમ, નહિ કોઇ કોઇનું કદા; એ રાગ ગ્રંથિથી છૂટતાં, ને જ્ઞાન ગૌતમને થતાં. સુરતરુ મણિ સમ, ગૌતમ નામે નિધાન. વીર• (૭)

સાખી

કાર્તિક માસે અમાસ રાતે અષ્ટ દ્રવ્ય દીપક મળે; ભાવદીપક જ્યોત લોકો, દેવ દીવાળી ભણે. વીરવિજયનાં, નરનારી ધરે ધ્યાન. વીર• (૮)

(રાગ - ત્રિશલા માતા પારણું ઝુલાવે)

વીર નીસનેહી હું સસનેહી, મોકલીયો મુને ગામ રે; વિશ્વાસી વીરે છેતરીયો પહોંચ્યા અક્ષય ધામ રે. વીર• (૧) કૈં કૈં વીર કર્યું અણઘટતું, ગોયમ પભણે નાથ રે; અંત સમે મુજને છેહ દીધો, શું હું આવત સાથ રે. વીર• (૨) ગોયમ ગોયમ કોણ હવે કરશે? પ્રતિ ઉત્તર કોણ દેશે રે? સંઘસહાય વીર વિણ કોણ કરશે? કોણ સંશય હવે હરશેરે. (૩) અસ્ત થયો જિન ભાનુ આજે, મિથ્યા તિમિર છવાશે રે; કુમતિકૌશિક જાગૃત થશે, ચોરચુગલ વધી જાશે રે. વીર• (૪) ચૌદ સહસ મુનિવર પ્રભુ તારે, મારે તું એક વીર રે; રડવડતો મૂકી અહિં ચાલ્યા, સાંકડું થયું શિવ છેક રે. વીર• (૫) આજ લગેં સ્વપનાંતર અંતર, મોપે તુજ સાથ ન રાખ્યો રે; મોહન મુજ મન ચોરી લીધું, તુજ મન નેહ ન દાખ્યો રે. વીર• (૬) પુણ્ય પ્રભુ કોણ હવે કરશે, તુજ વિણ જગદાધાર રે; ત્રિગડે બેસી વીર વ્હાલા, દ્યો દરિસણ એકવાર રે. વીર• (૭) પણ હું અજ્ઞ, એ વાટે ચાલ્યા, ન મળે ફરી નિરધાર રે; હું રાગી, મહાવીર નિરાગી, સાધ્યો સ્વાર્થ શ્રીકાર રે. વીર• (૮) હું વીર વીર કહું વીર ન બોલાવે, સ્વારથીઓ સંસાર રે; નિષ્ઠુર હૈડાં નેહ ન કીજે, નેહથી ભવજંજાળ રે. વીર• (૯) હું કોણ? વીર કોણ? નહિ કોઇ કોઇનું, રાગે ભવદુઃખખાણ રે; સહજકલાનિધિ ગોયમને તવ, પ્રગટ્યું કેવલજ્ઞાન રે. વીર• (૧૦) આશ્વિન માસ અમાસની રાતે, ભાવદીપક થયો અસ્તરે; દ્રવ્યદિવાળી દેવે કીધી, પ્રગટી લોક સમસ્ત રે. વીર• (૧૧)

૩

શાંતિ જિનેશ્વર સાહિબારે; શાંતિ તણાં દાતાર; સલુણાં અંતર જામી છો મહારા રે, આતમના આધાર સ. શાંતિ• (૧) ચિત્ત ચાહે પ્રભુ ચાકરી રે, મન ચાહે મળવાને કાજ; નયન ચાહે પ્રભુ નીરખવા રે, દ્યો દરિસણ મહારાજ. સ. શાંતિ• (૨) પલક ન વિસરો મન થકી રે, જેમ મોરા મન નેહ; એક પખો

કેમ રાખીએ રે, રાજ કપટનો નેહ.સ.શાંતિ• (૩) નેહ નજરે નિહાળતાં રે, વાધે બમણો વાન; અખૂટ ખજાનો પ્રભુ તાહરો રે, દીજીએ વાંછિત દાન.સ.શાંતિ• (૪) આશ કરે જે કોઇ આપણી રે, નવિ મૂકીએ નિરાશ; સેવક જાણીને આપણો રે, દીજીએ તાસ દિલાસ.સ.શાંતિ• (૫) દાયકને દેતાં થકાં રે, ક્ષણ નવિ લાગે વાર; કાજ સરે નિજ દાસના રે, એ મ્હોટો ઉપકાર.સ.શાંતિ• (૬) એવું જાણીને જગધણી રે, દિલમાંહી ધરજો પ્યાર; રૂપવિજય કવિરાયનો રે, મોહન જય જયકાર. સલુણાં શાંતિ• (૭)

૪

સુગુણ સોભાગીરી કે સાહેબ માહરા, શ્રી ચિંતામણિ પાસ; પૂર્ણ પુણ્યે રે કે દરિસણ દેખીયો પુગી મારા મનડાની આશ. હું બલિહારી રે કે જાઉં તારા નામની• (૧) કાશી દેશે રે કે નગરી વાણારસી, અશ્વસેન રાયા કુલચંદ; માતા વામાને કે પ્રભુજી જનમીયા, દીઠડે પરમાનંદ. હું• (૨) મૂરત સૂરત રે કે નિરખી હરખીએ, સાંભળ મોરા સ્વામ; વાન વધારણ રે, કે જગમાં સુરતરુ, તુંહી મુજ આતમરામ. હું• (૩) લાલ સુરંગી રે કે આંગી શોભતી, સોહે સોહે પ્રભુજીને અંગ; શિખર બનાવ્યું રે કે સુંદર કોરણી, દીસે દીસે નવનવા રંગ. હું• (૪) શિરપર સોહે રે કે મુગટ જડાવનો, કાને કુંડલ શ્રીકાર; કેડે કંદોરો રે કે બાંહે બેરખા, કંઠડે નવસરો હાર. હું• (૫) વિધિપક્ષ દેહરે રે, કે મૂલનાયક પ્રભુ, ભુજમંડણ જિનરાજ; ભાવિક શ્રાવક રે કે ભાવે ભાવના, સાહેબ ગરીબ નિવાજ. હું• (૬) કોઇ કુમતિઆ રે કે પ્રભુને માને નહીં, તે રડવડશે સંસાર; નવ દંડક માંહે રે કે ગતિ છે તેહને, નહીં લીએ ભવનો પાર. હું• (૭) સૂત્ર સિદ્ધાંતે રે કે જિનપ્રતિમા કહી, જિન સરખી નિરધાર; પૂજો પ્રણમો રે કે ભવિયણ ભાવ શું, જિન પામો શિવસુખ સાર. હું• (૮) સંવત સત્તરસેં રે કે વરસ ચોરાણું એ, રૂડો રૂડો ભાદ્રવ માસ; સ્તવના કીધે રે કે પર્વ પજૂસણે, નિત્ય લાભ પ્રભુજીનો દાસ. હું• (૯)

શ્રી અરણિક મુનિની સજ્ઝાય

અરણિક મુનિવર ચાલ્યા ગૌચરી, તડકે દાઝે શીશો જી; પાય અડવાણે રે વેળુ પરજળે, તન સુકુમાળ મુનીશો જી. અરણિક• (૧). મુખ કરમાણું ને માલતી ફુલ જયું, ઉભો ગોખની હેઠે જી; ખરે બપોરે રે દીઠો એકલો, મોહી માનિની દીઠોજી. અરણિક• (૨) વયણ રંગીલી રે નયણે વીંધીયો, ઋષિ થંભ્યો તેણે ઠાણો જી; દાસીને કહે જા રે ઉતાવળી, ઋષિ તેડી

ઘર આણો જી. અરણિક● (૩) પાવન કીજે રે ઋષિ ઘર આંગણું, વોહરો મોદક સારો જી; નવયૌવન રસ કાયા કાં દહો સફળ કરો અવતારો જી. અરણિક● (૪). ચંદ્રવદનીએ ચારિત્રએ ચુકવ્યો, સુખ વિલસે દિન રાતો જી; બેઠો ગોખે રે રમતો સોગઠે, તવ દીઠી નિજ માતો જી. અરણિક● (૫). અરણિક અરણિક કરતી મા ફિરે, ગલીએ ગલીએ બજારો જી; કહો કેણે દીઠો રે મ્હારો અરણિઓ, પૂછે લોક હજારો જી. અરણિક● (૬). હું કાયર છું રે મારી માવડી, ચારિત્ર ખાંડાની ધારો જી; ધિગ ધિગ વિષયા રે મ્હારા જીવને, મેં કીધો અવિચારો જી. અરણિક● (૭) ગોખથી ઉતરી રે જનનીને પાય પડ્યો, મન શું લાજયો અપારો જી; વત્સ તુજ ન ઘટે રે ચારિત્રથી ચૂકવું, જેહથી શિવસુખ સારો જી. અરણિક● (૮) એમ સમજાવી રે પાછો વાળીઓ, આણ્યો ગુરુની પાસો જી; સદ્‌ગુરુ દીએ રે શીખ ભલી પરે, વૈરાગે મન વાસોજી. અરણિક● (૯). અગ્નિ ધિખંતી રે શિલા ઉપરે, અરણિકે અણસણ કીધાં જી; રૂપવિજય કહે ધન્ય તે મુનિવરુ, જેણે મનવાંછિત લીધાં જી. અરણિક● (૧૦)

દિવસ : ૭ - ભાદરવા સુદ ચોથ

નેમિનાથ - પાર્શ્વનાથ પ્રભુના સ્તવન

નંદા થઈ શિવનંદા જન્મ્યા ભક્તિ કરી હુલરાવે, હો નેમ! ઘુઘરી રે તારી ઘમઘમ ગાજે, રાજા થઈ રાજા રાજ દીપાવે, પાંચ વરસના થાશે હો. નેમ● (૧) ઉગ્રસેન રાય ઘરે વિવાહ થાશે, યાદવ જાન લઈ આવશે હો. નેમ, ફોજ દેખીને સામૈયું ટહુકે, હરિ કૃષ્ણ હૈયડામાં હરખે હો નેમ● (૨) ગોખે તે બેઠી રાજુલ નીરખે. માથે સોનેરી ઝરુખે હો નેમ, નેમજી સાલાને તેડીને પૂછે, તમ ઘર કેવો આચાર હો. નેમ● (૩) આજ રાતે રે બેની રાજુલ પરણે, પશુડાંનો કરશું પકવાન હો નેમ, તોરણ આવી રથ પાછા વળીયા, ઉગ્રસેન આડા ફરીયા હો. નેમ● (૪) છપ્પન ક્રોડ જાદવ પરણીને વળીયા, નેમજી વગર પરણે વળીયા, હો નેમ, આઠ ભવ નેમજી ભેગા ચાલ્યા નવમે ભવે મૂકી જાશે હો. નેમ● (૫) નેમજીનો ઘોડો ગિરનાર ચડ્યો, રાજુલ શિયળ વ્રત ઢળીયો, હો નેમ, રૂપચંદ કહે નાથ નિરંજન, આપો વરસી દાન હો. નેમ! ઘુઘરી રે તારી● (૬)

૨

અરજી સુનલો ઓ નેમ નગીના રાજુલનાં ભરથાર... જાન લઈને નિસર્યા ત્યારે હર્ષ તણો નહીં પાર, પશુડાનાં પોકાર સુણીને પાછા ફર્યા તત્કાળ... અરજી● (૧) રાજુલ ગોંખે રાહ નીરખતી રડતી આંસુધાર, પિયુ અમારા કેમ રીસાણા મુજ હૈયાનાં હાર... અરજી● (૨) મન તલસાતું તન તલસાતું તલસે રાજુલનાર, સુખ વૈભવને ઠોકર મારી લીધો સંયમ ભાર. અરજી● (૩) નેમ બન્યા તીર્થંકર સ્વામી બાવીશમાં જિનરાય, માયા છોડી મનડું સાધ્યું નમું નમું શિરતાજ. અરજી● (૪) નેમ જિણંદા નાથ અમારા અમ નયનોનાં તાર, સેવક તુમ ભક્તિને માટે રડતો આંસુ ધાર. અરજી● (૫) ભવદુ:ખ ભંજન પાપ નિકંજન જન પાલક કિરતાર, કિંકર પાય પડી કરગરતો ભવ સિંધુથી તાર. અરજી● (૬)

૩

ઘનઘટા ભુવન રંગ છાયા, નવખંડા પાર્શ્વજિન પાયા, પ્રભુ કમઠ હઠીકું હઠાયા, વિષધર પરજલતી કાયા; દિલ દયા ધરીકું છુડાયા, સેવક મુખમંત્ર સુનાયા, ક્ષણમેં ધરણેન્દ્ર બનાયા. નવ● (૧) મેં ઓર દેવનકું ધ્યાયા, સબ ફોકટ જન્મ ગુમાવ્યા; સુણો વામા રાણીકા જાયા, કચ્છુ પરમારથ નહિ પાયા. તો ફુટા ઢોલ બજાયા. નવ● (૨) સુણ સ્વામી કર ભરમાયા, મેં હસ્તે પીત્તળ પાયા; મુંજ હુવા બહુ દુ:ખદાયા, અમોને નાચ નચાયા. ઈશ વિધિ કે બહુ આયા. ન● (૩) ઘોઘા બંદર સુખ પાયા, જબ બહુ ઉપગાર કરાયા; નવખંડા નામ ધરાયા, મેં સુનકર ચરણે આયા. ઉદ્ધાર કરો મહારાયા. નવ● (૪) હુઆ ચાતુરમાસ મુજ આયા, કીસ કારણ અબ બેઠાયા; દ્યો મન વાંછિત સુખદાયા, હું પ્રેમે પ્રણું પાયા. સેવક કા કાજ સરાયા. નવ● (૫) ઈસ વિધિ નિધિઈંદુ કહાયા, ભલા આશ્વિન માસ સોહાયા; દીવાળી દિન જબ આયા, એમ આત્મા આનંદ પાયા; એમ વીરવિજય ગુણ ગાયા. નવ● (૬)

૪

શ્રી પાર્શ્વનાથ જિનના (જમવાના થાળ) ૯ રાગ - હાલો, હાલો, હાલો માર નંદને)

માતા વામાદે બોલાવે જમવા પાસને, જમવા વેળા થઈ છે, રમવાને ચિત્ત જાય, ચાલો તાત તુમારા બહુ થાએ ઉતાવલા, વહેલા હાલોને ભોજનીઆ ડાઢાં થાય. માતા● (૧) માતાનું વચન સુણીને જમવાને બહુ પ્રેમશું, બુદ્ધિ બાજોઠ ઢાળી બેઠા થઈ હોંશીયાર; વિનય થાળ અજુઆલી

લાલની આગળ મૂકીયો, વિવેક વાટકીયો શોભાવે થાલ મોઝાર. મા● (૨) સમક્તિ શેલડીના છોલીને ગઠ્ઠા મૂકીયાં, દાનના દાડમ દાણા ફોડી આપ્યા ખાસ; સમતા સિતાફલનો રસ પીજ્યો બહુ રાજીયા, જુક્તિ જામફળ પ્યારા આરોગોને પાસ. મા● (૩) મારા નાનડીઆને ચોક્ખા ચિત્તનાં ચૂરમાં, સુમતિ સાકર ઉપર ભાવશું ભેલું ધરત; ભક્તિ ભજીયાં પિરસ્યાં પાસકુમાને પ્રેમ શું, અનુભવ અથાણા ચાખોને રાખો સરત. મા● (૪) પ્રભુને ગુણ ગુંજામેં જ્ઞાન ગુંદવડા પીરસ્યા, પ્રેમના પેંડા જમજ્યો માન વધારણ કાજ, જાણપણાની જલેબી જમતાં ભાંગે ભુખડી, દયા દુધપાક અમીરસ આરોગોને આજ. મા● (૫) સંતોષ સીરો ને વળી પુન્યની પુરી પીરસી, સંવેગ શાક ભલાં છે દાતાર ઢીલી દાળ; મોટાઇ માલપુવા ને પ્રભાવનાનાં પૂડલા, વિચાર વડી વઘારી જમજ્યો મારા વાલા. માતા● (૬) રુચિ રાયતાં રૂડાં પવિત્ર પાપડ પીરસ્યાં, ચતુરાઇ ચોખા ઓશાવી આણ્યા ભરપુર; ઉપર ઇંદ્રીદમન દૂધ તપ તાપે તાતુ કરી, પ્રીત્યે પીરસ્યું જમજો જગજીવન સહનૂર. મા● (૭) પ્રીતિ પાણી પીધાં, પ્રભાવતીના હાથથી, તત્ત્વ તંબોલ લીધાં શિયલ સોપારી સાથ, અકલ એલાયચી આપીને માતા મુખ વદે, ત્રિભુવન તારી તરજ્યો જગજીવન જગનાથ. મા● (૮) પ્રભુના થાલ તણા જે ગુણ ગાવે ને સાંભળે, ભેદ ભેદાન્તર સમજે જ્ઞાની તે કહેવાય, ગુરુ ગુમાનવિજયનો શિષ્ય કહે શીર નામીને, સદા સૌભાગ્યવિજય ગાવે ગીત થાય સદાય. માતા● (૯)

શ્રી ચંદન બાળાની સજ્ઝાય

(રાગ- શી કહૂં કથની મારી હો રાજ)

વીર પ્રભુજી પધારો નાથ, વીર પ્રભુજી પધારો, વિનંતિ મુજ અવધારો નાથ. વીર● ચંદનબાળા સતી સુકુમાલા, બોલે વચન રસાલા; હાથ ને પગમાં જડી દીધાં તાળાં, સાંભળો દીન દયાળા નાથ● (૧) કઠીણ છે મુજ કર્મની કહાણી, સુણો પ્રભુજી મુજ વાણી; રાજકુંવરી હું ચૌટે વેચાણી, દુઃખ તણી નથી ખામી.નાથ● (૨) તાતજ મારો બંધન પડીયો, માતા મરણ જ પામી; મસ્તકની વેણી કતરાણી, ભોગવી મેં દુઃખ ખાણી. નાથ● (૩) મોંઘી હતી હું રાજકુટુંબમાં, આજે હું ત્રણ ઉપવાસી; સુપડા ને ખૂણે અડદના બાકળાં, શું કહું દુઃખની રાશી. નાથ● (૪) શ્રાવણ ભાદરવા માસની પેરે,વરસે આંસુની ધારા; ગદ્‌ગદ્ કંઠે ચંદનબાળા, બોલે વચન કરુણાળા. નાથ● (૫)

ધુઃખ એ સઘળું ભલું પૂરવનું આપના દર્શન થાતા; દુઃખ એ સઘળું હૈયે જ આવે, પ્રભુ તુમ પાછા જાતા. નાથ● (૬) ચંદનબાળાની અરજી સુણીને, નીર નયનમાં નીહાળે; બાકળાં લઇ વીર પ્રભુજી પધારે,દયા કરી દીન દયાળે નાથ● (૭) સોવન કેરી તિહાં થઇ વૃષ્ટિ, સાડી બાર કોટી સારી; પંચ દીવ્યો તે કાળે જ પ્રગટ્યા, બંધન સર્વ વિહારી. નાથ● (૮) સંયમ લઇને કાજ સુધાર્યા, ચંદનબાળા કુમારી; વીર પ્રભુની શિષ્યણી પહેલી, પંચ મહાવ્રત ધારી. નાથ● (૯) કર્મ ખપાવી મુક્તિ સિધાવ્યા, ધન્ય સતી શીર નામી, વિનયવિજય કહે ભાવ ધરીને, વદુ હું વારંવારી. નાથ● (૧૦)

દિવસ : ૮- ભાદરવા સુદ પાંચમ

અષ્ટોતરી અને નંદી સૂત્ર- સજ્ઝાય : ૧-૨

અન્ય સજ્ઝાયો

મેઘકુમારની સજ્ઝાય

ધારણી મનાવે રે મેઘકુમારને રે તું મુજ એકજ પુત્ર; તુજ વીણ જાયા રે! સુના મંદિર માળીયા રે, રાખો રાખો ઘરતણા સૂત્ર...ધારણી● (૧) તુજને પરણાવું રે આઠકુમારિકા રે, સુંદર અતિ સુકુમાર મલપતિ ચાલે રે જેમ વન હાથણી રે, નયન વયણ સુવિશાળ... ધારણી● (૨) મુજ મન આશા રે પુત્ર હતી ઘણી રે, રમાડીશ વહુના રે બાળ; દેવ અટારો રે દેખી નવી શક્યો રે, ઉપાયો એહ જંજાળ...ધારણી● (૩) ધન કણ કંચન રે ઋદ્ધિ ઘણી અછેરે, ભોગવો ભોગ સંસાર છતી ઋદ્ધિ વિલસો રે જાયા ઘર આપણે રે, પછી લેજો સંયમભાર ધારણી● (૪) મેઘકુમારે રે માતા બુઝવી રે, દીક્ષા લીધી વીરજીની પાસ; પ્રીતિવિમળ રે ઇણ પરે ઉચ્ચરે રે, પહોંતી મારા મનડાની આશ... ધારણી● (૫)

શ્રીકૃષ્ણ વાસુદેવની સજ્ઝાય

નગરી દ્વારિકામાં નેમિ જિનેશ્વર વિચરતા પ્રભુ આયે; કૃષ્ણ નરેશ્વર વધાઈ સુણી રે, જીત નિશાન બજાયે હો પ્રભુજી નહીં જાઉં નરક ગેહે નહીં જાઉં હો નેમજી, નહીં જાઉં નરક ગેહે **(એ આંકણી)**.... (૧) અઢાર સહસ સાધુજીને વિધિશું, વાંદ્યા અધિકે હરખે પછી નેમિ જિનેશ્વર કેરા, ઉભા

મુખડાં નિરખે, હો નેમજી● (૨) નેમિ કહે તુમે ચાર નિવારી, ત્રણ્ય તણા દુઃખ રહીયાં, કૃષ્ણ કહે હું ફરી ફરી વાંદુ, હર્ષ ધારી મન હૈયાં, હો નેમજી● (૩) નેમિ કહે એ ટાળ્યા નવિ ટળે, સો વાતે એક વાત, કૃષ્ણ કહે મ્હારા બાલ બ્રહ્મચારી, નેમિ જિનેશ્વર ભ્રાત, હો નેમજી● (૪) મ્હોટા રાજાની ચાકરી કરંતા, રાંક સેવક બહુ રળશે, સુરતરુ સરીખા અફળ જશે ત્યારે, વિષ વેલડી કેમ ફળશે, હો નેમજી● (૫) પેટ આવ્યો તે ભોરીંગ વેઠે, પુત્ર કપુત્ર જ જાયો ભલો ભૂંડો પણ જાદવ કુળનો, તુમ બાંધવ કહેવાયો. હો નેમજી● (૬) છપ્પન ક્રોડ જાદવનો રે સાહેબો, કૃષ્ણ જો નરકે જાશે નેમિ જિનેશ્વર કેરો રે બંધવ, જગમાં અપજશ થાશે. હો નેમજી● (૭) શુદ્ધ સમકિતની પરીક્ષા કરીને, બોલ્યા કેવલનાણી, નેમિ જિનેશ્વર દિયે રે દિલાસો, ખરો રૂપિયો જાણી. હો નેમજી● (૮) નેમિ કહે તુમે ચિંતા ન કરશો, તુમ પદવી અમ સરખી આવતી ચોવીશીમાં હોશો તીર્થંકર, હરિ પોતે મન હરખી. હો નેમજી● (૯) જાદવકુળ અજવાળ્યું રે નેમજી, સમુદ્ર વિજય કુળ દીવો, ઈન્દ્ર કહે રે શિવાદેવીના નંદન, ક્રોડ દિવાળી જીવો. હો નેમજી● (૧૦)

શ્રી ઢંઢણ મુનિની સજ્ઝાય

(રાગ-ગિરિ વૈતાઢ્યને ઉપરે)

સરસ્વતી માત પસાયથી, ઋષિ ગુણ ગાઉં રે લો. અહો ઋષિ●
ઉત્તમના ગુણ ગાવતાં, કેવળકમળા પાઉં રે લો અહો કે● ૧
જંબૂદ્વીપ વખાણીયે, દ્વારિકા નયરી રૂડી રે લો; અહો. દ્વા●
મુખ્ય રાજા કેશવ તિહાં, જાદવ કુળ ક્રોડી રે લો. અહો જા● ૨
કેશવ રાણી ઢંઢણા, રૂપે રંભા સમાણી રે લો. અહો. રૂ●
તાસ કુમાર ઢંઢણ ભલો, સકલ કલા ગુણખાણી રે લો. અહો સ● ૩
નેમિ જિનેસર આવીયા, કૃષ્ણ વાંદવા જાયે રે લો. અહો. કૃ●
પ્રભુ મુખ જ દેખી કરી, હૈડે હરખ ન માયે રે લો. અહો હૈ● ૪
પ્રભુજીએ દીધી દેશના, ભવિયણને હિતકારી રે લો. અહો. ભ●
દેસના સુણી ઢંઢણ કહે, સંયમ આપો સુખકારી રે લો. અહો સ● ૫
પ્રવ્રજ્યા લેઉ શુભ ભાવથી, દશવિધ ધર્મને પાલે રે લો. અહો. દ●
પાંચે ઇંદ્રિય વશ કરી, કર્મ કઠીનને બાલે રે લો. અહો. ક● ૬
દિન પ્રતે દ્વારિકા માંહી તે, ગોચરીયે જાવે રે લો. અહો. ગો●

ભાતપાણી તે સૂઝતાં, દૈવયોગે ન પાવે રે લો. અહોદૈ● ૭
એહવે નેમિ ચરણમાં, વાંદીને કૃષ્ણ પૂછે રે લો. અહો. વાં●
કહો સ્વામિ મુનિ કેટલા, સહસ અઢાર કહે છે રે લો. અહો.સ● ૮
એટલા મુનિવરની મધ્યે, પહેલા કુણ કેવલ વરશે રે લો. અહો● ૫.
પ્રભુજી કહે તુજ પુત્ર તે, ઢંઢણ કેવળ ધરશે રે લો. અહો. ઢં● ૯
ઈમ નિસુણી વેગે વલ્યો, મારગે મુનિવર મળીયોરે લો. અહો. મા●
વિધિ સહિત હરિ વાંદતાં, કોઇ વ્યવહારી કળીયોરે લો. અહો. કો● ૧૦
એહ કોઈક મોટો મુનિ, મોદક વોરાવું આણી રે લો. અહો. મો●
મુનિવર મોદક વહોરીયા, શુદ્ધ આહારને જાણી રે લો. અહો. શુ● ૧૧
જિનવરને વાંદી પૂછે, શું અંતરાય ગયો વહી રે લો. અહો. શું●
સ્વામી વદે સુણો સાધુજી, લબ્ધિ તુમ એ નહિ રે લો. અહો. લ● ૧૨
પ્રભુ મુખથી એમ સાંભળી, પુર બાહિર ચાલે રે લો. અહો, પુ●
ઈંટ નભાડમેં જાઈ ને. ચૂરી મોદક ઘાલે રે લો અહો. ચૂ● ૧૩
મોદક ચૂરતાં કેવલ લહ્યા, ઘાતિકર્મ વિદારી રે લો. અહો. ઘા●
અનુક્રમે કર્મનો ક્ષય કરી, પહોતા મોક્ષ મોઝારી લે લો. અહો, પ● ૧૪
નેમિશિષ્ય ઢંઢણ ઋષિ, પ્રણમો ભાવ આણી રે લો. અહો પ્ર●
હીરવર્ધનનો ક્ષેમ કહે, પામો શિવસુખ ખાણી રે લો. અહો. પા● ૧૫

શ્રી સ્થૂલભદ્રજીની સજ્ઝાય

(ઓ જિનવરજી જિન દરિસણ દેખાડી એ-રાગ)

અહો મુનિવરજી માહરી ઉપર મહેર કરી ભલે આવ્યા. હું વાટ તુમારી જોતીથી, તુમ વિરહે નયણાં ભરતીથી; વલી દૈવને ઓલંભા દેતીથી, અહો● ૧ તુમે ચતુર ચોમાસું કહી ચાલ્યા, તે ઉપર મેં દિન એ ગાળ્યા; હવે ભલું થયું નયણે ભાળ્યા, અહો ● ૨ હવે દુઃખડાં મારાં ગયાં દૂરે, આનંદ નદી હરખે પૂરે; હવે ચિત્ત ચિંતા સઘલી ચૂરે, અહો ● ૩ મારા તાપ ટલ્યા સઘલા તનના, મારા વિલય ગયા વિકલ્પ મનના; વલી વૂઠા નીર અમૃતઘનના, અહો ● ૪ એક ચોમાસું ને ચિત્રશાલી, એ નાટક ગીતતણી તાલી; મુજ સાથે રમીયે મન વાલી, અહો ● ૫

તવ બોલ્યા થુલિભદ્ર સુણ બાળા, તુમ કરીશ ચિત્ત ચરિત્રચાળા એ વાતતણા હવે દ્યો તાળા ૬ અહો મનહરણી, તુમ મુઝ ઉપર રાગ સરાગ ન રાખો; અહો સુખકરણી, સંજમરસથી રાગ હૈયામાં રાખો. ૭ હવે રસભરી વાત તિહાં

રાખી, મેં સંયમ લીધું ગુરુસાખી; ચિત્ત ચોંપે ચારિત્ર રસ ચાખી. અહો ● ૮ હવે વિષય-તૃષ્ણાથી મન વારો, હવે ધરમ દયાથી દિલ ધારો; એ ભવોદધિથી આતમ તારો, અહો ● ૯ કોશા મુનિ વચને પ્રતિબોધી, આશ્રવ કરણી તે સવિ રોધી; તે વ્રત ચોથું લઈ થઈ સુદ્ધિ, અહો ● ૧૦ જે નર પ્રીત એહવી પાલે, જે વિષમ વિષયથી મન વાલે; તે તો આતમ પરિણિત અજુઆલે. અહો ● ૧૧ જે એહવા ગુણીના ગુણ ગાવે, જે ધરમ રંગ અંતર ધ્યાવે; તે તો મહાનંદ પદ નિશ્ચલ પાવે. અહો ● ૧૨

શ્રી રહનેમિની ને રાજીમતીની સજ્ઝાય

કાઉસ્સગ્ગધ્યાને મુનિ રહનેમિ નામે, રહ્યા છે ગુફામાં શુભ પરિણામે રે. દેવરિયા મુનિવર! ધ્યાનમાં રહેજો, ધ્યાનથકી હોય ભવનો પાર રે; દેવ● વરસાદે ભીનાં ચીવર મોકળાં કરવા, રાજુલ આવ્યા છે તેણે ઠામ રે. દેવ● ૧ રૂપે રતિ રે વસ્ત્રે વર્જિત બાળા, દેખી ખોભાણે તિણે કામ રે; દેવ● દીલડું ક્ષોભાણું જાણી રાજુલ ભાખે, રાખો સ્થિર મન ગુણના ધામ રે. દેવ● ૨ જાદવ કુલમાં જિનજી નેમ નગીનો, વમન કરી છે મુજને તેણ રે; દેવ● બંધવ તેહના તુમે શિવાદેવી જાયા, એવડો પટંતર કારણ કેણ રે. દેવ● ૩ પરદારા સેવી પ્રાણી નરકમાં જાય, દુર્લભબોધિ હોય પ્રાય રે; દેવ● સાધવી સાથે ચૂકી પાપ જે બાંધે, તેહનો છુટકારો કદીય ન થાય રે દેવ● ૪ અશુચિ કાયા રે મળમૂત્રની કયારી, તમને કેમ લાગી એવડી પ્યારી રે દેવ● હું રે સંયમી તુમે મહાવ્રતધારી, કામે મહાવ્રત જાશો હારી રે. દેવ● ૫ ભોગ વમ્યા રે મુનિ મનથી ન ઈચ્છે નાગ અગંધન કુલના જેમ રે; દેવ● ધિક્ કુલ નીચા થઈ નેહથી નિહાલે, ન રહે સંયમ શોભા એમ રે. દેવ● ૬ એહવાં રસીલાં રાજુલ વયણ સુણીને, બૂઝયા રહનેમિ પ્રભુજી પાસ રે; દેવ● પાપ આલોઈ ફરી સંયમ લીધું, અનુક્રમે પામ્યા શિવ આવાસ રે દેવ● ૭ ધન્ય ધન્ય જે નરનારી શીયલને પાલે, સમુદ્ર તર્યા સમ વ્રત છે એહ રે; દેવ● રૂપ કહે રે તેહના નામથી હોવે, અમ મન નિર્મલ સુંદર દેહ રે. દેવ● ૮

શ્રી કલાવતીની સજ્ઝાય

નયરી કોસંબીનો રાજા રે કહીએ, નામે જયસિંહ રાય;
બેન ભણી રે જેણે બેરખડાં મોકલીયાં, કરમાં તે ભાઈના કહેવાય રે ૧
કલાવતી સતી રે શિરોમણી નાર, પહેલીને મહેલે રયણી રાજ, પધારીયા, પૂછે બેરખડાની વાત; કહોને સ્વામી તમે બેરખડા ઘડાવ્યા, સરખી ન રાખી

નાર રે. કરમાં● ૨ બીજીને મહેલે રયણી રાજા પધારીયા, પૂછે બેરખડાની વાત; કહીને કોણે તમને બેરખડા ઘડાવ્યા, તું નથી શિયલવંતી નારરે. કરમાં ● ૩ ઘણું જીવો જેણે બેરખડાં, મોકલીયા, અવસર આવ્યો એહ; અવસર જાણીને બેરખડાં મોકલીયાં, તેહ મેં પહેર્યા છે એહ રે. કરમાં● ૪ મારે મન એહ ને એને મન હુંય, તેણે મોકલીયા એહ; રાત દિવસ મારા હઈડે ન વિસરે, દીઠે હરખ ન માય રે. કરમાં● ૫ એણે અવસરે રાજા રોષે ભરાણો, તેડાવ્યા સુભટ બે ચાર; સુકી નદીમાં છેદન કરાવી, 'કર' લઈ વહેલો રે આવ રે. કરમાં● ૬ સૂકું સરોવર લહેરે જાય, વૃક્ષ નવપલ્લવ થાય; 'કર' નવા આવે ને બેટડો ધવરાવે, તે શિયળ તણે સુપસાય રે. કરમાં● ૭ બેરખડા જોઈ રાજા મન વિમાસે, મેં કીધો અપરાધ; વિણ અપરાધે મેં તો છેદન કરાવીઆ, તે મેં કીધો અન્યાય રે કરમાં● ૮ એણે અવસર રાજા ધાન ન ખાય, મોકલ્યા સુભટ બે ચાર; રાત-દિવસ રાજા મનમાં વિમાસે, જો આવે શિયલવંતી નાર રે. કરમાં● ૯ એણે અવસરે શ્રી ભગવંત પધાર્યા, પૂછે પરભવની વાત; શા શા અપરાધ મેં કીધા પ્રભુજી, તે મેં કહોને આજ રે. કરમાં ● ૧૦ તું હતી બાઈ રાજાની કુંવરી, એ હતો સુડાની તે જાત; સેજે સેજે તેં તો બાણ જ નાખ્યો, ભાંગી સુડાની પાંખ રે. કરમાં● ૧૧ તમે તમારી વસ્તુ સંભારો, મારે સંજમ કેરો ભાવ; દીક્ષા લેશું ભગવંતની પાસે, પહોંચશું મુક્તિ મોઝાર રે. કરમાં● ૧૨ પુત્ર હતો તે રાયને સોંપ્યો, પોતે લીધો સંજમ ભાર; હીરવિજય ગુરુ ઈણી પેરે બોલે, આવાગમન નિવાર રે, કલાવતી સતી શિરોમણિ નાર● ૧૩

શ્રી વંકચૂલની સજ્ઝાય

(કોઇ લો પર્વત ધુંધલો રે લોલ એ-રાગ)

જંબૂદ્વીપમાં દીપતું રે લાલ, ક્ષેત્ર ભરત સુવિશાળ રે; વિવેકી.
શ્રીપુર નગરનો રાજીઓ રે લાલ. વિમળયશા ભૂપાળ રે વિવેકી.
આદરજો કાંઈ આખડી રે લાલ....૧ **એ આંકણી.**
સુમંગળા પટરાણીએ રે લાલ, જનમ્યા તે યુગલ અમૂલરે વિવેકી નામ ઠવ્યું દોય બાળનું રે લાલ પુષ્પચૂલા વંકચૂલ રે વિવેકી...આદરજો● ૨ અનુક્રમે ઉદ્ધત થયો રે લાલ, લોક કહે વંકચૂલ રે; વિવેકી લોક વચનથી ભૂપતિ રે લાલ, કાઢયો સુત વંકચૂલ રે વિવેકી...આદરજો● ૩ પુષ્પચૂલા લઈ બેનડી રે લાલ, પલ્લીમાં ગયો વંકચૂલ રે; વિવેકી પલ્લીપતિ કર્યો ભિલ્લડે રે લાલ

ધર્મથકી પ્રતિકુળ રે વિવેકી આદરજો● ૪ સાત વ્યસન સ રસેં રમે રે લાલ, ન ગમે ધર્મની વાત રે; વિવેકી. ધાડ પાડે ને ચોરી કરે રે લાલ, પાંચસે તેણી સંગાથ રે. વિવેકી...આદરજો● ૫ ગજપુરપતિ દીયે દીકરી રે લાલ, રાખવા નગરનું રાજ રે; વિવેકી. સિંહ ગુફા તિણે પલ્લીમાં રે લાલ, નિર્ભય રહે ભિલ્લરાજ રે. વિવેકી...આદરજો● ૬ સુસ્થિત સદ્‌ગુરુથી તેણે રે લાલ, પામ્યા નિયમ તે ચારરે; વિવેકી ફળ અજાણ્યું[૧] કાગ માંસનો[૨] રે લાલ, પટરાણી પરિહાર[૩] રે. વિવેકી...આદરજો● ૭ સાત ચરણ ઓસર્યા વિના રે લાલ, ન દેવો રિપુશિર ઘાવરે[૪]; વિવેકી. અનુક્રમે તે ચારે નિયમના રે લાલ, પારખાં લઈ ભિલ્લરાય રે. વિવેકી...આદરજો● ૮ વંકચૂલે ચારે નિયમના રે લાલ, ફળ ભોગવિયાં પ્રત્યક્ષ રે; વિવેકી. પરભવે સુરસુખ પામીયો રે લાલ, આગળ લહેશે મોક્ષરે વિવેકી...આદરજો● ૯ કષ્ટ પડે જે સાહસી રે લાલ, ન લોપે નિજ સીમ રે; વિવેકી. કહે મતિ નેકી તેહની રે લાલ, જેહ કરે ધર્મ નીમ રે. વિવેકી...આદરજો● ૧૦

શ્રી નંદિષેણમુનિની સજ્ઝાય

(રાગ-મારૂ મન મોહ્યું રે)

સાધુજી ન જઈએ રે પરઘર એકલા રે, નારીનો કવણ વિશ્વાસ; નંદિષેણ ગણિકા વચને રહ્યા રે, બાર વરસ ઘરવાસ સા● ૧ સુકુલિની વરકામિની પાંચસેં રે, સમરથ શ્રેણીક તાત; પ્રતિબૂઝયો વચને જિનરાજને રે, વ્રતની કાઢી રે વાત. સા● ૨ ભોગ કર્મ પોતે વિણ ભોગવે રે, ન હોવે છુટક બાર; વાત કરે છે શાસનદેવતા રે, લીધો સંજમ ભાર. સા● ૩ કંચન કોમલ કાયા સોસવી રે વિરસ નિરસ આહાર; સંવેગી મુનિવર શિર સેહરો રે, બહુ બુદ્ધિ અકલ ભંડાર. સા● ૪ વેશ્યાઘર પહોંત્યાં અણજાણતો રે, ધર્મલાભ દીયે જામ; ધર્મલાભનું કામ ઈહાં નહિ રે, અર્થલાભનો કામ. સા● ૫ બોલ ખમી ન શકયા ગરવે ચડયા રે, ખેંચ્યો તરણો નેવ; દીઠો ઘર સારો અરથે ભર્યો રે, જાણે પ્રત્યક્ષ દેવ સા● ૬ હાવ ભાવ વિભ્રમવશે આદરી રે, વેશ્યાશું ઘરવાસ; પણ દિનપ્રતિ દશ દશ પ્રતિબૂઝવી રે, મુકે પ્રભુજીની પાસ. સા● ૭ એક દિવસ નવ તો આવી મલ્યા રે, દશમો ન બૂઝે કોય; આસંગાયત હાસ્ય મિષે કહે, પોતે દશમા રે હોય. સા● ૮ નંદિષેણ ફરી સંયમ લીયે રે, વિષય થકી મન વાળ; ચૂકીને પણ જે પાછા વળે રે, તે વિરલા ઈણે કાળ. સા● ૯ વ્રત અકલંક જો રાખવા ખપ કરે રે. તો ઈણ જૂઠ સંસાર; કવિ જિનરાજ કહે તુ એકલો રે, પરઘર ગમન નિવાર સા● ૧૦

શ્રી સીમંધર સ્વામીના ખમાસણાં

શ્રી સીમંધર જિન-આરાધના-ખમાસમણા

શ્રી સીમંધર સાહેબા, અરજ કરૂ કરજોડ, શશી દર્શન સાયર વધે વંદના મારી હોજો....૧
અનંત ચોવિશી જિન નમું, સિધ્યા અનંતા ક્રોડ, જ્યાં મુનિવર મોક્ષે ગયાં, તેને વંદુ બે કર જોડ...૨
દો કોડી કેવલધરા, વિહરમાન જિન વિશ, સહસ કોડી યુગલા નમું, સાધુ નમું નિશ દિશ... ૩
જે ચારિત્રે નિર્મળા તે પંચાનન સિંહ, વિષય કષાયને જીતીયા, તે પ્રણમું નિશદિન.... ૪
રાંક તણી પરે રડવડીયો નિર્ધણિયો નિરાધાર, શ્રી સીમંધર સાહેબા તુમ વિણ કોણ આધાર...૫
ભરતક્ષેત્રમાં હું રહ્યો આપ રહ્યા વિમુખ, ધ્યાન લોહચુંબક વડે દૃષ્ટિ કરૂં સન્મુખ....૬
ઋષભ લંછન ચરણમાં, કંચન વર્ણી કાય, ચોત્રીશ અતિશય શોભતાં, વંદુ તમારા પાય....૭
મુજ હૈયું સંશય ભર્યું કોણ આગળ કરું વાત, જેસી મારી ગોઠડી તેવો મલ્યો મુજ સાથ...૮
કેમ આવું તુજ કને વસમી છે વાટ, ડુંગર ને દરિયા ઘણા વહે નદી પુરપાટ...૯
તે માટે હું ઈહાં થકી, જે જે કરું વિલાપ, તે તુમે પ્રભુ સંભાળજો, અવગુણ કરજો માફ...૧૦
મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં સીમંધર સ્વામી, નિત્ય વંદુ પ્રભાત ત્રિકરણ માંડી ગોઠડી.૧૧

ચૈત્યવંદન

શ્રી સીમંધર જગધણી, આ ભરતે આવો, કરુણાવંત કરુણા કરી અમને વંદાવો. ૧ સકલ ભક્ત તુમે ધણી જો હોવે અમ નાથ, ભવોભવ હું છું તાહરો, નહીં મેલું હવે સાથ. ૨ સયલ સંગ છંડી કરી, ચારિત્ર લઈશું, પાય તુમારા સેવીને શિવરમણી વરશું. ૩ એ અલજો મુજને ઘણોએ, પૂરો સીમંધર દેવ, ઈહાં થકી હું વિનવું, અવધારો મુજ સેવ. ૪ કર જોડીને વિનવું સામો રહી ઈશાન, ભાવ જિનેશ્વર ભાણને, દેજો સમકિત દાન.

સ્તવન

(પારેવડા જાજે વીરાના દેશમાં- એ દેશી)

હે ચંદ્રમા કહેજે ક્રોડ મારી વંદના, સીમંધરને સકંદના. હે ચંદ્રમા● મહાવિદેહને પાવન કરતા. વિચરે કર્મ નિકંદના. હે ચંદ્રમા● (૧) વીતરાગ સર્વજ્ઞ તારક એ, ચાહું ચરણ જિન ચંદના. હે ચંદ્રમા ● (૨) પાપોદયે દૂર ભરતે રહ્યો હું, પામ્યો ન પાદ જિણંદનાં. હે ચંદ્રમા● (૩) સર્વજ્ઞ વિરહી ક્ષેત્રે ભટકતો, દુઃખે કરું આક્રંદના. હે ચંદ્રમા● (૪) મિથ્યામતિ અજ્ઞાનીના સંગે, નાસે નહિ ભવ ફંદના. હે ચંદ્રમા● (૫) કલ્પિત પક્ષે બદ્ધાગ્રહા અહિં, નાખે ભવેભવ મંડના. હે ચંદ્રમા● (૬) ચંદ્ર સીમંધર સ્વામીને કહેજે, તેડી કરે ભવ ખંડના. હે ચંદ્રમા● (૭) સર્વ મુનિજિન સર્વજ્ઞ સિદ્ધ સહ, સર્વ ચૈત્યોને નિતવંદના. હે ચંદ્રમા● (૮) ગૌતમનીતિગુણ કહે દુઃખહર, દેવ સીમંધરાદિ વંદના. હે ચંદ્રમા● (૯) *(અન્ય સ્તવન : પાના નંબર ૬૮થી ૭૦ ઉપર)*

સ્તુતિ

સીમંધર જિનવર સુખકર સાહેબદેવ, અરિહંતસકળની ભાવધરી કરું સેવ, સકલાગમપારગ ગણધર ભાષિત વાણી, જયવંતી આણા જ્ઞાનવિમુળગુણ ખાણી. સો ક્રોડ સાધુ સો ક્રોડ સાધવી જાણ એસે પરિવારે સીમંધર ભગવાન, દસ લાખ કેવળી શ્રી જિનવરનો પરિવાર વાચક શેખર કહે વંદુ વારંવાર.

નવકાર મંત્રનો મહિમા

સમરો મંત્ર ભલો નવકાર, એ છે ચૌદ પૂરવનો સાર, એના મહિમાનો નહિ પાર, એનો અર્થ અનંત અપાર. સ• (૧) સુખમાં સમરો દુઃખમાં સમરો, સમરો દિવસ અને રાત, જીવતાં સમરો મરતાં સમરો, સમરો સૌ સંગાથ. સ• (૨) યોગી સમરે ભોગી સમરે, સમરે રાજા રંક, દેવો સમરે, દાનવ સમરે, સમરે સૌ નિઃશંક. સ• (૩) સડસઠ અક્ષર એહના જાણો, સડસઠ તીરથ સાર, આઠ સંપદાથી પરમાણો, અષ્ટ સિદ્ધિ દાતાર. સ• (૪) નવપદ એહના નવનિધિ આપે, ભવભવનાં દુઃખ કાપે. "ચંદ્ર" વચનથી હૃદયસ્થાપે, પરમાતમ પદ આપે. સ• (૫)

સંવત ૨૦૫૯ સાલે અમદાવાદ નગર મોઝાર મુનિસુવ્રત સ્વામીની શીતળછાયામાં વર્ત્યો જયજયકાર. એને સમરે નરને નાર એને ઉતારો ભવપાર. આબુ અષ્ટાપદ ગિરનાર, સમેતશિખર શેત્રૂજોસાર, પંચતીર્થ ઉત્તમ જાણ. સિદ્ધી વર્યા તેને કરું પ્રણામ, મોક્ષે ગયા તેને કરું પ્રણામ.

મૈત્રીભાવ

મૈત્રીભાવનું પવિત્ર ઝરણું મુજ હૈયામાં વહ્યા કરે, શુભ થાઓ આ સકલ વિશ્વનું એવી ભાવના નિત્ય રહે.(૧) ગુણથી ભરેલા ગુણીજન દેખી હૈયું મારૂં નૃત્ય કરે. એ સંતોનાં ચરણ કમળમાં મુજ જીવનનું અર્ધ્ય રહે (૨) માર્ગ ભૂલેલા જીવન પથિકને માર્ગ ચિંધવા ઉભો રહું, કરે ઉપેક્ષા એ મારગની તોય સમતા ચિત્તધરું.(૩) દીન ધુઃખી ને ધર્મ વિહોણા દેખી દિલમાં દર્દ રહે, કરૂણા ભીની આંખોમાંથી અશ્રુનો શુભ શ્રોત વહે. (૪) ચિત્રભાનુની ધર્મ ભાવના હૈયે સૌ માનવ લાવે, વેરઝેરનાં પાપ ત્યજીને મંગલ ગીતો એ ગાવે. (૫)

બધાઈ

મારા નાથની બધાઈ બાજે છે, મારા પ્રભુની બધાઈ બાજે છે.
શરણાઈ સુર નોબત બાજે, ઓર ગગન જયું ગાજે છે.
ઈંદ્રાણિ મલી મંગલ ગાવે, મોતીઓના ચોક પુરાવે છે
સેવક પ્રભુજીને અરજ કરત હૈ, ચરણોં કી સેવા પ્યારી લાગે છે.